

ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ, Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΝΑΚΑΣ ΚΑΙ
ΤΗΣ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

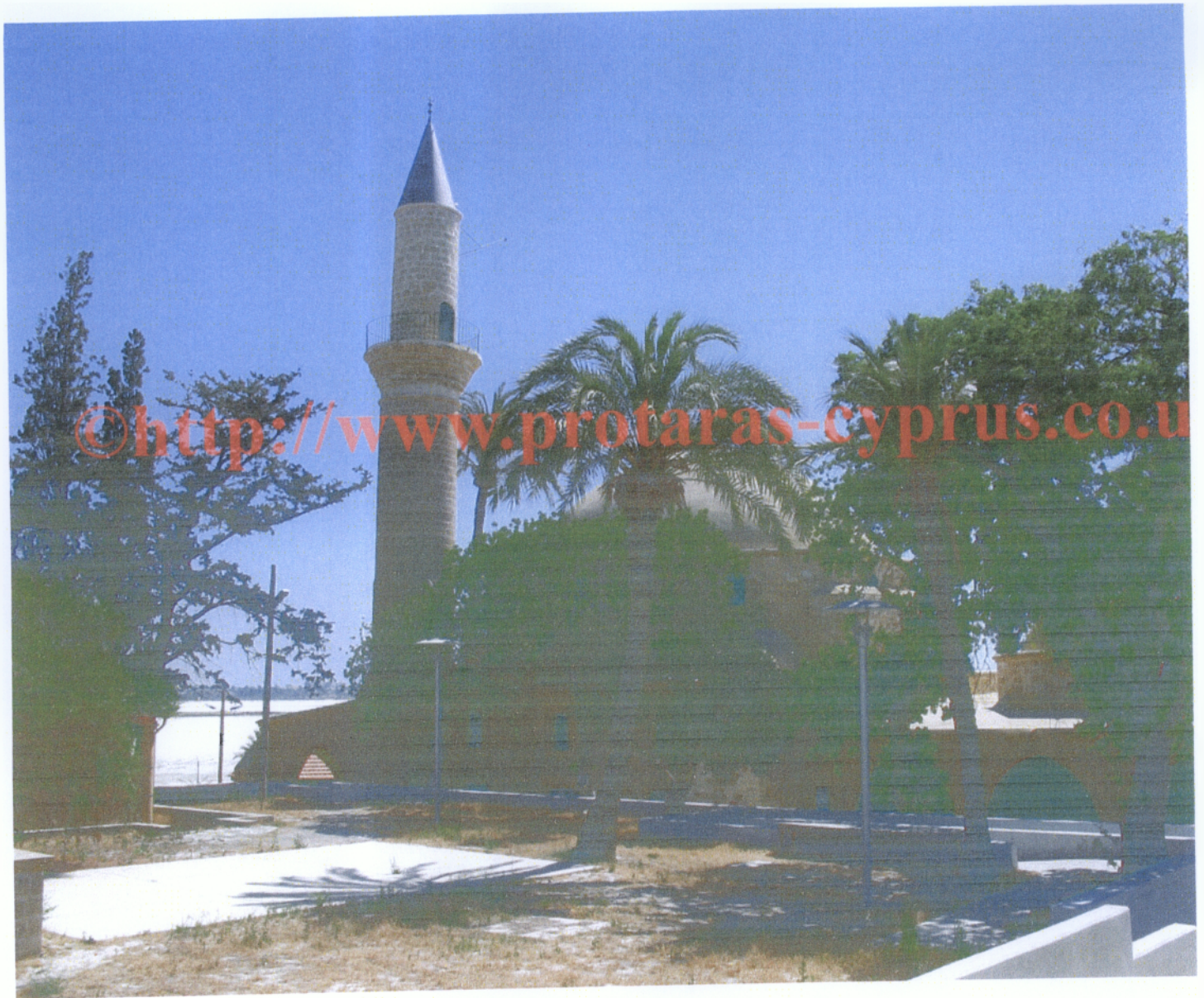
ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ: ΣΤΑΥΡΟΣ ΕΥΘΥΒΟΥΛΟΥ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2008

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥΣ ΤΟΥΡΙΣΤΕΣ ΣΤΟ ΜΑΡΑΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ - ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
<u>ΜΕΡΟΣ Α: ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ</u>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 : ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 : ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΕΙΦΟΡΟΥ – ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 : ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 : ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	12
5.1 : ΕΙΣΑΓΩΓΗ	12
5.2 : ΤΟΜΕΙΣ ΕΠΙΔΡΑΣΗΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	12
5.3 : ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΞΙΩΝ ΤΟΥ ΝΤΟΠΙΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ	15
5.4 : ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 : ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	17
6.1: ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	17
6.2: ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	18
6.3 : ΠΕΡΙΠΑΤΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	20
6.4: ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	20
6.5: ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	21
6.6: ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	23
6.7: ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	23
6.8: ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 : ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΠΑΡΚΩΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ	26
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 : Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ 2003 – 2010 (ΚΟΤ)	31
8.1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ	31
8.2: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ MARKETING	34
8.3: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ	40
8.4: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΘΕΤΗΣ ΑΞΙΑΣ	48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9: ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ: ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ	50
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10: ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2007 -2013 ΚΑΙ ΚΥΠΡΟΣ	52
10.1: ΚΟΝΔΥΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ (ΣΤΟΧΟΣ 2 ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ 3) ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ	54
10.2: ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ ΑΠΟ ΑΛΛΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ	56
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11 : ΕΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	58

ΜΕΡΟΣ Β' : ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 :	ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	62
1.1:	ΘΕΣΗ – ΕΚΤΑΣΗ – ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ	62
1.2:	ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ – ΥΔΡΟΓΡΑΦΙΑ – ΚΛΙΜΑ	62
1.3:	ΑΛΥΚΗ ΛΑΡΝΑΚΑΣ	62
1.4:	ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	63
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2:	ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	64
2.1:	ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ	64
2.2:	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ	75
2.2.1.	ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	75
2.2.2.	ΑΝΕΡΓΙΑ	80
2.2.3.	ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	83
2.2.4.	ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	89
2.2.5.	ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	92
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 :	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	97
3.1:	ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ	97
3.2:	ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ – ΜΝΗΜΕΙΑ	99
3.3:	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ - ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ - ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΝΑΚΑΣ	102
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 :	ΦΟΡΕΙΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	108
4.1:	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ	108
4.2:	ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΛΑΡΝΑΚΑΣ (ΕΒΕΛ)	109
4.3:	ΤΟΠΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΛΑΡΝΑΚΑΣ	109
4.4:	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΞΕΝΟΔΟΧΩΝ	109

ΜΕΡΟΣ Γ' : ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 :	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ	112
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 :	ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ	118
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 :	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ / ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	122

ΜΕΡΟΣ Δ' : ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Α»:	ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	129
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Β»:	ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΡΑ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (ΚΟΤ) ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΠΑΡΕΜΦΕΡΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	132
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΗΓΕΣ		135

ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ - ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Μέσω της παρούσας εργασίας επιδιώκεται μια, όσο το δυνατόν, ολοκληρωμένη προσέγγιση της έννοιας του τουρισμού γενικά αλλά και των μορφών εναλλακτικού τουρισμού που αναπτύσσονται στην Λάρνακα καθώς και η διερεύνηση της συμβολής αυτών στην επίτευξη της τοπικής ανάπτυξης. Στο πλαίσιο της έρευνας και ανάλυσης των παραπάνω στοιχείων, κρίθηκε απαραίτητη και το ίδιο σημαντική η εισαγωγή σε πλήθος βασικών εννοιών που θα υποστήριζαν και θα συμπλήρωναν το αντικείμενο εργασίας. Παρακάτω παραθέτονται αναλυτικά τα περιεχόμενα των κεφαλαίων.

Στο Μέρος Α' παρουσιάζονται βασικές και ουσιώδεις έννοιες όπως η εισαγωγή στον τουρισμό, και ανάπτυξη, οι κοινωνικές επιπτώσεις και η έννοια του μαζικού τουρισμού. Επίσης γίνεται μια απόπειρα παρουσίασης και ανάλυσης της αειφόρου βιώσιμης ανάπτυξης και της ολοκληρωμένης ενδογενούς τοπικής ανάπτυξης όπως διαμορφώνονται σήμερα. Ένα ακόμα αντικείμενο ανάλυσης είναι η διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος. Οι Εναλλακτικές μορφές Τουρισμού και η συμβολή τους στην τοπική ανάπτυξη αναλύονται διεξοδικά. Περιλαμβάνεται επίσης έρευνα για την ανάπτυξη θεματικών πάρκων.

Παρουσιάζεται επίσης η μελέτη του ΚΟΤ για την Στρατηγική Ανάπτυξη στην Κύπρο (2003-2010) ως επίσης και οι ευκαιρίες για χρηματοδοτήσεις μέσω των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και του Κοινοτικού Προϋπολογισμού. Επιχειρείται επίσης η ένταξη της Εθνικής Πολιτικής στην Ευρωπαϊκή Τουριστική και Αναπτυξιακή πολιτική.

Στο Μέρος Β' γίνεται ανάλυση της παρούσας οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής κατάστασης της περιφέρειας Λάρνακας με ιδιαίτερη έμφαση στο φυσικό περιβάλλον και τον πολιτισμό της περιοχής.

Στη συνέχεια γίνεται αναφορά στις ανεπτυγμένες μορφές τουρισμού καθώς και στις εναλλακτικές μορφές τουρισμού που ήδη αναπτύσσονται. Επισημαίνονται οι φορείς άσκησης της τουριστικής πολιτικής και υποστήριξης των προγραμμάτων ανάπτυξης και παρουσιάζονται τα έργα που έχουν ενταχθεί στην περιοχή ως επισφράγισμα της προσπάθειας για κατάκτηση της τοπικής ανάπτυξης.

Το Μέρος Γ' περιλαμβάνει την ταυτότητα της έρευνας σχετικά με την ήδη υπάρχουσα κατάσταση στην περιφέρεια Λάρνακας και το ερωτηματολόγιο μέσω του οποίου έγινε η έρευνα με τις απαντήσεις των φορέων στους οποίους υποβλήθηκε το ερωτηματολόγιο.

Εν τέλει παρουσιάζονται τα συμπεράσματα που προκύπτουν και ένα σύνολο προτάσεων προς τους υπεύθυνους χάραξης της τουριστικής στρατηγικής στην Περιφέρεια Λάρνακας ώστε να γίνει πραγματικότητα η ολοκληρωμένη τοπική ανάπτυξη.

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

ΜΕΡΟΣ Α' **ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ¹

Ο τουρισμός αποτελεί, χωρίς άλλο, μια οικονομική δραστηριότητα, η οποία όταν αναπτύσσεται σωστά μπορεί να αποφέρει σημαντικά ωφέλη στις οικονομίες, τόσο των ανεπτυγμένων χωρών όσο και των αναπτυσσομένων. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τις αναπτυσσόμενες χώρες και συγκεκριμένα γι' αυτές που πληρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την ανάπτυξη του τουρισμού τους, γενικά, και ειδικότερα του διεθνούς τουρισμού. Έτσι, λοιπόν, επιδιώκουν αυτές με κάθε τρόπο να επιταχύνουν την τουριστική τους ανάπτυξη, επειδή πιστεύουν ότι αυτή θα συμβάλει αποφασιστικά στην οικονομική και κατ' επέκταση στην κοινωνική τους ανάπτυξη. Με άλλα λόγια πιστεύουν ότι αναπτύσσοντας τον τουρισμό τους και ιδιαίτερα τον εισερχόμενο τουρισμό, δηλαδή τον διεθνή ή εξωτερικό ενεργητικό, όπως χαρακτηρίζεται αλλιώς, θα μπορέσουν να διακόψουν μια ώρα αρχύτερα το φαύλο κύκλο της φτώχειας και της μιζέριας που τις μαστίζει. Στην προσπάθεια τους αυτή, λόγω απειρίας διαπράττουν άθελα τους πολλά σφάλματα μεταξύ των οποίων και το εξής: παραμελούν την ανάπτυξη άλλων κλάδων της οικονομικής τους δραστηριότητας και κυρίως των βασικών, δηλαδή τη γεωργία, με την ευρύτερη έννοια του όρου, και τη βιομηχανία. Το γεγονός αυτό έχει αναπόφευκτα σαν αποτέλεσμα την άσκηση αρνητικών επιδράσεων τόσο στην οικονομία τους όσο και στην προσπάθεια τους να σπάσουν το φράγμα της υπανάπτυξης. Η συμβολή του τουρισμού και ειδικότερα του διεθνούς τουρισμού στην ανάπτυξη της οικονομίας μιας χώρας υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών, μπορεί κάτω από προϋποθέσεις να είναι πραγματικά σημαντική, αφού εξασφαλίζει σε αυτή συναλλαγματικούς πόρους, δημιουργεί ευκαιρίες απασχόλησης, αυξάνει ή συμπληρώνει τα εισοδήματα του πληθυσμού των αστικών κέντρων και της περιφέρειας, προκαλεί αξιόλογες οικονομικές εισροές στους τόπους της τουριστικής ανάπτυξης κλπ. Για να είναι, όμως, θετική η συμβολή του διεθνούς τουρισμού στην ανάπτυξη της οικονομίας μιας χώρας υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών, θα πρέπει να απαραίτητα η όλη προσπάθεια να είναι ορθολογιστικά προγραμματισμένη και να επιχειρείται αρμονικά με τους άλλους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας και κυρίως τους βασικούς. Πάνω απ' όλα, όμως, δεν θα πρέπει να λησμονείται ότι ο διεθνής τουρισμός μπορεί, κάτω από προϋποθέσεις, να συμβάλει αποφασιστικά στην αναπτυξιακή προσπάθεια μιας χώρας υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών, αλλά σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να αποτελέσει πανάκεια για την πλήρη ή μερική αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων της.

¹ Νίκος Ηγουμενάκης (2000), «Τουρισμός και Ανάπτυξη»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ²

Η «τοπική ανάπτυξη» μπορεί να θεωρηθεί ως μία διαδικασία οικονομικής ανάπτυξης και διαρθρωτικών αλλαγών, η οποία οδηγεί σε βελτίωση του επιπέδου ζωής του τοπικού πληθυσμού και η οποία έχει οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική και πολιτική-διοικητική διάσταση. Η στρατηγική της τοπικής ανάπτυξης αντιμετωπίζει κάθε χωρική ενότητα με διαφορετικό τρόπο, σύμφωνα με το επίπεδο ανάπτυξης της τοπικής οικονομίας, της δομής και λειτουργίας του παραγωγικού συστήματος, της αγοράς εργασίας και των χαρακτηριστικών που προσδιορίζουν την τοπική κουλτούρα.

Όσον αφορά την ανάπτυξη της απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο, θεωρήθηκε επί μακρόν περιθωριακός στόχος σε σύγκριση με τις μακροοικονομικές και τις διαρθρωτικές στρατηγικές. Σήμερα όμως, είναι όχι μόνο ευρέως αποδεκτή, αλλά διαφαίνεται ότι είναι αυτή η στρατηγική η οποία παρέχει σημαντικές δυνατότητες αποτελεσματικών δράσεων για την προώθηση της απασχόλησης.

Έτσι, η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας σε τοπικό επίπεδο και η ενεργοποίηση του τοπικού δυναμικού (ανθρώπινου και υλικού) ενσωματώνεται στις Κατευθυντήριες Γραμμές για την Απασχόληση και αποκτά χαρακτήρα οριζόντιας πολιτικής όλων των παρεμβάσεων που χρηματοδοτεί το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ).

Η έννοια της τοπικής ανάπτυξης δεν πρέπει να ταυτίζεται με την ανάπτυξη μιας συγκεκριμένης χωρικής μονάδας, αλλά με την ανάπτυξη που βασίζεται σε τοπικούς παράγοντες.

Η τοπική ανάπτυξη είναι μια μορφή περιφερειακής ανάπτυξης, στην οποία οι τοπικοί παράγοντες (τοπικοί οργανισμοί και φορείς, τοπικές επιχειρήσεις, τοπική πρωτοβουλία και επιχειρηματικότητα) συνιστούν τους βασικούς μοχλούς της αναπτυξιακής διαδικασίας.

Σύμφωνα με αρκετούς ερευνητές «η τοπική ανάπτυξη μπορεί να θεωρηθεί ως μια διαδικασία οικονομικής ανάπτυξης και διαρθρωτικών αλλαγών που οδηγεί στη βελτίωση του επιπέδου ζωής του τοπικού πληθυσμού και στην οποία μπορούν να διακριθούν οι εξής διαστάσεις:

- 1) η οικονομική (όπου οι τοπικοί επιχειρηματίες χρησιμοποιούν την ικανότητά τους για να οργανώσουν τους τοπικούς παραγωγικούς συντελεστές σε ικανοποιητικά επίπεδα παραγωγικότητας ώστε να είναι ανταγωνιστικοί στις αγορές),
- 2) η κοινωνικοπολιτιστική (όπου οι αξίες και οι τοπικοί θεσμοί αποτελούν τη βάση της αναπτυξιακής διαδικασίας) και
- 3) η πολιτικοδιοικητική (όπου οι χωρικές πολιτικές επιτρέπουν τη δημιουργία ενός τοπικού ευνοϊκού οικονομικού πλαισίου προστατεύοντάς το από τις εξωτερικές επιδράσεις και προωθώντας την ανάπτυξη της τοπικής δυναμικής)»

Πρέπει να σημειώσουμε ότι ως τοπικοί παράγοντες δεν θεωρούνται μόνο τα γεωγραφικά και φυσικά χαρακτηριστικά των χωρικών μονάδων (τοπικά φυσικά

² ΕΥΣΕΚΤ: Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Παρακολούθησης Δράσεων Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΝΑΚΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ
συγκριτικά πλεονεκτήματα, φυσικούς πόρους, ορυκτό πλούτο κλπ.) αλλά και τα κοινωνικοπολιτισμικά χαρακτηριστικά της τοπικής παραγωγής που σχετίζονται με την αναπτυξιακή διαδικασία. Έτσι χωρικές μονάδες με τοπικά μειονεκτήματα είναι δυνατόν να προωθήσουν την ανάπτυξή τους με τη βοήθεια της τεχνολογίας και της ανάπτυξης της τοπικής επιχειρηματικής δραστηριότητας. Για το λόγο αυτό η προσπάθεια για την προώθηση και την εφαρμογή της τοπικής ανάπτυξης εντάθηκε κυρίως σε ζώνες υποβαθμισμένες, μειονεκτικές καθώς και σε περιόδους κρίσης.

Υπάρχουν δύο προσεγγίσεις στην τοπική ανάπτυξη: α) η τομεακή προσέγγιση των προβλημάτων του χώρου και η αντίστοιχη αντιμετώπισή τους και β) η ολοκληρωμένη ανάπτυξη που λαμβάνει υπόψη την δυναμική του χώρου, με ενεργούμενο αποδέκτη τον άνθρωπο και τελικό στόχο την τοπική ευημερία του.

Η πρώτη προσέγγιση αφορά στην κάθετη ανάπτυξη του χώρου: ένας συγκεκριμένος τομέας ή έστω ορισμένοι τομείς της τοπικής οικονομίας γίνονται αποδέκτες παρεμβάσεων και αποτελούν κινητήρια δύναμη ώστε να δώσουν ώθηση στην ανάπτυξη και των άλλων τομέων οικονομικής τοπικής δράσης (διάχυση).

Η δεύτερη προσέγγιση αφορά την ολοκληρωμένη ανάπτυξη όπου δίνονται προτεραιότητες στην οριζόντια ανάπτυξη του χώρου και αποδέκτες είναι όλοι οι τομείς και κλάδοι της τοπικής οικονομίας που εμφανίζουν προοπτικές δυναμικής εξέλιξης.

Με επίκεντρο τον άνθρωπο και τις δραστηριότητες που αναπτύσσει στο χώρο της περιφέρειας, η ολοκληρωμένη τοπική ανάπτυξη συνιστά «τομή» της ανάπτυξης - δεν απομονώνεται ένας τομέας ή κλάδος για να ωφεληθεί ένας άλλος. Απεναντίας, δίνεται έμφαση στη μεγαλύτερη δυνατή σύνδεση μεταξύ τους, έτσι ώστε η ωφέλεια στον ένα τομέα να παράγει ευεργετικά πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα στους άλλους τομείς της τοπικής οικονομίας και κοινωνίας.

Η ενδογενής τοπική ανάπτυξη στηρίζεται σε μια διαφορετική σύλληψη της κατανόησης του χώρου.

Ενώ το «από τα πάνω προς τα κάτω» πρότυπο αντιλαμβάνεται το χώρο ως έναν οικονομικό χώρο όπου δρουν διάφορες οικονομικές δραστηριότητες και σχέσεις παραγωγής, για την αντίληψη της ενδογενούς ανάπτυξης ο χώρος στηρίζει τις διασυνδέσεις και σχέσεις που αναπτύσσονται ανάμεσα στα υποκείμενα, στις ομάδες ή στις ενότητες.

Διατηρεί την ιεραρχία αυτών των σχέσεων και παρέχει φυσική υποστήριξη ανάμεσα στα διαφορετικά συμφέροντα των κοινωνικών τάξεων ή ομάδων.

Επομένως ο χώρος στηρίζει τις λειτουργικές και κοινωνικές σχέσεις και προσαρμόζεται στους μετασχηματισμούς της αναπτυξιακής διαδικασίας και της διαρθρωτικής αλλαγής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΕΙΦΟΡΟΥ – ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ³

Σύμφωνα με τον κλασικό ορισμό, αειφόρος ανάπτυξη είναι η «ανάπτυξη που καλύπτει τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να θέτει σε κίνδυνο τη δυνατότητα των μελλοντικών γενεών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες», με άλλα λόγια η μέριμνα ώστε η σημερινή μεγέθυνση να μην υπονομεύει τις δυνατότητες μεγέθυνσης των μελλοντικών γενεών. Η αειφόρος ανάπτυξη έχει επομένως τρεις συνιστώσες - οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική - που απαιτούν ισόρροπη πολιτική συνεκτίμηση. Η στρατηγική για την αειφόρο ανάπτυξη, που εγκρίθηκε το 2001 και αναθεωρήθηκε το 2005, συμπληρώνεται, μεταξύ άλλων, από την αρχή της ένταξης των περιβαλλοντικών προβληματισμών στις ευρωπαϊκές πολιτικές που έχουν αντίκτυπο στο περιβάλλον.

Κάθε αναφορά στο Σύνταγμα εκκρεμεί μέχρι την υιοθέτηση μίας νέας αναθεωρητικής συνθήκης που θα αντικαταστήσει το σχέδιο της συνταγματικής συνθήκης.

Η έννοια της αειφόρου ανάπτυξης αναφέρεται σε ένα πρότυπο ανάπτυξης το οποίο ανταποκρίνεται στις ανάγκες του παρόντος χωρίς να υπονομεύει την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιούν τις δικές τους ανάγκες. Αποσκοπεί στο να βελτιώσει τις συνθήκες διαβίωσης των ατόμων διαφυλάσσοντας παράλληλα το περιβάλλον τους σε βραχυπρόθεσμη, σε μεσοπρόθεσμη και, κυρίως, σε μακροπρόθεσμη βάση. Η αειφόρος ανάπτυξη έχει τριπλό στόχο: μια οικονομική ανάπτυξη αποτελεσματική, κοινωνικά δίκαιη και περιβαλλοντικά βιώσιμη.

Τον Μάιο του 2001 εγκρίθηκε στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπέρ της αειφόρου ανάπτυξης, η οποία αναθεωρήθηκε το 2005 ώστε να δοθεί μια νέα ώθηση στον τομέα αυτόν. Η παγκόσμια σύμπραξη για την αειφόρο ανάπτυξη, η οποία εγκρίθηκε από την Επιτροπή το 2002, της προσέδωσε μια εξωτερική διάσταση.

Η ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών ζητημάτων στον ορισμό και την εφαρμογή των άλλων πολιτικών έχει ουσιαστική σημασία για την επίτευξη του στόχου της αειφόρου ανάπτυξης. Η αρχή αυτή, η οποία επιβεβαιώθηκε στη συνθήκη του Μάαστριχ και τη σύνοδο κορυφής του Κάρντιφ το 1998, έθεσε τα θεμέλια για μια συντονισμένη δράση σε κοινοτικό επίπεδο για την ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών ζητημάτων στις πολιτικές της ΕΕ.

Για να προωθηθεί η αειφόρος ανάπτυξη, οι δημόσιες αρχές πρέπει να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα για να μειώσουν τις δυσμενείς συνέπειες των μεταφορών και τους κινδύνους που συνδέονται με την υγεία, να βελτιώσουν τη διαχείριση των φυσικών πόρων και ιδίως την κατανάλωσή τους και να καταπολεμήσουν τον κοινωνικό αποκλεισμό και τη φτώχεια στην Ευρώπη και σε όλο τον κόσμο. Πρέπει επίσης να καταπολεμήσουν τις κλιματικές αλλαγές και να περιορίσουν τις επιπτώσεις τους.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της δρουν υπέρ της αειφόρου ανάπτυξης όχι μόνο στο εσωτερικό αλλά και εκτός των συνόρων τους, ιδίως στο πλαίσιο των διεθνών οργανισμών και στη διάρκεια διοργανώσεων όπως η παγκόσμια σύνοδος κορυφής για την αειφόρο ανάπτυξη που πραγματοποιήθηκε στο Γιοχάνεσμπουργκ τον Αύγουστο-Σεπτέμβριο του 2002.

³ www/europa.eu/scadplus

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ⁴

Η οικονομική ευμάρεια που διαθέτει ένα αυξανόμενο ποσοστό κατοίκων του πλανήτη μας, η ανάπτυξη των μέσων μαζικής μεταφοράς και των μέσων ενημέρωσης είναι μερικοί από τους παράγοντες που συνεισφέρουν στην ανάδειξη του τουρισμού ως ενός από τους πιο ισχυρούς και ραγδαία αναπτυσσόμενους οικονομικούς τομείς της παγκόσμιας κοινωνίας του 21 ου αιώνα.

Η τουριστική βιομηχανία αντλεί την δύναμή της από εύθραυστες πηγές όπως το περιβάλλον, η ιστορία και ο πολιτισμός και συχνά χαρακτηρίζεται ως νόμισμα με δύο όψεις. Από τη μία, συνεισφέρει στην οικονομική άνθιση μιας περιοχής δημιουργώντας θέσεις εργασίας και εισροή συναλλάγματος ενώ από την άλλη, είναι παράγοντας περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιβαρύνσεων που συχνά εμποδίζουν την ομαλή λειτουργία της τοπικής κοινωνίας και του τοπικού τουρισμού. Παραδείγματα από την παγκόσμια πραγματικότητα δείχνουν ότι η άκρατη, η ασχεδίαστη ή η λανθασμένη ανάπτυξη του τουρισμού επιφέρει, βραχυπρόθεσμα, γρήγορα οικονομικά ωφέλη καταλήγοντας ωστόσο, μακροπρόθεσμα, σε χαμηλής ποιότητας τουριστική δραστηριότητα.

Πολλοί τουριστικοί προορισμοί στην Ελλάδα και αλλού, έχουν ως στόχο τη συνεχή αύξηση του οικονομικού κέρδους που αποφέρει ο τουρισμός, έτσι συχνά προσανατολίζονται στην αναζήτηση ολοένα και μεγαλύτερου αριθμού τουριστών χρησιμοποιώντας ως μοντέλο τουριστικής ανάπτυξης τον μαζικό τουρισμό. Όμως, η μεγάλη πληθυσμιακή συγκέντρωση σε περιοχές με συγκεκριμένες περιβαλλοντικές και κοινωνικές δυνατότητες δημιουργεί διαταραχές στις συνήθειες της τοπικής κοινωνίας και δυσλειτουργίες όπως: συνωστισμό, μόλυνση του περιβάλλοντος, κατασπατάληση ή καταστροφή φυσικών και πολιτιστικών πηγών και ανταγωνισμό μεταξύ τοπικού πληθυσμού και τουριστικής βιομηχανίας για την χρησιμοποίηση αγαθών πρώτης ανάγκης (νερό, καύσιμα, κ.λ.π.), έργων υποδομής (δρόμοι, νοσοκομεία, κ.λ.π.), τόπων αναψυχής (μουσεία, πάρκα, παραλίες κ.λ.π.). Αυτές οι αρνητικές επιπτώσεις εμποδίζουν την συνεχή και ομαλή διεξαγωγή της τουριστικής διαδικασίας αφού σύμφωνα με έρευνες του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού (Π.Ο.Τ.) η πλειοψηφία των τουριστών σήμερα επιθυμεί να επισκέπτεται περιοχές με υψηλή περιβαλλοντική ποιότητα και έντονα στοιχεία τοπικού πολιτισμού.

Αρκετοί διεθνείς οργανισμοί σχετικοί με τον τουρισμό, το περιβάλλον και τον πολιτισμό (Π.Ο.Τ, UNEP , UNESCO κ.λ.π.) προτείνουν ως διέξοδο από τα παραπάνω προβλήματα, κάθε είδους τουριστική δραστηριότητα να σχεδιάζεται, να διευθύνεται και να αναπτύσσεται ώστε:

- α) να είναι περιβαλλοντικά ανεκτή σε βάθος χρόνου,
- β) να αποφέρει βιώσιμα οικονομικά οφέλη στις περιοχές που αναπτύσσεται,
- γ) να είναι ηθικά και κοινωνικά σύμφωνη με τις τοπικές κοινωνίες και
- δ) να εξασφαλίζει την διατήρηση του φυσικού και πολιτιστικού κεφαλαίου για τις μελλοντικές γενιές.

⁴ www.oikologos.gr

Απαραίτητες προϋποθέσεις για την επιτυχή εφαρμογή, λειτουργία και αποδοτικότητα των παραπάνω χαρακτηριστικών σύμφωνα με τον Π.Ο.Τ, την Ευρωπαϊκή Ένωση και άλλους διεθνείς οργανισμούς, είναι:

- η συνεργασία όσων εμπλέκονται στη τουριστική διαδικασία,
- η τοπική συμμετοχή στο σχεδιασμό της τουριστικής ανάπτυξης,
- η εκπαίδευση των επαγγελματιών, των πολιτών και των τουριστών και
- η υψηλή ποιότητα των προσφερομένων τουριστικών υπηρεσιών και εγκαταστάσεων.

Τι εξυπηρετεί όμως καθεμιά από τις παραπάνω προϋποθέσεις;

Συνεργασία: Λαμβάνοντας υπόψη ότι ο τουρισμός είναι μια περίπλοκη διαδικασία η οποία σχετίζεται με διαφορετικούς τομείς της κοινωνίας και της οικονομίας, γίνεται εμφανές ότι για την βιώσιμη ανάπτυξη του απαιτείται αμοιβαίος σεβασμός, ενότητα και μόνιμη συνεργασία μεταξύ όλων των ιδιωτικών και δημόσιων φορέων, που οι δραστηριότητές τους άπτονται του τουρισμού άμεσα ή έμμεσα σε τοπικό και εθνικό επίπεδο. Μέσω αυτής της συνεργασίας κάθε αναπτυξιακός σχεδιασμός, που αφορά τουριστικές υποδομές, επενδύσεις (δημόσιες ή ιδιωτικές), αλλά και κάθε άλλο στοιχείο που συμβάλλει στην ανάπτυξη και διεύθυνση του τουρισμού γίνεται απόρροια κοινής πολιτικής και στόχων. Είναι ουσιαστικό η συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα να στηρίζεται στην καλή θέληση όλων των μερών για την επιτυχία ενός κοινού σκοπού (βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη) και όχι στην ικανοποίηση ιδιοτελών συμφερόντων.

Σύμφωνα με την Hevre Barioulet (2001) μερικά ζητήματα που πρέπει να βρίσκουν λύση με βάση την αρχή της συνεργασίας στις τουριστικές περιοχές είναι:

- Ο έλεγχος της κατανάλωσης του νερού και των μη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας με σκοπό την μείωση της μη ορθολογικής χρήσης τους.
- Η μείωση των απορριμμάτων και η εξασφάλιση της ανακύκλωσής τους.
- Ο έλεγχος και η μείωση των προβλημάτων κυκλοφοριακής συμφόρησης και ρύπανσης ιδιαίτερα σε περιοχές φυσικού και πολιτιστικού κάλλους και η χρήση μέσων μεταφοράς φιλικών προς το περιβάλλον.
- Η οργάνωση και ο έλεγχος της πρόσβασης των τουριστών σε οικολογικά ευάλωτες περιοχές.
- Η συγχρηματοδότηση προγραμμάτων περιβαλλοντικής προστασίας.
- Η χορήγηση κινήτρων και βοήθειας στις τουριστικές επιχειρήσεις ώστε, να υιοθετούν περιβαλλοντικές πολιτικές ανάπτυξης.

Τοπική συμμετοχή: Οι ανάγκες, οι προσδοκίες, τα ιδιαίτερα περιβαλλοντικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά και τα προβλεπόμενα οφέλη από τον τουρισμό διαφέρουν σημαντικά από την μια περιοχή στην άλλη. Έτσι δεν υπάρχει ένα είδος σχεδιασμού βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης που να ταιριάζει σε περισσότερους από έναν τουριστικούς προορισμούς. Αν και γενικές κατευθυντήριες γραμμές μπορούν να ορισθούν σε εθνικό επίπεδο, ωστόσο οι τοπικές κοινωνίες με

συμμετοχή εκπροσώπων όλων των τοπικών φορέων (δημόσιο, τουριστική βιομηχανία, μη-κυβερνητικές περιβαλλοντικές και πολιτιστικές οργανώσεις,

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΝΑΚΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ (οργανώσεις πολιτών, επιστημονικοί φορείς κ.λ.π.) και συχνή επικοινωνία με τον τοπικό πληθυσμό είναι εκείνοι που θα σχεδιάσουν και θα αναπτύξουν το είδος του τουρισμού που θέλουν να προσφέρουν. Χρήσιμο εργαλείο για την πραγμάτωση μιας τέτοιας διαδικασίας έχει αποδειχθεί η δημιουργία και εφαρμογή της Τοπικής Ατζέντας 21.

Με την εξασφάλιση της τοπικής συμμετοχής στον σχεδιασμό της τουριστικής ανάπτυξης επιτυγχάνεται:

- ανάπτυξη τουριστικής δραστηριότητας η οποία επιφέρει κέρδη κυρίως στην τοπική κοινωνία και όχι σε εξωτερικούς οικονομικούς παράγοντες, (π.χ πολυεθνικές εταιρίες ξενοδοχείων, τουριστικών γραφείων κ.λ.π.),
- καλύτερη αποδοχή του τουρισμού από τους κατοίκους της περιοχής,
- ενεργητική συμμετοχή των κατοίκων για την διατήρηση των τοπικών τουριστικών πηγών.

Εκπαίδευση: Η άρτια επαγγελματική κατάρτιση όχι μόνο των διευθυντικών στελεχών του τουρισμού αλλά όλων όσων απασχολούνται σε αυτόν, συνεισφέρει στην καλύτερη προσφορά τουριστικών υπηρεσιών και στην ανταγωνιστικότητα του τουριστικού προϊόντος. Επιπλέον, ο εμπλουτισμός των επαγγελματικών εκπαιδευτικών ή επιμορφωτικών προγραμμάτων με θέματα που αφορούν τις έννοιες, τα κριτήρια, τα οφέλη, και τις πρακτικές του βιώσιμου τουρισμού βοηθά τους ανθρώπους που ασχολούνται με αυτόν να προβληματιστούν, να αναζητήσουν τους παράγοντες που συνεισφέρουν στην βιωσιμότητα του τουριστικού προϊόντος και να κατανοήσουν σε βάθος τις διαφορετικές πρακτικές μεταξύ μαζικού τουρισμού και εναλλακτικών τουριστικών μοντέλων (αγροτουρισμός, οικοτουρισμός, ιστορικός τουρισμός, πολιτισμικός τουρισμός, θρησκευτικός τουρισμός κ.λ.π.). Μερικά από τα γενικά θέματα μιας τέτοιας εκπαίδευσης/επιμόρφωσης μπορούν να είναι:

- Έννοια, αρχές, και πρακτικές βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης.
- Είδη και χαρακτηριστικά εναλλακτικών μορφών τουριστικής ανάπτυξης.
- Ζητήματα περιβαλλοντικής προστασίας.
- Ζητήματα προστασίας πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Είδη προς εξαφάνιση (του ζωικού και φυτικού βασιλείου) και σχετική νομοθεσία.
- Ζητήματα διεθνούς περιβαλλοντικής νομοθεσίας.
- Πιστοποιητικά περιβαλλοντικής ποιότητας (π.χ. μπλε σημαίες) και κριτήρια απόκτησής τους.

Η εκπαίδευση και η ευαισθητοποίηση των πολιτών σε θέματα κοινωνικής, πολιτιστικής και περιβαλλοντικής βιωσιμότητας είναι ένας ακόμα σημαντικός παράγοντας ανάπτυξης βιώσιμων κοινωνιών και κατ' επέκταση βιώσιμου τουρισμού. Σε μια τέτοια εκπαιδευτική διαδικασία μπορούν να συνεισφέρουν όλοι οι τυπικοί και άτυποι εκπαιδευτικοί φορείς (εκπαιδευτικά ιδρύματα, μη κυβερνητικοί οργανισμοί, οργανώσεις πολιτών, μέσα μαζικής ενημέρωσης, ενώσεις καταναλωτών κ.λ.π.) που διαθέτει μια κοινωνία με κάθε τυπικό και άτυπο εκπαιδευτικό μέσο (περιβαλλοντική εκπαίδευση, εκπαίδευση καταναλωτών, αγωγή υγείας, διαφήμιση, ενημερωτικές εκστρατείες, δημόσιες συζητήσεις κ.λ.π.). Στόχος τέτοιου είδους γενικού ενδιαφέροντος εκπαιδευτικών προγραμμάτων και δραστηριοτήτων πρέπει να είναι η ενημέρωση / ευαισθητοποίηση των πολιτών με

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΝΑΚΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ
σκοπό την προβολή και την υιοθέτηση νέων συμπεριφορών και πρακτικών που
προάγουν την βιωσιμότητα.

Τέλος, εκτός από τους εργαζόμενους στον τουρισμό και τους πολίτες των
τουριστικών περιοχών είναι χρήσιμο να ενημερώνονται και να
ευαισθητοποιούνται οι επισκέπτες τους. Πληροφορίες σχετικές με το περιβάλλον,
τον πολιτισμό, τις τοπικές συνήθειες και τις ανάγκες του κάθε τουριστικού
προορισμού, θα τους βοηθήσουν να ενταχθούν ομαλότερα στο κοινωνικό και
φυσικό περιβάλλον που πρόκειται να επισκεφθούν. Τέτοια ενημέρωση
επιτυγχάνεται με την προμήθεια σχετικών πληροφοριών στους τόπους μόνιμης
διαμονής των τουριστών, με συμφωνίες μεταξύ των τουριστικών προορισμών και
των τουριστικών πρακτόρων, με φυλλάδια πληροφοριών σε περιοχές διακίνησης
επιβατών (αεροδρόμια, λιμάνια, σταθμοί λεωφορείων και τρένων) και σε
τουριστικά καταλύματα (ξενοδοχεία, ενοικιαζόμενα δωμάτια, κάμπινγκ, κ.λ.π.).

Ποιότητα: Η διατήρηση του κύρους του τουριστικού προϊόντος κάθε περιοχής
γίνεται όλο και δυσκολότερη στα πλαίσια του συνεχώς αυξανόμενου
ανταγωνισμού σε διεθνές επίπεδο. Η προσφορά ποιοτικού τουρισμού που
εξασφαλίζει την προστασία των τουριστικών πηγών και ικανοποιεί τις επιθυμίες
των επισκεπτών και των μόνιμων κατοίκων πρέπει να είναι κύριο μέλημα όλων
των φορέων (δημόσιων και ιδιωτικών) που σχεδιάζουν και διευθύνουν την
τουριστική ανάπτυξη μιας περιοχής με στόχο την βιωσιμότητά της.

Η έννοια ποιοτικός τουρισμός δεν ταυτίζεται απαραίτητα με την έννοια πολυτελής-
ακριβός τουρισμός. Αναφέρεται στο είδος τουριστικής δραστηριότητας η οποία
προστατεύει τις τουριστικές πηγές, προσελκύει τουρίστες που σέβονται την
τοπική κοινωνία και το περιβάλλον της και προσφέρει τουριστικά αξιοθέατα,
 ανέσεις και υπηρεσίες που ανταποκρίνονται στην αξία των χρημάτων που
δαπανώνται γι' αυτά.

Τουριστικές περιοχές που επιθυμούν την μακροχρόνια σταθερή ζήτηση του
προϊόντος τους:

- Λαμβάνουν σοβαρά υπόψη την ποιότητα που προσφέρουν.
- Διεξάγουν έρευνες για την:
 - α) καλύτερη επίλυση των προβλημάτων τους,
 - β) δημιουργία νέων τουριστικών προϊόντων,
 - γ) ασφαλή και αποτελεσματικότερη εκμετάλλευση των τουριστικών πηγών τους.

Πρωθούν εναλλακτικές μορφές τουρισμού συμβατές με τις αρχές της βιώσιμης
ανάπτυξης.

Επιφέρουν τουριστικές καινοτομίες.

Χρησιμοποιούν νέες τεχνολογίες φιλικές προς το περιβάλλον.

- Παρακολουθούν τακτικά τη διαμόρφωση των διεθνών κριτηρίων ποιότητας έτσι ώστε να ενημερώνονται για το τι συμβαίνει στον κόσμο.
- Λαμβάνουν έγκαιρα απαραίτητα διορθωτικά μέτρα, αν χρειάζονται.
- Ενημερώνονται και διδάσκονται από επιτυχημένες πρακτικές που υιοθετήθηκαν σε άλλους τουριστικούς προορισμούς.

Πέρα όμως από τις προϋποθέσεις που πρέπει να ακολουθήσει μια κοινωνία για την επιτυχή βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη δεν θα πρέπει να παραβλέπει ότι ανεξάρτητα από το είδος τουριστικού μοντέλου που θα υιοθετήσει η τουριστική διαδικασία είναι ασταθής και ευάλωτη ιδιαίτερα σε περιόδους φυσικών θεομηνιών, οικονομικής ύφεσης, και κοινωνικής ανασφάλειας. Γι' αυτό το λόγο περιοχές με τουριστικό ενδιαφέρον πρέπει να αντιμετωπίζουν με μεγάλο σκεπτικισμό την οικονομική υπερεξάρτησή τους από τις δραστηριότητες του τουρισμού. Η ισόρροπη ανάπτυξη των τουριστικών και των άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων μιας κοινωνίας (γεωργία, κτηνοτροφία, αλιεία, παραδοσιακές τέχνες, τοπικές βιοτεχνίες, προσφορά κοινωνικών υπηρεσιών κ.λ.π.) είναι ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες που θεμελιώνουν την γενικότερη κοινωνική, οικονομική και περιβαλλοντική βιωσιμότητα και τη μακροχρόνια ευημερία μιας περιοχής.

Ανακεφαλαιώνοντας τα όσα έχουν λεχθεί μέχρι τώρα καταλήγουμε ότι η πάροδος του χρόνου αποκαλύπτει με γοργούς ρυθμούς τα αδιέξοδα που δημιουργεί το μοντέλο του μαζικού τουρισμού πιέζοντας συνακόλουθα για αλλαγή της τουριστικής φιλοσοφίας και δράσης. Οι επιλογές προς τη βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη προϋποθέτουν σύμπραξη και συμμετοχή ατόμων και ομάδων ανεξαρτήτως ρόλων (δημόσιο, ιδιώτες, πολίτες, επαγγελματίες, τουρίστες) και βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων τουριστικών υπηρεσιών και της σχετικής υποδομής. Τέλος η παιδεία / εκπαίδευση καλείται να σταθεί αρωγός όχι μόνον στην απόκτηση επαγγελματικών δεξιοτήτων αλλά και στην δημιουργία αξιών, συνειδήσεων και πρακτικών όλων των παραπάνω παραγόντων με στόχο την ομαλή αναπτυξιακή πορεία και βιωσιμότητα των τουριστικών περιοχών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ⁵

5.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Κύπρος, για χρόνια τουριστική χώρα, και ως επίσημα μέλος της ευρωπαϊκής οικογένειας, καλείται να αντιμετωπίσει ισάξια με τις άλλες χώρες μέλη τις προκλήσεις της εποχής μας. Η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και της ποιότητας προσφοράς υπηρεσιών, αποτελούν τις νέες πραγματικότητες, τις οποίες επιβάλλεται να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά, με ριζικές αλλαγές και βελτιώσεις.

Ο τουρισμός στήριξε την οικονομία και συνέβαλε μέγιστα στην οικονομική ανόρθωση του νησιού μετά την εισβολή, καθώς και στην ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το προϊόν που πολύ έξυπνα, ονομάστηκε η κότα που γερά τα χρυσά αυγά, φαίνεται ότι χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή και αναβάθμιση, ώστε να διαφοροποιηθεί από ανταγωνιστικούς προορισμούς, διατηρώντας την δική του μοναδική ταυτότητα σαν τουριστικός προορισμός. Η περαιτέρω βελτίωση της ποιότητας ή απόδοσης, η καλύτερη παροχή υπηρεσιών, το χαμηλό κόστος εξυπηρέτησης αποτελούν τα βασικά στοιχεία που μπορούν να ενισχυθούν και να προσελκύσουν το ενδιαφέρον ακόμη και των πιο δύσκολων πελατών,

Επίσης, η τουριστική ανάπτυξη στην Κύπρο, όπως ήταν αναμενόμενο, έχει επηρεάσει, και ως ένα βαθμό έχει διαφοροποιήσει τον τρόπο ζωής των Κυπρίων όπως και το φυσικό και δομημένο περιβάλλον κυρίως στις τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές.

Μέσα από τις αλυσιδώτες επιπτώσεις του τουρισμού στο νησί, από την οικονομία μέχρι την κοινωνική δομή, προβάλλει επιτακτική η ανάγκη για:

- προσδιορισμό των κοινωνικών τομέων επίδρασης της τουριστικής ανάπτυξης
- ανάλυση των θετικών και των αρνητικών επιπτώσεων του τουρισμού
- ανάπτυξη εισηγήσεων για συστηματικό έλεγχο των αρνητικών επιπτώσεων ανάπτυξη εισηγήσεων για λήψη μέτρων για πρόληψη και αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων και ενίσχυση των θετικών επιπτώσεων της τουριστικής ανάπτυξης

5.2. ΤΟΜΕΙΣ ΕΠΙΔΡΑΣΗΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η τουριστική ανάπτυξη ασκεί σημαντική επιρροή στο περιβάλλον, φυσικό και δομημένο αλλά και στον πληθυσμό της χώρας υποδοχής Άλλοτε μπορεί να έχει

⁵ Μελέτη για τις Κοινωνικές Επιπτώσεις του Τουρισμού - Executive Summary, KOT RAI CONSULTANTS SERVICES LTD

Γενικά, η Τουριστική Ανάπτυξη επηρεάζει σε ένα πρώτο στάδιο το Σύστημα αξιών του ντόπιου πληθυσμού. Οι παραδοσιακές κοινωνικές αξίες αλλοιώνονται, κάποιες φορές οδηγούν στην εξέλιξη του συστήματος αξιών ενώ άλλες φορές αποτελούν την αιτία για την εγκατάλειψη της παράδοσης. Οι διαπροσωπικές σχέσεις και οι δεσμοί της οικογένειας φαίνεται να έχουν γίνει πιο χαλαροί και απρόσωποι, γεγονός στο οποίο έχει συμβάλει και η ανάπτυξη του τουρισμού. Παράλληλα όμως, όπως διαφάνηκε μέσα από την ποιοτική έρευνα οι επισκέπτες δίνουν παραδείγματα καλής επικοινωνίας, κυρίως μέσα από το θεσμό της οικογένειας. Επίσης, η τουριστική ανάπτυξη επιδρά στην αναβίωση ηθών και εθίμων ενώ άλλες φορές στην εγκατάλειψη και εμπορευματοποίηση τους.

Επιπλέον, η ποιότητα ζωής του ντόπιου πληθυσμού δεν παραμένει στα ίδια επίπεδα. Η αναβάθμιση είναι προφανής στις περισσότερες περιπτώσεις. Τα οικονομικά οφέλη είναι ιδιαίτερα σημαντικά για τον πληθυσμό. Η κυπριακή οικονομία στηρίζεται σε ένα μεγάλο μέρος στην τουριστική βιομηχανία ενώ η γρήγορη ανάκαμψη μετά την τούρκικη εισβολή θεωρείται ότι ήταν αποτέλεσμα της τουριστικής ανάπτυξης. Το κόστος ζωής βέβαια, έχει αυξηθεί αφού η οικονομία του νησιού βρίσκεται σε ψηλά επίπεδα, όπου επικρατούν οι συνθήκες του υγιούς ανταγωνισμού. Οι επιπτώσεις στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον θεωρούνται στην πλειοψηφία τους αρνητικές, αφού στο βωμό της τουριστικής ανάπτυξης δεν λήφθηκε υπόψη το φυσικό και δομημένο περιβάλλον. Παρόλα αυτά δεν μπορεί κανείς να αμφισβητήσει τη μεγάλη ανάπτυξη σε υποδομές, π.χ. κτιριακές εγκαταστάσεις, οδικό δίκτυο, αθλητικές εγκαταστάσεις κλπ, που έχουν αναπτυχθεί στο νησί, και εξυπηρετούν όχι μόνο τους επισκέπτες αλλά διευκολύνουν και τους ντόπιους κατοίκους. Παρόλα αυτά, όπως πάντα η ανάπτυξη συνοδεύεται και με αρνητικές συνέπειες. Η ρύπανση που έχουν υποστεί κυρίως οι τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές του νησιού, από σκουπίδια, δυνατούς θορύβους και μουσικές, την τοποθέτηση υπερβολικού αριθμού πινακίδων κλπ είναι ιδιαίτερα ανησυχητική και προβληματίζει τόσο το κοινό όσο και τις τοπικές αρχές. Η παροχή υπηρεσιών όμως έχει αναπτυχθεί σε ψηλό βαθμό, έτσι σήμερα τόσο οι τουρίστες αλλά και οι Κύπριοι, μπορούν να εκμεταλλευτούν μια πλειάδα υπηρεσιών. Βέβαια αυτό δεν σημαίνει ότι δεν παρατηρούνται ελλείψεις στις προσφερόμενες υπηρεσίες. Τέλος, στην προσπάθεια προσέλκυσης τουριστών οι πολιτιστικές, καλλιτεχνικές και άλλες σχετικές δραστηριότητες έχουν αυξηθεί σε πολύ μεγάλο βαθμό. Σημαντική, είναι η προσφορά των τοπικών αρχών του υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού αλλά και του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού στην οργάνωση και χρηματοδότηση πολλών σημαντικών εκδηλώσεων που δεν καλύπτουν μόνο τις ανάγκες των επισκεπτών αλλά βοηθούν και στην πολιτιστική ανάπτυξη του τόπου.

Συν τοις άλλοις, έχει παρατηρηθεί ότι η ανάπτυξη της τουριστικής βιομηχανίας συνέτεινε σε πληθυσμιακές αλλαγές, οι οποίες παρατηρούνται κυρίως στις τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές. Συγκεκριμένα, οι ντόπιοι ζουν και συναναστρέφονται πολλούς μήνες με τουρίστες άλλων χωρών, σαν αποτέλεσμα την αλλοίωση του ισοζυγίου ξένων επισκεπτών και μόνιμων κατοίκων. Επιπλέον, λόγω της τουριστικής ανάπτυξης έχει παρατηρηθεί αλλαγή του δημογραφικού χαρακτήρα ορισμένων περιοχών και ένα ρεύμα μετακίνησης πληθυσμού από τις αγροτικές περιοχές στα αστικά κέντρα. Επίσης, οι κοινωνικοοικονομικές αλλαγές που έχουν υπεισέλθει στην κυπριακή κοινωνία είναι μάλλον θετικές αφού έχουν αναβαθμίσει το βιοτικό επίπεδο του πληθυσμού.

Ο τουρισμός εκτός των άλλων, έχει κτίσει γέφυρες επικοινωνίας, ανάμεσα σε ντόπιους κατοίκους και επισκέπτες. Οι σχέσεις των κατοίκων με ξένους και ντόπιους επισκέπτες χαρακτηρίζονται αρκετά καλές και εποικοδομητικές και στηρίζονται στον αυθορμητισμό και τη φιλοξενία. Μέσα από αυτή την συναναστροφή οι κάτοικοι προβάλλουν την κουλτούρα και τον πολιτισμό μας προς τους ξένους ενώ παράλληλα δέχονται και επιρροές. Βέβαια, τα τελευταία χρόνια με τη μαζική κάθοδο τουριστών έχει χαθεί κάπως αυτή η προσωπική σχέση και επαφή που άλλοτε οι ντόπιοι διατηρούσαν με τους τουρίστες ακόμα και μετά τις διακοπές. Όπως είναι φυσικό, αναπόφευκτες είναι και οι προστριβές με τους ξένους επισκέπτες. Σύμφωνα με την έρευνα οι προστριβές που υπάρχουν είναι σε μικρό βαθμό, κυρίως στο χώρο εργασίας ή στις περιπτώσεις που οι τουρίστες έχουν καταναλώσει μεγάλες ποσότητες αλκοόλ.

Τελευταία, αλλά πολύ σημαντική παράμετρος είναι η επίδραση του τουρισμού στην κοινωνική συμπεριφορά. Η συναναστροφή και στενή επαφή με τους ξένους επισκέπτες κάποιες φορές έχει αρνητικές επιρροές. Σύμφωνα με στοιχεία που συλλέχτηκαν από την Αστυνομία Κύπρου η εγκληματικότητα έχει αυξηθεί σημαντικά την τελευταία δεκαετία. Συγκεκριμένα, η νεανική παραραβατικότητα, η εμπορία, διακίνηση και χρήση ναρκωτικών έχουν γίνει συχνός πονοκέφαλος στις

τοπικές αρχές. Παρά το γεγονός ότι δεν υπάρχουν επίσημα στατιστικά στοιχεία, τα οποία να υποδεικνύουν την τουριστική ανάπτυξη σαν κύρια πηγή εγκληματικότητας, εντούτοις μέσα από την ποσοτική έρευνα διαφάνηκε ότι ο τουρισμός είναι ένας από τους παράγοντες που συμβάλει στην αύξηση του εγκλήματος. Επίσης, ο τουρισμός έχει μεγεθύνει άλλα κοινωνικά προβλήματα όπως η αισχροκέρδεια, η πορνεία και ο τζόγος.

Πρέπει να αναφερθεί ότι, σε καμία περίπτωση δεν θεωρείται ο τουρισμός, ως ο κατ' εξοχήν υπεύθυνος για τις αρνητικές συμπεριφορές και καταστάσεις στην κυπριακή κοινωνία. Απλά προστίθεται στις αιτίες που προκαλούν και μεγεθύνουν κάποια κοινωνικά προβλήματα.

5.3. ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΞΙΩΝ ΤΟΥ ΝΤΟΠΙΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

5.3.1 Παραδοσιακές αξίες της Κυπριακής Κοινωνίας

Το σύστημα αξιών της κυπριακής κοινωνίας στηρίζεται στο τρίπτυχο «Πατρίς Θρησκεία-Οικογένεια» και θεωρείται ως ο ακρογωνιαίος λίθος για διαφύλαξη της κυπριακής κοινωνίας.

Επιπρόσθετα, ιδιαίτερη μνεία έγινε σε δύο χαρακτηριστικά τα οποία συνοδεύουν τον Κύπριο. Η Εργατικότητα και η Φιλοξενία αναφέρθηκε ότι είναι χαρακτηριστικά άμεσα συνδεδεμένα με τη φύση του Κύπριου. Οι Κύπριοι διακρίνονται για τον αυθορμητισμό και την μεγάλη τους προσπάθεια να εξυπηρετήσουν και να βοηθήσουν τους ξένους.

Η εργατικότητα αναδεικνύεται ως μια αρετή με θετικό, επαγγελματικό και ηθικό αντίκτυπο. Σε αυτή την παράμετρο, όπως πολλοί επισήμαναν, οφείλεται η γρήγορη οικονομική ανάρρωση μετά την εισβολή του 1974. Επιπρόσθετα, η φιλοξενία ανάγεται σε μείζον χαρακτηριστικό της κουλτούρας του Κύπριου προσδίδοντας του μια σημαντική ιδιαιτερότητα που τον ξεχωρίζει από άλλους λαούς.

Η εργατικότητα που διακατέχει τον Κύπριο υποδηλώνει, εκτός των άλλων, τον προσανατολισμό της κυπριακής κοινωνίας προς το σύγχρονο καταναλωτισμό και γενικά την τάση για διασφάλιση υλικών αγαθών.

5.3.2 Παράγοντες για τη διαμόρφωση των Παραδοσιακών Αξιών Της Κυπριακής Κοινωνίας

Ο τουρισμός λειτουργεί και σαν μέσο μεταφοράς και διάδοσης πληροφοριών σχετικών με τα ήθη, τα έθιμα και τον τρόπο ζωής των διαφορετικών πολιτισμών. Στη μελέτη που έγινε, τόσο οι κοινωνικοί όσο και οι φορείς της τουριστικής βιομηχανίας, αλλά και το κοινό αποφεύγουν τη δαιμονοποίηση της τουριστικής ανάπτυξης για τις τυχόν αρνητικές μεταβολές που παρατηρούνται στις παραδοσιακές αξίες της κυπριακής κοινωνίας.

Ο τουρισμός είναι απλά ένας από τους εξωγενείς παράγοντες που επηρεάζει τις ηθικές αξίες της κυπριακής κοινωνίας. Επιπρόσθετα, τα ΜΜΕ και τα συχνά ταξίδια των Κυπρίων στο εξωτερικό επηρεάζουν εξίσου, αν όχι και σε μεγαλύτερο βαθμό, την εξέλιξη των παραδοσιακών αξιών και θεσμών της κυπριακής κοινωνίας.

5.3.3 Ο θεσμός της εκκλησίας

Τόσο η εκκλησία όσο και η θρησκεία εξακολουθούν να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην προσωπική και την κοινωνική ζωή των Κυπρίων. Σύμφωνα με αριθμητικά στοιχεία από την έρευνα «Κυπροβαρόμετρο» (2004), το 98% των ερωτηθέντων συμφωνεί ότι υπάρχει Θεός, ένα 95% συμφωνεί με τη φράση «το να πιστεύω είναι απαραίτητο στοιχείο της ζωής μου» ενώ ένας στους πέντε

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΝΑΚΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ (20%) δήλωσε ότι πηγαίνει εκκλησία 1-2 φορές το μήνα, ενώ ένα αντίστοιχο ποσοστό (21 %) ανέφερε ότι πηγαίνει εκκλησία κάθε Κυριακή.

Στο ερώτημα λοιπόν αν ο θεσμός της εκκλησίας αντιμετωπίζει κρίση, παρατηρείται ότι η θρησκεία παραμένει ένας δυνατός θεσμός με υψηλή αξία στη ζωή του Κύπριου χωρίς να περνά κρίση. Αντίθετα, η εκκλησία σαν σώμα, ηγεσία ή θεσμός αντιμετωπίζει κρίση. Η κρίση αυτή πολύ πιθανόν να οφείλεται στις διάφορες μη εγκεκριμένες από το ποίμνιο-κοινό, ενέργειες μερικών ατόμων ή θρησκευτικών ηγετών που ανήκουν στο σώμα της εκκλησίας.

5.4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τα μέτρα πρόληψης και αντιμετώπισης των αρνητικών επιπτώσεων της τουριστικής βιομηχανίας στηρίζονται σε τρεις άξονες

1. Στην ποιότητα ζωής
2. Στη μελλοντική ανάπτυξη της Τουριστικής Βιομηχανίας και
3. Στην Ενημέρωση και Εκπαίδευση

με στόχο την πρόληψη και αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων της τουριστικής ανάπτυξης αλλά παράλληλα και τη μεγιστοποίηση των κοινωνικοοικονομικών οφελών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Με τον όρο εναλλακτικός τουρισμός ορίζεται το σύνολο των ολοκληρωμένων τουριστικών υπηρεσιών, οι οποίες διακρίνονται από εξειδίκευση ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες και προτιμήσεις των πελατών τους, απευθύνονται σε ένα εξειδικευμένο κοινό, στηρίζονται σε οικολογικά ανεκτές και ήπιες δραστηριότητες, ενώ αναδεικνύουν χωρίς να καταστρέφουν τα φυσικά κάλλη μιας περιοχής.

Οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού προσφέρουν μεγαλύτερη ποικιλία στις επιλογές του επισκέπτη, δίνοντάς του τη δυνατότητα εναλλαγής παραστάσεων (παραλία-βουνό, θάλασσα-δάσος) και τρόπου αναψυχής, διασκέδασης, αλλά και εκπαίδευσης. Με τον τρόπο αυτό, αναπτύσσεται στον επισκέπτη το συναίσθημα των ολοκληρωμένων διακοπών, ενώ μένει ικανοποιημένος από το τουριστικό προϊόν. Μερικές μορφές εναλλακτικού τουρισμού είναι:

Οικοτουρισμός, Αγροτουρισμός, Περιπατητικός Τουρισμός, Θαλάσσιος, Πολιτιστικός, Θρησκευτικός και Συνεδριακός Τουρισμός

6.1 ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ως οικοτουρισμός ορίζεται ο περιβαλλοντικά υπεύθυνος τουρισμός και η επίσκεψη σε φυσικές περιοχές, που αποσκοπεί στην απόλαυση και εκτίμηση της φύσης (και των πολιτισμικών στοιχείων του παρόντος και παρελθόντος) και ο οποίος προάγει τη διατήρηση της φύσης, έχει χαμηλή επίδραση επισκεπτών και παρέχει χρήσιμα ενεργή κοινωνικό-οικονομική ανάμιξη του ντόπιου πληθυσμού.

Ο οικοτουρισμός είναι μια περιβαλλοντικά ευαίσθητοποιημένη μορφή τουρισμού, η οποία προωθεί την κατανόηση και την προστασία της φύσης, συμβάλλοντας ταυτόχρονα στη γνώση και στο σεβασμό της ιστορίας ενός τόπου. Η ανάπτυξη του οικοτουρισμού έχει ως στόχους:

- Την ανάδειξη και αξιοποίηση περιοχών ιδιαίτερου φυσικού κάλλους ή περιβαλλοντικής αξίας
- Την προστασία οικολογικά ευαίσθητα περιοχών μέσω της περιβαλλοντικής έρευνας
- Τη διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας και του τοπικού χαρακτήρα της περιοχής
- Την ενθάρρυνση της περιβαλλοντικής συνείδησης των επισκεπτών μέσω της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης

Οι επισκέπτες των οικολογικά ευαίσθητων περιοχών οφείλουν να τηρούν προσεκτικά τις απαιτήσεις για την προστασία του περιβάλλοντος από τη ρύπανση, την αποφυγή κάθε ενόχλησης των φυσικών βιοτόπων και διατάραξης της ισορροπίας των οικοσυστημάτων.

6.2 ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ως αγροτουρισμός ορίζεται η παράλληλη ανάπτυξη δραστηριοτήτων που αποσκοπεί στην οικονομική και την κοινωνική αναβάθμιση των αγροτικών χώρων και της υπαίθρου, με την στήριξη της τοπικής αγροτικής παραγωγής, της εμπορίας, της ήπιας και μικρής κλίμακας προσφοράς τουριστικών υπηρεσιών και της ανάδειξης του πολιτιστικού και φυσικού πλούτου κάθε περιοχής.

Ο αγροτουρισμός θεωρείται ως μία ήπια μορφή εναλλακτικού τουρισμού, καθώς οι υποδομές που προϋποθέτει και οι υπηρεσίες που παρέχει δεν είναι μαζικές.

Η ανάπτυξη αγροτουριστικών δραστηριοτήτων στοχεύει κυρίως:

- Στην αναβάθμιση και τουριστική αξιοποίηση των απομακρυσμένων περιοχών
- Στη συμπλήρωση του εισοδήματος των αγροτών (μέσω της ανάπτυξης υποδομών υποστήριξης του αγροτουρισμού και της προώθησης τοπικών προϊόντων)
- Στην εξοικείωση του επισκέπτη με τον τρόπο ζωής της αγροτικής οικογένειας και στη συμμετοχή του στις γεωργικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες
- Στη συνέχιση της τοπικής αγροτικής παράδοσης

Η εκμετάλλευση του πλούτου της περιοχής γίνεται από ντόπιους επιχειρηματίες, που δεν παραβλέπουν την πολιτιστική κληρονομιά. Έτσι δίνεται η ευκαιρία στην τοπική κοινωνία να αναπτυχθεί και να διατηρήσει τη λαογραφία ή να αναβιώσει εργασίες και τέχνες ξεχασμένες, για να παράγει παραδοσιακά προϊόντα (υφαντά, κεντήματα, γλυκά κουταλιού, μαρμελάδες, ζυμαρικά, αρωματικά φυτά, κ. ά.). Επίσης, να αναβιώσει τοπικά έθιμα και να οργανώσει παραδοσιακές εκδηλώσεις, συντηρώντας τη μνήμη των ανθρώπων. Όλα αυτά συντηρούν και δεν αλλοιώνουν το χαρακτήρα της υπαίθρου, αναδεικνύοντας τη διαφορετικότητα και τη μοναδικότητα του κάθε τόπου.

Ακόμα, εξασφαλίζεται η επικοινωνία απομονωμένων περιοχών με αστικά κέντρα, και το σπουδαιότερο, δίνονται προοπτικές στους νέους της περιοχής.

Αγροτουρισμός δε σημαίνει ευκαιριακή ή εποχική ενασχόληση, μετατροπή του αγρότη σε ξενοδόχο και απρόσωπη παροχή υπηρεσιών. Η συμμετοχή των γυναικών στον αγροτουρισμό είναι καθοριστική. Πολλά από τα καταλύματα είναι τα ίδια τα σπίτια των γυναικών, που υποδέχονται τους παραθεριστές σε ένα φιλικό και ζεστό περιβάλλον και τους καλούν να ζήσουν για λίγο ως μέλη της οικογένειάς τους.

Η φιλοξενία του επισκέπτη γίνεται σε ένα λιτό περιβάλλον, με τον ιδιαίτερο τοπικό του χαρακτήρα, άνετο, καθαρό και με σπιτική ζεστασιά. Δίνεται η δυνατότητα γνωριμίας της φύσης, της καθημερινής αγροτικής ζωής και των

εργασιών της, των τοπικών ηθών και εθίμων και η συμμετοχή σε δραστηριότητες, όπως:

- Αγροτικές δραστηριότητες, όπως μάζεμα ελιάς, μανιταριών,
- Οικοτουρισμό, όπως παρατήρηση φυτών και ζώων, υδροβιότοπων,
- Άθληση, όπως πεζοπορία, ποδηλασία, ράφτινγκ,
- Πολιτιστικές περιηγήσεις, όπως επισκέψεις σε εκκλησίες, μοναστήρια, παραδοσιακούς οικισμούς, αρχαιολογικούς χώρους, μουσεία,
- Μαθήματα, όπως αργαλειού, παραδοσιακής μαγειρικής.

Ο Αγροτουρισμός ξεκίνησε στις όχι ιδιαίτερα ανεπτυγμένες οικονομικά περιοχές της χώρας, έχοντας ουσιαστικούς και μακροπρόθεσμους στόχους:

- Την παραμονή των κατοίκων των περιοχών αυτών στις εστίες τους, ώστε να αποφευχθεί η ερήμωση της υπαίθρου και να αντιμετωπιστεί η αστυφιλία,
- Την αντιμετώπιση της μείωσης της αγροτικής παραγωγής,
- Τη διατήρηση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, με την ανακαίνιση παραδοσιακών κτισμάτων,
- Την προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς κάθε περιοχής,
- Τη συμπλήρωση και τη βελτίωση του γεωργικού εισοδήματος.

Με το πρόγραμμα του αγροτουρισμού παρέχεται άνετη διαμονή και αναψυχή, ώστε να ξεκουραστεί ο επισκέπτης. Τα αγροτουριστικά καταλύματα, που βρίσκονται σε περιοχές με φυσικές ομορφιές, περιλαμβάνουν ενοικιαζόμενα επιπλωμένα δωμάτια ή διαμερίσματα, εστιατόρια οικογενειακής μορφής με τοπική παραδοσιακή κουζίνα, χώρους άθλησης και αναψυχής, πολιτιστικές εκδηλώσεις, εργαστήρια παραγωγής ειδών λαϊκής τέχνης και διατροφής με ντόπια προϊόντα κ.ά.

Οι αγρότες και αγρότισσες, που ασχολούνται με τον αγροτουρισμό, παρακολουθούν υποχρεωτικά εκπαιδευτικά προγράμματα, ανάλογα με την απασχόλησή τους, ώστε να έχουν ικανοποιητική επαγγελματική κατάρτιση και να παρέχουν στους επισκέπτες καλές υπηρεσίες και προϊόντα ποιότητας.

Ο Αγροτουρισμός καλύπτει την ανάγκη του κατοίκου της πόλης για μία πιο στενή επαφή με τη φύση και με πράγματα από καιρό ξεχασμένα, όπως την παρασκευή του ψωμιού και του παραδοσιακού γλυκού, την κατασκευή του υφαντού και του χαλιού στον αργαλειό, το κέντημα παραδοσιακών σχεδίων, τη βόλτα με άλογα ή τον περίπατο στο δάσος.

Ο επισκέπτης θα έχει την ευκαιρία να γνωριστεί με την τοπική κοινότητα. Θα πληροφορηθεί, θα γνωρίσει και θα ανακαλύψει πολλά ενδιαφέροντα πράγματα. Θα απολαύσει τοπικά φαγητά, που βασίζονται σε παραδοσιακές συνταγές και παρασκευάζονται με τοπικά, πιθανόν και βιολογικά προϊόντα.

Στον Αγροτουρισμό ο τουρίστας είναι επισκέπτης, φίλος, θαυμαστής του τόπου, είναι ένας «φιλοξενούμενος», ένας ταξιδιώτης που αναζητά τα μυστικά, την αυθεντικότητα και την ομορφιά του, εστιάζοντας στην ήσυχη ζωή, τη φυσική κληρονομιά και όλα όσα μοναδικά και ξεχωριστά έχει να προσφέρει ο κάθε προορισμός.

Ολόκληρη η φιλοσοφία του Αγροτουρισμού βασίζεται στη διαπροσωπική, ανθρώπινη, άμεση και φιλόξενη σχέση μεταξύ του κατοίκου της υπαίθρου και του επισκέπτη. Για το λόγο αυτό φέρνουμε τον επισκέπτη σε επαφή με τη φύση, με την καλλιέργεια της γης, την περισυλλογή του καρπού, με τους ανθρώπους της περιοχής μας. Ο επισκέπτης μαθαίνει να φτιάχνει στον αργαλειό, να κεντάει, να παρατηρεί τα ζώα και τα πουλιά, να δοκιμάζει το κρασί και το τσίπουρο, να συμμετέχει στην παραγωγή τους, να καταλαβαίνει τη σωστή ώρα του τρύγου, τη γεύση, το άρωμα, το χρώμα του κρασιού της περιοχής μας, τη χρήση του κρόκου, τη διαφορά στις ποικιλίες του μελιού, τη διαδικασία και επιλογή κατά την περισυλλογή των μανιταριών ή των κάστανων.

Του προτείνουμε δασώδη μονοπάτια, γαλήνιες λίμνες και ορμητικά ποτάμια, του προσφέρουμε την δυνατότητα για αθλήματα περιπέτειας (extreme sports) και τον ξεναγούμε σε παλιές εκκλησίες και μοναστήρια, πέτρινα γεφύρια και αρχαιολογικά ευρήματα, τον προσκαλούμε να συμμετάσχει σε τοπικά πανηγύρια, γιορτές, έθιμα.

6.3 ΠΕΡΙΠΑΤΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο περιπατητικός τουρισμός ορίζεται ως η πραγματοποίηση τουριστικών δραστηριοτήτων, που αφορούν τη διενέργεια περιπατητικών εκδρομών διαμέσου περιοχών αξιόλογης αισθητικής, περιβαλλοντικής και πολιτιστικής αξίας.

Ο περιπατητικός τουρισμός αλληλοσυνδέεται σε πολλές περιπτώσεις με τον οικοτουρισμό. Η βασική διαφορά των δύο έγκειται στο ότι ο οικοτουρισμός προϋποθέτει τη συμμετοχή του επισκέπτη για τη διατήρηση του τοπίου και της οικολογικής ισορροπίας, ενώ ο περιπατητικός τουρισμός όχι.

Ο περιπατητικός τουρισμός είναι στενά συνδεδεμένος με την ύπαρξη των καταλλήλων μονοπατιών, οργανωμένων ή όχι, εύκολης ή δύσκολης πρόσβασης.

Πραγματοποιείται κυρίως σε ημιορεινές ή ορεινές περιοχές (λαγκάδια, πλαγιές, κλπ), χωρίς αυτό να είναι απόλυτο, και θα μπορούσε να θεωρηθεί ως είδος αθλητικού τουρισμού. Στην περίπτωση που ο περιπατητικός τουρισμός πραγματοποιείται σε ορεινές περιοχές, εντάσσεται στην κατηγορία του ορεινού τουρισμού.

6.4 ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο θαλάσσιος τουρισμός είναι ο τουρισμός ο οποίος σχετίζεται με την πραγματοποίηση δραστηριοτήτων στη θάλασσα. Συνήθως αφορά την κολύμβηση και την αναψυχή στην παραλία, αλλά με την εναλλακτική του έννοια εμπεριέχει και λοιπές δραστηριότητες, όπως θαλάσσια σπορ, παρακολούθηση βυθού, κλπ.

Η Κύπρος με τις προστατευμένες θαλάσσιες περιοχές, το ήπιο κλίμα, τα υψηλά ποσοστά ηλιοφάνειας και το ενδιαφέρον και εναλλασσόμενο τοπίο της, έχει ένα σαφές και αναμφισβήτητο συγκριτικό πλεονέκτημα στο θαλάσσιο τουρισμό. Ως αποτέλεσμα, ο θαλάσσιος τουρισμός έχει αρχίσει να αναπτύσσεται στη χώρα μας από τη 10ετία του 1960, με συνεχώς αυξητικούς ρυθμούς εξέλιξης.

Βασικές υπηρεσίες και υποδομές για την ανάπτυξη του θαλάσσιου τουρισμού είναι η διαθεσιμότητα καταλυμάτων, εστιατορίων, καφετεριών, ενοικιαζομένων θαλάσσιων σπορ κλπ., σε παραθαλάσσιες ή κοντινές περιοχές. Επίσης, λόγω της μαζικότητας του θαλάσσιου τουρισμού στην Κύπρο, σημαντικό ρόλο διαδραματίζει η ευκολία και η ποιότητα της πρόσβασης (λιμάνια, αεροδρόμια, ποιότητα οδικού δικτύου κ.α.).

6.5 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο πολιτιστικός τουρισμός σχετίζεται με την επίσκεψη σε έναν τόπο με στόχο την επαφή με τα πολιτιστικά στοιχεία αυτού (αρχαιολογικά, βυζαντινά, κλασικά ή νεότερα μνημεία, ιστορία, τέχνες, λαογραφία, κλπ). Συνήθως δεν εμφανίζεται μόνος του, εκτός των περιπτώσεων εκπαιδευτικών εκδρομών σχολείων, αλλά πραγματοποιείται συμπληρωματικά με κάποιο άλλο είδος τουρισμού, προσφέροντας γνώση και ποικιλία στο τουριστικό προϊόν.

Ο πολιτιστικός τουρισμός αποτελεί ένα από τα παλαιότερα και δημοφιλέστερα είδη τουρισμού. Από τους περασμένους αιώνες άτομα ή ομάδες περιηγητών, αναζητώντας τη γνώση, την εμπειρία, την προσωπική ανακάλυψη, πραγματοποιούσαν ταξίδια σε τόπους με αρχαιολογικό, ιστορικό, λαογραφικό ή θρησκευτικό ενδιαφέρον, σε μέρη με διαφορετικό πολιτισμό και εθνολογικές ιδιομορφίες. Ο πολιτιστικός τουρισμός προσφέρει ευκαιρίες για πολιτιστική εμπειρία, προσφέρει την περιήγηση στη φυσική, καλλιτεχνική και πνευματική κληρονομιά μιας περιοχής καθώς και στη σημερινή δημιουργία.

Επίσης, περιλαμβάνει τη συμμετοχή σε δραστηριότητες είτε παθητικές, όπως παρακολούθηση καλλιτεχνικών εκδηλώσεων (μουσικών συναυλιών, θεατρικών παραστάσεων κ.α.), επισκέψεις σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους, περιηγήσεις σε πολιτιστικές διαδρομές, είτε ενεργητικές όπως εκμάθηση τοπικής μαγειρικής, τέχνης ή συμμετοχή σε λαογραφικές δραστηριότητες. Μια άλλη σημαντική παράμετρος που χαρακτηρίζει αυτή τη μορφή τουρισμού, είναι η στενή και ουσιαστική επαφή που αποκτούν οι επισκέπτες με τον τοπικό πληθυσμό, τα ήθη και τις παραδόσεις του, σε συνδυασμό με τα πολιτιστικά δρώμενα στην περιοχή.

Μπορούμε να χαρακτηρίσουμε ένα είδος τουρισμού ως πολιτιστικό όταν η συμμετοχή σε πολιτιστικές και εκπαιδευτικές εμπειρίες ή εμπειρίες που αναφέρονται στην πολιτιστική κληρονομιά αποτελούν ένα σημαντικό παράγοντα του ταξιδιού.

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού (WTO) θεωρεί πως πολιτιστικός τουρισμός είναι το ταξίδι που γίνεται με κίνητρο βασικά πολιτιστικό – περιλαμβάνοντας εκπαιδευτικές περιηγήσεις, θεατρικές παραστάσεις, φεστιβάλ, προσκυνήματα, επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους, μνημεία και μουσεία, καθώς και τη μελέτη του φυσικού περιβάλλοντος, του λαϊκού πολιτισμού και της τέχνης.

Θα μπορούσαμε να πούμε ότι πολιτιστικό τουρισμό έχουμε όταν ο επισκέπτης θέλει να κατανοήσει και να εκτιμήσει τον βασικό χαρακτήρα ενός τόπου και τον πολιτισμό του ως σύνολο, περιλαμβάνοντας:

- την ιστορία και την αρχαιολογία
- τον λαό και τον τρόπο ζωής του
- την πολιτιστική εξέλιξη
- τις τέχνες και την αρχιτεκτονική
- το φαγητό, το κρασί και την τοπική παραγωγή
- την κοινωνική, οικονομική και πολιτική δομή
- τη μορφολογία της περιοχής
- τα διάφορα φεστιβάλ και εκδηλώσεις

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού εκτιμά ότι ο πολιτιστικός τουρισμός αναπτύσσεται με ρυθμό 15% τον χρόνο και ότι το 37% όλων των διεθνών ταξιδιών περιλαμβάνει ένα πολιτιστικό στοιχείο. Από το άλλο μέρος, ο μαζικός τουρισμός αναπτύσσεται με ρυθμό μόνο 8% τον χρόνο.

Σύμφωνα με τις έρευνες, το προφίλ των πολιτιστικών τουριστών (σε σχέση με εκείνο των τουριστών που ακολουθούν τον μαζικό τουρισμό) φαίνεται να έχει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- ηλικία 45 ως 64 χρόνων
- οι γυναίκες είναι περισσότερες από τους άντρες
- μετά-δευτεροβάθμια εκπαίδευση
- υψηλότερο εισόδημα
- ξοδεύουν 10 ως 15% περισσότερα για κάθε ημέρα ταξιδιού
- ξοδεύουν περισσότερα σε καταναλωτικά προϊόντα όπως σουβενίρ, χειροποίητα είδη, ρουχισμό κλπ.

- Η «ζωντανή» προσέγγιση του πολιτισμού

Τα τελευταία χρόνια υπάρχει διεθνώς ένα συνεχώς αυξανόμενο ενδιαφέρον για τηλεοπτικά προγράμματα που έχουν σχέση με την ιστορία και τον πολιτισμό. Η αύξηση στην κυκλοφορία ανάλογων περιοδικών και βιβλίων είναι εντυπωσιακή, όπως και η αύξηση στις επισκέψεις σχετικών ιστοσελίδων στο διαδίκτυο. Τα στοιχεία αυτά δείχνουν και τις τάσεις στα ενδιαφέροντα όλο και μεγαλύτερου ποσοστού του πληθυσμού. Οδηγούν, όμως, και σε μεγάλες αλλαγές στον τρόπο που αντιμετωπίζεται η ιστορία και ο πολιτισμός.

Όπως ανακοίνωσε τον Ιανουάριο του 2005 ο διευθυντής του μουσείου του Λούβρου, το μουσείο ετοιμάζεται για την υποδοχή ενός μεγάλου αριθμού επισκεπτών, που ενδιαφέρονται να δουν τους χώρους, τους οποίους περιγράφει ο Dan Brown στο βιβλίο του «Κώδικας Ντα Βίντσι» – το παγκόσμιο μπεστ σέλερ του 2004. Η ετοιμασία περιλαμβάνει και ενέργειες που θα κάνουν πιο «ζωντανό» το πιο παραδοσιακό μουσείο της Γαλλίας.

Η παθητική προσέγγιση μνημείων και έργων τέχνης δεν είναι πια ικανοποιητική. Δεν είναι αυτός που θα επισκεφθεί ένα μουσείο για να δει έργα τέχνης, διαβάζοντας απλώς κάποιες λεζάντες (συνήθως κακογραμμένες και με τόσο μικρά γράμματα, που χρειάζονται γυαλιά για να διαβαστούν). Δεν είναι αυτός που θα επισκεφθεί έναν αρχαιολογικό χώρο, μαζί με ένα γκρουπ, ακούγοντας στα πεταχτά κάποιες κοινότυπες κουβέντες από ένα ξεναγό. Δεν είναι αυτός που αρκείται σε μερικά ονόματα που συνοδεύονται από αντίστοιχες χρονολογίες. (Ξέρει ήδη πολύ περισσότερα πριν έρθει).

Πολιτιστικός τουρίστας είναι αυτός που θέλει πραγματικά να καταλάβει έναν τόπο, που θέλει να νιώσει την ιστορία του. Είναι αυτός που θέλει να αισθανθεί ότι ζει μέσα σε έναν άλλο πολιτισμό, που θέλει την εμπειρία μιας

πολιτιστικής «περιπέτειας». Είναι αυτός που θέλει να συγκρίνει το σήμερα με το χθες, να κατανοήσει τους λόγους των αλλαγών και της εξέλιξης.

- Οι υποδομές του πολιτιστικού τουρισμού

Η ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού δεν μπορεί να γίνει απλώς με πρωτοβουλία κάποιων τουριστικών επιχειρηματιών που σχεδιάζουν μεμονωμένες δραστηριότητες. Απαιτεί τη συνεργασία του δημόσιου με τον ιδιωτικό τομέα σε τοπική βάση. Απαιτεί έναν οργανωμένο σχεδιασμό από την κοινότητα με ενεργοποίηση όλων των τοπικών παραγόντων.

Βασικά εργαλεία για την ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού είναι οι νέες τεχνολογίες. Με σχετικά μικρό κόστος μπορούν να χρησιμοποιηθούν πολύ αποτελεσματικά σε όλα τα στάδια του σχεδιασμού: από την προβολή του τόπου για την προσέλκυση τουριστών μέχρι την παρουσίαση της πολιτιστικής κληρονομιάς και μέχρι την κατασκευή πολιτιστικών τουριστικών προϊόντων.

6.6 ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο θρησκευτικός τουρισμός αποτελεί σημαντικό κομμάτι της Κυπριακής τουριστικής κίνησης και αφορά την επίσκεψη σε θρησκευτικούς τόπους λατρείας, όπως μοναστήρια και εκκλησίες.

Τα μνημεία της ελληνικής ορθοδοξίας είναι αναπόσπαστο τμήμα της εθνικής κληρονομιάς και αποτελούν αξιόλογο πόλο έλξης επισκεπτών. Οι βυζαντινές και οι μεταβυζαντινές εκκλησίες, οι επιβλητικοί καθεδρικοί ναοί, τα ξωκλήσια, τα μοναστήρια, με την αξιόλογη εικονογράφησή τους, με ψηφιδωτά, τοιχογραφίες και εικόνες, μαρτυρούν την επίμονη προσήλωση στις παραδόσεις και την στενή και μακραίωνα διασύνδεση της τέχνης με τη θρησκευτική λατρεία. Ο θρησκευτικός τουρισμός αφορά κυρίως ευσεβείς περιηγητές, φιλέρευνους τουρίστες, αλλά και θαυμαστές της βυζαντινής τέχνης, οι οποίοι, μέσα από πολιτιστικά οδοιπορικά στον ελληνικό χώρο, έρχονται σε επαφή με την πνευματικότητα της ορθοδοξίας.

Ο θρησκευτικός τουρισμός χωρίζεται σε δύο κατηγορίες:

- Προσκυνητές τουρίστες, στους οποίους επικρατεί το θρησκευτικό κίνητρο. Οι τουρίστες αυτοί επισκέπτονται μία περιοχή αποκλειστικά για την επίσκεψη στο θρησκευτικό χώρο.
- Τουρισμός θρησκευτικής κληρονομιάς, του οποίου οι τουρίστες ταξιδεύουν ομαδικά και συνδυάζουν το ταξίδι τους και με άλλες τουριστικές δραστηριότητες.

6.7. ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ως συνεδριακός τουρισμός ορίζεται ο τουρισμός ο οποίος συνδέεται με την παρακολούθηση συνεδρίων, εκθέσεων κλπ. Ο συνεδριακός τουρισμός αντιπροσωπεύει μια σημαντική αγορά σε διεθνές επίπεδο.

Η αγορά αυτή αφορά συνήθως επισκέπτες υψηλού εκπαιδευτικού και οικονομικού επιπέδου, οι οποίοι κινούνται σε καταλύματα υψηλών

κατηγοριών, είναι διατεθειμένοι να ξοδέψουν αρκετά χρήματα, αλλά απαιτούν και πολύ υψηλή ποιότητα παρεχομένων υπηρεσιών και προϊόντων. Ο χρόνος παραμονής τους στον τουριστικό προορισμό κυμαίνεται συνήθως από 3 έως 5 ημέρες, ενώ υπάρχει η πιθανότητα παράτασης της παραμονής τους για μεγαλύτερο διάστημα, με τη μορφή κάποιων άλλων μορφών τουρισμού. Βασικό ρόλο προς αυτήν την κατεύθυνση διαδραματίζει η ικανότητα ενός τόπου να προσελκύσει την προσοχή του συνεδριακού επισκέπτη.

Η περίοδος αιχμής του συνεδριακού τουρισμού σημειώνεται κυρίως τους μήνες Φεβρουάριο - Μάιο και Σεπτέμβριο - Νοέμβριο, οπότε και συνήθως διοργανώνονται τα περισσότερα συνέδρια, εκθέσεις, κλπ.

Σημαντικό ρόλο για την ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού σε έναν τόπο, διαδραματίζει η διαθεσιμότητα των απαραίτητων υποδομών και υπηρεσιών, όπως αμφιθεάτρων, εκθεσιακών χώρων, καταλυμάτων, υποδομών για καφέ και εστίαση, υπηρεσιών διερμηνείας, κλπ. Επίσης, η εύκολη πρόσβαση στον τόπο πραγματοποίησης ενός συνεδρίου ή έκθεσης είναι κρίσιμος παράγοντας για την προσέλκυση επισκεπτών. Για την εξυπηρέτηση αυτών λειτουργούν σήμερα σε ολόκληρη την Κύπρο αυτοτελή συνεδριακά κέντρα και συνεδριακές εγκαταστάσεις, συνήθως μέσα σε ξενοδοχεία.

6.8 ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ξεκινώντας με μια χρονολογική ανασκόπηση παρατηρούμε ότι από το 1960 ως σήμερα σημειώθηκαν σημαντικές τάσεις εξειδίκευσης και ανάπτυξης στο χώρο του τουρισμού και παράλληλα του αθλητισμού. Οι δυο αυτοί τομείς εξελίχθηκαν στις πιο κερδοφόρες βιομηχανίες του παγκόσμιου οικονομικού στερεώματος.

Περίπου την ίδια χρονική περίοδο και συγκεκριμένα μετά το 1970 άρχισε να γίνεται χρήση του όρου αθλητικός τουρισμός με σκοπό να περιγραφεί η ειδική μορφή τουρισμού που συνδύαζε και την αθλητική δραστηριότητα. Ο αθλητικός τουρισμός θεωρείται σύγχρονο φαινόμενο σε αντίφαση με τη διαχρονικά στενή σχέση μεταξύ αθλητισμού και τουρισμού. Ο λόγος είναι ότι μόλις τα τελευταία χρόνια άρχισε να αντιμετωπίζεται ως αυτόφωτο κομμάτι της τουριστικής και της αθλητικής βιομηχανίας αλλά και να αποκτά ακαδημαϊκή οντότητα.

Συνδυάζοντας δυο από τις πλέον δημοφιλείς δραστηριότητες ο αθλητικός τουρισμός κατάφερε να προσελκύσει σημαντικό αριθμό ενδιαφερομένων αποκτώντας την αντίστοιχη οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική σημασία. Παράλληλα, οι παραγωγοί της τουριστικής βιομηχανίας οι οποίοι ανέκαθεν αναζητούσαν νέους τομείς επέκτασης των δραστηριοτήτων τους διέκριναν νωρίς τα οικονομικά κυρίως οφέλη του αθλητικού τουρισμού και προχώρησαν σε σημαντικές επενδύσεις. Ως συνέπεια, ο αθλητικός τουρισμός χαρακτηρίζεται από γοργό ρυθμό ανάπτυξης, μεγάλες δυνατότητες εξέλιξης και από το ιδιαίτερο ενδιαφέρον που δημιουργεί σε όλους τους εμπλεκόμενους στο τουριστικό κύκλωμα, παραγωγούς και καταναλωτές.

Πολλοί συγγραφείς ορίζουν την έννοια του αθλητικού τουρισμού ως όλες τις μορφές ενεργητικής και παθητικής ανάμιξης σε αθλητικές

δραστηριότητες όπου η συμμετοχή είναι τυχαία ή οργανωμένη και γίνεται για επαγγελματικούς ή μη λόγους με προϋπόθεση τη μετακίνηση μακριά από τον τόπο διαμονής και εργασίας.

Είναι φανερό ότι ο αθλητικός τουρισμός αποτελεί ένα ιδιαίτερα σύνθετο και ευρύ φαινόμενο. Για την ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού υπάρχει η ανάγκη για διευρυμένη υψηλής ποιότητας υποδομής σε διάφορους τομείς υποστήριξης, οι οποίοι είναι το φυσικό περιβάλλον, οι υπηρεσίες, η διασκέδαση, οι μεταφορές, το τεχνητό περιβάλλον, η στέγαση, η πολιτιστική κληρονομιά, οι οργανισμοί και οι κατασκευασμένες διευκολύνσεις.

Στο χώρο του αθλητικού τουρισμού, οι πρώτες προσπάθειες για την επίτευξη της ανάπτυξης του έγιναν με τη μορφή σεμιναρίων, διαλέξεων και μαθημάτων που προσέφεραν διάφορα ιδρύματα κυρίως στις Η.Π.Α. και στον Καναδά χωρίς όμως να υπάρχει εκπαίδευση πανεπιστημιακού επιπέδου. Το 1998 παρουσιάστηκε για πρώτη φορά πρόγραμμα σπουδών αθλητικού τουρισμού από το πανεπιστήμιο του Luton στη Μεγάλη Βρετανία με την καθιέρωση πανεπιστημιακού τίτλου σπουδών.

Στην Κύπρο ο αθλητικός τουρισμός δεν υφίσταται ως θεσμοθετημένο γνωστικό αντικείμενο. Έτσι δεν υπάρχουν σπουδές αθλητικού τουρισμού πολύ περισσότερο δεν υφίστανται μεταπτυχιακά προγράμματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΠΑΡΚΩΝ ΣΤΗ ΚΥΠΡΟ⁶

Εισαγωγή

1.1 Τα Θεματικά Πάρκα αποτελούν μέρος της Αγοράς Θεαμάτων (Managed Attractions) τα οποία μπορούν να οριστούν ως οι "πόροι που, σε μόνιμη βάση, ελέγχονται και ρυθμίζονται για την απόλαυση, τη διασκέδαση, την ψυχαγωγία και την εκπαίδευση του επισκεπτόμενου κοινού" (Middleton 1988). Στον ορισμό αυτά περιλαμβάνονται τα Αρχαία μνημεία, Ιστορικά οικοδομήματα, Πάρκα και κήποι, Θεματικά πάρκα, Ζωολογικοί Κήποι, Μουσεία, Γκαλερί τέχνης, Πρώην βιομηχανικοί χώροι και Λούνα πάρκ.

1.2 Ένα θεματικό πάρκο έχει ορισμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά:

- Αποτελεί τοπικό «προορισμό» από μόνο του,
- Λειτουργούν ως ενιαία επιχειρηματική μονάδα,
- Γενικά έχει ενιαίο εισιτήριο εισόδου που καλύπτει τη χρήση όλων των σημαντικότερων εγκαταστάσεων στο πάρκο
- Έχει κατασκευασθεί με βάση τις ανάγκες των επισκεπτών, παρά τα φυσικά χαρακτηριστικά της περιοχής / θέσης που βρίσκεται
- Επικεντρώνεται στην ψυχαγωγία παρά στην εκπαίδευση.

Ανάλυση Τοπικής Αγοράς

1.3 Ο πληθυσμός της Κύπρου το 2001 ήταν 703,000, κατανεμημένος σε 5 επαρχίες: Λευκωσία (280,000), Λεμεσός (201,000), Λάρνακα (117,000), Πάφος (67,000) και Αμμόχωστος (38,000). Ο πληθυσμός αναμένεται να αυξηθεί σε 852,000 το 2032, και μετά θα φθίνει λόγω γήρανσής του.

1.4 Σύμφωνα με την απογραφή του 2001, η Κύπρος είχε 224,000 νοικοκυριά, από τα οποία το 56% ήταν οικογένειες.

1.5 Το κλίμα της Κύπρου είναι Μεσογειακό με 320 ημέρες ηλιοφάνεια, ζεστά καλοκαίρια, ήπιους χειμώνες και λίγη βροχόπτωση.

Ανάλυση Τουριστικής Αγοράς

1.6 Ο τουρισμός δημιουργεί περίπου το 15% του ΑΕΠ της Κύπρου. Το υψηλότερο επίπεδο αφίξεων επετεύχθη το 2001 με 2,7 εκ. τουρίστες, ενώ το 2003 και 2004 ήταν 2,3 εκ. Παρατηρείται υψηλή εποχικότητα κατά την περίοδο Μάιο - οκτώβριο. Από την άλλη πλευρά παρατηρείται και σημαντική εποχικότητα στα ταξίδια των Κυπρίων στο εξωτερικό τους μήνες Ιούλιο - Σεπτέμβριο.

1.7 Κύρια πηγή τουριστών (57% του συνόλου) είναι το Ηνωμένο Βασίλειο. Άλλες κύριες πηγές είναι η Γερμανία, η Ελλάδα, η Σουηδία, η Ρωσία, η

⁶ Κ/Ε: JBR HELLAS-MANSYSTEMS – ERA, «Ανάπτυξη Τουριστικών Πάρκων στην Κύπρο»

- 1.8 Ορισμένα από τα κυριότερα χαρακτηριστικά των τουριστών είναι:
 Μέση διάρκεια παραμονής: 10-11 ημέρες
 Η μεγαλύτερη επαναληψιμότητα παρουσιάζεται μεταξύ Ελλήνων, Βρετανών και Ρώσων
 Οι Ρώσοι, οι Έλληνες και οι Ελβετοί είναι οι πιο πολυέξοδοι με δαπάνη £74, 61 και 56 αντίστοιχα ανά ημέρα για τις περιπτώσεις των "πακέτων" και ημερήσια δαπάνη £48, 41 και 39 για τους Ελβετούς τους Ρώσους και τους Έλληνες αντίστοιχα για τους μεμονωμένους ταξιδιώτες.
 Η μεγαλύτερη πρόσθετη δαπάνη γίνεται από τους Ρώσους που ξοδεύουν (με διαφορά) τα περισσότερα για ψώνια, φαγητό και ποτά £427 για όσους έρχονται με πακέτο και £488 για τους μεμονωμένους.

Ανάλυση υφιστάμενων θεματικών πάρκων

- 1.9 Ακολουθεί συνοπτικός πίνακας με τα θεματικά πάρκα της Κύπρου, όπου Συνδυασμένη Αγορά είναι το άθροισμα κατοίκων και τουριστών. Το ποσοστό διείσδυσης ορίζεται ως το πηλίκο αριθμού επισκεπτών προς την Συνδυασμένη Αγορά.

Υδροπάρκα	Αριθμός ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ	Συνδυασμένη Αγορά (2004)	Ποσοστό διείσδυσης
"Water World" Waterpark	300.000	3.054.539	9,8%
Fasouri "Water Mania"	100.000	3.054.539	3,3%
Aphrodite	120.000	3.054.539	3,9%
Protaras Fun Park	20.000	3.054.539	0,7%

Πηγή : JBR HELLAS-MANSYSTEMS – ERA

(Αξιοθέατα) με ζωικό θέμα	Αριθμός επισκεπτών	Συνδυασμένη Αγορά (2004)	Ποσοστό διείσδυσης
Pafos Bird Park	80,000	3,054,539	2.6%
Ostrich Wonderland Theme Park	30,000	3,054,539	1.0%
Camel Park E.P.	100.000	3.054.539	3.3%
Pafos Aquarium	83,000	3,054,539	2.7%
Ocean Aquarium	83,000	3,054,539	2.7%
Time Elevator	55,000	3,054,539	1.8%

- 1.10 Τα υπάρχοντα "Theme Parks" Κύπρου δεν μπορούν να ονομαστούν Θεματικά Πάρκα καθώς είναι μικρά σε μέγεθος και επένδυση - ιδιαίτερα σε fun rides - και, ως επί το πλείστον, έχουν χαμηλή επισκεψιμότητα. Επίσης, αν και το πλήθος τους μπορεί να θεωρηθεί ικανοποιητικό υστερούν στην ποιότητα, εγκαταστάσεις και την δημιουργία Brand Name, ώστε να δημιουργηθεί πιστή πελατεία.

Ανάπτυξη Θεματικού Πάρκου στην Κύπρο

- 1.11 Οικονομικοί Παράγοντες

- 1.12 Κρίσιμοι παράγοντες επιτυχίας - Εσωγενείς παράγοντες

Πιστή πελατεία που θα επιτρέψουν στο Πάρκο να χρεώνει υψηλότερες τιμές και να αντεπεξέρχεται δύσκολες περιόδους Σχεδιασμό με έμφαση:

- ώστε το Θέμα να καλύπτει και τα καταστήματα, τα καταλύματα, τις στολές κλπ. ο στον σχεδιασμό της εισόδου του Πάρκου,
- δυναμικότητα ώστε να εξυπηρετούνται οι επισκέπτες
- Αποτελεσματικό Marketing και Επικοινωνία προς τις αγορές - στόχους.

- 1.13 Κρίσιμοι παράγοντες επιτυχίας - Εξωγενείς παράγοντες:

Ύφεση και Τρομοκρατία: κατά τις περιόδους ύφεσης και ανασφάλειας, οι δαπάνες τουρισμού και αναψυχής περιορίζονται. Ο καιρός και η εποχικότητα επιδρούν στα επίπεδα επισκεψιμότητας

- 1.14 Η επιτυχημένη χωροθέτηση ενός Θεματικού Πάρκου πρέπει να:

Έχει άμεση πρόσβαση από τον κεντρικό δρόμο

Είναι εύκολα προσβάσιμη από την πρωτεύουσα αγορά των ντόπιων κατοίκων που υπάρχει όλο το χρόνο

Είναι κατά προτίμηση στρογγυλής ή τετράγωνης μορφής ώστε να είναι ευκολότερη η πρόσβαση από το κεντρικό σημείο στα διάφορα τμήματα ενός πάρκου. Το ορθογώνιο οικόπεδο δεν προτιμάται γιατί ο επισκέπτης είναι αναγκασμένος να ακολουθήσει την ίδια διαδρομή μπαίνοντας και βγαίνοντας από το πάρκο

Είναι κοντά στην τουριστική αγορά και στα διάφορα τουριστικά καταλύματα Έχει καλές επικοινωνίες, όχι μόνο οδικώς, αλλά και αεροπορικώς. Έχει τέτοιο μέγεθος και κλίμακα που θα επιτρέψει τη δημιουργία μιας κρίσιμης μάζας δραστηριότητας που απαιτείται για την προσέλκυση επισκεπτών ή να επωφελείται της ανάπτυξης και εκμετάλλευσης γειτονικού μεγαλύτερου attraction Είναι αρκετά μεγάλη ώστε να μπορεί να δημιουργηθεί αρκετός χώρος parking Επωφελείται από καλό κλίμα, κατά προτίμηση όλον το χρόνο, με ελάχιστη βροχόπτωση

Είναι όσο πιο επίπεδη προκειμένου να ελαχιστοποιηθούν τα έξοδα για την διαμόρφωση του εδάφους και για δαπάνες υποδομής.

Είναι σε μια θέση όπου οι περιβάλλουσες χρήσεις είναι συμβατές με δραστηριότητες αναψυχής και ελεύθερου χρόνου, πχ όχι βαριά βιομηχανία ή πυκνοκατοικημένη

Είναι σε περιοχή με ωραία θέα και σε συνδυασμό με άλλα τουριστικά αξιοθέατα και χαρακτηριστικά όπως τουριστική παραλία, ένα ωραίο βουνό, ένα αρχαίο μνημείο κτλ.

- 1.15 Ακολουθούν τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα αναφορικά με την ανάπτυξη ενός θεματικού πάρκου στην Κύπρο:

Πλεονεκτήματα

- Κλίμα: 320 ημέρες ηλιοφάνειας, ήπιοι χειμώνες και μικρή βροχόπτωση επιτρέπουν την ανάπτυξη ενός υπαίθριου θεματικού πάρκου.
- Δεν υπάρχει άλλο θεματικό πάρκο στην Κύπρο
- Η πλούσια Ιστορία και Παράδοση της Κύπρου
- Η Γεωγραφική Θέση του νησιού

Μειονεκτήματα

- Κλίμα: υπερβολική ζέστη το καλοκαίρι, ιδιαίτερα τις μεσημεριανές ώρες
- Λόγω του ότι η Κύπρος είναι νησί, και μάλιστα στην άκρη της Ευρώπης, είναι απίθανο ένα θεματικό πάρκο να μπορεί να γίνει αυτόνομος προορισμός (βλ. 9.3). Συνεπώς, το σύνολο της περιοχής επιρροής (catchment area) περιορίζεται σε 700.000 κατοίκους και 2.400.000 τουρίστες.
- Δεδομένου ότι το 57% των τουριστών προέρχεται από τη Βρετανία, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στο να ικανοποιεί τις επιθυμίες και τα ενδιαφέροντα της συγκεκριμένης ομάδας.

Ανάλυση Ζήτησης

- 1.16 Η Λάρνακα και η Λεμεσός έχουν τον περισσότερο τουρισμό από μεμονωμένους τουρίστες, ενώ η Πάφος έχει το υψηλότερο ποσοστό σε ταξιδιώτες με πακέτο.
- 1.17 Από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει ότι παρόλο που ένα θεματικό πάρκο στην Κύπρο έχει τη δυνατότητα να παρουσιάσει σημαντική κερδοφορία από τη λειτουργία του, δεν υπάρχει αρκετή αγορά στην Κύπρο που θα κάνει οικονομικά ανταποδοτική την υψηλή επένδυση - τύπου Eurodisney - σε εξοπλισμό και έξοδα προώθησης μάρκετινγκ, ώστε να καταστεί αυτόνομος πόλος έλξης για τον διεθνή τουρισμό.
- 1.18 Επιπρόσθετα η υπάρχουσα ζήτηση δεν επιτρέπει τη δημιουργία περισσότερων του ενός θεματικού πάρκου στην Κύπρο, αλλά είναι δυνατόν, μέσα στα πλαίσια της Στρατηγικής του κατ, να γίνουν ένα ή περισσότερα "managed attractions" θεματικά πάρκα για να εμπλουτίσουν περισσότερο το Κυπριακό Τουριστικό Προϊόν που θα βασίζονται στην ιστορία, την φύση, τον πολιτισμό κλπ. της Κύπρου. Τα "managed attractions" είναι μικρότερα από τα θεματικά πάρκα, απαιτούν χαμηλότερη αρχική επένδυση και η λειτουργία τους είναι χαμηλότερου κόστους.

Ανάλυση για την Ανάπτυξη θεματικών πάρκων στη Λάρνακα

1.19 Από τις 6 παρακάτω πιθανές περιοχές

- Περιοχή Α: Η περιοχή δυτικά της Αλυκής
- Περιοχή Β: Η περιοχή δυτικά της λίμνης της Βορόκλινης
- Περιοχή Γ: Η περιοχή δυτικά της Αγίας Θέκλας
- Περιοχή Δ: Η περιοχή Αγ. Θεοδώρου - Μαρώνι
- Περιοχή Ε: Η περιοχή Αλαμινούς - Μαζωτού
- Περιοχή Ζ: Η περιοχή Καλαβασού

1.20 Οι περιοχές Α (η περιοχή δυτικά της Αλυκής) και Δ (Αγ. Θεοδώρου - Μαρώνι) φαίνεται να είναι οι πιο κατάλληλες:

- Βρίσκονται και οι δύο σε τοποθεσία που καλύπτουν εύκολα τις 4 επαρχίες: Λάρνακας, Λεμεσού (ιδιαίτερα η περιοχή Δ) , Λευκωσίας και ελεύθερης Αμμοχώστου.
- Και οι δύο περιοχές δεν έχουν ακόμη αναπτυχθεί με αποτέλεσμα να διαθέτουν πολλά κενά τεμάχια μεγάλου μεγέθους έτσι ώστε με την ένωση τριών με τεσσάρων τεμαχίων να δημιουργείται έκταση της τάξεως των 50.000-60,000 Τ.μ.
- Η περιοχή Α εμπίπτει σε Πολεοδομική Ζώνη Εξειδικευμένων Αναπτύξεων στην οποία επιτρέπεται, μεταξύ άλλων εξειδικευμένων αναπτύξεων η χρήση γης για Θεματικά Πάρκα. Το γεγονός ότι τα τεμάχια που εμπίπτουν σε αυτή την ζώνη μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο για εξειδικευμένες ενιαίες αναπτύξεις ίσως να μειώνει την τιμή εξαγοράς τους.
- Στην περιοχή Δ υπάρχουν τεμάχια που εμπίπτουν σε τουριστική ζώνη και αλλά σε γεωργική. Μια ενιαία ανάπτυξη θεματικού πάρκου είναι δυνατόν να επιτραπεί και στις δύο ζώνες. Τα γεωργικά τεμάχια όμως παρόλο που είναι μεγαλύτερα είναι σε γεωργική ζώνη με χαμηλότερο συντελεστή δόμησης και προφανώς θα πρέπει να είναι και χαμηλότερης αξίας .
- Ένα θεματικό πάρκο είναι δυνατό να αλλοιώσει την φυσιογνωμία του περιβάλλοντος και να επηρεάσει δυσμενώς τη δημόσια υγεία και τους φυσικούς πόρους. Επομένως θα πρέπει να προηγηθεί περιβαλλοντική μελέτη που να αξιολογεί τι τυχόν επιπτώσεις και να προσδιορίζει τρόπους περιορισμού τους. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για την περιοχή Α η οποία γειτνιάζει με ένα από τους σημαντικότερους υδροβιότοπους της Κύπρου .
- Ένα θεματικό πάρκο αναμένεται επίσης να μεταβάλει τα κυκλοφοριακά δεδομένα στην περιοχή που θα αναπτυχθεί. Θα πρέπει να προηγηθεί μελέτη των κυκλοφοριακών επιπτώσεων για να εξασφαλιστεί η ασφαλή διακίνηση τροχοφόρων και πεζών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ 2003 – 2010 (ΚΟΤ)⁷

Η Κύπρος, σαν ένας αναπτυγμένος τουριστικός προορισμός σε ένα έντονα ανταγωνιστικό περιβάλλον, δέχεται τις επιδράσεις της παγκοσμιοποίησης και της ωρίμανσης της τουριστικής αγοράς.

Ο ανταγωνισμός έχει οξυνθεί σημαντικά τόσο μεταξύ νέων τουριστικών προορισμών όσο και τουριστικών επιχειρήσεων με αντίκτυπο στους τουριστικούς προορισμούς οι οποίοι υπόκεινται σε πιέσεις ειδικότερα σε θέματα τιμών.

Δημογραφικές, κοινωνικές και τεχνολογικές αλλαγές μεταβάλλουν καθοριστικά τη διεθνή τουριστική αγορά του μέλλοντος που χαρακτηρίζεται από ωριμότητα, καλή πληροφόρηση και πολυπλοκότητα.

Λόγω της εμπειρίας και της μόρφωσης του, ο τουρίστας είναι γενικά πιο απαιτητικός, ανεξάρτητος, δραστήριος και καλός γνώστης των τουριστικών προορισμών, με ανάγκες και προσδοκίες που συνεχώς διαφοροποιούνται.

Το τουριστικό προϊόν της Κύπρου έχει να αντιμετωπίσει συσσωρευμένα προβλήματα και αδυναμίες όπως η μονοδιάστατη ανάπτυξη και τυποποίησή του, η καταπόνηση του φυσικού περιβάλλοντος και της πολιτιστικής μας ταυτότητας, τα κρούσματα παρεκκλίνουσας συμπεριφοράς, το ψηλό λειτουργικό κόστος, η εποχικότητα, η εξάρτηση από ορισμένους οργανωτές ταξιδίων, η ανεπάρκεια των έργων υποδομής, διευκολύνσεων και άλλα.

Οι πρόσκαιρες και σπασμωδικές ενέργειες είναι επικίνδυνες. Η Κύπρος επιβάλλεται να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες και να προστατευθεί από απειλητικές μεταβολές που παρουσιάζονται στο διεθνή τουριστικό στίβο έγκαιρα και αποτελεσματικά, ενώ παράλληλα οφείλει να αντιμετωπίσει τα προβλήματα του τομέα με νέα, επιστημονική, δυναμική και αποτελεσματική προσέγγιση. Η εξέλιξη του τουριστικού τομέα βρίσκεται στα χέρια τόσο του ιδιωτικού όσο και δημόσιου τομέα και ο συντονισμός τους στα πλαίσια ενός μακροπρόθεσμου στρατηγικού σχεδίου είναι επιβεβλημένος για τη διασφάλιση της επιτυχίας του τουρισμού.

Με άνω των 30 ετών εμπειρία στον τομέα του τουρισμού, η Κύπρος καλείται να αξιοποιήσει τη γνώση του παρελθόντος και στα πλαίσια των καινούριων δεδομένων να ξεκινήσει τη νέα πορεία για τον Κυπριακό Τουρισμό.

Όραμα

Το Όραμα που θα καθοδηγεί τη Στρατηγική της επόμενης δεκαετίας είναι:

"Κύπρος: ένας ποιοτικός τουριστικός προορισμός που να ικανοποιεί τον επισκέπτη με ποικίλα ενδιαφέροντα και αναζητήσεις και να διασφαλίζει τη

συνεχή βελτίωση της ποιότητας ζωής για το ντόπιο. "

Η επίτευξη του οράματος θα διασφαλιστεί μέσα από μια Στρατηγική που έχει σαν κεντρικό σημείο αναφοράς την Αειφορία η οποία ταυτίζεται με την έννοια της Ποιότητας. Στα πλαίσια της αειφορίας η τουριστική ανάπτυξη θα διασφαλίσει την ποιότητα της τουριστικής εμπειρίας, του φυσικού περιβάλλοντος αλλά και την ποιότητα της ζωής των κατοίκων αξιοποιώντας τους διαθέσιμους πόρους χωρίς να τους καταπονεί ή εξαντλεί, επιτρέποντας έτσι στον προορισμό να ανταποκριθεί επιτυχώς στις παρούσες και μελλοντικές ανάγκες τόσο του επισκέπτη όσο και του ντόπιου.

Στόχοι

Η μεγιστοποίηση των κοινωνικοοικονομικών οφελών θα επιδιωχθεί μέσα από την αύξηση των εσόδων που θα αποτελεί το βασικό δείκτη επιτυχίας του στρατηγικού σχεδίου. Η μεγιστοποίηση των εσόδων από τον τουρισμό θα επιτευχθεί με την:

- αύξηση της δαπάνης των περιηγητών
- βελτίωση της εποχικότητας
- αύξηση των αφίξεων
- αύξηση της διάρκειας παραμονής
- αύξηση του επαναλαμβανόμενου τουρισμού

Κρίσιμο σημείο στην επιτυχία του στόχου της αύξησης των εσόδων είναι η απομάκρυνση από την παραδοσιακή πρακτική επικέντρωσης στη μεγιστοποίηση των αφίξεων και η επικέντρωση στη μεγιστοποίηση των εσόδων. Ο γενικός στόχος επιδιώκεται με τον καθορισμό του βαθμού ανάπτυξης και των προτεραιοτήτων των επιμέρους παραμέτρων που συνθέτουν το στόχο "έσοδα".

Αριθμητικοί Στόχοι

Οι αριθμητικοί στόχοι χρησιμεύουν σαν κίνητρο για δραστηριοποίηση όλων των εμπλεκόμενων προς μια κοινή και σωστή πορεία. Οι αριθμητικοί στόχοι πρέπει να αντιμετωπίζονται σαν δείκτες οι οποίοι πρέπει να παρακολουθούνται στο σύνολο τους για να αξιολογείται η πορεία, να γίνονται διαπιστώσεις για το βαθμό επίτευξης των βασικών επιδιώξεων της Στρατηγικής και να λαμβάνονται τα ανάλογα μέτρα.

Ο κύριος αριθμητικός στόχος του Στρατηγικού Σχεδίου είναι η μεγιστοποίηση των εσόδων σε πραγματικούς όρους (ΛΚ1,8 δισεκ. Το 2010). Η επίτευξη του στόχου αυτού θα επιδιωχθεί μέσω των στρατηγικών παρεμβάσεων που θα γίνουν και επιδιώκεται με την ισορροπημένη ανάπτυξη των δύο συνθετικών παραμέτρων - αφίξεις και δαπάνη.

Σε ό,τι αφορά το στόχο των αφίξεων τα 3,5 εκ. περιηγητές μέχρι το 2010 πρέπει να θεωρούνται ως το ανώτατο όριο καθώς αναγνωρίζεται πως η αύξηση των εσόδων μέσω της αύξησης των αφίξεων εξαντλεί τους διαθέσιμους πόρους και υποσκάπτει την αειφορία του προορισμού.

Οι στόχοι για τις υπόλοιπες αριθμητικές παραμέτρους καθορίζονται ως εξής:

Η Μέση Διάρκεια Παραμονής να ανέλθει σε 11,6 μέρες, η Εποχικότητα να αντιμετωπιστεί με την καλύτερη κατανομή των αφίξεων μέσα στο χρόνο και

συγκεκριμένα να μειωθεί το μερίδιο της περιόδου αιχμής (Ιούλιος-Σεπτέμβριος) σε 33% από 40% που είναι τα τελευταία χρόνια και να αυξηθεί το μερίδιο όλων των άλλων μηνών ιδιαίτερα των περιόδων Ιανουαρίου - Μαρτίου και Οκτωβρίου - Δεκεμβρίου. Τέλος, να αυξηθεί το ποσοστό του επαναλαμβανόμενου τουρισμού

Οποιαδήποτε βελτίωση των τριών πιο πάνω δεικτών θα αποτελεί επιπλέον επιτυχία του προορισμού αφού συμβάλλει θετικά στα κοινωνικοοικονομικά οφέλη που επιδιώκονται.

Επανατοποθέτηση

Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της Κύπρου αποτελεί βασική προϋπόθεση για την επίτευξη των στόχων. Η Κύπρος θα επιδιώξει να επανατοποθετηθεί στον τουριστικό χάρτη αναδεικνύοντας το πλεονέκτημα που τη διαφοροποιεί από τους ανταγωνιστές της. Σαν το κυριότερο ανταγωνιστικό της πλεονέκτημα κρίθηκε η μεγάλη ποικιλία/ποικιλομορφία (diversity) της τουριστικής εμπειρίας σε μικρό γεωγραφικό χώρο.

«Ένα μωσαϊκό φύσης και πολιτισμού, ένας ολόκληρος, μαγευτικός κόσμος συγκεντρωμένος σ' ένα μικρό, ζεστό και φιλόξενο νησί της Μεσογείου στο σταυροδρόμι τριών ηπείρων, μεταξύ δύσης και ανατολής που προσφέρει μια πολυδιάστατη ποιοτική τουριστική εμπειρία.»

Η στρατηγική πορεία του 2010 υποστηρίζεται από τρεις επιμέρους στρατηγικές: Στρατηγική Μάρκετιγκ, Προϊόντος και Ποιότητας-Πρόσθετης Αξίας.

8.2. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΜΑΡΚΕΤΙΓΚ

Η Στρατηγική Κατεύθυνση που καλείται να ακολουθήσει ο τομέας του Μάρκετινγκ του τουριστικού προϊόντος είναι επικεντρωμένη και επιθετική με κεντρικό στόχο την ανάπτυξη αγορών και τμημάτων αγορών που είναι πιο αποδοτικά.

Στα πρώτα χρόνια εφαρμογής του στρατηγικού σχεδίου η έμφαση θα δοθεί στη διείσδυση υφιστάμενων αγορών, δηλαδή στη διείσδυση σε υφιστάμενες αγορές/ τμήματα με προσπάθεια προσέλκυσης πιο αποδοτικής πελατείας ενώ καθώς διαμορφώνεται το κατάλληλο προϊόν, με την αναβάθμιση υφιστάμενου και δημιουργία νέων προϊόντων, η έμφαση θα δίδεται στη διαφοροποίηση αγορών, δηλαδή την καλλιέργεια νέων αγορών/ τμημάτων.

Ιεράρχηση Αγορών και Τμημάτων Πελατείας

Η τμηματοποίηση της τουριστικής αγοράς έγινε στα πλαίσια της νέας τοποθέτησης της τουριστικής Κύπρου με βάση τα κίνητρα/ λόγους ταξιδιών (motivation) όπως αυτά εντοπίστηκαν από έρευνες και μελέτες και αναμένεται να διαμορφωθούν τα επόμενα χρόνια σύμφωνα με τα μεταβαλλόμενα χαρακτηριστικά και προσδοκίες της τουριστικής πελατείας.

Τα κίνητρα που εντοπίστηκαν και αξιολογήθηκαν είναι εκείνα που εξυπηρετούν στον καλύτερο βαθμό τους μετρήσιμους στόχους της στρατηγικής και άλλα κριτήρια. Τα κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν για την αξιολόγηση είναι τα εξής:

- κατά κεφαλή δαπάνη
- αφίξεις περιηγητών
- μέση διάρκεια παραμονής
- βελτίωση της εποχικότητας
- επαναλαμβανόμενος τουρισμός
- σχέση προϊόντος – αγοράς
- επένδυση (μάρκετινγκ και προϊόντος)
- περιβαλλοντικές κοινωνικές πολιτιστικές και οικονομικές επιπτώσεις
- δυνατότητα συμπλήρωσης της τουριστικής εμπειρίας

Τα τμήματα της πελατείας που εντοπίστηκαν είναι:

- Ήλιος και θάλασσα συν
- Πολιτισμός
- Συνέδρια και κίνητρα
- Φύση
- Περπάτημα
- Αθλητικός Τουρισμός
- Ποδηλασία
- Θαλάσσια αθλήματα και yachting
- Εκδηλώσεις μεγάλης εμβέλειας
- Γαμήλιες τελετές και γαμήλια ταξίδια
- Κρουαζιέρες

Για τη γεωγραφική τμηματοποίηση της αγοράς εντοπίστηκαν οι χώρες που μπορούν να αποτελέσουν χώρες πηγές τουρισμού οι οποίες αξιολογήθηκαν και ιεραρχήθηκαν με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:

- Ημερήσια κατά άτομο δαπάνη
- Μέση διάρκεια παραμονής
- Μέγεθος αγοράς προς Μεσόγειο σε σχέση με τους άμεσους ανταγωνιστές
- Μεριδίο της Κύπρου στην αγορά
- Βελτίωση της εποχικότητας
- Δυνατότητα πρόσβασης
- Σχέση προϊόντος – αγοράς
- Σχέση επιλεγμένων τμημάτων - αγορών
- Γενικότερες τάσεις και προοπτικές αγορών

Ο βαθμός εφαρμογής /ανταπόκρισης των αγορών στα πιο πάνω κριτήρια κατέληξε στην κατάταξη των χωρών σε Χώρες Ψηλής Προτεραιότητας, Μεσαίας Προτεραιότητας και Χώρες Χαμηλής Προτεραιότητας.

Εντοπίστηκε επίσης μια τέταρτη κατηγορία Χωρών οι οποίες θεωρούνται Αναδυόμενες αγορές στην οποία περιλαμβάνονται χώρες οι οποίες προβλέπονται να παρουσιάσουν προοπτικές ανάπτυξης τουρισμού. Οι χώρες αυτές πρέπει να παρακολουθούνται και να γίνεται προετοιμασία ώστε η Κύπρος να μπορέσει να αξιοποιήσει τυχόν ευκαιρίες που θα παρουσιαστούν.

Η ιεράρχηση των αγορών μπορεί να αναθεωρείται όταν διαφοροποιούνται ουσιαστικά οι συνθήκες και τα δεδομένα κάθε αγοράς. Με βάση τις αλλαγές που έγιναν και τις εξελίξεις των τελευταίων χρόνων προτείνεται η ακόλουθη ιεράρχηση των αγορών:

Αγορές Ψηλής Προτεραιότητας

- Ηνωμένο Βασίλειο
- Ρωσία
- Ελλάδα
- Γερμανία
- Ιρλανδία
- Γαλλία

Αγορές Μεσαίας Προτεραιότητας

- Χώρες του Αραβικού κόλπου
- Χώρες της Μέσης Ανατολής
- Ισραήλ
- Βέλγιο
- Σουηδία
- Νορβηγία

- Ολλανδία
- Ιταλία
- Ελβετία
- Αυστρία

Αγορές Χαμηλότερης Προτεραιότητας

- Πολωνία
- Φιλανδία
- Δανία
- Τσεχία
- Ουγγαρία
- ΗΠΑ
- Ουκρανία και Λευκορωσία

Από τις αναδυόμενες αγορές περισσότερες προοπτικές παρουσιάζουν η Ισπανία, οι χώρες της πρώην Ανατολικής Ευρώπης (π.χ. Ρουμανία, Βουλγαρία) χώρες της πρώην Γιουγκοσλαβίας, άλλες χώρες της ΚΑΚ, ο Καναδάς, η Κίνα και η Ινδία.

Αερομεταφορές

Με την πλήρη ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση το Μάιο του 2004, επήλθε και η ελευθεροποίηση των αερομεταφορών εντός του Ευρωπαϊκού χώρου. Η εξέλιξη αυτή, παράλληλα και με την αναμενόμενη άρση των περιορισμών εκ μέρους της Κυβέρνησης για την παραχώρηση αδειών για εκτέλεση ναυλωμένων πτήσεων προς και από την Κύπρο από τρίτες χώρες, αναμένεται να διαφοροποιήσει θετικά το σκηνικό σε σχέση με τις αερομεταφορές.

Με βάση τις πιο πάνω εξελίξεις, συγκεκριμένες αγορές που με την υφιστάμενη κατάσταση δεν εξυπηρετούνται επαρκώς, αλλά και εξειδικευμένα τμήματα αγορών όπως για παράδειγμα ο τουρισμός ειδικών ενδιαφερόντων και τουρισμός συνεδρίων και κινήτρων αναμένεται να αποκτήσουν νέα δυναμική, νέες προοπτικές και ευκαιρίες που θα υποβοηθήσουν την αύξηση του τουριστικού ρεύματος προς την Κύπρο και στην απάμβλυνση του προβλήματος της εποχικότητας.

Επιπλέον πιστεύεται ότι με την ελευθεροποίηση των αερομεταφορών και κατά συνέπεια τον εντονότερο ανταγωνισμό μεταξύ αεροπορικών εταιρειών που θα επιδείξουν ενδιαφέρον για εξυπηρέτηση του προορισμού, ξένων ή Κυπριακών, θα επωφεληθεί ουσιαστικά και το ευρύτερο τουριστικό κοινό μέσω της παραχώρησης ελκυστικότερων ναύλων δημιουργώντας ευκαιρίες για την προσέλκυση τουρισμού με ατομικές διευθετήσεις δεδομένου ότι είναι σημαντικός παράγοντας επιλογής προορισμού.

Θέτοντας σαν πρωταρχικούς στόχους την ανάπτυξη συγκεκριμένων αγορών ή τμημάτων αγορών που παρουσιάζουν περαιτέρω προοπτικές, ο προορισμός θα πρέπει να ενθαρρύνει τη δρομολόγηση νέων πτήσεων όπου κρίνεται αναγκαίο. Ο Οργανισμός λαμβάνοντας υπόψη και τους περιορισμούς που απορρέουν από την νομοθεσία περί Δημοσίων Ενισχύσεων που απαγορεύει την οποιαδήποτε επιχορήγηση στον τομέα των αερομεταφορών θα πρέπει να καταρτίσει ειδικό σχέδιο ενθάρρυνσης και στήριξης πτήσεων που θα εξυπηρετούν τους σκοπούς και στόχους της Στρατηγικής Τουρισμού.

Η επαρκής αεροπορική σύνδεση που δεν θα περιορίζεται μόνο στη δρομολόγηση νέων πτήσεων, αλλά και στην αύξηση της συχνότητας πτήσεων, τη βελτίωση των ημερών και ωρών πτήσεων, του τρόπου διαχείρισης των θέσεων, την γεωγραφική κάλυψη της κάθε αγοράς κλπ, αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη οποιασδήποτε αγοράς, ιδιαίτερα στην περίπτωση της Κύπρου που σαν νησί, η τουριστική κίνηση εξαρτάται σχεδόν αποκλειστικά από τις αερομεταφορές.

Εσωτερικός Τουρισμός

Η προώθηση και ανάπτυξη του Εσωτερικού Τουρισμού μπορεί να συμβάλει θετικά στις πληρότητες των ξενοδοχείων, στην ενίσχυση των τοπικών οικονομιών, στη γνωριμία του πολιτισμού μας και γενικά την ενίσχυση των δεσμών με την Κύπρο.

Κυριότερο πρόβλημα στην περαιτέρω ανάπτυξη του εσωτερικού τουρισμού αποτελεί το γεγονός ότι στην πλειονότητα των Κυπρίων και ιδιαίτερα αυτών που απασχολούνται στον ιδιωτικό τομέα παραχωρείται άδεια για διακοπές κυρίως κατά τους μήνες Ιούλιο - Αύγουστο.

Η αποκέντρωση των αδειών των εργαζομένων χρειάζεται συντονισμένες προσεγγίσεις και συνεργασία μεταξύ εργοδοτών και εργοδοτούμενων.

Παράλληλα με το πιο πάνω πρόβλημα παρατηρείται ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια η τάση μεγάλος αριθμός Κυπρίων, λόγω της αυξανόμενης επιθυμίας για απόκτηση εμπειριών και γνωριμίας με άλλους προορισμούς και πολιτισμούς, να περνά τις διακοπές του στο εξωτερικό

Η τάση αυτή αναμένεται να έχει συνέχεια και να ενταθεί ιδιαίτερα μετά και από την αναμενόμενη πλήρη ελευθεροποίηση των αερομεταφορών από το Μάιο του 2004, όπου θα διευρυνθεί η δυνατότητα επιλογής πτήσεων από Κύπρο προς διάφορους προορισμούς και κατά συνέπεια προσφοράς πιο ελκυστικών τιμών για εκδρομικά πακέτα για το εξωτερικό.

Η ξενοδοχειακή βιομηχανία στην Κύπρο θα πρέπει, ενόψει του έντονου ανταγωνισμού που αναμένεται, να δώσει μεγαλύτερη σημασία στον Κύπριο καταναλωτή, προσφέροντάς του ελκυστικά προγράμματα διακοπών και κίνητρα σε ανταγωνιστικές τιμές δεδομένου ότι ο Κύπριος αποτελεί πολύ καλό πελάτη.

Ο Οργανισμός σε συντονισμό με όλους τους εμπλεκόμενους στον εσωτερικό τουρισμό, θα αναβαθμίσει και αυξήσει τις προσπάθειές του για προβολή του εσωτερικού τουρισμού με διαφήμιση και ενέργειες προβολής και αυτό πάνω σε συστηματική βάση. Η προσπάθεια δεν θα επικεντρωθεί μόνο στην περίοδο των καλοκαιρινών διακοπών, αλλά και κατά τη διάρκεια του υπόλοιπου χρόνου π.χ. για σύντομες διακοπές και εκδρομές κατά τη διάρκεια του χειμώνα ή της άνοιξης.

Επικοινωνία

Η Στρατηγική Επικοινωνίας, στοχεύει στη δημιουργία ξεκάθαρης μοναδικής εικόνας και ταυτότητας και επανατοποθέτηση της Κύπρου στη διεθνή τουριστική αγορά. Ο ΚΟΤ θα αξιοποιήσει τη διαφήμιση και τα διάφορα εργαλεία προβολής και δημοσίων σχέσεων για τη συστηματική προβολή μιας ομοιόμορφης και μοναδικής εικόνας βάσει της επανατοποθέτησης. Επίσης θα επιδιώξει την αποτελεσματική στόχευση των επιλεγμένων αγορών και τμημάτων τους.

Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η όσο το δυνατό πιο εστιασμένη προσέγγιση από πλευράς του ΚΟΤ, η συνεργασία του με αναγνωρισμένους και εξειδικευμένους διεθνείς οίκους και η συνεχής παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας των ενεργειών Μάρκετιγκ.

Όσον αφορά τον ιδιωτικό τομέα, προτείνονται νέοι τρόποι συνεργασίας και παρακολούθηση, ούτως ώστε όλες οι προσπάθειες επικοινωνίας να ενταχθούν σε ένα κοινό πλαίσιο βάσει της επανατοποθέτησης για την επίτευξη των στόχων και επιδιώξεων της στρατηγικής.

Ειδικότερα θα καταρτιστεί πλαίσιο συνεργασίας και συγχρηματοδότησης πάνω σε περιφερειακή βάση των ενεργειών μάρκετιγκ που αναλαμβάνουν τοπικοί οργανωμένοι φορεί, με τη συμμετοχή των τοπικών αρχών. Η στήριξη του ΚΟΤ αφορά τόσο τις μελέτες και ετοιμασία προτάσεων όσο και την υλοποίηση των δράσεων.

Διανομή

Επί του παρόντος το μεγαλύτερο ποσοστό του τουριστικού ρεύματος θα συνεχίσει να διοχετεύεται μέσω των Οργανωτών Ταξιδιών. Θα επιδιωχθεί όμως διαφοροποιημένος τρόπο, συνεργασίας ώστε η συνεργασία με μεγάλους Οργανωτές Ταξιδιών να καλύψει νέους τομείς, (αναβαθμισμένη παρουσία στους γενικούς καταλόγους, συμπερίληψη σε εξειδικευμένο προγράμματα, επέκταση των εξειδικευμένων προγραμμάτων) και να ενδυναμωθεί η στήριξη και συνεργασία με Εξειδικευμένους οργανωτές και με οργανωτές που ειδικεύονται στον προορισμό. Πιο μακροπρόθεσμα και σταδιακά θα επιδιώκεται η μείωση της εξάρτησης από τους οργανωτές ταξιδιών.

Παράλληλα θα επιδιωχθεί η προσφορά εναλλακτικών τρόπων οργάνωσης του ταξιδιού και κράτησης εκτός των οργανωτών ταξιδιών μέσω του ηλεκτρονικού μάρκετιγκ και με τη δημιουργία συστήματος διαχείρισης του προορισμού με στόχο την αύξηση του ατομικού τουρισμού.

Πληροφόρηση/ Έρευνα

Η επιτυχής εφαρμογή της στρατηγικής προϋποθέτει ένα σύστημα συλλογής, επεξεργασίας αξιοποίησης και διοχέτευσης πληροφοριών, παρακολούθησης και αξιολόγησης των πληροφοριών μάρκετιγκ. Η έγκαιρη, σωστή και συστηματική πληροφόρηση όλων των τουριστικών εταιρών αποτελεί τον κύριο στόχο της Στρατηγικής Πληροφόρησης/ Έρευνας.

Οργάνωση Μάρκετιγκ

Τέλος, η Στρατηγική Μάρκετιγκ προτείνει τη διαφοροποίηση και βελτίωση της οργάνωσης μάρκετιγκ του προορισμού και τη δημιουργία μηχανισμών συνεργασίας των τουριστικών, φορέων τόσο σε εθνικό όσο και περιφερειακό επίπεδο.

8.3. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ

Το τουριστικό προϊόν το οποίο προσφέρει ένας προορισμός καθορίζει και το είδος της τουριστικής πελατείας. Η επιτυχία ή αποτυχία του τουριστικού προορισμού στη διεθνή τουριστική αγορά εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ευρύτητα και την ποιότητα του τουριστικού προϊόντος που προσφέρει. Μέσα στις συνθήκες έντονου ανταγωνισμού που έχουν διαμορφωθεί στη διεθνή αρένα κερδίζει το προϊόν εκείνο, το οποίο ανταποκρίνεται και ικανοποιεί στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό τις ανάγκες και απαιτήσεις της πελατείας στην οποία απευθύνεται ο προορισμός.

Η αντιμετώπιση των συνθηκών ανταγωνισμού επιβάλλει όπως ο προορισμός αξιοποιήσει το συγκριτικό πλεονέκτημα που διαθέτει και διαμορφώσει το κατάλληλο προϊόν το οποίο θα του επιτρέψει να προσελκύσει τα επιθυμητά τμήματα της τουριστικής πελατείας.

Η Κύπρος σαν ένας νησιώτικος τουριστικός προορισμός έχει επενδύσει κυρίως στην πελατεία Ήλιου και Θάλασσας. Ο προσανατολισμός αυτός ήταν σωστή επιλογή με τα δεδομένα που ίσχυαν την δεκαετία του '80 - νέος προορισμός, ζήτηση διακοπών Ήλιου και Θάλασσας διαφορετικές απαιτήσεις πελατείας, λιγότεροι προορισμοί. κλπ.

Η επιλογή όμως αυτή είχε σαν αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός μονοδιάστατου προϊόντος το οποίο σήμερα δε διαφέρει από πολλούς άλλους προορισμούς και τοποθετεί την Κύπρο σε μειονεκτική θέση όσον αφορά την ανταγωνιστική της ικανότητα.

Η Στρατηγική Προϊόντος που προτείνεται στοχεύει:

- Στη διαμόρφωση του προϊόντος εκείνου το οποίο θα αξιοποιήσει το συγκριτικό πλεονέκτημα που διαθέτει η Κύπρος σαν τουριστικός προορισμός και θα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για την επανατοποθέτησή της στον τουριστικό χάρτη σαν ένα προορισμό ο οποίος προσφέρει τη δυνατότητα για μια πολυδιάστατη τουριστική εμπειρία σε μικρό γεωγραφικό χώρο.
- Στην ανάπτυξη προϊόντος με γνώμονα την αειφορία του τουριστικού τομέα
- Στη διαμόρφωση προϊόντος που να εξυπηρετεί τις ανάγκες και απαιτήσεις των επιλεγμένων τμημάτων της πελατείας

Η επιτυχία της Στρατηγικής θα κριθεί από την ικανότητα δημιουργίας του κατάλληλου τουριστικού προϊόντος το συντομότερο δυνατό. Οι διάφορες πτυχές του τουριστικού προϊόντος θα αναπτυχθούν με κεντρικό σημείο αναφοράς τον πολιτισμό και το περιβάλλον. Σημειώνεται ότι το φυσικό περιβάλλον και ο πολιτισμός είναι οι δύο βασικοί άξονες οι οποίοι θα βοηθήσουν την τουριστική Κύπρο να αναδείξει την ταυτότητά της και να αποκτήσει μοναδικότητα. Ο πολιτισμός στη διάσταση που του αποδίδεται περιλαμβάνει και τον παράγοντα "άνθρωπος" από τον οποίο εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό η ανάδειξη της ταυτότητας και μοναδικότητας του προορισμού.

Ειδικά Προϊόντα

Η Κύπρος έχει δυνατότητες για ανάπτυξη μεγάλου φάσματος ειδικών προϊόντων. Η στρατηγική επικεντρώνεται στη δημιουργία προϊόντων που μπορούν να αναδείξουν τη μοναδικότητα του προορισμού βάσει της επανατοποθέτησης και περιστρέφονται κυρίως γύρω από τους δύο βασικούς άξονες πολιτισμός και περιβάλλον.

Τα ειδικά προϊόντα είναι "προϊόντα" τα οποία θα λειτουργήσουν σαν προσελκύσθηκα/ εμπλουτιστικά στοιχεία (attractions) και ταυτόχρονα θα προσφέρουν ευκαιρίες για δραστηριότητες και ψυχαγωγία. Τα προϊόντα που προτείνονται είναι απαραίτητα για την απόκτηση της πολυδιάστατης τουριστικής εμπειρίας πάνω στην οποία βασίζεται η επανατοποθέτηση της τουριστικής Κύπρου και εξυπηρετούν τα επιλεγμένα τμήματα. Ταυτόχρονα θα αντιμετωπιστεί η βασική αδυναμία του τουριστικού μας προϊόντος που εστιάζεται στην ανεπαρκή προσφορά ευκαιριών για δραστηριότητες όπως προκύπτει από τις σχετικές έρευνες/ μελέτες.

Ο εντοπισμός των ειδικών προϊόντων που πρέπει να δημιουργηθούν (νέα προϊόντα) και των προϊόντων που πρέπει να αναβαθμιστούν ή/ και να εμπλουτισθούν (υφιστάμενα προϊόντα) έγινε με βάση τα επιλεγμένα τμήματα αγοράς βάσει κινήτρου, τα κοινωνικοδημογραφικά χαρακτηριστικά κάθε τμήματος και την εποχικότητα.

Τα ειδικά προϊόντα που εντοπίστηκαν στη συνέχεια ιεραρχήθηκαν κατά σειρά συχνότητας, δηλαδή σύμφωνα με τον αριθμό των τμημάτων που εξυπηρετούν. Στη συνέχεια τα ειδικά προϊόντα αξιολογήθηκαν με βάση την αποδοτικότητα τους σε σχέση με τους γενικούς ποσοτικούς και ποιοτικούς στόχους της Στρατηγικής που είναι η μέση δαπάνη, η εποχικότητα, η μέση διάρκεια παραμονής, οι αφίξεις περιηγητών, οι επιπτώσεις στο περιβάλλον, οι κοινωνικές επιπτώσεις και οι οικονομικές επιπτώσεις, και τη δυνατότητα ανάπτυξης προϊόντος (απαιτούμενοι πόροι) που είναι το Κεφάλαιο, η Γη και η Υποδομή.

Προτεινόμενα Ειδικά Προϊόντα

Με βάση τη μεθοδολογία που ακολουθήθηκε προκύπτουν τα ακόλουθα ειδικά προϊόντα τα οποία εξυπηρετούν τα διάφορα τμήματα αγοράς που επιλέγηκαν και παρατίθενται χωρίς ιεράρχηση:

- Μουσεία
- Διαδρομές:
 - Πολιτιστικές
 - Σύνθετες
 - Θεματικές
- Μονοπάτια Μελέτης της Φύσης
- Κέντρα Πληροφόρησης
- Αγροτουρισμός
- Γήπεδα ποδοσφαίρου
- Υποδομή για κολύμβηση και στίβο και άλλα αθλήματα

προτεραιότητας

- Γκολφ
- Εθνικά Δασικά Πάρκα
- Θαλάσσια Πάρκα
- Βοτανικοί κήποι
- Εκθέσεις
- Ποδηλατικά Κέντρα
- Ποδηλατόδρομοι
- Ποδηλατικές Διαδρομές
- Χώροι συνεδρίων
- Οργανωμένες εκδρομές
- Μαρίνες/Καταφύγια
- Κέντρα Θαλασσίων Αθλημάτων
- Εκδηλώσεις
- Παράκτιες Κρουαζιέρες

Τα περισσότερα από τα πιο πάνω προϊόντα εξυπηρετούν και το βασικό τμήμα της πελατείας "Ήλιος και Θάλασσα Συν".

Για τη δημιουργία των ειδικών προϊόντων απαιτούνται επενδύσεις από το Δημόσιο Τομέας περιλαμβανομένων των Τοπικών Αρχών και τον Ιδιωτικό Τομέα.

Για την ενθάρρυνση του ιδιωτικού τομέα να αναλάβει επενδύσεις προτείνεται η εισαγωγή και λειτουργία Σχεδίων Κινήτρων.

Είναι απαραίτητο να επισπευσθεί η δημιουργία και συμπλήρωση μιας σειράς έργων που αφορούν ειδικά τουριστικά προϊόντα, τα οποία τυγχάνουν μελέτης εδώ και καιρό. Προτείνονται λοιπόν συγκεκριμένες δράσεις για τα ακόλουθα προϊόντα:

Υποδομή για Αθλητικό Τουρισμό

Αξιολογήθηκαν εκ νέου οι προοπτικές ανάπτυξης του Αθλητικού Τουρισμού, υπό το φως και των ευκαιριών που παρουσιάστηκαν λόγω της διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων "Αθήνα 2004" και της απόφασης ξένων ολυμπιακών ομάδων για προπόνηση στην Κύπρο. Στον τομέα αποδίδεται πολύ υψηλή προτεραιότητα. Όπως αποφασίστηκε σε διυπουργική σύσκεψη που συγκλήθηκε στις 28.8.03, έχει διεξαχθεί έρευνα για τα αθλήματα που συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο ενδιαφέρον και ετοιμάζεται σχέδιο δράσης που θα καλύψει τόσο την επαγγελματική/ πρωταθλητική πτυχή όσο και τη ψυχαγωγική πτυχή του Αθλητικού Τουρισμού, και θα συνίσταται σε συγκεκριμένες ενέργειες προτεραιότητας στους ακόλουθους τομείς:

- Συμπλήρωση και δημιουργία υποδομής διεθνών προδιαγραφών για τα αθλήματα προτεραιότητας (ποδόσφαιρο, κολύμβηση, ποδηλασία, στίβος) και άλλα αθλήματα περιλαμβανομένων των θαλασσίων αθλημάτων.
- Λειτουργία συστήματος διαχείρισης και κρατήσεων όλων των αθλητικών εγκαταστάσεων που προσφέρονται για σκοπούς Αθλητικού Τουρισμού.
- Διοργάνωση διεθνών αθλητικών συναντήσεων, εκδηλώσεων κλπ.

Για να ενθαρρυνθούν ουσιαστικά επενδυτές να δημιουργήσουν ψηλής ποιότητας γήπεδα γκολφ σε ιδιωτικής ιδιοκτησίας εκτάσεις, μελετάται ξανά η υφιστάμενη πολιτική και τα κριτήρια σε ότι αφορά τις επιτρεπόμενες αναπτύξεις και τις προϋποθέσεις έγκρισης.

Σε ότι αφορά τη δημιουργία τριών γηπέδων γκολφ σε κυβερνητική γη (Αγία Νάπα Ορόκλινη, Πεντάκωμο) μελετούνται εναλλακτικοί τρόποι διάθεσης των αντίστοιχων, κρατικών/ δασικών γαιών, ώστε να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα των έργων και το επενδυτικό ενδιαφέρον.

Μαρίνες και υποδομή για Ναυτικό Τουρισμό

Σύντομα θα προωθηθεί η αναβάθμιση, ανάπτυξη και λειτουργία των Μαρίνων Λεμεσού, Λάρνακας και Αγίας Νάπας.

Θα αποφασιστεί η διαδικασία δημιουργίας Μαρίνας στην Πάφο και θα ετοιμαστούν εισηγήσεις για άλλα έργα υποδομής καθώς και ρυθμίσεων που είναι απαραίτητες για την ολοκληρωμένη ανάπτυξη του Ναυτικού Τουρισμού.

Αγροτουρισμός – Ανάπτυξη Τουρισμού στην Ύπαιθρο

Έχει καταρτισθεί Σχέδιο Ανάπτυξης που αφορά τον Τουρισμό στην Ύπαιθρο και που συνάδει με το Εθνικό Σχέδιο Ανάπτυξης 2004-2006 και το Ενιαίο Έγγραφο Προγραμματισμού Στόχος Δύο. Το Σχέδιο αυτό δεν περιορίζεται μόνο στη διαμονή με τη δημιουργία καταλυμάτων σε παραδοσιακές οικοδομές, αλλά περιλαμβάνει δράσεις και μέτρα για τη δημιουργία ολοκληρωμένου τουριστικού προϊόντος της υπαίθρου, εμπλουτισμένου με έργα πολιτιστικού και περιβαλλοντικού περιεχομένου που εξυπηρετούν ειδικά ενδιαφέροντα και δραστηριότητες. Συγκεκριμένα έχουν τύχει επεξεργασίας δράσεις και σχέδια κινήτρων που στοχεύουν:

- στη δημιουργία νέων και ποιοτική αναβάθμιση υφιστάμενων αγροτουριστικών καταλυμάτων και παραδοσιακών εστιατορίων, προώθηση άλλων δραστηριοτήτων π.χ. εκθετήρια, μουσεία, εργαστήρια παραδοσιακών τεχνών και άλλων ασχολιών
- στη στήριξη μεταποιητικών μονάδων που έχουν σχέση με τοπικά προϊόντα
- στη δημιουργία μονοπατιών μελέτης της φύσης, ποδηλατικών διαδρομών, θεματικών και σύνθετων διαδρομών, θεματικών μουσείων, κέντρων πληροφόρησης κλπ.

Το Σχέδιο είναι συμπληρωμένο με δράσεις που αφορούν την προώθηση, οργάνωση και προβολή του τουριστικού προϊόντος της Ύπαιθρου.

Προϊόντα και Υποδομή για Πολιτιστικό Τουρισμό

Ο πολιτισμός αποτελεί άξονα της επανατοποθέτησης και κύριο εμπλουτιστικό στοιχείο της τουριστικής εμπειρίας για όλα τα τμήματα της πελατείας. Η δυνατότητα της Κύπρου να εξυπηρετήσει σειρά πολιτιστικών ενδιαφερόντων όπως ιστορία, αρχαιολογία, θρησκεία, παράδοση/ έθιμα, τέχνες, χειροτεχνία κλπ, είναι ευρύτατη και οι δυνατότητες που παρέχονται σήμερα για να γνωρίσει ο επισκέπτης τον πολιτισμό μας με την ευρύτερη έννοια πρέπει να επεκταθούν με βελτιώσεις στον τρόπο ανάδειξης και παρουσίασης των μνημείων, των αξιοθέατων και γενικά του πολιτιστικού μας

Όπως αναλύεται στο Σχέδιο Υλοποίησης της Στρατηγικής, σοβαρές επενδύσεις πρέπει να αναληφθούν από το Δημόσιο Τομέα και συγκεκριμένα από το Τμήμα Αρχαιοτήτων, τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες, τις Επαρχιακές Διοικήσεις, την Υπηρεσία Χειροτεχνίας καθώς και από τις Τοπικές Αρχές. Ο ΚΟΤ περιέλαβε στις δραστηριότητες του φιλόδοξο πρόγραμμα για τη δημιουργία πολιτιστικών και άλλων διαδρομών, διοργάνωση εκδηλώσεων όπως Διεθνών Φεστιβάλ π.χ. Ετήσιο Φεστιβάλ Ταινιών, Όπερα, δημιουργία μουσείων, κέντρων πληροφόρησης, εργαστηρίων και διάφορων δραστηριοτήτων - καλλιτεχνικών, πολιτιστικών, λαϊκής τέχνης κλπ.

Περιβάλλον και Περιβαλλοντικά Προϊόντα

Πέραν της αναγνώρισης της αμφίδρομης σχέσης που έχουν τουρισμός και περιβάλλον, επιβάλλεται άμεσα η δραστηριοποίηση προς την κατεύθυνση της προστασίας και ανάδειξης του περιβάλλοντος σαν συντελεστή της προσπάθειας επανατοποθέτησης της Τουριστικής Κύπρου. Οι τομείς παρέμβασης περιλαμβάνουν την ενίσχυση του πλαισίου προστασίας και ρύθμισης, την εφαρμογή περιβαλλοντικών κριτηρίων για τις επιλογές πολιτικών και σχεδίων ανάπτυξης και σχεδιασμό έργων, την υιοθέτηση πρακτικών φιλικών προς το περιβάλλον και την καλλιέργεια περιβαλλοντικής νοοτροπίας.

Επενδύσεις σε έργα Τουρισμού Φύσης όπως Μονοπάτια, Διαδρομές, Περιβαλλοντικά Κέντρα, Ποδηλατικές Διαδρομές, ανάδειξη Αλυκών, τοπικής χλωρίδας και πανίδας, ευκαιρίες για κατασκήνωση και ψυχαγωγία στα δάση κ.ά. παίρνουν προτεραιότητα τόσο στα προγράμματα του ΚΟΤ όσο και στα προγράμματα άλλων αρμόδιων υπηρεσιών, όπως το Τμήμα Δασών, Υπηρεσία Περιβάλλοντος και άλλων.

Διαμονή

Για τον εντοπισμό των τύπων καταλυμάτων που πρέπει να προσφέρονται έγινε σύνδεση των αναγκών των επιλεγμένων τμημάτων αγοράς με τύπους καταλυμάτων. Η ιεράρχηση των τύπων καταλυμάτων έγινε με βάση τον αριθμό των τμημάτων που εξυπηρετούν. Με βάση επίσης τα κριτήρια που αφορούν τη δυνατότητα ανάπτυξης, την αποδοτικότητα και την ανάγκη δημιουργίας νέων κλινών για ικανοποίηση της ζήτησης μέχρι το 2010, όπως και τις διαπιστώσεις που προέκυψαν από την αξιολόγηση των υφιστάμενων τουριστικών καταλυμάτων προτείνονται οι ακόλουθες στρατηγικές κατευθύνσεις / τομείς παρέμβασης:

- Τα νέα καταλύματα που θα δημιουργηθούν θα πρέπει να εντάσσονται στις κατηγορίες και τάξεις που εντοπίστηκε ανάγκη και που είναι τα ξενοδοχεία 3-5 αστέρων, τουριστικά χωριά, τουριστικές επαύλεις, μικρές μονάδες με χαρακτήρα και αγροτουριστικά.
- Για την εξυπηρέτηση των επιλεγμένων τμημάτων της αγοράς υπάρχει ανάγκη για τη δημιουργία νέων τύπων καταλυμάτων όπως οι μικρές μονάδες με χαρακτήρα.
- Τα υφιστάμενα καταλύματα επιβάλλεται να αναβαθμιστούν.

- Καταλύματα χαμηλών κατηγοριών θα πρέπει να ενθαρρυνθούν είτε να αναβαθμιστούν στις επιλεγμένες κατηγορίες και τάξεις είτε να αποσυρθούν.

Για την επίτευξη των στρατηγικών αυτών παρεμβάσεων προτείνονται:

(α) Η αναθεώρηση του θεσμικού πλαισίου που ρυθμίζει τη δημιουργία και λειτουργία τουριστικών καταλυμάτων ώστε να καθοριστούν προδιαγραφές για τις νέες τάξεις καταλυμάτων που πρέπει να δημιουργηθούν, να εισαχθούν ποιοτικά κριτήρια και να αποσαφηνιστούν / εκσυγχρονιστούν οι ποσοτικές προδιαγραφές, το σύστημα κατάταξης και ταξινόμησης και οι μηχανισμοί μελέτης σχεδίου και ελέγχου, και

(β) Η εισαγωγή Σχεδίων Κινήτρων για αναβάθμιση και απόσυρση κλινών.

Ο απαιτούμενος αριθμός κλινών για την ικανοποίηση του ανώτατου αριθμού περιγηγών (3,5 εκ.) το 2010 υπολογίστηκε σε 131, 000 και οι επιπρόσθετες κλίνες που θα έπρεπε να δημιουργηθούν σε δέκα χρόνια 22, 000.

Με βάση τα σημερινά δεδομένα (κλίνες σε λειτουργία, υπό ανέγερση, επιπρόσθετες κλίνες που μπορούν να τοποθετούνται νόμιμα στα δωμάτια), ο συνολικός αριθμός κλινών που θα λειτουργούν το 2004 υπολογίζεται σε 120,000 περίπου. Επομένως, σε περίοδο τριών χρόνων δημιουργήθηκε το 50% των απαιτούμενων επιπρόσθετων κλινών.

Παράλληλα έχει αυξηθεί ο αριθμός των δεύτερων κατοικιών που αγοράζονται από μη κατοίκους Κύπρου ο οποίος προβλέπεται να συνεχίσει να αυξάνεται με την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Επειδή οι κατοικίες αυτές χρησιμοποιούνται για τουριστική χρήση, θα μελετηθούν οι επιπτώσεις και γενικά το φαινόμενο αυτό.

Η εξέλιξη αυτή καταδεικνύει την επιτακτική ανάγκη για επίσπευση υλοποίησης των στρατηγικών παρεμβάσεων που προτείνονται ώστε να επιτευχθεί ο στόχος της δημιουργίας των επιθυμητών κατηγοριών και τάξεων καταλυμάτων- τα οποία θα ικανοποιούν τις ανάγκες των επιλεγμένων τμημάτων της πελατείας και να συγκρατηθούν οι ρυθμοί δημιουργίας νέων κλινών.

Διατροφή

Η Στρατηγική για τη Διατροφή στοχεύει στην ικανοποίηση των γαστρονομικών αναγκών του επισκέπτη με την προσφορά ποιοτικού επιπέδου διατροφής σε διαφορετικές τιμές.

Κύριες επιδιώξεις της στρατηγικής για τη διατροφή είναι η αναθεώρηση του θεσμικού πλαισίου που ρυθμίζει τη δημιουργία και λειτουργία των Κέντρων Αναψυχής τα οποία χαρακτηρίζονται από τυποποιημένο προϊόν, έλλειψη αυθεντικότητας, χαμηλά επίπεδα εξυπηρέτησης, η ανάδειξη της Κυπριακής παραδοσιακής κουζίνας και φιλοξενίας. Ήδη ετοιμάστηκε και άρχισε να εφαρμόζεται σε πιλοτική βάση πρόγραμμα για την παραδοσιακή κουζίνα το οποίο θα επεκταθεί με βάση τα αποτελέσματα της πιλοτικής εφαρμογής του. Προτείνεται επίσης η διεξαγωγή σχετικής έρευνας η οποία θα καταλήξει στην ετοιμασία Οδηγού Καλού Φαγητού και σχεδίου κινήτρων για αναβάθμιση των

Γενική Υποδομή

Η επέκταση και αναβάθμιση των αεροδρομίων τόσο από πλευράς δυναμικότητας, όσο και από πλευράς παροχής πολύ καλών γενικών και εξειδικευμένων διευκολύνσεων και ψηλό επίπεδο εξυπηρέτησης, η βελτίωση των λιμανιών έτσι ώστε να χρησιμοποιούνται όχι μόνο ως σημεία πρόσβασης αλλά και ως σημεία που θα εξυπηρετούν τους επιβάτες κρουαζιερόπλοιων είναι θέματα μεγάλης προτεραιότητας.

Κρίσιμης σημασίας είναι η βελτίωση και αναβάθμιση του οδικού δικτύου διότι η μοναδικότητα της τουριστικής εμπειρίας της Κύπρου βασίζεται στη δυνατότητα του επισκέπτη να διακινήθει με ευκολία και ασφάλεια στον τόπο. Επείγει επίσης η δημιουργία ικανοποιητικού δικτύου πεζοδρομίων και ποδηλατοδρόμων, ιδιαίτερα στις τουριστικές περιοχές.

Συγκοινωνίες;

Μέσω της επανατοποθέτησης επιδιώκεται καθιέρωση της Κύπρου ως ποιοτικού προορισμού, ο οποίος προσφέρει στον επισκέπτη πολυδιάστατη εμπειρία σε μικρό γεωγραφικό χώρο.

Για την επίτευξη του στόχου αυτού επιβάλλεται η αναβάθμιση των υπηρεσιών που προσφέρονται στον τομέα των συγκοινωνιών, η καλύτερη οργάνωση και ο εμπλουτισμός των μέσων συγκοινωνιών με νέα μέσα προσαρμοσμένα στις ανάγκες των επισκεπτών, τα οποία να διασφαλίζουν εύκολη, άνετη, ασφαλή και προσιτή διακίνηση.

Εμπόριο

Το εμπόριο μπορεί να αποτελέσει μέσο προβολής και ανάδειξης του πολιτισμού της Κύπρου και βασικό εμπλουτιστικό στοιχείο. Ως εκ τούτου, είναι αναγκαία η λήψη μέτρων που θα προσανατολίσουν την υφιστάμενη προσφορά τυποποιημένων, μη παραδοσιακών προϊόντων προς την προσφορά αυθεντικών Κυπριακών προϊόντων και θα παρέχουν στους επισκέπτες αυξημένες ευκαιρίες για ψώνια σε διάφορα σημεία της Κύπρου.

Περιφερειακή Στρατηγική

Μέσα στα πλαίσια της στρατηγικής επανατοποθέτησης της Κύπρου η κάθε περιοχή θα κληθεί να ετοιμάσει το δικό της όραμα για την τουριστική της ανάπτυξη και να δημιουργήσει ένα ξεχωριστό προϊόν αξιοποιώντας και επενδύοντας στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της - περιβαλλοντικά, πολιτιστικά κ.ά. - και δυνατά της σημεία ώστε να αποκτήσει τη δική της ταυτότητα.

Οι φορείς της κάθε περιοχής κλήθηκαν να ετοιμάσουν με την οικονομική και τεχνική βοήθεια του ΚΟΤ τις περιφερειακές στρατηγικές οι οποίες θα πρέπει να καταλήξουν σε αναπτυξιακά σχέδια για το τουριστικό προϊόν και σχέδια δράσης για το μάρκετινγκ.

Με τον τρόπο αυτό η κάθε περιοχή θα μπορέσει να αξιοποιήσει όλες τις δυνατότητες της για σωστή τουριστική ανάπτυξη που να συνάδει με την

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΝΑΚΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ
επανατοποθέτηση και τους γενικούς στρατηγικούς στόχους και θα βοηθηθεί να επιλύσει τα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα (π.χ. εποχικότητα) και να εξασφαλίσει τα επιθυμητά οφέλη από τον τουρισμό.

8.4. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΘΕΤΗΣ ΑΞΙΑΣ

Η Στρατηγική Ποιότητας/ Αξίας στοχεύει στην αύξηση της προσφερόμενης αξίας (value for money) βελτιώνοντας τη σχέση μεταξύ ποιότητας και τιμής.

Με βάση τις επιδιώξεις του στρατηγικού σχεδίου οι ειδικοί στόχοι της Στρατηγικής Ποιότητας/ Αξίας συνοψίζονται ως εξής:

- Η μεγιστοποίηση της ικανοποίησης του επισκέπτη
- Η προσφορά πλούσιας και πολυδιάστατης τουριστικής εμπειρίας
- Η καλλιέργεια μοναδικού χαρακτήρα και ταυτότητας στον προορισμό
- Η παροχή τουριστικών διευκολύνσεων και υποδομής μεγαλύτερης ευρύτητας και ελκυστικότητας και η διατήρησή τους σε ψηλά επίπεδα ποιότητας
- Ο σεβασμός και η προστασία του φυσικού και του πολιτιστικού περιβάλλοντος και των κοινωνικών αξιών
- Η εξασφάλιση ψηλών επιπέδων ποιότητας στις υπηρεσίες
- Η βελτίωση της ευελιξίας, ετοιμότητας και αποτελεσματικότητας του τουριστικού τομέα
- Η εξασφάλιση αμειπτικότερων τιμών που να συνάδουν με την προσφερόμενη πρόσθετη αξία μέσα σε ανταγωνιστικά πλαίσια
- Η αύξηση της παραγωγικότητας και αποδοτικότητας του τομέα
- Η καλύτερη αξιοποίηση και βελτίωση της απόδοσης των επενδύσεων στον τουρισμό
- Η κάλυψη των αναγκών του τομέα σε ανθρώπινο δυναμικό από Κύπριους κυρίως
- Η διατήρηση της φιλοξενίας και της γνησιότητας στη σχέση του επισκέπτη με τον Κύπριο και η καλλιέργεια τουριστικής συνείδησης
- Η ενίσχυση του επαγγελματισμού.

Οι τρεις βασικοί τομείς παρέμβασης της Στρατηγικής Ποιότητας/ Αξίας είναι:

- Ποιότητα
- Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού
- Τιμές

Τόσο η Στρατηγική Μάρκετινγκ όσο και η Στρατηγική Προϊόντος καλύπτουν επιμέρους πτυχές των πιο πάνω τομέων και συνεισφέρουν στη βελτίωση της προσφερόμενης αξίας.

Στον τομέα της Ποιότητας προτείνεται η εισαγωγή Σχεδίων Κινήτρων για

εφαρμογή συστημάτων διασφάλισης ποιότητας και περιβαλλοντικής διαχείρισης στη Ξενοδοχειακή και Επισιτιστική Βιομηχανία και θα καθιερωθεί η διεξαγωγή Έρευνας για την επιμέτρηση του βαθμού ικανοποίησης των επισκεπτών και την αξιολόγηση των διαφόρων πτυχών του τουριστικού προϊόντος.

Στο αναθεωρημένο θεσμικό πλαίσιο που ρυθμίζει τη δημιουργία και λειτουργία των Ξενοδοχειακών και Επισιτιστικών Επιχειρήσεων θα ενσωματωθούν ποιοτικά κριτήρια και πρότυπα και θα επανεξεταστούν οι τρόποι εφαρμογής τους ώστε να καταστούν πιο σύγχρονοι, ευέλικτοι και αποτελεσματικοί.

Με βάση τις εισηγήσεις που περιέχονται στη Μελέτη του ειδικού εμπειρογνώμονα τις υπηρεσίες του οποίου εξασφάλισε ο Οργανισμός, θα εφαρμοστεί Σύστημα Δεικτών Αειφορίας του προορισμού. Οι Δείκτες Αειφορίας επιτρέπουν την παρακολούθηση του βαθμού επιτυχίας των ποιοτικών στόχων του Στρατηγικού Σχεδίου.

Σε περιφερειακό επίσης επίπεδο προτείνεται η ετοιμασία και εφαρμογή σχεδίων ανάπτυξης και εξυγίανσης του δομημένου περιβάλλοντος των τουριστικών περιοχών.

Στον τομέα της Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού προτείνεται η διεξαγωγή μελέτης η οποία θα καθορίσει τις ποιοτικές και ποσοτικές ανάγκες της τουριστικής βιομηχανίας και θα εισηγηθεί προγράμματα εκπαίδευσης και επιμόρφωσης για όλο το φάσμα των εργοδοτούμενων καθώς και για νέους τομείς και ειδικότητες.

Με βάση τα πορίσματα της μελέτης θα καθοριστεί επίσης ο ρόλος και ο τρόπος λειτουργίας της Ακαδημίας Τουρισμού. Θα θεσμοθετηθεί υποχρεωτικό εισαγωγικό πρόγραμμα για νεοεισερχόμενο αλλοδαπό προσωπικό και θα καθοριστούν και ελεγχθούν τα ελάχιστα προσόντα για απασχόληση αλλοδαπών στην τουριστική βιομηχανία.

Στον τομέα των τιμών θα επιδιωχθεί η συστηματική παρακολούθηση τους σε σύγκριση με ανταγωνιστικούς προορισμούς.

Τέλος, η εισήγηση για απόσυρση κλινών με στόχο τη δημιουργία ανοικτού χώρου μετά από απαλλοτρίωση και κατεδάφιση των επηρεαζόμενων ακινήτων που θα συνοδεύονταν και από παροχή πολεοδομικών κινήτρων στους ιδιοκτήτες.

Η μη-εφαρμογή του επί μέρους σχεδίου αναβάθμισης των κλινών, σε συνδυασμό με την υλοποίηση του επί μέρους σχεδίου για απόσυρση κλινών όπως περιλαμβάνεται στη Στρατηγική Τουριστικής Ανάπτυξης (Στρατηγική του ΚΟΤ) και το Σχέδιο Υλοποίησης (Σχέδιο Υλοποίησης), συντελείται σε μια περίοδο κατά την οποία η ξενοδοχειακή βιομηχανία βρίσκεται αντιμέτωπη με οξύ ανταγωνισμό από άλλους προορισμούς του εξωτερικού. Συνεπώς, οι ευεργετικές συνθήκες που θα δημιουργήσει η απόσυρση χαμηλής ποιότητας κλινών, είναι πιθανόν να μην μπορούν να αξιοποιηθούν επαρκώς, ως αποτέλεσμα της μη ικανοποιητικής υλοποίησης του Σχεδίου Υλοποίησης μέσα από την μη-εφαρμογή του σκέλους της αναβάθμισης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9: ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ: ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ⁸

Κατ' αρχήν, η περιφερειακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης θέτει σε πρακτική εφαρμογή τις αρχές της αλληλεγγύης μεταξύ των λαών της Ευρώπης, όπως καταγράφεται στο προοίμιο της Ευρωπαϊκής Συνθήκης. Βοηθά στην επίτευξη των βασικών στόχων που καθορίζει η συνθήκη, όπως την ενίσχυση της ευρωπαϊκής οικονομίας και της κοινωνικής συνοχής, με περιορισμό των αναπτυξιακών ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών. Έχει σημαντική επίδραση στην ανταγωνιστικότητά τους και το βιοτικό επίπεδο των κατοίκων τους, κυρίως δια της συγχρηματοδότησης πολυετών αναπτυξιακών προγραμμάτων. Στα πλαίσια του υφιστάμενου κοινοτικού προϋπολογισμού 2000-2006, τα προγράμματα αυτά που εκπονούνται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τις εθνικές και περιφερειακές αρχές με βάση τους προσανατολισμούς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, και επιλέγονται/εφαρμόζονται από τα κράτη μέλη, υποστηρίζονται από τα τέσσερα Διαρθρωτικά Ταμεία ως ακολούθως:

- Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ): Χρηματοδοτεί υποδομές, παραγωγικές επενδύσεις και ενισχύσεις στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.
 - Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ): Υποστηρίζει τα μέτρα για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και την προώθηση υψηλού επιπέδου απασχόλησης.
 - Χρηματοδοτικό Μέσο για την Προώθηση της Αλιείας (ΧΜΠΑ): Αποσκοπεί στην προσαρμογή και τον εκσυγχρονισμό του τομέα της Αλιείας.
 - Ταμείο Συνοχής (ΤΜ): Χρηματοδοτεί έργα υποδομής στους τομείς του περιβάλλοντος και μεταφορών σε κράτη μέλη που έχουν κατά κεφαλήν εισόδημα χαμηλότερο του 90% του μέσου όρου των κρατών μελών της ΕΕ.
- Επίσης, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΓΠΕ), η λειτουργία του οποίου εμπίπτει στα πλαίσια της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, χρηματοδοτεί μέτρα αγροτικής ανάπτυξης στις περιφέρειες του Στόχου 1.

Τα πιο πάνω χρηματοδοτικά μέσα αξιοποιούνται στα πλαίσια του υφιστάμενου κοινοτικού προϋπολογισμού 2000-2006, από την Ευρωπαϊκή Ένωση για την υλοποίηση τριών συγκεκριμένων στόχων όπως και κοινοτικών πρωτοβουλιών που αντανάκλουν τις στρατηγικές επιδιώξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

- Στόχος 1: Την κάλυψη της υστέρησης σε ό,τι αφορά το βαθμό ανάπτυξης ορισμένων περιοχών. Τα κονδύλια προέρχονται από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ, το ΧΜΠΑ και το ΕΓΓΠΕ.
- Στόχος 2: Την κοινωνική και οικονομική αναδιάρθρωση βιομηχανικών, αστικών, αγροτικών ή εξαρτώμενων από την αλιεία περιοχών. Τα κονδύλια προέρχονται από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ.
- Στόχος 3: Συστήματα κατάρτισης και προώθησης της απασχόλησης. Τα κονδύλια προέρχονται από το ΕΚΤ

Συμπληρωματικά ως προς τους πιο πάνω στόχους, επιδρούν οι Κοινοτικές Πρωτοβουλίες για ενθάρρυνση σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση της

⁸ S.Platis Economic Research, Η Κυπριακή Πολιτική Τουριστικής Ανάπτυξης Μετά την ένταξη στην ΕΕ και η Αξιοποίηση Ευρωπαϊκών και Εθνικών Πόρων για Στήριξη του Κυπριακού Ξενοδοχειακού Κλάδου

διασυνοριακής, διακρατικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας INTERREG III με κονδύλια του ΕΤΠΑ, για την αναζωογόνηση αστικών περιοχών σε κρίση URBAN II με κονδύλια του ΕΤΠΑ, για την ισότητα EQUAL με κονδύλια του ΕΚΤ, και την

ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών LEADER + με πόρους του Τμήματος Προσανατολισμού του ΕΤΓΠΕ.

Για τη χρηματοδότηση των πιο πάνω προγραμμάτων, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει διαθέσει για την περίοδο 2000-2006 συνολικά το 1/3 του προϋπολογισμού της ή συνολικά €195 δις για τα 15 παλαιότερα κράτη μέλη. Πρόσθετα €15 δις έχουν προϋπολογιστεί για τα 10 νέα κράτη μέλη για την περίοδο 2004 – 2006. Επίσης, για το Ταμείο Συνοχής της ΕΕ25 έχουν προβλεφθεί πόροι ύψους €25,6 δις. Για την υλοποίηση των προγραμμάτων, οι πόροι αυτοί διατίθενται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή συμπληρωματικά προς τις εθνικές ενισχύσεις στις περιφέρειες

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10: ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2007-2013 ΚΑΙ ΚΥΠΡΟΣ⁹

Οι προετοιμασίες για τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ξεκίνησαν το δεύτερο μισό της δεκαετίας του 90, είχαν πριν την πραγματοποίησή της, την 1η Μαΐου 2004 αρχίσει να λαμβάνουν υπό όψιν τις αυξημένες χρηματοδοτικές ανάγκες ως αποτέλεσμα της προσχώρησης 10 νέων κρατών μελών. Το χαμηλότερο κατά κεφαλήν εισόδημα των κρατών αυτών σε σχέση με το μέσο ευρωπαϊκό κατά κεφαλήν εισόδημα σε συνδυασμό με την ευρωπαϊκή στρατηγική που αποσκοπεί στην ενίσχυση της ευρωπαϊκής οικονομίας και της κοινωνικής συνοχής, με περιορισμό των αναπτυξιακών ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών, έθετε τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενώπιον νέων προκλήσεων.

Η συζήτηση μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τα κράτη μέλη για τον καταρτισμό του κοινοτικού προϋπολογισμού για την περίοδο 2007-2013 ξεκίνησε ήδη από το 2001, δηλαδή ένα χρόνο αφ' ότου ξεκίνησε η εφαρμογή του προϋπολογισμού της περιόδου 2000-2006. Τον Φεβρουάριο 2004, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθέτησε ανακοίνωση για τις χρηματοδοτικές προοπτικές της περιόδου 2007-2013, που προέβλεπε διάθεση κονδυλίου ύψους €336 δις για την Πολιτική Συνοχής, όπως και την Έκθεση για τη Συνοχή που προέβλεπε το πλαίσιο μέσα στο οποίο θα γινόταν η αναδιάρθρωση της πολιτικής. Η προσέγγιση αυτή έτυχε ευρείας υποστήριξης από το Ευρωκοινοβούλιο και την πλειοψηφία των κρατών μελών αλλά αμφισβητήθηκε από έξι από αυτά. Τελικά, στις 17 Δεκεμβρίου το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε σε μια συμβιβαστική λύση που προέβλεπε τη διάθεση συνολικά €307,6 δισεκατομμυρίων, 35,7% του

συνολικού κοινοτικού προϋπολογισμού, στα Εργαλεία Πολιτικής Συνοχής.

Η συμφωνία αυτή άνοιξε το δρόμο για την έγκριση του κοινοτικού προϋπολογισμού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Κατά τη διάρκεια της συγγραφής της παρούσας μελέτης, οι σχετικές διαδικασίες για την τελική έγκρισή του από το Ευρωκοινοβούλιο βρίσκονταν σε εξέλιξη και αναμένεται να έχουν ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος Μαΐου 2006. Επίσης, εκκρεμούν οι τελικοί κανονισμοί για τη Πολιτική Συνοχής και τις Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές για τη Συνοχή και αναμένεται το Συμβούλιο και το Ευρωκοινοβούλιο να καταλήξουν μέχρι τον Ιούλιο 2006. Τέλος, τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες αναμένεται να προτείνουν τα Πλαίσια Αναφοράς για τις Εθνικές Στρατηγικές και τα Προγράμματα μέχρι το δεύτερο εξάμηνο του 2006 ώστε να υιοθετηθούν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2006/2007)

Οι τρεις σημερινοί στόχοι προτεραιότητας των Διαρθρωτικών Ταμείων, δηλαδή, Στόχος 1, Στόχος 2, Στόχος 3 θα αντικατασταθούν το 2007, από τους τρεις ακόλουθους:

- Στόχος «Σύγκλιση: Προβλέπεται χρηματοδότηση από ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, Ταμείο Συνοχής.
- Στόχος «Περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση»: Προβλέπεται χρηματοδότηση από ΕΤΠΑ, ΕΚΤ.
- Στόχος «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» Προβλέπεται Χρηματοδότηση από ΕΤΠΑ.

⁹ S.Platis Economic Research, Η Κυπριακή Πολιτική Τουριστικής Ανάπτυξης Μετά την ένταξη στην ΕΕ και η Αξιοποίηση Ευρωπαϊκών και Εθνικών Πόρων για Στήριξη του Κυπριακού Ξενοδοχειακού Κλάδου

Οι συνολικές δαπάνες που προβλέπει ο υπό ετοιμασία κοινοτικός προϋπολογισμός παρατίθενται στον Πίνακα 5 (στα παραρτήματα).

Βάσει της συμφωνίας που επιτεύχθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Δεκέμβριο του 2006 για την Πολιτική Συνοχής, προβλέπονται, σε ό,τι αφορά την Κύπρο, δυνατότητες χρηματοδότησης συνολικού ύψους €580 εκατομμυρίων. Βάσει προκαταρκτικής ενημέρωσης από το Γραφείο Προγραμματισμού, το πιο πάνω κονδύλι κατανέμεται για τις ακόλουθες προτεραιότητες

Ανακοίνωση Τύπου με αφορμή τη συνεδρία των Επιτροπών Παρακολούθησης Προγραμμάτων στις 6 Απριλίου 2006.

- Στόχος Σύγκλιση: Ταμείο Συνοχής - €193 εκ. συγχρηματοδότηση μεγάλων έργων υποδομής στους τομείς του περιβάλλοντος και των μεταφορών.

- Στόχος Περιφερειακή Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση: Περιφερειακά και Εθνικά Προγράμματα: Σταδιακή Είσοδος (phasing-in) - €363 εκ., προγράμματα που στοχεύουν στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, στην ανάπτυξη της υπαίθρου καθώς και για την αναζωογόνηση των υποβαθμισμένων αστικών περιοχών ενώ θα χρηματοδοτηθούν επίσης προγράμματα για την ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων και στον κοινωνικό τομέα.

- Στόχος Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία: Διασυνοριακά και Διακρατικά προγράμματα και δίκτυα - €24 εκ. για συνεργασίες με άλλα κράτη μέλη.

Σύμφωνα με τους χάρτες που παραθέτει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2006), η Κύπρος συγκαταλέγεται ανάμεσα στις χώρες «Σταδιακής Εισόδου (phasing-in)». Στην κατηγορία αυτή συγκαταλέγονται χώρες που κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του προϋπολογισμού 2000-2006 συγκαταλέγονταν ανάμεσα στις χώρες που αντλούσαν κονδύλια για προγράμματα Στόχος 1 και που το 2007 δεν θα είναι πλέον επιλέξιμες για προγράμματα Στόχος Σύγκλιση λόγω της οικονομικής τους ανάπτυξης

Με βάση αυτά, και δεδομένου ότι η Κύπρος θα ήταν υπό κανονικές συνθήκες επιλέξιμη για χρηματοδοτήσεις προγραμμάτων Στόχος 1, είναι με βάση τα νέα κριτήρια του προϋπολογισμού 2007-2013 επιλέξιμη για άντληση κονδυλίων για προγράμματα Στόχος Περιφερειακή Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση που έχουν ως προτεραιότητες την καινοτομία, το περιβάλλον και την πρόληψη κινδύνων, την προσβασιμότητα και την ευρωπαϊκή στρατηγική απασχόλησης.

Η Κύπρος, ως αποτέλεσμα της διοχέτευσης στην Ευρωστάτ λανθασμένων, όπως αποδείχθηκαν εκ των υστέρων στοιχείων σε σχέση για το κατά κεφαλήν ΑΕΠ των πολιτών της, αποκλείστηκε από προγράμματα Στόχος 1 κατά το 2000-2006.

Οι ευεργετικές επιδράσεις στην ανάπτυξη από την διάθεση κονδυλίων από τα διαρθρωτικά ταμεία, και συγκεκριμένα για προγράμματα της κατηγορίας Στόχος Σύγκλιση και το Ταμείο Συνοχής, στα πλαίσια του υπό διαπραγμάτευση κοινοτικού προϋπολογισμού, έχουν αναλυθεί στα πλαίσια της μελέτης των Bradley και Morgenroth (2004), με τη χρήση του Hermin Model. Η μελέτη τους κάλυψε πλείστα νέα κράτη μέλη και τη Ρουμανία όπως και την Ελλάδα και την Πορτογαλία, αλλά δεν εξέτασε την περίπτωση της Κύπρου, της Μάλτας, της Λιθουανίας, της Βουλγαρίας και της Σλοβενίας. Για τις χώρες αυτές, ωστόσο, μπορούν να εξαχθούν ανάλογα συμπεράσματα βάσει των συμπερασμάτων σε

περιπτώσεις κρατών με αναλογίες για τα οποία δημιουργήθηκαν μοντέλα. Βλ. Bradley και Morgenroth

10.1: ΚΟΝΔΥΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ (ΣΤΟΧΟΣ 2 ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ 3): ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ

Στα προηγούμενα μέρη εξετάσαμε αναλυτικά το γενικότερο πλαίσιο λειτουργίας των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών Ταμείων την περίοδο 2000-2006, τους σκοπούς και τα προγράμματα που χρηματοδοτούν, όπως και τη διαμόρφωσή του νέου πλαισίου του προϋπολογισμού 2007-2013 που βρίσκεται ακόμα στη διαδικασία καταρτισμού, και στην οποία εμπλέκεται και η Κύπρος. Στο μέρος αυτό θα εξετάσουμε τις δυνατότητες που προσφέρονται στην Κύπρο στα πλαίσια του κοινοτικού προϋπολογισμού 2000-2006, όπως και την αξιοποίηση τους.

Για το διάστημα μεταξύ της 1^{ης} Μαΐου 2004 και 31^{ης} Δεκεμβρίου, η Κύπρος μπορεί να αξιοποιεί κονδύλια από τα Διαρθρωτικά Ταμεία, τα οποία προορίζονται για προγράμματα Στόχος 2 και Στόχος 3, όπως και κοινοτικές πρωτοβουλίες διαπεριφερειακής συνεργασίας INTERREG III και EQUAL. Όπως και τα υπόλοιπα νέα κράτη μέλη, η Κύπρος δεν συμμετέχει σε προγράμματα LEADER+, για την ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών και URBAN II, για την αναζωογόνηση αστικών περιοχών σε κρίση.

Ο κοινοτικός προϋπολογισμός για την περίοδο 2000-2006 προβλέπει σε ό,τι αφορά την Κύπρο, τη διάθεση πόρων συνολικού ύψους €125 εκ, μέρος των οποίων αφορούν προγράμματα των κατηγοριών Στόχος 2, Στόχος 3, αλιεία, INTERREG III, EQUAL και Ταμείο Συνοχής. Τη συνολική δημόσια δαπάνη, στην οποία συμπεριλαμβάνεται και η κοινοτική συγχρηματοδότηση σε ποσοστό 50%.

Περαιτέρω, ο Χάρτης 1 παρουσιάζει τις περιοχές που καλύπτονται από προγράμματα Στόχος 2 της ΕΕ, περιοχές που δηλαδή, παρουσιάζουν διαρθρωτικές αδυναμίες. Αυτές είναι όλες σχεδόν οι περιοχές της υπαίθρου και ένα μέρος της αστικής περιοχής Λευκωσίας, η οποία περιλαμβάνει το Δήμο Αγίου Δομετίου και τμήμα του Δήμου Λευκωσίας, κατά μήκος της γραμμής κατάπαυσης του πυρός. Από την άλλη, οι τουριστικά αναπτυσσόμενες περιοχές στην Πάφο, τη Λεμεσό, τη Λάρνακα, την Αγία Νάπα και τον Πρωταρά δεν καλύπτονται από προγράμματα Στόχος 2.

Γρ. Προγρ. (2004).

Εξαίρεση αποτελούν τα κονδύλια του Ταμείου Συνοχής, όπου η συγχρηματοδότηση από κοινοτικούς πόρους ξεπερνά το 50% και σε €54 εκ.

Προγράμματα

Ταμείο δημόσια Δαπάνη για την Κύπρο

Στόχος 2 - Περιοχές με διαρθρωτικά προβλήματα-Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης €58,7 εκ.

Στόχος 3 - Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο €43,9 εκ.

Αλιεία

Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας

€7,7 εκ.

Κοινοτική Πρωτοβουλία
INTERREG III- Διαπεριφερειακή Συνεργασία

Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης	€8,6 εκ.
Κοινοτική Πρωτοβουλία EQUAL - Καταπολέμηση των Διακρίσεων και των Ανισοτήτων στην Αγορά Εργασίας	
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	€3,6 εκ.
Ταμείο Συνοχής - Έργα Υποδομής στους Τομείς Μεταφορών και Περιβάλλοντος Ταμείο Συνοχής	€84,4 εκ.

Βάσει της μέχρι σήμερα ενημέρωσης από το Γραφείο Προγραμματισμού, έχει ήδη αξιοποιηθεί σημαντικό μέρος της προβλεπόμενης δημόσιας δαπάνης για προγράμματα Στόχος 2 και Στόχος 3, EQUAL όπως για Αλιεία. Τον Μάρτιο 2006, το ποσοστό των προβλεπόμενων κονδυλίων που έχει δεσμευτεί για την υλοποίηση προγραμμάτων ως προς τη συνολική δημόσια δαπάνη όλων των προγραμμάτων ανήλθε σε 80.3% και είναι πιθανόν, μέχρι την ολοκλήρωση της παρούσας μελέτης να έχει δεσμευθεί το συνολικό ποσό

Πόροι από τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά ταμεία αξιοποιούνται για την πραγματοποίηση διαφόρων έργων, που μεταξύ άλλων αφορούν και τον τουρισμό αλλά κυρίως τον αγροτουρισμό.

Ενδεικτικά, αναφέρονται ορισμένα προγράμματα Στόχος 2 που αφορούν την ανάπτυξη του αγροτουρισμού, την κατασκευή υποστηρικτικών υποδομών (όπως ποδηλατικών και θεματικών διαδρομών, θεματικών μουσείων, κέντρων χειροτεχνίας και επιχειρηματικότητας, οργάνωσης και προβολής του αγροτουριστικού προϊόντος), την αναβάθμιση του δομημένου περιβάλλοντος κ.ά.

Η συμμετοχή της Κύπρου σε διαπεριφερειακά και διασυνοριακά προγράμματα INTERREG (μαζί με την Ελλάδα στο πρόγραμμα INTERREG III A, όπως και στο πρόγραμμα INTERREG III B ARCHIMED μαζί με περιφέρειες της Ιταλίας, την Ελλάδα και τη Μάλτα), αποσκοπεί μεταξύ άλλων και στην τουριστική ανάπτυξη, δια της βελτίωσης και διαχείρισης των πολιτισμικών και τουριστικών πόρων.

10.2: ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ ΑΠΟ ΑΛΛΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ

Η Γενική Διεύθυνση Επιχειρήσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δεν διαθέτει συγκεκριμένο προϋπολογισμό για την απευθείας ενίσχυση μεμονωμένων προγραμμάτων που απευθύνονται ειδικά στον τουρισμό, όπως το παράδειγμα των χρηματοδοτήσεων από το Ταμείο Συνοχής για έργα που απευθύνονται στους τομείς του περιβάλλοντος ή των μεταφορών. Ωστόσο, υπάρχουν δυνατότητες στήριξης πρωτοβουλιών με τη βοήθεια των Διαρθρωτικών Ταμείων για τον καταρτισμό προγραμμάτων που είτε απευθύνονται αποκλειστικά στον τουρισμό ή Ανακοίνωση Τύπου με αφορμή τη συνεδρία των Επιτροπών Παρακολούθησης Προγραμμάτων στις 6 Απριλίου 2006.

Γ Δ Περιφερειακής Πολιτικής. Σημειώνεται ότι στα προγράμματα INTERREG III μπορούν να συμμετάσχουν περιφέρειες και χώρες της Ευρώπης και της Μεσογείου που δεν είναι μέλη της ΕΕ. συμπεριλαμβάνουν δράσεις που στοχεύουν και στον τουρισμό. Τέτοιου είδους προγράμματα υλοποιούνται σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ενδεικτικά, μπορεί να αναφερθεί το έργο «Ποιοτικού Εκσυγχρονισμού των Ξενοδοχειακών Μονάδων ή Μετατροπή Παραδοσιακών Κτιρίων σε Ξενοδοχεία» στην Ελλάδα, συνολικού κόστους €175,6 εκ. και με κοινοτική συνεισφορά €33 εκ. Το πρόγραμμα αυτό είχε ως αποτέλεσμα τον εκσυγχρονισμό 85 ξενοδοχειακών μονάδων, την ανακαίνιση 3.481 κλινών, όπως και τη μετατροπή 28 παραδοσιακών κτηρίων σε ξενοδοχεία

Ανάλογες δράσεις εμπεριέχονται και σε προγράμματα Στόχος 1 για περιφέρειες της Γαλλίας, όπως το και «Programme de l'Objectif 1 pour la Guadeloupe» και «Programme de l'Objectif 1 pour la Martinique».

Επίσης, μια πλειάδα άλλων εθνικών και περιφερειακών προγραμμάτων που πρωτίστως στοχεύουν στη δημιουργία επιχειρηματικού κλίματος, στην ουσιαστική βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, επενδύσεις σε υποδομές, την απασχόληση, την καινοτομία, κοινωνία της γνώσης, την αειφόρο ανάπτυξη, προστασία του περιβάλλοντος κλπ, εντάσσουν και τον τουρισμό ως ένα βασικό άξονα προτεραιότητας. Ενδεικτικά, αναφέρεται το εθνικό πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα» στην Ελλάδα, το εθνικό πρόγραμμα «Economía», το πολυπεριφερειακό «Mejora de la Competitividad y Desarrollo del Tejido Productivo» στην Ισπανία, τα περιφερειακά προγράμματα «Κρήτη» στην Ελλάδα, «Emilia-Romagna» και «Friuli-Venezia Giulia» στην Ιταλία, «Programa Operativo de Canarias», «Programa Operativo de Ceuta», «Programa del Objetivo 2 para Aragón» στην Ισπανία, «Programme de l'Objectif 2 pour la Région Provence-Alpes-Côte d'Azur» στη Γαλλία κ.ά.

Εμπλουτιστικά έργα για τον τουρισμό έχουν χρηματοδοτηθεί και στα πλαίσια των προγραμμάτων INTERREG III για τη διασυνοριακή και διαπεριφερειακή συνεργασία.

Ενδεικτικά αναφέρεται το «Κέντρο υποδοχής για εθνικό δρυμό» στην κοιλάδα Thaya στα σύνορα Αυστρίας-Τσεχικής Δημοκρατίας το πρόγραμμα «Vintur», στο οποίο συμμετέχουν αρχές και οργανισμοί από 7 περιφέρειες σε 5 χώρες, τη Ισπανία, τη Γαλλία, την Ιταλία, τη Γερμανία και την Ελλάδα

Τέλος, ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την περίπτωση της τουριστικής βιομηχανίας στην Κύπρο παρουσιάζει το έργο «Millstätter-See Hotel Kooperation - ΜΗΚ» στη αυστριακή περιφέρεια της Κορινθίας που συγχρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή την περίοδο 1994-1999. Και αυτό γιατί η οικονομία της

περιοχής βασίζεται στον δευτερογενή τομέα, κυρίως τις κατασκευές, και τον τουρισμό και αποτελούσε παλαιότερα δημοφιλή προορισμό για οικογενειακές διακοπές.

Ο ανταγωνισμός από προορισμούς χαμηλού κόστους στη Νότια Ευρώπη, είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση των επισκεπτών και βρήκε απροετοίμαστη την περιοχή για τις δομικές αλλαγές στην οικονομία της. 13 ξενοδοχειακές μονάδες 3-4 αστέρων της περιοχής ανέθεσαν από κοινού την εκπόνηση μελέτης βιωσιμότητας με αξιοποίηση ευρωπαϊκών πόρων, με την οποία προέκυψαν συνέργιες στην προμήθεια υλικού για την κουζίνα, ανταλλαγή προσωπικού για κάλυψη αναγκών ανάλογα με τις επικρατούσες πληρότητες, στο στόλο αυτοκινήτων και τα μηχανήματα, την ασφάλεια, στη χρήση πλυντηρίων και τον καθαρισμό, την κοινή εκπαίδευση και κατάρτιση προσωπικού, τις πωλήσεις και το μάρκετινγκ.

Σε όλες σχεδόν της χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μεσογειακές και μη, υλοποιούνται Προγράμματα με χρήση κοινοτικών πόρων που έχουν ως στόχο τη στήριξη της τουριστικής βιομηχανίας άμεσα ή έμμεσα. Ως άμεσους τρόπους στήριξης θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε την παροχή βοήθειας για αναβάθμιση κλινών στην Ελλάδα ή περιφέρειες της Γαλλίας, την προβολή τουριστικών περιοχών μέσα από ειδικά προγράμματα δράσεις που αφορούν τουρισμό ειδικού ενδιαφέροντος, όπως δηλαδή το διαπεριφερειακό πρόγραμμα «Vintur», αλλά και τη στοχευόμενη παροχή χρηματοδότησης για εφαρμογή ειδικών μελετών για συνέργιες μεταξύ ξενοδοχειακών μονάδων, όπως στην περίπτωση του έργου «Millstätter-See Hotel Kooperation - ΜΗΚ» στην Αυστρία.

Επίσης, μια πλειάδα άλλων εθνικών και περιφερειακών προγραμμάτων που πρωτίστως στοχεύουν με έμμεσο τρόπο στη στήριξη της τουριστικής βιομηχανίας μέσω της δημιουργίας επιχειρηματικού κλίματος, της ουσιαστικής βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας, επενδύσεων σε υποδομές, στήριξης της απασχόλησης, της καινοτομίας, κοινωνίας της γνώσης, της αειφόρου ανάπτυξης, προστασίας του περιβάλλοντος κλπ, εντάσσουν και τον τουρισμό ως ένα βασικό

άξονα προτεραιότητας. Ενδεικτικά, αναφέρονται τα εθνικά προγράμματα «Ανταγωνιστικότητα» στην Ελλάδα, «Economia» στην Πορτογαλία ή τα περιφερειακά προγράμματα «Emilia-Romagna» και «Friuli-Venezia Giulia» στην Ιταλία, «Κρήτη» στην Ελλάδα κ.ο.κ.

Η Κύπρος, όπως και πολλά από τα προαναφερθέντα κράτη μέλη, βασίζει σε μεγάλο βαθμό την οικονομία της στον τουρισμό και ειδικότερα στην ξενοδοχειακή βιομηχανία. Συνεπώς, στην ξενοδοχειακή της βιομηχανία αντιστοιχεί στα πλαίσια της γενικότερης αναπτυξιακής πολιτικής μια ανάλογη σημασία. Παρόλα ταύτα, ο σχεδιασμός των προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από τον κοινοτικό προϋπολογισμό της περιόδου 2000-2006, μιας ιδιαίτερα σημαντικής περιόδου για την κυπριακή οικονομία ως αποτέλεσμα των διαδραματιζόμενων εξελίξεων, δεν καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος της τουριστικής και ιδιαίτερα της ξενοδοχειακής βιομηχανίας.

Η ευρωπαϊκή τουριστική πολιτική

Σήμερα, η παγκοσμιοποίηση, οι δημογραφικές αλλαγές και οι αλλαγές στο παγκόσμιο σύστημα μεταφορών, έχουν καταστεί η κινητήριος δύναμη της ευρωπαϊκής τουριστικής βιομηχανίας, στην οποία ανήκει πλέον και η κυπριακή τουριστική βιομηχανία, που προσελκύει τον μεγαλύτερο αριθμό περιηγητών κάθε χρόνο. Παρόλα ταύτα, η αύξηση του αριθμού των αφίξεων στην ΕΕ γίνεται με χαμηλότερο ρυθμό απ' ό,τι ανά το παγκόσμιο, πιθανότατα ως αποτέλεσμα του παγκόσμιου ανταγωνισμού με αναδυόμενους προορισμούς, το οποίο βιώνει και η Κύπρος.

Αντιμέτωπη με αυτό το φάσμα προκλήσεων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει θέσει στους εμπλεκόμενους προς συζήτηση την ανταγωνιστικότητα της τουριστικής βιομηχανίας στα πλαίσια της τουριστικής πολιτικής της. Η εφαρμογή της πολιτικής αυτής θα πρέπει να γίνεται με την ανάπτυξη συνεργασίας της Επιτροπής με τα κράτη μέλη και τους εμπλεκόμενους, στην οποία οι

¹⁰ S.Platis Economic Research, Η Κυπριακή Πολιτική Τουριστικής Ανάπτυξης Μετά την ένταξη στην ΕΕ και η Αξιοποίηση Ευρωπαϊκών και Εθνικών Πόρων για Στήριξη του Κυπριακού Ξενοδοχειακού Κλάδου

συνεργασίες αποτελούν βασικό συστατικό στοιχείο για δράσεις σε ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό, τοπικό και δημόσιο ή ιδιωτικό επίπεδο.

Τα βασικά συστατικά στοιχεία της πολιτικής αυτής είναι η ενδυνάμωση του συντονισμού πολιτικών ώστε να διασφαλιστεί ότι οι πολιτικές πρωτοβουλίες δεν επιδρούν αρνητικά στην ανταγωνιστικότητα, η βελτίωση των διαθέσιμων ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών εργαλείων, η προώθηση της «Ευρωπαϊκής Ατζέντας 21 για τον Τουρισμό» με βάση στην πληροφόρηση από την ομάδα Tourism Sustainability Group, καλύτερη νομοθετική ρύθμιση, βελτίωση της κατανόησης της σημασίας του τουρισμού και καλύτερη προώθηση των ευρωπαϊκών προορισμών ώστε να τύχουν εκμετάλλευσης νέες αγορές όπως η Κίνα, η Ρωσία και η Ινδία, όπως και προβολή με τη διοργάνωση γεγονότων από τις Ευρωπαϊκές Προεδρίες.

European Commission (2006).

Σημασία και δυνατότητες για την Κύπρο

Με δεδομένες τις προθέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αλλά και τους κινδύνους που σήμερα αντιμετωπίζει η κυπριακή τουριστική βιομηχανία, είναι προφανές ότι η αναπτυξιακή πολιτική και ειδικότερα η τουριστική πολιτική δεν μπορεί να παραμελεί τη διάσταση αυτή. Συνεπώς, η υλοποίηση της Στρατηγικής του ΚΟΤ και η αναπροσαρμογή της, είναι λογικό ότι θα πρέπει να την λαμβάνει υπ' όψιν.

Οι άξονες πάνω στους οποίους πιθανόν να πρέπει να κινηθεί η πολιτική τουριστικής ανάπτυξης στην Κύπρο, κάνοντας την όσο πιο αποτελεσματική χρήση κοινοτικών και εθνικών πόρων,

είναι:

1. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας
2. Αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος
3. Εκμετάλλευση νέων αγορών
4. Αποτελεσματική προβολή του κυπριακού τουριστικού προϊόντος

Με αυτά τα δεδομένα, είναι δυνατή αλλά και επιβαλλόμενη η ένταξη της υλοποίησης του Σχεδίου Κινήτρων του ΚΟΤ, δεδομένου ότι η υλοποίηση του σχεδίου αυτού ως προς και τα δύο σκέλη, θα επιτρέψει όπως επιτευχθεί το μέγιστο δυνατό αποτέλεσμα σε ό,τι αφορά τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του ξενοδοχειακού κλάδου, πάντα σε σχέση με την υλοποίηση του μέτρου αυτού.

Παρ' όλα ταύτα, είχαμε διαπιστώσει προηγουμένως πως το Σχέδιο Κινήτρων του ΚΟΤ που βρίσκεται ενώπιον του Οργανισμού δεν περιλαμβάνει πρόνοιες για αναβάθμιση των ξενοδοχειακών κλινών. Αντίθετα, περιορίζεται στην παροχή κινήτρων για αλλαγή χρήσης ή απόσυρση κλινών από τη μια, όπως τη διατήρησή επηρεαζόμενων κλινών, αφήνοντας την απόφαση για λήψη οποιασδήποτε μορφής δράσης στους ιδιοκτήτες τους. Με βάση αυτά, η αποτελεσματικότητά του αναμένεται ότι θα είναι περιορισμένη.

Ταυτόχρονα όμως, έχουμε επίσης διαπιστώσει ότι ενώ ο διεθνής ανταγωνισμός από αναδυόμενες αγορές γίνεται όλο και πιο έντονος, αρκετές ευρωπαϊκές χώρες ασκούν ενεργή πολιτική που περιλαμβάνει ακόμα και τη λήψη μέτρων για στήριξη της ξενοδοχειακής βιομηχανίας με σχέδια αναβάθμισης κλινών αξιοποιώντας κοινοτικούς πόρους (Ελλάδα, Γαλλία κλπ). Σε αυτό προστίθεται ότι ενώ οι κοινοτικοί πόροι για προγράμματα Στόχος 2 δεν μπορούν να διατεθούν

για στήριξη της ξενοδοχειακής βιομηχανίας, την περίοδο 2003-2004, στην οποία συνεχιζόταν η επιδείνωση των επιδόσεων της τουριστικής βιομηχανίας, καταγράφηκε μείωση 5,8% των εθνικών πόρων που διατέθηκαν ως κρατικές ενισχύσεις με αποδέκτη τον τουρισμό από £1.180.212 σε £1.111.988

Παρ' όλα ταύτα, η πλήρης υλοποίηση του προγράμματος απόσυρσης και αναβάθμισης κλινών ή άλλων σχεδίων, είναι δυνατή στη βάση εθνικού προγράμματος που αξιοποιεί εθνικούς πόρους. Μέχρι το τέλος του 2006, η ακαθάριστη ένταση της κρατικής ενίσχυσης μπορεί να ανέρχεται σε μέχρι και 30% του συνολικού κόστους για μικρομεσαίες

επιχειρήσεις και 20% για μεγάλες, ώστε το πρόγραμμα αυτό που καλύπτει όλη την έκταση

της ελεύθερης Κύπρου να είναι συμβατό με τους κοινοτικούς κανονισμούς για τις κρατικές ενισχύσεις

Για την περίοδο από το 2007 μέχρι το 2013, η διάθεση εθνικών πόρων για την υλοποίηση ανάλογων προγραμμάτων παραμένει εφικτή, υπό διαφορετικές, όμως, προϋποθέσεις. Με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η ένταση της ενίσχυσης θα εξαρτάται από τον γεωγραφικό διαχωρισμό της περιφέρειας της Κύπρου ανάλογα με το κατά κεφαλήν εισόδημα.

Η αναγκαιότητα αξιοποίησης κρατικών πόρων για την υλοποίηση του Σχεδίου Κινήτρων ώστε να υλοποιείται και ως προς το σκέλος της αναβάθμισης υφιστάμενων κλινών γίνεται πιο εμφανής αν ληφθεί επίσης υπ' όψιν η γενικότερη πίεση στην κερδοφορία των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων ως αποτέλεσμα της κάμψης των διανυκτερεύσεων μετά το 2001, σε σχέση: 1. με τους νέους αυστηρότερους κανονισμούς για την αναγνώριση τόκων από μη εξυπηρετούμενα δάνεια 2. όπως και την επικείμενη εφαρμογή των προνοιών της Δεύτερης Συνθήκης της Βασιλείας (Basel II)

Συνεπώς, αν ο στόχος της Στρατηγικής του ΚΟΤ είναι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της κυπριακής ξενοδοχειακής βιομηχανίας, επιβάλλεται, υπό τις πιο πάνω περιστάσεις, όπως η ένταση της χορήγησης στο σχέδιο αναβάθμισης των κλινών ανέλθει στο ψηλότερο επιτρεπόμενο επίπεδο. Κι αυτό γιατί οι πιο πάνω εξελίξεις συνθέτουν ένα ακόμα λιγότερο ευνοϊκό περιβάλλον για πραγματοποίηση επενδύσεων. Από τη μια, η απώλεια ανταγωνιστικότητας της κυπριακής ξενοδοχειακής βιομηχανίας υπογραμμίζει την αναγκαιότητα πραγματοποίησης τέτοιου είδους επενδύσεων. Από την άλλη όμως, ως αποτέλεσμα της ίδιας της απώλειας ανταγωνιστικότητας της ξενοδοχειακής βιομηχανίας, έχει επηρεαστεί αρνητικά η οικονομική ευρωστία των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων. Αποτέλεσμα της εξέλιξης αυτής είναι να αντιμετωπίζουν τα πιστωτικά ιδρύματα με ακόμα μεγαλύτερη επιφύλαξη αιτήσεις για χορήγηση δανείων προς τον ξενοδοχειακό κλάδο. Η επιφύλαξη αυτή μετατρέπεται επιπρόσθετα και σε αυξημένο κόστος δανεισμού, με αποτέλεσμα να δημιουργείται ένας φαύλος κύκλος.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ¹¹

1.1 ΘΕΣΗ – ΕΚΤΑΣΗ – ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ

Η Επαρχία Λάρνακας βρίσκεται στο Νοτιοανατολικό τμήμα της Κύπρου και καταλαμβάνει το 27,73% της συνολικής της έκτασης δηλ. 1.050 τ. χιλιόμετρα και πληθυσμό 111.100 κατοίκους (2001).

Πρωτεύουσα της επαρχίας είναι η πόλη της Λάρνακας με πληθυσμό 70.500 κατοίκους (2001) και είναι διάδοχος του Αρχαίου Κιτίου μιας από τις πόλεις – βασιλεία της αρχαιότητας και έδρα του Χριστιανισμού από τα πρώτα χριστιανικά χρόνια.

1.2 ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ – ΥΔΡΟΓΡΑΦΙΑ – ΚΛΙΜΑ

Το έδαφος της Λάρνακας είναι κατά το πλείστο πεδινό και ημιορεινό. Τα όρια της επαρχίας, φτάνουν μέχρι τις παρυφές της οροσειράς του Τροόδους με ψηλότερο τα Κιόνια με υψόμετρο 1429 μέτρα. (Η υψηλότερη κορφή του Τροόδους (όρος) είναι 1751 μέτρα). Αξιοσημείωτο είναι το όρος όπου είναι κτισμένη η Μονή Σταυροβουνίου με υψόμετρο περίπου 600 μέτρα.

Ο δασικός πλούτος της επαρχίας Λάρνακας είναι περιορισμένος και επικεντρώνεται στην περιοχή του Σταυροβουνίου και Κόρνου και αποτελείται από πεύκα.

Η Λάρνακα παρουσιάζει περιορισμένο θαλάσσιο διαμελισμό. Στο Νοτιοανατολικό τμήμα σχηματίζεται ο κόλπος της Λάρνακας. Κυριότερα ακρωτήρια είναι της Πύλας και του Κιτίου.

Το κλίμα της Λάρνακας είναι μεσογειακό εύκρατο με ήπιους χειμώνες και θερμά καλοκαίρια με μέγιστες θερμοκρασίες να μην ξεπερνούν τους 37^ο C και ελάχιστες 2^ο C.

Η σχετική υγρασία είναι αρκετά ψηλή ιδιαίτερα στους καλοκαιρινούς μήνες. Η βροχή είναι σπάνια και κυμαίνεται κάτω από τα 400mm ετήσια. Σπάνια χιονίζει και μόνο στα ψηλά υψόμετρα, άνω των 1000m. Συχνότερο είναι το χαλάζι.

Υπάρχουν χείμαρροι που ρέουν μόνο το Χειμώνα όπως ο Τρέμιθος, Πεντάσχοινος, Βασιλικός κ.ά.

Στους δύο χείμαρρους Βασιλικό και Πεντάσχοινο έχουν κατασκευαστεί μικρά σε χωρητικότητα φράγματα.

Με βάση το Γεωλογικό Χάρτη της Κύπρου τα πετρώματα της Λάρνακας είναι κυρίως ασβεστόλιθοι και κιμωλίες, αλλά απαντώνται στις ορεινές κυρίως περιοχές όπως και στην περιοχή Τρούλλων λάβες (βασάλτης).

1.3 ΑΛΥΚΗ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

Η αλυκή της Λάρνακας αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους υδροβιότοπους της Ευρώπης και καταφύγιο για χιλιάδες φοινικόπτερες, αγριόπαπιες και άλλα υδρόβια πτηνά, κατά τη διάρκεια των αποδημητικών ταξιδιών τους το τον χειμώνα. Με βάση τα αρχαιολογικά ευρήματα, η περιοχή της αλυκής και του κοντινού τεμένους κατοικείται από την νεολιθική εποχή. Η λίμνη κατά την προϊστορικό περίοδο ήταν το λιμάνι της πόλης που αποκαλύφθηκε στον αρχαιολογικό χώρο του τεμένους Χαλά Σουλτάν. Η πόλη αποτελούσε ένα από τα μεγάλα αστικά και εμπορικά κέντρα της Κύπρου κατά την Ύστερη εποχή του Χαλκού (1650 -1050 π.χ) Όταν η πόλη εγκαταλείφθηκε, ο κόλπος του λιμανιού έκλεισε, ο φυσικός λιμένας καταστράφηκε και δημιουργήθηκε η αλυκή. Το αλάτι της αλυκής

¹¹ Εγκυκλοπαίδεια «ΔΟΜΗ», 2005

αποτελούσε για πολλούς αιώνες ένα από τα πιο σημαντικά εκμεταλλεύσιμα προϊόντα της αλυκής. Το μονοπάτι της φύσης στην αλυκή συνδέει τον χώρο με την πολιτιστική διαδρομή Αφροδίτη.

1.4 ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Οι βασικές καλλιέργειες της περιφέρειας Λάρνακας είναι τα δημητριακά, η ελιά και χαρουπιά, ως επίσης και τα σπυροκηπευτικά.

Η Αγροτική παραγωγή περιλαμβάνει επίσης σε μικρότερη κλίμακα εσπεριδοειδή, καπνό και σπυροφόρα.

Στην Περιφέρεια Λάρνακας είναι ειδικότερα αναπτυγμένη η κτηνοτροφία, ιδιαίτερα η χοιροτροφία και αιγοπροβατοτροφία.

Ιδιαίτερα διαδεδομένα στον τουριστικό πληθυσμό είναι το λάδι, και το χαλούμι. Επίσης στις αγορές τοπικών προϊόντων συγκαταλέγονται κεντήματα από το Δήμο Λευκάρων, τα περίφημα «Λευκαρίτικα».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ¹²

2.1. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΑΣΕΙΣ

ΕΠΙΠΕΔΟ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΑΝΑ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΙΚΑ

Η περιοχή μελέτης κατά την απογραφή του 2001 απαριθμεί 69593 κατοίκους και σύμφωνα με το μέγεθος των Κοινοτήτων της, χαρακτηρίζεται σαν καθαρά αγροτική περιοχή.

Σαν ορεινές μειονεκτικές έχουν χαρακτηριστεί τέσσερις Κοινότητες, πεδινές μειονεκτικές τριάντα τέσσερις, εννέα ημιορεινές μειονεκτικές και τέσσερις πεδινές μη μειονεκτικές. Οι πεδινές μη μειονεκτικές περιοχές είναι ο Δήμος Αραδίππου οι κοινότητες Μενεού, Λιβάδια και Δρομολαξιά στις οποίες κατοικεί το 17,52% του πληθυσμού της περιοχής (2.475/κάτοικοι). Τα τρία αυτά Κοινοτικά Συμβούλια και ο ένας Δήμος καταλαμβάνουν έκταση 77,554 τ.χλμ. η οποία ισούται με το 14,80% της έκτασης της εξεταζόμενης περιοχής.

Πίνακας Γ.1.1: Πληθυσμιακή μεταβολή των κοινοτήτων και Δήμων της εξεταζόμενης περιοχής.(1981, 1991, 2001)

¹² Αναπτυξιακή Εταιρεία Λάρνακας, «Δημιουργία Ομάδας Τοπικής Δράσης»

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΝΑΚΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ / ΔΗΜΟΣ	Χ.Α.Ρ.	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ			ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ			ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ			
		1982	1992	2001	82-92	92-01	82-01	82-92	92-01	82-01	
ΑΒΔΕΛΛΕΡΟ	ΠΜ	20,32	80	83	130	3	47	50	3,75	56,63	62,50
ΑΓΓΛΙΣΙΔΕΣ	ΠΜ	15,76	727	901	997	174	96	270	23,93	10,65	37,14
ΑΓΙΑ ΑΝΝΑ	ΠΜ	12,91	153	200	251	47	51	98	30,72	25,50	64,05
ΑΓΙΟΙ ΒΑΒΑΤΣΙΝΙΑ	ΟΜ	15,45	243	217	177	-26	-40	-66	-10,70	-18,43	-27,16
ΑΓΙΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ	ΠΜ	38,17	661	577	599	-84	22	-62	-12,71	3,81	-9,38
ΑΛΑΜΠΙΝΟΣ	ΠΜ	9,77	364	261	280	-103	19	-84	-28,30	7,28	-23,08
ΑΛΕΘΡΙΚΟ	ΠΜ	18,17	511	618	793	107	175	282	20,94	28,32	55,19
ΑΝΑΦΩΤΙΑ	ΠΜ	11,89	498	587	679	89	92	181	17,87	15,67	36,35
ΒΑΒΑΤΣΙΝΙΑ	ΟΜ	14,59	120	91	85	-29	-6	-35	-24,17	-6,59	-29,17
ΒΑΒΛΑ	ΗΜ	9,82	57	58	48	1	-10	-9	1,75	-17,24	-15,79
ΒΟΡΟΚΛΗΝΗ	ΠΜ	15,21	1315	1957	3310	642	1353	1995	48,82	69,14	151,71
ΔΕΛΙΚΗΠΟΣ	ΗΜ	16,45	26	10	8	-16	-2	-18	-61,54	-20,00	-69,23
ΥΡΟΜΟΛΑΞΙΑ	ΠΜΜ	16,65	3816	4422	4994	606	572	1178	15,88	12,94	30,87
ΖΥΓΙ	ΠΜ	2,22	381	435	505	54	70	124	14,17	16,09	32,55
ΣΑΛΑΒΑΣΟΣ	ΠΜ	20,74	655	642	644	-13	2	-11	-1,98	0,31	-1,68
ΣΑΛΟ ΧΩΡΙΟ	ΠΜ	27,35	1416	1358	1343	-58	-15	-73	-4,10	-1,10	-5,16
ΣΑΤΩ ΔΡΥΣ	ΗΜ	13,68	138	112	114	-26	2	-24	-18,84	1,79	-17,39
ΣΑΤΩ ΛΕΥΚΑΡΑ	ΗΜ	11,59	210	146	118	-64	-28	-92	-30,48	-19,18	-43,81
ΣΕΛΛΙΑ	ΠΜ	12,76	325	339	369	14	30	44	4,31	8,85	13,54
ΣΙΒΙΣΙΑΙ	ΠΜ	13,23	231	213	231	-18	18	0	-7,79	8,45	0,00
ΣΠΙ	ΠΜ	8,84	2109	2621	3140	512	519	1031	24,28	19,80	48,89
ΣΤΑΥΔΙΑ	ΠΜ	20,8	700	537	448	-163	-89	-252	-23,29	-16,57	-36,00
ΣΟΡΝΟΣ	ΗΜ	30,04	1144	1540	1863	396	323	719	34,62	20,97	62,85
ΣΟΦΙΝΟΥ	ΠΜ	27,82	1261	1438	2311	177	873	1050	14,04	60,71	83,27
ΣΑΓΙΑ	ΗΜ	10,21	29	22	25	-7	3	-4	-24,14	13,64	-13,79
ΣΙΒΑΔΙΑ	ΠΜΜ	7,78	2968	3936	4883	968	947	1915	32,61	24,06	64,52
ΣΙΑΣΩΤΟΣ	ΠΜ	14,21	546	665	784	119	119	238	21,79	17,89	43,59
ΣΑΡΙ	ΠΜ	10,97	478	236	177	-242	-59	-301	-50,63	-25,00	-62,97
ΣΑΡΩΝΙ	ΠΜ	14,13	336	424	521	88	97	185	26,19	22,88	55,06
ΣΕΛΙΝΗ	ΟΜ	7,55	104	90	57	-14	-33	-47	-13,46	-36,67	-45,19
ΣΕΝΕΟΥ	ΠΜΜ	6,86	653	951	1196	298	245	543	45,64	25,76	83,15
ΣΕΝΝΟΓΙΑ	ΠΜ	7,79	112	74	50	-38	-24	-62	-33,93	-32,43	-55,36
ΣΟΣΦΙΑΩΤΗ	ΠΜ	13,79	803	950	1110	147	160	307	18,31	16,84	38,23
ΥΛΟΤΥΜΠΟΥ	ΠΜ	25,05	2811	3138	3438	327	300	627	11,63	9,56	22,31
ΥΛΟΦΑΓΟΥ	ΠΜ	35,82	3981	4511	4957	530	446	976	13,31	9,89	24,52
ΔΟΥ	ΟΜ	11,87	170	141	156	-29	15	-14	-17,06	10,64	-8,24
ΡΑ	ΗΜ	27,13	206	181	180	-25	-1	-26	-12,14	-0,55	-12,62
ΡΜΗΔΕΙΑ	ΠΜ	21,25	3248	3682	3960	434	278	712	13,36	7,55	21,92
ΕΡΒΟΛΙΑ	ΠΜ	8,53	1144	1507	1801	363	294	657	31,73	19,51	57,43
ΥΛΑ	ΠΜ	28,34	812	867	1379	55	512	567	6,77	59,05	69,83
ΥΡΓΑ	ΗΜ	40,52	358	382	572	24	190	214	6,70	49,74	59,78
ΣΑΡΙΝΟΥ	ΠΜ	11,58	181	187	238	6	51	57	3,31	27,27	31,49
ΕΡΣΕΦΑΝΟΥ	ΠΜ	19,64	700	739	976	39	237	276	5,57	32,07	39,43
ΟΧΝΗ	ΠΜ	17,29	182	297	322	115	25	140	63,19	8,42	76,92
ΟΥΛΛΟΙ	ΠΜ	28,47	788	888	1032	100	144	244	12,69	16,22	30,96
ΣΙΡΟΚΟΙΤΙΑ	ΠΜ	17,64	369	394	508	25	114	139	6,78	28,93	37,67
ΕΜΑΤΙΣΜΕΝΟΣ	ΠΜ	8,14	169	146	179	-23	33	10	-13,61	22,60	5,92
ΕΥΔΑΣ	ΠΜ	12,48	617	823	1025	206	202	408	33,39	24,54	66,13
ΡΑΔΙΠΠΟΥ	ΠΜΜ	55,33	4899	7223	11448	2324	4225	6549	47,44	58,49	133,68
ΘΙΕΝΟΥ	ΠΜ	64,4	3577	3868	4261	291	393	684	8,14	10,16	19,12

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΝΑΚΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

ΛΕΥΚΑΡΩΝ	ΗΜ	62,17	1079	971	921	-108	-50	-158	-10,01	-5,15	-14,64
ΣΥΝΟΛΟ		993,17	48461	56656	69593	8195	12937	21132	16,91	22,83	30,36
ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ		1022,52	84496	100242	117124						
ΧΩΡΑ			512098	602025	703529						
Πηγή : Επεξεργασία στοιχείων 1982,1992,2001											

Πίνακας Γ.1.2. Κατανομή πληθυσμού ανάλογα με το μέγεθος των Δ.Δ.

ΜΕΓ.	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ	
			ΟΙΚΙΣΜΩΝ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ
	6	273	11,79%	0,39%
10	15	3370	29,41%	4,84%
100	12	8499	23,52%	12,21%
1000	8	10749	15,68%	15,45%
500	4	12199	7,84%	17,52%
	6	34503	11,76%	50%
ΣΥΝΟΛΟ	51	69593	100%	100%

Ο πληθυσμός συγκεντρώνεται κατά 29,41% σε Κοινότητες των 100-500 κατοίκων. Το 50% του πληθυσμού κατοικεί σε έξι περιοχές άνω των 3500 κατοίκων, ενώ μόλις το 0,89% του πληθυσμού σε κοινότητες κάτω των 100 κατοίκων.

Πίνακας Γ.1.3 Μετακίνηση πληθυσμού από αγροτικές σε αστικές περιοχές

	1982		1992		2001		ΜΕΤΑΒΟΛΗ 82-92		ΜΕΤΑΒΟΛΗ 92-01		ΜΕΤΑΒΟΛΗ 82-01	
	ΑΣΤΙΚΗ	ΑΓΡΟΤ	ΑΣΤΙΚΗ	ΑΓΡΟΤ	ΑΣΤΙΚΗ	ΑΓΡΟΤ	ΑΣΤΙΚΗ	ΑΓΡΟΤ	ΑΣΤΙΚΗ	ΑΓΡΟΤ	ΑΣΤΙΚΗ	ΑΓΡΟΤ
ΣΣΙΑ	149071	61613	177451	67328	205633	73912	28380	5715	28182	6584	56562	12299
ΣΟΣ	107071	38453	136741	36893	160733	40324	29670	-1560	23992	3431	53662	1871
ΣΚΑ	48330	36166	60557	39685	71740	45384	12227	3519	11183	5699	23410	9218
Σ	20824	24821	32575	19997	47198	20234	11751	-4824	14623	237	26374	-4587
ΧΩ		25659		30798		38371	0	5139	0	7573	0	12712

Πίνακας Γ.1.4 Ποσοστό μετακίνησης πληθυσμού από αγροτικές σε αστικές περιοχές

	ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ 82-92		ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ 92-01		ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ 82-92	
	ΑΣΤΙΚΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	ΑΣΤΙΚΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	ΑΣΤΙΚΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ	15,99	8,48	15,88	9,77	27,5	16,64
ΛΕΜΕΣΟΣ	21,69	-4,22	17,54	9,29	33,38	4,63
ΛΑΡΝΑΚΑ	20,19	8,86	18,46	14,36	32,63	20,31
ΠΑΦΟΣ	36,07	-24,12	44,89	1,18	55,87	-22,67
ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ	0	16,68	0	24,58	0	33,12

Τη περίοδο 1982-2001 ο πληθυσμός της περιοχής μελέτης σημείωσε αύξηση (30,36%),

. Το ποσοστό μετακίνησης πληθυσμού από αγροτικές σε αστικές περιοχές κατά τα έτη απογραφής 1982-2001 στην επαρχία Λάρνακας αυξάνεται (20,31%) φαινόμενο το οποίο συναντάται σε όλες τις επαρχίες της Κύπρου. Με άλλα λόγια ο πληθυσμός σε όλη τη χώρα μετακινείται από τις αγροτικές περιοχές στα αστικά κέντρα.

Τη περίοδο 1992-2001 η αύξηση εμφανίζεται εντονότερη (22,83%) λόγω επίδρασης των παρακάτω λόγων:

1. Τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής.
2. Κοντά στο αστικό κέντρο της πόλης της Λάρνακας οι περισσότερες κοινότητες..
3. Η περιοχή προσφέρει απασχόληση

Όπως φαίνεται από τον Πίνακα Γ.1.1, αύξηση πληθυσμού σε ποσοστό πάνω από 50% παρατηρείται στις παρακάτω κοινότητες και συγκεκριμένα: Κοινότητα Αγίας Άννας (64,05%), Αβδελέρο (62,50%), Αλεθρικό (55,19%), Βοροκλήνη (151,71%), Κόρνος (62,85%), Λιβάδια (64,52%), Μαρωνί (55,06%), Μενεού (83,15%), Περβόλια (57,43%), Πύλα (69,83%), Πυργά (59,78%), Τόχνη (76,92%), Ψευδάς (66,13%), και Δήμος Αραδίππου (133,68%). Αντίθετα μείωση πληθυσμού με ποσοστό μεγαλύτερο του 50% παρατηρείται στις κοινότητες Κάτω Λεύκαρα (43,81%), Δελικήπος (69,23%), Μαρί (62,97%), και Μενογιά (55,36%).

Πληθυσμιακή πυκνότητα

Η πυκνότητα του πληθυσμού της περιοχής μελέτης (αριθμός κατοίκων ανά τ. χλμ) για το έτος 2001, όπως εμφανίζεται στον παρακάτω πίνακα (Γ.1.5), είναι κατά μέσο όρο 70,07. Η πυκνότητα πληθυσμού κατά το χρονικό διάστημα 1982-2001 ποικίλει από κοινότητα σε κοινότητα. Οι κοινότητες οι οποίες έχουν χαρακτηριστεί ορεινές και μειονεκτικές εμφανίζουν μείωση της πληθυσμιακής πυκνότητας. Αντίθετα οι πεδινές μη μειονεκτικές παρουσιάζουν αύξηση. Οι ημιορεινές μειονεκτικές παρουσιάζουν στη μεγάλη τους πλειοψηφία μείωση της πληθυσμιακής πυκνότητας με εξαίρεση τις κοινότητες Κόρνος και Πυργά. Τέλος οι πεδινές μειονεκτικές έχουν αύξηση της πληθυσμιακής πυκνότητας με εξαίρεση τις κοινότητες Άγιος Θεόδωρος, Αλαμινός, Καλαβασός, Καλό Χωριό, Μαρί και

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΝΑΚΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ
Μεννόγια. Οι κοινότητες Βοροκλήνη και Λιβάδια παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη αύξηση της πληθυσμιακής πυκνότητας στην περιοχή παρέμβασης.

Πίνακας Γ.1.5 Πληθυσμιακή πυκνότητα (κατοικοί/τ.χλμ.), 1982-2001

α/α	ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ / ΔΗΜΟΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ			ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ		
			1982	1992	2001	1982	1992	2001
1	ΑΒΔΕΛΛΕΡΟ	20,32	80	83	130	3,94	4,08	6,40
2	ΑΓΓΛΙΣΙΔΕΣ	15,76	727	901	997	46,13	57,17	63,26
3	ΑΓΙΑ ΑΝΝΑ	12,91	153	200	251	11,85	15,49	19,44
4	ΑΓΙΟΙ ΒΑΒΑΤΣΙΝΙΑ	15,45	243	217	177	15,73	14,05	11,46
5	ΑΓΙΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ	38,17	661	577	599	17,32	15,12	15,69
6	ΑΛΑΜΙΝΟΣ	9,77	364	261	280	37,26	26,71	28,66
7	ΑΛΕΘΡΙΚΟ	18,17	511	618	793	28,12	34,01	43,64
8	ΑΝΑΦΩΤΙΑ	11,89	498	587	679	41,88	49,37	57,11
9	ΒΑΒΑΤΣΙΝΙΑ	14,59	120	91	85	8,22	6,24	5,83
10	ΒΑΒΛΑ	9,82	57	58	48	5,80	5,91	4,89
11	ΒΟΡΟΚΛΗΝΗ	15,21	1315	1957	3310	86,46	128,67	217,62
12	ΔΕΛΙΚΗΠΟΣ	16,45	26	10	8	1,58	0,61	0,49
13	ΔΡΟΜΟΛΑΞΙΑ	16,65	3816	4422	4994	229,19	265,59	299,94
14	ΖΥΓΙ	2,22	381	435	505	171,62	195,95	227,48
15	ΚΑΛΑΒΑΣΟΣ	20,74	655	642	644	31,58	30,95	31,05
16	ΚΑΛΟ ΧΩΡΙΟ	27,35	1416	1358	1343	51,77	49,65	49,10
17	ΚΑΤΩ ΔΡΥΣ	13,68	138	112	114	10,09	8,19	8,33
18	ΚΑΤΩ ΛΕΥΚΑΡΑ	11,59	210	146	118	18,12	12,60	10,18
19	ΚΕΛΛΙΑ	12,76	325	339	369	25,47	26,57	28,92
20	ΚΙΒΙΣΙΛΙ	13,23	231	213	231	17,46	16,10	17,46
21	ΚΙΤΙ	8,84	2109	2621	3140	238,57	296,49	355,20
22	ΚΛΑΥΔΙΑ	20,8	700	537	448	33,65	25,82	21,54
23	ΚΟΡΝΟΣ	30,04	1144	1540	1863	38,08	51,26	62,02
24	ΚΟΦΙΝΟΥ	27,82	1261	1438	2311	45,33	51,69	83,07
25	ΛΑΓΙΑ	10,21	29	22	25	2,84	2,15	2,45
26	ΛΙΒΑΔΙΑ	7,78	2968	3936	4883	381,49	505,91	627,63
27	ΜΑΖΩΤΟΣ	14,21	546	665	784	38,42	46,80	55,17
28	ΜΑΡΙ	10,97	478	236	177	43,57	21,51	16,13
29	ΜΑΡΩΝΙ	14,13	336	424	521	23,78	30,01	36,87
30	ΜΕΛΙΝΗ	7,55	104	90	57	13,77	11,92	7,55
31	ΜΕΝΕΟΥ	6,86	653	951	1196	95,19	138,63	174,34
32	ΜΕΝΝΟΓΙΑ	7,79	112	74	50	14,38	9,50	6,42

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΝΑΚΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

33	ΜΟΣΦΙΛΩΤΗ	13,79	803	950	1110	58,23	68,89	80,49
34	ΞΥΛΟΤΥΜΠΟΥ	25,05	2811	3138	3438	112,22	125,27	137,25
35	ΞΥΛΟΦΑΓΟΥ	35,82	3981	4511	4957	111,14	125,94	138,39
36	ΟΔΟΥ	11,87	170	141	156	14,32	11,88	13,14
37	ΟΡΑ	27,13	206	181	180	7,59	6,67	6,63
38	ΟΡΜΗΔΕΙΑ	21,25	3248	3682	3960	152,85	173,27	186,35
39	ΠΕΡΒΟΛΙΑ	8,53	1144	1507	1801	134,11	176,67	211,14
40	ΠΥΛΑ	28,34	812	867	1379	28,65	30,59	48,66
41	ΠΥΡΓΑ	40,52	358	382	572	8,84	9,43	14,12
42	ΣΚΑΡΙΝΟΥ	11,58	181	187	238	15,63	16,15	20,55
43	ΤΕΡΣΕΦΑΝΟΥ	19,64	700	739	976	35,64	37,63	49,69
44	ΤΟΧΝΗ	17,29	182	297	322	10,53	17,18	18,62
45	ΤΡΟΥΛΛΟΙ	28,47	788	888	1032	27,68	31,19	36,25
46	ΧΟΙΡΟΚΟΙΤΙΑ	17,64	369	394	508	20,92	22,34	28,80
47	ΨΕΜΑΤΙΣΜΕΝΟΣ	8,14	169	146	179	20,76	17,94	21,99
48	ΨΕΥΔΑΣ	12,48	617	823	1025	49,44	65,95	82,13
49	ΑΡΑΔΙΠΠΟΥ	55,33	4899	7223	11448	88,54	130,54	206,90
50	ΑΘΙΕΝΟΥ	64,4	3577	3868	4261	55,54	60,06	66,16
51	ΛΕΥΚΑΡΩΝ	62,17	1079	971	921	17,36	15,62	14,81
	ΣΥΝΟΛΟ	993,17	48461	56656	69593	54,87	64,66	77,98
	ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ		84496	100242	117124			
	ΧΩΡΑ		512098	602025	703529			
	Πηγή Επεξεργασία στοιχείων 1982,1992,2001							

Μέσα στην περιοχή μελέτης, οι διακυμάνσεις της πληθυσμιακής πυκνότητας διαμορφώνονται ανάλογα με την απόσταση από το αστικό κέντρο και από την ύπαρξη υπηρεσιών και εργασία.

Σε επίπεδο Κοινοτήτων, τα δυναμικά από πληθυσμιακή άποψη και τα τουριστικά αναπτυγμένα διαμερίσματα, έχουν την υψηλότερη πυκνότητα. Ενδεικτικά αναφέρονται οι κοινότητες της Βορόκληνης, Περβόλια, ο Δήμος Αραδίππου οι οποίοι έχουν αναπτυχθεί τουριστικά και σήμερα συγκεντρώνουν ένα μεγάλο αριθμό εργαζομένων για εξυπηρέτηση του τουρισμού.

Ηλικιακή Διάρθρωση Πληθυσμού

Η ηλικιακή κατανομή της περιοχής εμφανίζει γενικά αυξημένες ποσοστιαίες διαφοροποιήσεις σε όλες τις ομάδες ηλικιών

Έντονη είναι η παρουσία των ηλικιών από 0 – 64 των οποίων το ποσοστό τους ανεβαίνει το 90 %. Ενώ αναλυτικότερα από 0 -14 το 25 % του συνολικού πληθυσμού, από 15 – 29 το 23 %, από 30 – 44 το 22 % και από 45 - 64 το 20 % του συνολικού πληθυσμού.

Πίνακας Γ.1.6: Ηλικιακή διάρθρωση πληθυσμού περιοχής μελέτης

α/α	ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΔΗΜΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ	0-14	15-29	30-44	45-64	65+
1	ΑΒΔΕΛΛΕΡΟ	130	48	22	23	14	23
2	ΑΓΓΛΙΣΙΔΕΣ	997	252	252	201	192	100
3	ΑΓΙΑ ΑΝΝΑ	251	65	81	42	41	22
4	ΑΓΙΟΙ ΒΑΒΑΤΣΙΝΙΑ	177	46	22	36	34	39
5	ΑΓΙΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ	599	146	142	102	117	92
6	ΑΛΑΜΙΝΟΣ	280	69	48	51	57	55
7	ΑΛΕΘΡΙΚΟ	793	215	183	172	138	85
8	ΑΝΑΦΩΤΙΑ	679	201	139	144	122	73
9	ΒΑΒΑΤΣΙΝΙΑ	85	17	12	14	18	24
10	ΒΑΒΛΑ	48	1	5	6	10	26
11	ΒΟΡΟΚΛΗΝΗ	3310	780	719	806	665	340
12	ΔΕΛΙΚΗΠΟΣ	8	0	0	2	2	4
13	ΔΡΟΜΟΛΑΞΙΑ	4994	1178	1205	1099	1012	500
14	ΖΥΓΙ	505	95	145	89	123	53
15	ΚΑΛΑΒΑΣΟΣ	644	110	124	137	167	106
16	ΚΑΛΟ ΧΩΡΙΟ	1343	284	328	239	318	174
17	ΚΑΤΩ ΔΡΥΣ	114	32	12	26	19	25
18	ΚΑΤΩ ΛΕΥΚΑΡΑ	118	19	20	17	32	30
19	ΚΕΛΛΙΑ	369	87	87	95	58	42
20	ΚΙΒΙΣΙΛΙ	231	27	77	31	53	43
21	ΚΙΤΙ	3140	763	690	718	637	332
22	ΚΛΑΥΔΙΑ	448	70	100	76	120	82
23	ΚΟΡΝΟΣ	1863	553	431	401	328	150
24	ΚΟΦΙΝΟΥ	2311	303	299	270	250	189
25	ΛΑΓΙΑ	25	5	3	7	4	6
26	ΛΙΒΑΔΙΑ	4883	1238	1138	1114	914	479
27	ΜΑΖΩΤΟΣ	784	163	169	143	180	129
28	ΜΑΡΙ	177	32	39	27	49	30
29	ΜΑΡΩΝΙ	521	82	127	102	123	87
30	ΜΕΛΙΝΗ	57	10	8	9	14	16
31	ΜΕΝΕΟΥ	1196	286	305	274	224	107
32	ΜΕΝΝΟΓΙΑ	50	4	6	4	19	17

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΝΑΚΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

33	ΜΟΣΦΙΛΩΤΗ	1110	280	255	217	262	96
34	ΞΥΛΟΤΥΜΠΟΥ	3438	831	817	754	692	344
35	ΞΥΛΟΦΑΓΟΥ	4957	1216	1126	1047	1041	527
36	ΟΔΟΥ	156	42	26	22	25	41
37	ΟΡΑ	180	35	29	26	34	56
38	ΟΡΜΗΔΕΙΑ	3960	972	900	838	834	416
39	ΠΕΡΒΟΛΙΑ	1801	450	406	386	368	191
40	ΠΥΛΑ	1379	306	326	305	316	126
41	ΠΥΡΓΑ	572	140	143	134	113	42
42	ΣΚΑΡΙΝΟΥ	238	49	46	47	69	27
43	ΤΕΡΣΕΦΑΝΟΥ	976	257	237	218	175	89
44	ΤΟΧΝΗ	322	59	65	69	70	59
45	ΤΡΟΥΛΛΟΙ	1032	291	265	224	156	92
46	ΧΟΙΡΟΚΟΙΤΙΑ	508	153	109	100	92	54
47	ΨΕΜΑΤΙΣΜΕΝΟΣ	179	17	45	33	42	42
48	ΨΕΥΔΑΣ	1025	322	242	230	155	76
49	ΑΡΑΔΙΠΠΟΥ	11448	3599	2691	2848	1696	614
50	ΑΘΙΕΝΟΥ	4261	1013	930	908	916	494
51	ΛΕΥΚΑΡΩΝ	921	163	177	161	211	209
	ΣΥΝΟΛΟ						
	ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ	69593	17376	15773	15046	13321	7075
	ΧΩΡΑ	703529	151317	158924	154921	156341	82026

Πηγή : Επεξεργασία στοιχείων 2001

Πίνακας 1.6.7. Ποσοστιαία ηλικιακή διάρθρωση πληθυσμού περιοχής μελέτης

α/α	ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ / ΔΗΜΟΣ	0-14	15-29	30-44	45-64	65+
1	ΑΒΔΕΛΛΕΡΟ	36,92	16,92	17,69	10,77	17,69
2	ΑΓΓΛΙΣΙΔΕΣ	25,28	25,28	20,16	19,26	10,03
3	ΑΓΙΑ ΑΝΝΑ	25,9	32,27	16,73	16,33	8,76
4	ΑΓΙΟΙ ΒΑΒΑΤΣΙΝΙΑ	25,99	12,43	20,34	19,21	22,03
5	ΑΓΙΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ	24,37	23,71	17,03	19,53	15,36
6	ΑΛΑΜΙΝΟΣ	24,64	17,14	18,21	20,36	19,64
7	ΑΛΕΘΡΙΚΟ	27,11	23,08	21,69	17,4	10,72
8	ΑΝΑΦΩΤΙΑ	29,6	20,47	21,21	17,97	10,75
9	ΒΑΒΑΤΣΙΝΙΑ	20	14,12	16,47	21,18	28,24
10	ΒΑΒΛΑ	2,08	10,42	12,5	20,83	54,17
11	ΒΟΡΟΚΛΗΝΗ	23,56	21,72	24,35	20,09	10,27
12	ΔΕΛΙΚΗΠΟΣ	0	0	25	25	50
13	ΔΡΟΜΟΛΑΞΙΑ	23,59	24,13	22,01	20,26	10,01
14	ΖΥΓΙ	18,81	28,71	17,62	24,36	10,5
15	ΚΑΛΑΒΑΣΟΣ	17,08	19,25	21,27	25,93	16,46
16	ΚΑΛΟ ΧΩΡΙΟ	21,15	24,42	17,8	23,68	12,96

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΝΑΚΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

17	ΚΑΤΩ ΔΡΥΣ	28,07	10,53	22,81	16,67	21,93
18	ΚΑΤΩ ΛΕΥΚΑΡΑ	16,1	16,95	14,41	27,12	25,42
19	ΚΕΛΜΙΑ	23,58	23,58	25,75	15,72	11,38
20	ΚΙΒΙΣΙΛΙ	11,69	33,33	13,42	22,94	18,61
21	ΚΙΤΙ	24,3	21,97	22,87	20,29	10,57
22	ΚΛΑΥΔΙΑ	15,63	22,32	16,96	26,79	18,3
23	ΚΟΡΝΟΣ	29,68	23,13	21,52	17,61	8,05
24	ΚΟΦΙΝΟΥ	23,11	22,81	20,59	19,07	14,42
25	ΛΑΓΙΑ	20	12	28	16	24
26	ΛΙΒΑΔΙΑ	25,35	23,31	22,81	18,72	9,81
27	ΜΑΖΩΤΟΣ	20,79	21,56	18,24	22,96	16,45
28	ΜΑΡΙ	18,08	22,03	15,25	27,68	16,95
29	ΜΑΡΩΝΙ	15,74	24,38	19,58	23,61	16,7
30	ΜΕΛΙΝΗ	17,54	14,04	15,79	24,56	28,07
31	ΜΕΝΕΟΥ	23,91	25,5	22,91	18,73	8,95
32	ΜΕΝΝΟΓΙΑ	8	12	8	38	34
33	ΜΟΣΦΙΛΩΤΗ	25,23	22,97	19,55	23,6	8,65
34	ΞΥΛΟΤΥΜΠΟΥ	24,17	23,76	21,93	20,13	10,01
35	ΞΥΛΟΦΑΓΟΥ	24,53	22,72	21,12	21	10,63
36	ΟΔΟΥ	26,92	16,67	14,1	16,03	26,28
37	ΟΡΑ	19,44	16,11	14,44	18,89	31,11
38	ΟΡΜΗΔΕΙΑ	24,55	22,73	21,16	21,06	10,51
39	ΠΕΡΒΟΛΙΑ	24,99	22,54	21,43	20,43	10,61
40	ΠΥΛΑ	22,19	23,64	22,12	22,92	9,14
41	ΠΥΡΓΑ	24,48	25	23,43	19,76	7,34
42	ΣΚΑΡΙΝΟΥ	20,59	19,33	19,75	28,99	11,34
43	ΤΕΡΣΕΦΑΝΟΥ	26,33	24,28	22,34	17,93	9,12
44	ΤΟΧΝΗ	18,32	20,19	21,43	21,74	18,32
45	ΤΡΟΥΛΛΟΙ	28,31	25,78	21,79	15,18	8,95
46	ΧΟΙΡΟΚΟΙΤΙΑ	30,12	21,46	19,69	18,11	10,63
47	ΨΕΜΑΤΙΣΜΕΝΟΣ	9,5	25,14	18,44	23,46	23,46
48	ΨΕΥΔΑΣ	31,41	23,61	22,44	15,12	7,41
49	ΑΡΑΔΙΠΠΟΥ	31,44	23,51	24,88	14,81	5,36
50	ΑΘΙΕΝΟΥ	23,77	21,83	21,31	21,5	11,59
51	ΛΕΥΚΑΡΩΝ	17,7	19,22	17,48	22,91	22,69
	ΜΕΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	21,99	20,86	19,76	20,82	16,55

Οι περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως ορεινές μειονεκτικές το ποσοστό πληθυσμού με ηλικία μεγαλύτερη των 65 χρόνων παίρνει τιμές μεγαλύτερη του 20. Υψηλές τιμές εμφανίζουν οι ημιορεινές πεδινές κοινότητες Ορά (31,11), Λεύκαρα (22,69), Κάτω Δρυς (21,93) και η πεδινή μειονεκτική κοινότητα Ψεματισμένος (23,46). Σημαντικό (θετικό) στοιχείο της σύνθεσης του πληθυσμού, είναι το υψηλό ποσοστό των παραγωγικών ηλικιών, το οποίο προσεγγίζει το 61% του πληθυσμού.

Πίνακας Γ.1.7: Ποσοτική κατανομή πληθυσμού κατά φύλο και ομάδες ηλικιών

	ΦΥΛΟ	0-14	15-29	30-44	45-64	65+	ΣΥΝΟΛΟ
ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΑΝΔΡΕΣ	8841	7876	7424	6699	3236	34076
	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	8535	7897	7620	6622	3843	34517
	ΣΥΝΟΛΟ	17376	15773	15044	13321	7079	68593
ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ	ΑΝΔΡΕΣ	13598	13025	12323	11965	5934	56845
	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	13005	12995	13000	12114	7309	58423
	ΣΥΝΟΛΟ	26603	26020	25323	24079	13243	115268
ΧΩΡΑ	ΑΝΔΡΕΣ	77651	79546	74445	77022	36658	329422
	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	73666	79378	80476	79319		349847
	ΣΥΝΟΛΟ	151317	158924	154921	156341	82026	679269

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων 1991

Όσον αφορά την ποσοτική κατανομή πληθυσμού κατά φύλο και ομάδες ηλικιών, σύμφωνα με την απογραφή του 2001, στην περιοχή μελέτης, στην Επαρχία Λάρνακας και Χώρας υπερτερούν αριθμητικά οι άνδρες στην ομάδα ηλικίας από 0-14 ετών ενώ στις υπόλοιπες ομάδες ηλικιών υπερτερούν οι γυναίκες.

Πίνακας Γ.1.8: Ποσοστιαία κατανομή πληθυσμού κατά φύλο και ομάδες ηλικιών

	ΦΥΛΟ	0-14	15-29	30-44	45-64	65+	ΣΥΝΟΛΟ
ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΑΝΔΡΕΣ	25,94	23,11	21,78	19,65	9,49	100
	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	24,72	22,87	22,07	19,18	11,13	100
	ΣΥΝΟΛΟ	25,33	22,99	21,93	19,42	10,32	100
ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ	ΑΝΔΡΕΣ	23,92	22,91	21,67	21,04	10,43	100
	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	22,26	22,24	22,25	20,73	12,51	100
	ΣΥΝΟΛΟ	23,08	22,57	21,96	20,88	11,48	100
ΧΩΡΑ	ΑΝΔΡΕΣ	22,5	23,5	21,5	22,5	10,5	329422
	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	21	12	22	23		349847
	ΣΥΝΟΛΟ	21	25	21	22	11	679269
	ΣΥΝΟΛΟ						

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων 1991

Δημογραφικοί δείκτες

Ο δημογραφικός δείκτης νεανικότητας παρουσιάζει μία έντονη ανάπτυξη ενώ αντίθετα ο δείκτης γήρανσης μία μείωση.

Δείκτης Γήρανσης: Εκφράζει το μέγεθος (το βάρος) του πληθυσμού που μετατοπίζεται από τη βάση της πληθυσμιακής πυραμίδας προς την κορυφή, δηλαδή πόσο γηρασμένος είναι ο πληθυσμός και κατά πόσο υφίσταται πρόβλημα ανανέωσης.

Στην περιοχή μελέτης τα άτομα με ηλικία 65+ αποτελούν μόνο το 10 % του συνολικού πληθυσμού με αποτέλεσμα να αναδύονται οι προοπτικές για μια οικονομική έξαρση στο σύντομο μέλλον.

Δείκτης Εξάρτησης: Δείχνει την επιβάρυνση που υφίσταται ο ενεργός πληθυσμός (15-64 ετών) από το γεροντικό και το νεανικό πληθυσμό (65+ και 0-14 ετών αντίστοιχα).

Ο ενεργός πληθυσμός (το 65 %) επιβαρύνεται τα ποσοστά των παιδιών 0 – 14 (το 25 %) και τους ηλικιωμένους (το 10 %)

Δείκτης νεανικότητας: Δηλώνει το ποσοστό των νέων (0-14) στο συνολικό πληθυσμό.

Ο δείκτης νεανικότητας δείχνει ότι στην ηλικία από 0 – 14 είναι το 25 % το οποίο ποσοστό αφήνει προοπτική για μία ακόμα πιο δυναμική οικονομικά περιοχή που με την σωστή καθοδήγηση θα βοηθηθεί.

Οπότεν στη περιοχή δράσης περιμένουμε μια οικονομική ανέλιξη.

2.2 ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

2.2.1 ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Ο συνολικός αριθμός απασχολούμενων στην περιοχή μελέτης κατά την απογραφή του 2004 είναι 38303 άτομα και αποτελεί το 55,08% του συνολικού πληθυσμού.

ΤΟΜΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	185
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	9587
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	28531
ΣΥΝΟΛΟ	38303

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- C. ΟΡΥΧΕΙΑ-ΛΑΤΟΜΕΙΑ
- D. ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ
- E. ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ ΚΑΙ ΝΕΡΟΥ

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΝΑΚΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Φ. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ

Γ. ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΠΙΔ. ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ, ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΩΝ & ΕΙΔΩΝ ΠΡΟΣΩΠ. Η ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ

Η. ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΚΑΙ ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ

Ι. ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ, ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΚΑΙ
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

Ζ. ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

Κ. ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ, ΕΚΜΙΣΘΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Λ. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ, ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

Μ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

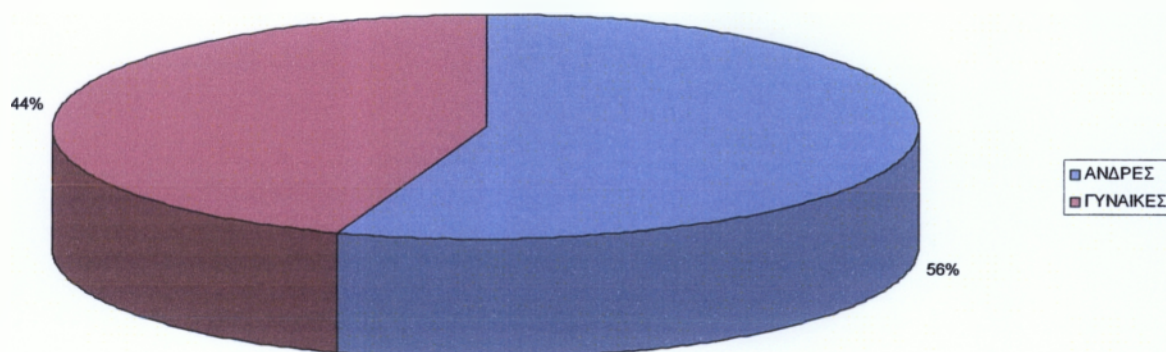
Ν. ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ

Ο. ΆΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ Ή ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΑΤΟΜΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

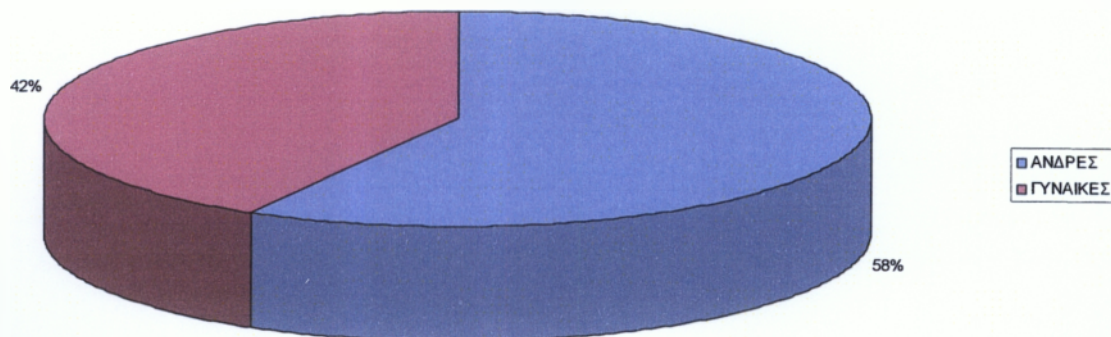
Ρ. ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΠΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΝ ΟΙΚΙΑΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Q. ΕΤΕΡΟΔΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΑ

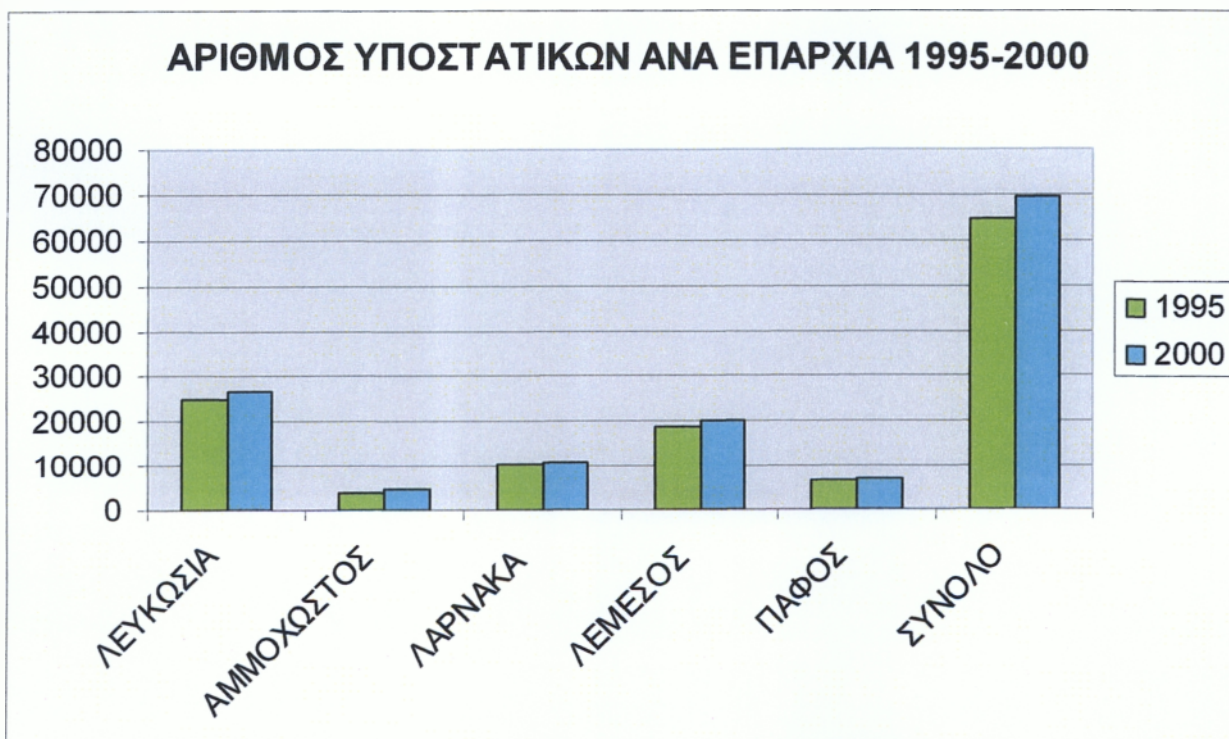
ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2004

ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ (2004)

Το εργατικό δυναμικό της Κύπρου είναι το 44% γυναίκες και το 56% άνδρες ενώ για την επαρχία της Λάρνακας είναι 42% για τις γυναίκες και το 58% για τους άνδρες.

Στη περιοχή δράσης βρίσκονται 10000 υποστατικά και είναι η 3^η περιοχή παγκύπρια μετά την Λευκωσία και την Λεμεσό

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΝΑΚΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ
ΑΡΙΘΜΟΣ ΥΠΟΣΤΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΤΑ ΕΠΑΡΧΙΑ , 1995 ΚΑΙ 2000

ΕΠΑΡΧΙΑ	ΥΠΟΣΤΑΤΙΚΑ			ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ		
	1995	2000	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΥΞΗΣΗΣ%	1995	2000	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΥΞΗΣΗΣ%
ΛΕΥΚΩΣΙΑ	24924	26629	6,8	107637	116501	8,2
ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ	4037	4831	19,7	14867	16732	12,5
ΛΑΡΝΑΚΑ	10530	11032	4,8	37082	38303	3,3
ΛΕΜΕΣΟΣ	18772	19934	6,2	68095	72195	6
ΠΑΦΟΣ	6640	7038	6	22220	25003	12,5
ΣΥΝΟΛΟ	64903	69464	7	249901	268734	7,5

Από το πιο πάνω πίνακα φαίνεται ότι η περιοχή μελέτης παρουσιάζει την μικρότερη αύξηση με 3.3 % το οποίο ποσοστό είναι κατά 4 εκατοστηές μονάδες.

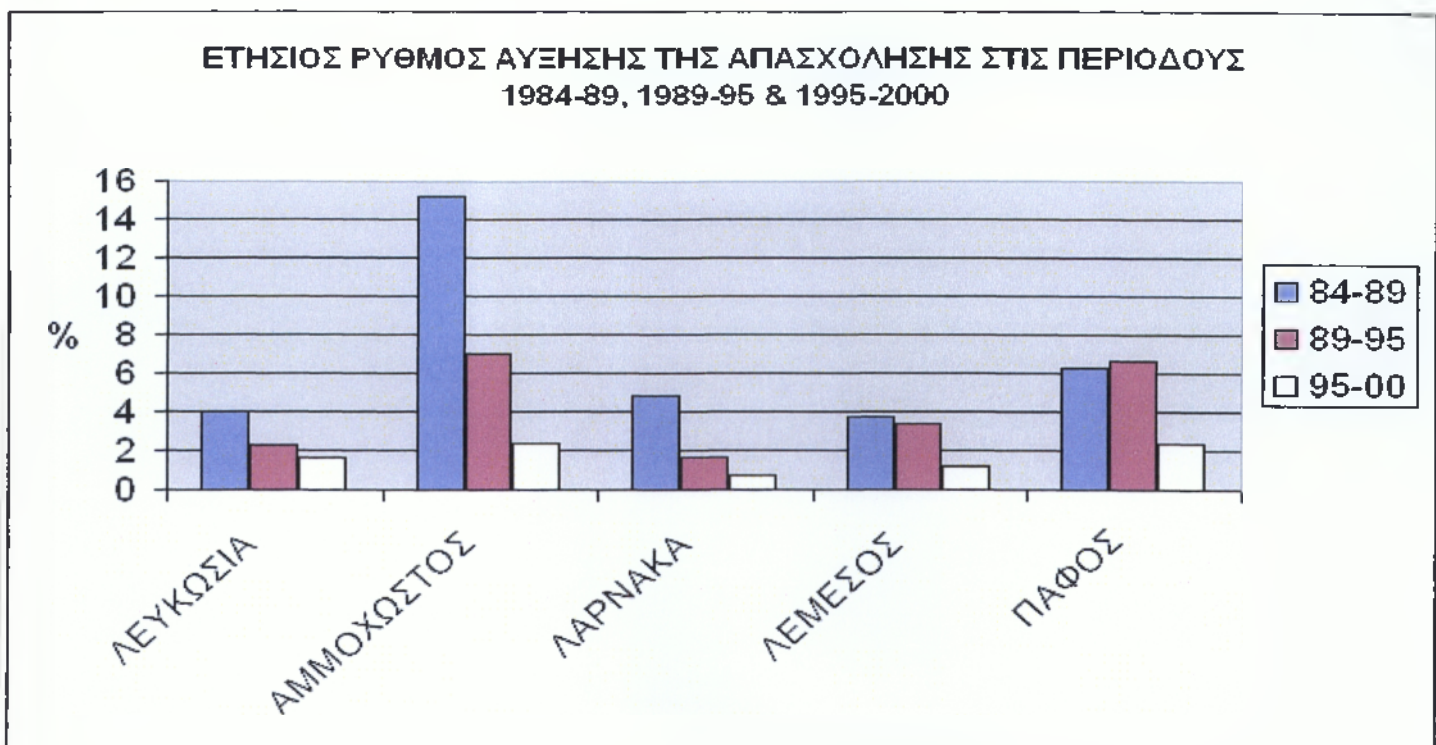

Από το πιο πάνω διάγραμμα παρουσιάζεται μια συνεχής μικρή αύξηση της απασχόλησης σε όλες τις πόλεις της Κύπρου.

ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΑΥΞΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ 95-00

ΕΠΑΡΧΙΕΣ	84-89	89-95	95-00
ΛΕΥΚΩΣΙΑ	4	2,3	1,6
ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ	15,2	7	2,4
ΛΑΡΝΑΚΑ	4,8	1,6	0,7
ΛΕΜΕΣΟΣ	3,7	3,4	1,2
ΠΑΦΟΣ	6,3	6,6	2,4

Η περιοχή μελέτης εμφανίζει την μικρότερη αύξηση στο τομέα της απασχόλησης ενώ την μεγαλύτερη αύξηση παρουσιάζει η Πάφος και η περιοχή της ελεύθερης Αμμοχώστου.

2.2.2 ΑΝΕΡΓΙΑ

ΤΟΠΟΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΚΑΙ ΗΛΙΚΙΑ	2003			2004		
	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ
ΣΥΝΟΛΟ	14109	7127	6982	10756	4726	6030
15-24	3156	1543	1613	2651	1313	1338
25-34	4086	2063	2023	2573	1007	1566
35-44	2712	1003	1709	2711	1118	1593
45-54	2489	1146	1343	1624	675	949
55-64	1604	1372	232	1196	614	582
65+	62	0	62	0	0	0
ΛΕΥΚΩΣΙΑ						
ΣΥΝΟΛΟ	5809	3248	2561	4297	2118	2179
15-24	1436	805	631	1244	627	617
25-34	1636	967	669	942	555	387
35-44	998	294	704	889	319	570
45-54	1004	502	502	700	245	455
55-64	734	681	53	522	372	150
65+	0	0	0	0	0	0
ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ						
ΣΥΝΟΛΟ	953	561	392	1082	315	767
15-24	252	0	252	50	50	0
25-34	490	412	78	340	0	340
35-44	63	0	63	243	89	154
45-54	0	0	0	113	113	0
55-64	148	148	0	337	63	274
65+	0	0	0	0	0	0
ΛΑΡΝΑΚΑ						
ΣΥΝΟΛΟ	1997	972	1025	1639	734	905
15-24	447	217	230	244	185	59
25-34	734	313	421	396	0	396
35-44	317	108	209	650	364	286

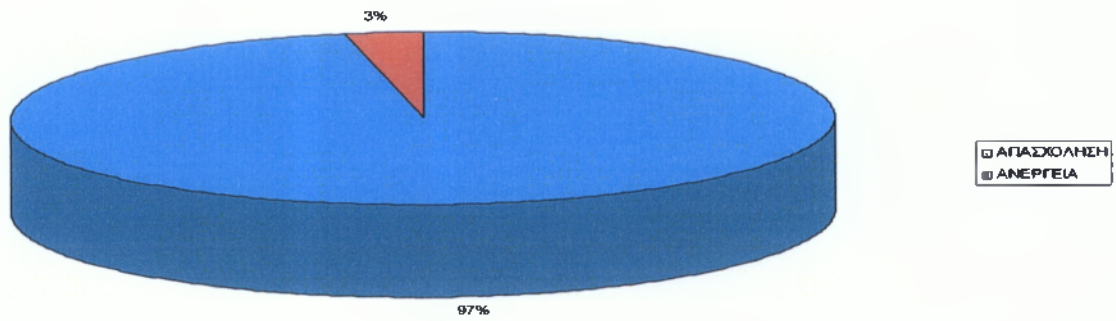
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΝΑΚΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

45-54	233	118	115	237	124	113
55-64	266	215	51	113	61	52
65+	0	0	0	0	0	0
	2003			2004		
ΤΟΠΟΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΚΑΙ ΗΛΙΚΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ
ΛΕΜΕΣΟΣ						
ΣΥΝΟΛΟ	4241	2038	2203	2894	1181	1713
15-24	915	467	448	871	343	528
25-34	955	371	584	612	380	232
35-44	1100	527	573	734	269	465
45-54	887	345	542	516	135	381
55-64	384	328	56	161	54	107
65+	0	0	0	0	0	0
ΠΑΦΟΣ						
ΣΥΝΟΛΟ	1109	309	800	843	378	465
15-24	106	53	53	242	107	135
25-34	270	0	270	283	73	210
35-44	234	74	160	196	76	120
45-54	365	181	184	58	58	0
55-64	72	0	72	64	64	0
65+	62	0	62	0	0	0

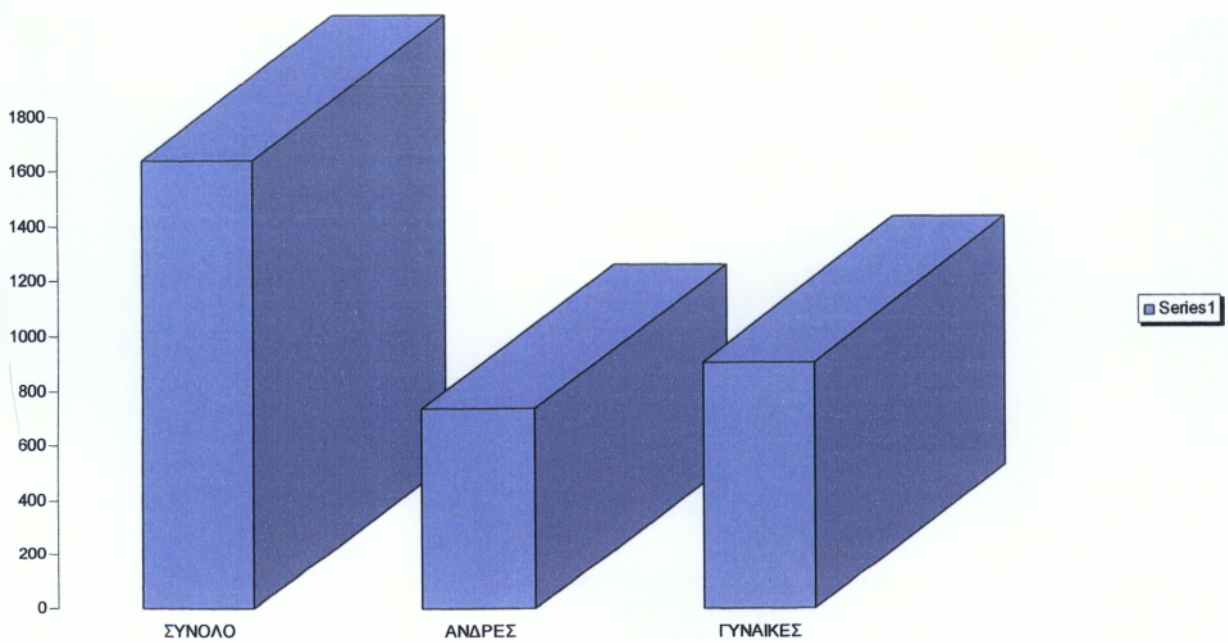
Η ανεργία στην Κύπρο αλλά και στην επαρχία της Λάρνακας έχουν την ίδια τιμή 3%.

Το χαμηλό επίπεδο ανεργίας οφείλεται στην αναπτυξιακή δυναμική της περιοχής

ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ (2004)

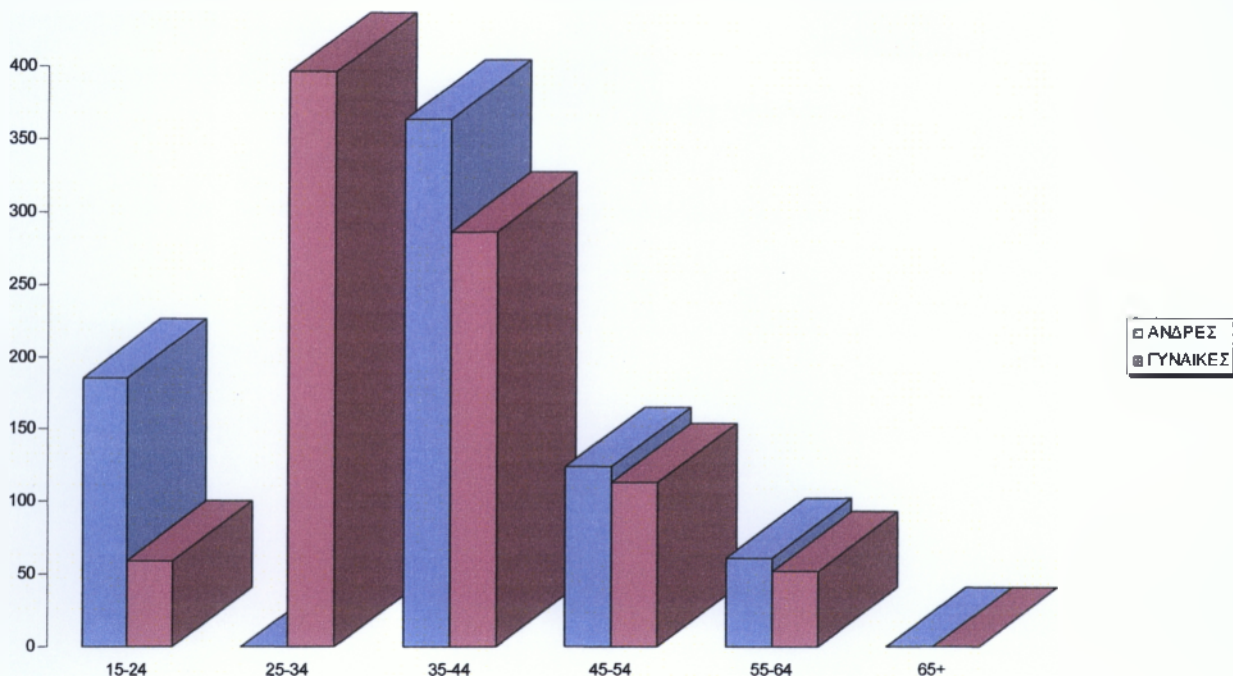

Η ΑΝΕΡΓΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ

Η ανεργία μαστίζει περισσότερο τον γυναικείο πληθυσμό στο σύνολο του.

Η ΑΝΕΡΓΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΕΙΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ ΑΝΑ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ ΚΑΙ ΦΥΛΟ

Η ανεργία κατά ηλικία όπως φαίνεται και από τον πιο πάνω πίνακα ακολουθεί μία διαφορετική τροχία ανάλογα με την ηλικία.

Όπως παρατηρούμε στο πίνακα η ανεργία στην ηλικία από 15 – 24 αφορά περισσότερο τα αγόρια παρά τα κορίτσια, όμως στην αμέσως επόμενη ηλικία από 25 – 34 βλέπουμε ότι η ανεργία στους άνδρες μηδενίζεται όμως ανεβαίνει κατακόρυφα στις γυναίκες. Τότε αυτή η τεράστια διαφορά αφήνει τον συνολικό δείκτη να παρουσιάζει τις γυναίκες σαν περισσότερο άνεργες παρά τους άνδρες.

Στις επόμενες ηλικίες από 35 – 64 τα ψηλότερα ποσοστά ανεργίας παρουσιάζονται στους άνδρες

Η μικρή ανεργία της περιοχής παρέμβασης σε σχέση με ολόκληρη Κύπρο εξηγείται επίσης αν λάβουμε υπόψη μας το αγροτικό εισόδημα. Εξαιτίας του μικρού αγροτικού εισοδήματος γίνεται επιτακτική η ανάγκη για συμπλήρωσή του και από άλλους τομείς της οικονομίας. Έτσι, η περιοχή εμφανίζει υψηλό επίπεδο πολυαπασχόλησης και ιδιαίτερα στον ανδρικό πληθυσμό.

2.2.3 ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Η περιοχή μελέτης περιλαμβάνει περιοχές οι οποίες στη μεγάλη πλειοψηφία τους χαρακτηρίζονται από ξηρά εδάφη. Εξαιτίας των φραγμάτων που δημιουργούνται τελευταία, τις κοινοτικές και ιδιωτικές γεωτρήσεις αρδεύεται το 12,6% της γεωργικής έκτασης. Η μεγάλη πλειοψηφία του αγροτικού πληθυσμού ασχολείται με τη φυτική παραγωγή ενώ αρκετοί συνδυάζουν και τη ζωική, ενώ κάποιοι ασχολούνται πλήρως με τη ζωική παραγωγή αξιοποιώντας τα 566 δεκάρια περίπου βοσκότοπων που βρίσκονται στην περιοχή.

Κύρια χαρακτηριστικά της γεωργικής παραγωγής είναι η σταθερά βαρύνουσα σημασία στην ελαιοκαλλιέργεια (65,64% της δενδρώδου καλλιέργειας), ενώ ταυτόχρονα στην περιοχή παράγονται και αλλιά φρούτα και λαχανικά.

Ειδικότερα ο πρωτογενής τομέας είναι σημαντικό από άποψη εισοδήματος καθώς συμπληρώνει το εισόδημα των κατοίκων των αγροτικών περιοχών. Συγκεκριμένα, το γεωργικό εισόδημα των μη επαγγελματιών γεωργών συμπληρώνεται πρωτίστως από τις δενδρώδη καλλιέργειες (κυρίως από την καλλιέργεια της ελιάς) και από ορισμένες κτηνοτροφικές δραστηριότητες.

Όσον αφορά στον κλάδο της κτηνοτροφίας, έχει σημασία να αναφερθεί ότι η περιοχή μελέτης παρουσιάζει έντονο κτηνοτροφικό χαρακτήρα. Στην περιοχή δράσης εκτρέφονται το 48% παγκύπρια του συνολικού αριθμού των αγελάδων, το 40,29% των προβάτων, το 29,49% των χοίρων.

Συνοψίζοντας, τα κύρια χαρακτηριστικά της πρωτογενούς παραγωγής είναι:

√ Η προσήλωση σε παραδοσιακές καλλιέργειες και πρακτικές και η αδυναμία προσανατολισμού προς νέες καλλιέργειες και μεθόδους.

√ Το υψηλό κόστος εισροών παραγωγής και μεταφοράς - προώθησης των προϊόντων.

√ Η ατελής επιχειρηματική οργάνωση των εκμεταλλεύσεων.

√ Η περιορισμένη μεταποίηση και τυποποίηση της παραγωγής.

√ Η έλλειψη συμβουλευτικών υπηρεσιών στους αγρότες.

√ Το έλλειμμα των υποστηρικτικών υποδομών.

√ Η περιορισμένη εκπαίδευση των αγροτών.

√ Η αδυναμία των συνεταιριστικών οργανώσεων και των λοιπών επιχειρηματικών μονάδων και εκμεταλλεύσεων να διαχειριστούν και να προωθήσουν την γεωργοκτηνοτροφική παραγωγή με υψηλή προστιθέμενη αξία.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Κύρια χαρακτηριστικά, αριθμός, μέγεθος και διάρθρωση εκμεταλλεύσεων, αρδευόμενες εκτάσεις, κύριες χρήσεις αγροτικής γης

Η μεγάλη πλειοψηφία των εκμεταλλεύσεων έχουν έκτασης κατά μέσο όρο 10,4 δεκάρια. οι οποίες είναι διασκορπισμένες σε γειτονικές περιοχές από τον τόπο της μόνιμης κατοικίας των κατόχων τους, με αποτέλεσμα την αύξηση του κόστους παραγωγής και την αδυναμία εντατικής καλλιέργειας με σύγχρονες μεθόδους παραγωγής (εκμηχάνιση). Με τον πολυτεμαχισμό όμως, δίνεται παράλληλα η δυνατότητα σε πολλούς καλλιεργητές να εκμεταλλευτούν το μικροκλίμα κάθε περιοχής και να ασχοληθούν με δυναμικές καλλιέργειες, με αποτέλεσμα την αύξηση του γεωργικού τους εισοδήματος.

Βασικό πρόβλημα των καλλιεργειών στην περιοχή είναι η ξηρασία κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, η οποία περιορίζει τους παραγωγούς στην καλλιέργεια της ελιάς. Εκτός της ελιάς καλλιεργούνται επίσης και τα σιτηρά σε μεγάλες εκτάσεις, τα οποία είναι πλήρως μηχανοποιημένα.

Ενώ το 53,38% της αρδεύσιμης γης αξιοποιείται με λαχανικά (υπαίθρια και θερμοκήπια, ντομάτες, αγγουράκια κ.α.) και το 46,62% με δένδρωδη καλλιέργειες

Όπως φαίνεται και από τον πιο κάτω πίνακα η βασική καλλιέργεια της περιοχής (από τις δένδρωδη καλλιέργειες) είναι η ελιά, της οποίας οι καλλιεργούμενες εκτάσεις είναι 27 838 δεκάρια και η παραγωγή ξεπερνά τους 8037,02 τόνους. Η καλλιέργεια θερμοκηπιακών λαχανικών είναι αναπτυσσόμενη λόγω των ευνοϊκών κλιματικών συνθηκών ενώ καλλιεργούνται και υπαίθρια λαχανικά κατά τους καλοκαιρινούς μήνες

Ο πιο κάτω πίνακας αναφέρεται στις διάφορες καλλιέργειες σε αναλογία με κριτήριο το ποσοστό στην περιοχή δράσης και στο παγκύπριο ποσοστό.

Παραγωγή –Μεταποίηση και εμπορία φυτικών προϊόντων

Πρώτο σε παραγωγή μεταποιημένο γεωργικό προϊόν είναι το ελαιόλαδο με παραγωγή περίπου 600 000 λίτρα.

Το ελαιόλαδο αφού παραχθεί, ο παραγωγός παίρνει μια ποσότητα για αυτοκατανάλωση και το υπόλοιπο το πωλεί σε ιδιώτες ή σε εταιρείες εμπορίας ελαιολάδου.

Άλλα προϊόντα που παράγονται, μεταποιούνται και πωλούνται είναι: ελιές επεξεργασμένες, σταφίδα και παράγωγα αμπέλου σε πολύ μικρές ποσότητες κ.α.

Εξαγωγές μεταποιημένων προϊόντων

Αξιοσημείωτη είναι η μεταποιητική δραστηριότητα στον τομέα των σπορέλαιων όπου εισάγεται η πρώτη ύλη (ακατέργαστα έλαια) και αφού κατεργαστούν εξάγονται.

Επίσης αξιοσημείωτες ποσότητες επεξεργασμένων ελιών εξάγονται στο εξωτερικό περίπου 21 τόνους το χρόνο.

Άλλα προϊόντα που εξάγονται είναι πουργούρι (24 τόνους), λουβιά ξηρά (5 τόνους) κ.α.

ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΠΑΤΑΤΩΝ

Ένα από τα σημαντικότερα κεφάλαια στον τομέα των εξαγωγών είναι οι κυπριακές πατάτες όπου αποτελούν οικονομικό πνεύμονα στη τοπική οικονομία.

Οι πατάτες αυτές παράγονται οι περισσότερες στη επαρχία Αμμοχώστου, στα κοκκινοχώρια.

Μέρος από αυτή την παραγωγή συσκευάζονται στο συσκευαστήριο της Λάρνακας, ενώ εξάγονται όλες από το λιμάνι της Λάρνακας.

Τα έσοδα από αυτές τις εξαγωγές είναι περίπου 13 εκατομμύρια λίρες τον χρόνο. Από αυτά τα λεφτά τα 3.5 εκατομμύρια είναι καθαρό κέρδος των παραγωγών τους.

ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

Στην περιοχή υπάρχει σημαντική ζωική παραγωγή και κυρίως εκτρεφόμενα ζώα είναι οι αγελάδες και αιγοπρόβατα τα οποία τα ποσοστά τους είναι 48% και 40,29% αντίστοιχα σε αριθμό εκτρεφόμενων ζώων σε παγκύπρια βάση.

Η περιοχή μελέτης προσφέρεται για οργανωμένη και συστηματική κτηνοτροφία λόγω των κλιματολογικών συνθηκών που επικρατούν στην περιοχή.

ΕΙΔΟΣ	ΛΑΡΝΑΚΑ		ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ		%	
	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΚΜ/ΣΕΩ Ν	ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΚΜ/ΣΕΩ Ν	ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ	ΕΚΜ/ΣΕΩ Ν	ΖΩΩ Ν
ΒΟΟΕΙΔΗ	123	29.305	320	61.053	38,44%	48,00 %
ΧΟΙΡΟΙ	199	127.697	882	433.038	22,56%	29,49 %
ΠΡΟΒΑΤΑ	635	105.668	1.782	262.243	35,63%	40,29 %
ΑΙΓΕΣ	735	61.841	3.178	360.203	23,13%	17,16 %
ΠΟΥΛΕΡΙΚ Α	1.351	1.032.163	9.449	4.477.096	14,30%	23,05 %
ΚΟΥΝΕΛΙΑ	766	25.543	4.731	154.239	16,19%	3,07%

Παραγωγή – Μεταποίηση και εμπορία κτηνοτροφικών προϊόντων

Από τα αιγοπρόβατα και τις αγελάδες που εκτρέφονται παράγονται τόνοι γάλακτος, το οποίο στο μεγαλύτερο μέρος κατευθύνεται προς τα τυροκομεία για την παραγωγή

γιαουρτιού, τυριού αναρής και χαλλουμιού. Αρκετοί είναι οι κτηνοτρόφοι που τυροκομούν το παραγόμενο από αυτούς γάλα, παράγοντας χαλούμια, τυριά και αναρή.

Τα αρνιά, ερίφια, μοσχάρια, γουρούνια και άλλα ζώα σφάζονται στο σύγχρονο σφαγείο στην Κοφίνου.

Τα παραπάνω παραγόμενα κτηνοτροφικά προϊόντα διατίθενται στις αγορές των τουριστικών και αστικών κέντρων της Επαρχίας και της υπόλοιπης Κύπρου.

Άλλες δραστηριότητες του πρωτογενή τομέα και η συμβολή τους στην τοπική οικονομία

Μελισσοκομία

Η περιοχή μελέτης παρουσιάζει ποικιλία βλάστησης καλλιεργούμενων και αυτοφυών φυτών των οποίων η άνθηση μπορεί να αξιοποιηθεί για την παραγωγή μελιού και άλλων μελισσοκομικών προϊόντων. Η εμφάνιση της ανθοφορίας νωρίς την άνοιξη (εξαιτίας των τοπικών κλιματικών συνθηκών), δίνει τη δυνατότητα στο γόνο να αναπτυχθεί έγκαιρα εξασφαλίζοντας ισχυρά και πολυπληθή μελισσοσμήνη, με αποτέλεσμα την υψηλή παραγωγή μελιού.

Σήμερα στην περιοχή μελέτης υπάρχουν 110 μελισσοκόμοι (επαγγελματίες ή ερασιτέχνες). Ανάλογα με το είδος των φυτών που χρησιμοποιούν οι μέλισσες παράγονται κατηγορίες μελιού και συγκεκριμένα εσπεριδοειδών, θυμάρι, πεύκο, μυροφόρα κ.α. Εξαιτίας του πευκοδάσους που υπάρχει στην επαρχία (ορεινή) κατά τους καλοκαιρινούς μήνες φέρνουν τα μελισσοσμήνη τους και άλλοι παραγωγοί με αποτέλεσμα ο αριθμός των μελλισσοσμηνών πολλές φορές να δεκαπλασιάζεται. Υπάρχουν μικρές επιχειρήσεις εντός περιοχής μελέτης που το συσκευάζουν σε δοχεία των 250-1000 γραμμαρίων και πωλείται κυρίως στους κατοίκους της περιοχής και σε εμπορικά καταστήματα.

Δασοπονία

Στην περιοχή μελέτης υπάρχουν 1351 δεκάρια δασικών εκτάσεων.

Δασικά είδη με ενδιαφέρον είναι η τραχεία πεύκη, η μαύρη πεύκη, το κυπαρίσσι. Τα παραπάνω είδη δεν συγκροτούν δάση για οικονομική εκμετάλλευση, παρουσιάζουν όμως ιδιαίτερο, αισθητικό και περιβαλλοντικό ενδιαφέρον. Επίσης, άλλα είδη που συναντά με είναι πλάτανος, αγριελιά, βελανιδιά, σχοινιά, τρεμιθιά κ.α.

Οι εναπομένουσες δασικές εκτάσεις εξακολουθούν να δέχονται έντονες ανθρωπογενείς επιδράσεις, άλλοτε με την μορφή της έντονης κτηνοτροφικής εκμετάλλευσης, άλλοτε με την μορφή απρογραμμάτιστων καταστροφικών υλοτομιών, και άλλοτε με την μορφή εκχέρωσης για την μετατροπή της δασικής γης σε γεωργική, ή για εξασφάλιση καύσιμης ύλης για οικιστική ή άλλη δραστηριότητα.

Το Τμήμα Δασών Λάρνακας σε συνεργασία με τους Δήμους και τους κοινοτάρχες της περιοχής έχει προχωρήσει σε αναδασώσεις και έργα στήριξης και αναβάθμισης των δασικών εκτάσεων και των βοσκοτόπων.

Άλλες εκτροφές

Μικρός αριθμός περιστεριών απαντάται σε φάρμες και αγροικίες. Σημαντική είναι και εκτροφή περδικιών από το Ταμείο Θήρας στα εκτροφεία του στη περιοχή του Σταυροβουνιού όπου παράγονται περίπου 50 000 περδίκια το χρόνο για σκοπούς κυνηγιού. Στον ίδιο χώρο εκτρέφονται και μικρός αριθμός λαγών περίπου 40 το χρόνο για το ίδιο λόγο.

Ενισχύσεις στον πρωτογενή τομέα

Σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της περιοχής θα παίξουν τα προγράμματα του Υπουργείου Γεωργίας, «νέοι αγρότες», «πρόωρη συνταξιοδότηση» και «σχέδια βελτίωσης γεωργικών εκμεταλλεύσεων», βοηθώντας στη βελτίωση της ηλικιακής σύνθεσης του αγροτικού πληθυσμού και στην αύξηση του γεωργικού εισοδήματος.

Σημαντικά είναι και τα Μέτρα του Σχεδίου Αγροτικής Ανάπτυξης του άξονα 2 όπου οι γεωργοί τείνουν προς την ολοκληρωμένη διαχείριση παραγωγής και βιολογική καλλιέργεια.

Συμπεράσματα – μελλοντικές προοπτικές

Η γεωργία παρουσιάζει διαρθρωτικά προβλήματα, όπως:

√ Πολυτεμαχισμός και μικρός κλήρος που παρεμποδίζουν τη μηχανοποίηση των καλλιεργειών.

√ Η έλλειψη φραγμάτων συγκράτησης των επιφανειακών νερών σε συνδυασμό με τις ξηρικές συνθήκες συμβάλλουν στην παρεμπόδιση της αξιοποίησης των εδαφών με περισσότερο αποδοτικές καλλιέργειες.

√ Η έλλειψη συγκέντρωσης των προϊόντων σε συγκεκριμένους χώρους παρεμποδίζει την προώθηση και τη διεκδίκηση καλύτερων τιμών από τους παραγωγούς.

√ Η ελλιπής οργάνωση των γεωργικών και κτηνοτροφικών επιχειρήσεων και η μη τήρηση περιβαλλοντικών όρων συμβάλλει στην υποβάθμιση της ποιότητας των προϊόντων τους και στην υποβάθμιση του περιβάλλοντος αντίστοιχα.

√ Η περιοχή μελέτης δεν έχει δασική παραγωγή, ενώ η αλιεία είναι περιορισμένη.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΝΑΚΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ
√ Γήρανση του πληθυσμού λόγω μετακίνησης των νέων προς τα αστικά γειτονικά κέντρα.

Πλεονεκτήματα της περιοχής

√ Ύπαρξη ζωνών με άριστα εδαφοκλιματικά χαρακτηριστικά για την ανάπτυξη δυναμικών καλλιεργειών.

√ Υψηλό ποσοστό άρδευσης της περιοχής.

√ Παραλιακό μέτωπο 70 περίπου Km με δυνατότητα τουριστικής ανάπτυξης.

√ Ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

√ Τα Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης, οι επιδοτήσεις, η στρεμματική ενίσχυση θα συνεισφέρουν στην αύξηση του αγροτικού εισοδήματος.

2.2.4 ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Κύρια χαρακτηριστικά του δευτερογενή τομέα

Το ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού που απασχολείται στο δευτερογενή τομέα παραγωγής για την περιοχή δράσης είναι 25%.

Ο δευτερογενής τομέας της περιοχής αποτελείται κυρίως από ελαιουργεία, τυροκομία, αλλαντοποιεία, κ.α.

Από πρωτογενή έρευνα που πραγματοποιήθηκε στην περιοχή μελέτης, προκύπτει ότι υπάρχουν βιοτεχνικές και μεταποιητικές μονάδες που απασχολούν 9587 άτομα. Υπάρχουν μεταποιητικές μονάδες που λειτουργούν συνεχώς όπως φούρνοι, εργαστήρια γλυκών και άλλα. Ένα άλλο μέρος της απασχόλησης στη μεταποίηση έχει εποχιακό χαρακτήρα όπως ελαιουργεία, συσκευαστήρια και μεταποίηση φρούτων και λαχανικών, μικρά τυροκομεία κ.α.

Αριθμός, μέγεθος και διάρθρωση επιχειρήσεων ανά κλάδο

Στην περιοχή μελέτης, το ειδικό βάρος του δευτερογενή τομέα στην παραγωγική διάρθρωση και ειδικά των κλάδων μεταποίησης - βιομηχανίας, είναι πολύ μεγαλύτερος από εκείνο της γεωργίας (πρωτογενή) και μικρότερος των υπηρεσιών (τριογενή).

Από την πρωτογενή έρευνα, προέκυψε ότι στις επιχειρήσεις του δευτερογενή τομέα εργάζονται 3 άτομα κατά μέσο όρο. Η τιμή του δείκτη εκτιμάται ότι ανταποκρίνεται στη πραγματικότητα, κινείται στα ίδια επίπεδα του δείκτη της Επαρχίας Λάρνακας .

Εξαίρεση στο μέσο όρο αποτελούν τα ελαιουργεία στα οποία η απασχόληση είναι εποχιακή (συνήθως τρίμηνη) η μεταποίηση κατά κύριο λόγο λειτουργεί συμπληρωματικά στη γεωργία ως προς τις εισροές (ελαιουργεία) και το εισόδημα και στηρίζει τις κατασκευές (έπιπλα, οικοδομικά υλικά, μεταλλικές κατασκευές) ιδιωτικών και δημόσιων έργων και παράλληλα είναι προσανατολισμένη κατά ένα μεγάλο μέρος στη κάλυψη βασικών αναγκών του πληθυσμού τόσο σε τοπικό επίπεδο.

Υπαρξη υποδομών για την ανάπτυξη του μεταποιητικού τομέα

Στην περιοχή μελέτης η ύπαρξη τεχνικών υποδομών για την ανάπτυξη του μεταποιητικού τομέα κρίνεται επαρκής. Η περιοχή έχει όμως και κάποια προβλήματα, πρόσβαση στην ορεινή περιοχή.

Κλάδοι σε κρίση - αναδυόμενοι κλάδοι

Κυρίαρχη θέση στη μεταποιητική δραστηριότητα κατέχει ο κλάδος των ειδών διατροφής, τόσο στον αριθμό των καταστημάτων όσο και στην απασχόληση της μεταποίησης. Στο μεγαλύτερο ποσοστό του είναι προσανατολισμένος στην αρχική μεταποίηση (ελαιοτριβεία, τυροκομία κ.α.)

Κλάδοι με μέτριο ειδικό βάρος για τον δευτερογενή τομέα της περιοχής είναι οι κλάδοι υπόδησης, ένδυσης. Το σύνολο σχεδόν της παραγωγής των παραπάνω κλάδων είναι προσανατολισμένο για να καλύπτει τις ανάγκες της τοπικής αγοράς.

Με μικρή συμμετοχή ανήκουν οι υπόλοιποι κλάδοι της μεταποίησης, όπως: Υφαντικές βιομηχανίες, κατασκευή μηχανών / συσκευών, κατασκευή κοσμημάτων και μικροαντικειμένων, τυπογραφικές εργασίες, προϊόντα ελαστικού και πλαστικής ύλης, χημικά.

Συμπεράσματα – Διαπιστώσεις

Συνοπτικά, τα βασικά χαρακτηριστικά της μεταποίησης της περιοχής παρέμβασης είναι τα εξής :

- Το πολύ μικρό μέγεθος των καταστημάτων με βάση την απασχόληση (εξαίρεση αποτελούν λίγες μόνο μονάδες).
- Ο μεγάλος βαθμός της γεωγραφικής συγκέντρωσης.
- Ο εποχιακός χαρακτήρας πολλών επιχειρήσεων του τομέα.

- Ο οικογενειακός χαρακτήρας πολλών επιχειρήσεων.
- Το χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης, οργάνωσης και διαχείρισης.
- Η περιορισμένη κλαδική διαφοροποίηση και η χαμηλή προστιθέμενη αξία των τελικών προϊόντων.
- Η περιορισμένη κλαδική διαφοροποίηση και η εμμονή σε παραδοσιακούς κλάδους.
- Ο περιορισμένος βαθμός αξιοποίησης χρηματοδοτικών αναπτυξιακών κινήτρων.
- Η αδυναμία προσανατολισμού προς τις σύγχρονες απαιτήσεις της αγοράς.
- Η περιορισμένη παροχή τεχνικής στήριξης και ενημέρωσης.
- Η περιορισμένη κλαδική διαφοροποίηση και η εμμονή σε παραδοσιακούς κλάδους.
- Η περιορισμένη ενσωμάτωση σύγχρονης τεχνολογίας και τεχνογνωσίας.

Βασική διαπίστωση, είναι ότι η περιοχή μελέτης διαθέτει μικρή μεταποιητική δραστηριότητα, παρόλο που διαθέτει ένα πυρήνα ικανών - δυναμικών επιχειρήσεων.

Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις της περιοχής διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη τοπική οικονομία, δεδομένου ότι συνδέονται στενά, τόσο με τον πρωτογενή τομέα όσο και με τον τριτογενή. Η σύνδεση αυτή αφορά στην επεξεργασία των προϊόντων του πρωτογενούς τομέα, με την κάλυψη ενός σημαντικού μέρους της τοπικής και περιφερειακής ζήτησης των προϊόντων και με τη στήριξη του τομέα κατασκευών - επισκευών που αφορούν την οικοδομική δραστηριότητα. Επίσης ένα σημαντικό μέρος των επιχειρήσεων έχει χαρακτήρα εξωστρεφή και εμφανίζει μια δυναμικότητα στην Εθνική και Διεθνή αγορά.

Σαν τελικό συμπέρασμα μπορούμε να αναφέρουμε ότι ο δευτερογενής τομέας διαθέτει σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης με την προϋπόθεση, ότι η συγκεκριμένη πορεία θα προωθηθεί από μια ολοκληρωμένη και συνεκτική αναπτυξιακή στρατηγική.

2.2.5 ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Κύρια χαρακτηριστικά τριτογενή τομέα

Είναι ο σημαντικότερος τομέας, και συνεχώς εμφανίζει αυξητική τάση εις βάρος των δύο άλλων τομέων και κυρίως του δευτερογενή.

Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τριτογενή τομέα, έχουν ως επί το πλείστον οικογενειακή μορφή, τοπική εμβέλεια και δεν απασχολούν πάνω από 1-2 άτομα. Στα μικρά χωριά υπάρχουν μόνο καφενεία και παντοπωλεία, σε αντίθεση με τα μεγάλα και δυναμικά χωριά και τις έδρες των Δήμων, που διαθέτουν περισσότερα και πληρέστερα καταστήματα.

Εμπόριο νωπών προϊόντων έχει κυρίως εξαγωγικό χαρακτήρα και διακινείται από ντόπιους ή ξένους εμπόρους που δραστηριοποιούνται στην περιοχή. Ο μεγάλος όγκος της αγροτικής παραγωγής και η απόσταση της ενδοχώρας από τους τελικούς προορισμούς, έχουν δημιουργήσει ένα εκτεταμένο δίκτυο μεταφορών, το οποίο απασχολεί μεγάλο αριθμό εργαζομένων.

Αριθμός, μέγεθος και διάρθρωση επιχειρήσεων ανά κλάδο.

Στη περιοχή μελέτης και σύμφωνα με έρευνα πεδίου, 28531 εργάζονται στις 2851 επιχειρήσεις του τριτογενή τομέα, όπου κυριαρχούν οι επιχειρήσεις του λιανικού εμπορίου (μπακάλικα - σούπερ μάρκετ περίπτερα), οι επισιτιστικές επιχειρήσεις (καφενεία, ταβέρνες) και τα τουριστικά καταλύματα.

Αριθμός επιχειρήσεων και εργαζόμενων στο τριτογενή τομέα

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ
Μπακάλικα, Σούπερ Μάρκετ	151.
Περίπτερα	55
Καφενεία – καφετέριες	189
Ταβέρνες	221
Συνεργεία	348
Υδραυλικοί	7
Ηλεκτρολόγοι	20
Δωμάτια- Καταλύματα	149
Ξενοδοχεία	18
Αστυνομία	3

Πυροσβεστική	3
ΑΗΚ	2
ΑΤΗΚ	2
Τράπεζες - ΣΠΕ	59
Φαρμακεία	11
Διάφορα άλλα εμπορικά καταστήματα	1613
ΣΥΝΟΛΟ	2851

Τουριστικός Τομέας

Ο τουρισμός έχει αναπτυχθεί αποσπασματικά και κυρίως στηρίζεται σε διερχόμενους επισκέπτες ντόπιους ή αλλοδαπούς και σε τουρισμό του Σαββατοκύριακου. Εξαιρέση αποτελεί το παραλιακό τμήμα της περιοχής, στο οποίο έχει συγκεντρωθεί ο κύριος όγκος των τουριστικών καταλυμάτων.

Υποδομές – Καταλύματα

Η τουριστική υποδομή από πλευράς καταλυμάτων δεν υστερεί πολύ. Στην περιοχή μελέτης βρίσκονται μικρές τουριστικές μονάδες (ενοικιαζόμενα δωμάτια, διαμερίσματα) όπου και εξυπηρετούν τις ανάγκες των τουριστών κατά τους καλοκαιρινούς μήνες προωθώντας τον Αγροτουρισμό. Οι ανάγκες εστίασης των τουριστών καλύπτεται από ενοικιαζόμενα δωμάτια ενώ η εξωτερική διαμόρφωση των οικισμών είναι σε καλή κατάσταση.

Στην περιοχή δεν αναπτύσσεται καμιά μορφή εναλλακτικού τουρισμού και οι ξένοι τουρίστες επισκέπτονται την ευρύτερη περιοχή με τη βοήθεια μεγάλων τουριστικών πρακτορείων που εδρεύουν στην πόλη της Λάρνακας.

Μονάδες εστίασης και αναψυχής

Οι παραδοσιακές ταβέρνες συμβάλλουν στην ανάπτυξη της περιοχής δημιουργώντας ένα μόνιμο πόλο έλξης αλλοδαπών αλλά κυρίως ημεδαπών επισκεπτών καθ όλη τη διάρκεια του έτους και συμβάλλοντας στην τουριστική ανάπτυξη διαμέσου της προβολής της Κυπριακής κουζίνας και της μεσογειακής διατροφής.

Κλάδοι σε κρίση – αναδυόμενοι κλάδοι

Με δεδομένη τη ζήτηση που εκδηλώνεται τα τελευταία χρόνια για τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού (αγροτουρισμό, σπηλαιολογικό τουρισμό, αναρριχητικό τουρισμό, κ.λ.π.) εκτιμάται ότι στην περιοχή μελέτης αναδυόμενοι κλάδοι με ευοίωνες προοπτικές είναι η εμπορία τοπικών προϊόντων και ειδών λαϊκής τέχνης, τα αγροτουριστικά καταλύματα, οι παραδοσιακοί χώροι εστίασης, τα γραφεία εναλλακτικού τουρισμού, κ.α.

Στη περιοχή παρέμβασης, εντοπίζονται τόσο αδυναμίες οι οποίες δρουν ανασταλτικά στην ανάπτυξη του τουρισμού, όσο και πλεονεκτήματα, τα οποία αν αξιοποιηθούν θα αυξήσουν την επισκεψιμότητα δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας και συμβάλλοντας στην περαιτέρω ανάπτυξη της περιοχής.

Οι αδυναμίες που εντοπίζονται αφορούν στην έλλειψη τουριστικής υποδομής, στην έλλειψη εξειδίκευσης του ανθρώπινου δυναμικού, γενικά στη μη ικανοποιητική ποιότητα παροχής υπηρεσιών, στην έλλειψη προβολής και ανάδειξης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής, στο ανεπαρκές οδικό δίκτυο και στη σχετική έλλειψη τεχνικών υποδομών στους οικισμούς της ενδοχώρας.

Τα πλεονεκτήματα που εντοπίζονται αφορούν στην ύπαρξη πολλών περιοχών ιδιαίτερου φυσικού κάλλους (σπήλαια, φαράγγια, δάση), στην ύπαρξη αρχαιολογικών χώρων, βυζαντινών μνημείων, αξιόλογων από αρχιτεκτονικής πλευράς οικισμών και αρίστης ποιότητας γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων και ειδών λαϊκής τέχνης. Επίσης, οι κάτοικοι διακρίνονται για την ονομαστή φιλοξενία τους.

Ο μεγάλος αριθμός ημεδαπών και αλλοδαπών τουριστών που επισκέπτονται την Κύπρο και την επαρχία Λάρνακας αλλά και ο μεγάλος αριθμός διερχομένων επισκεπτών από την περιοχή οι οποίοι έχουν προορισμό τα παράλια, δίνουν την δυνατότητα με κατάλληλους χειρισμούς και στρατηγικές, ο τουρισμός να μετατραπεί σε πηγή μόνιμου και σταθερού εισοδήματος για την ενδοχώρα. Επίσης η προοπτική αυτή μπορεί να ενισχυθεί από το γεγονός ότι ο αγροτικός πληθυσμός έχει ήδη στραφεί προς τη δημιουργία συμπληρωματικών δραστηριοτήτων λόγω της φθίνουσας πορείας του γεωργικού τομέα και παράλληλα έχει αρχίσει να κατανοεί ότι η πολυαπασχόληση δεν είναι προθάλαμος για την έξοδο του από την γεωργία, αλλά μία επικερδής επιχειρηματική δραστηριότητα.

Η αύξηση του τουρισμού του Σαββατοκύριακου, του ενδιαφέροντος για τις δραστηριότητες του βουνού αλλά και της ζήτησης παραδοσιακών προϊόντων ποιότητας, κάνει ακόμη πιο ελκυστική την περιοχή για πραγματοποίηση τουριστικών επενδύσεων.

Συμπεράσματα – μελλοντικές προοπτικές

Λόγω της φθίνουσας πορείας του πρωτογενούς τομέα και της περιορισμένης εμβέλειας του δευτερογενούς, ο τριτογενής τομέας εκτιμάται ότι θα έχει δυναμική εξέλιξη δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας και συγκρατώντας τον πληθυσμό της περιοχής.

Προς αυτή την κατεύθυνση μπορεί να βοηθήσει ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων επιχειρήσεων αλλά και η διασύνδεση του με τους υπόλοιπους τομείς μέσα από την παραγωγή τοπικών προϊόντων ΠΟΠ, ΠΓΕ, βιολογικού τρόπου παραγωγής, μεταποιημένων, με διασφάλιση ποιότητας, καθώς και ειδών λαϊκής τέχνης (ξυλόγλυπτα, υφαντά, είδη αγγειοπλαστικής, κλπ.).

Τέλος η ευαισθητοποίηση σε θέματα περιβάλλοντος, η αξιοποίηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας, η βελτίωση της ποιότητας στην παροχή υπηρεσιών, η περαιτέρω ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού και η ανάδειξη και προβολή της περιοχής, είναι προϋποθέσεις μια επιτυχημένης ήπιας τουριστικής ανάπτυξης, η οποία θα συμβάλλει στα μέγιστα στη συγκράτηση του πληθυσμού, στην αύξηση του εισοδήματος, στη βελτίωση της ποιότητας ζωής και στην περαιτέρω ανάπτυξη της περιοχής.

Κυριότεροι εμπορικοί Εταίροι

Ως κυριότεροι εμπορικοί εταίροι στην περιοχή δράσης, είναι ένας μεγάλος αριθμός εμπορικών εταιρειών που δραστηριοποιούνται στη Επαρχία Λάρνακας αλλά και στη πόλη της Λάρνακας. Αυτές οι εταιρείες εξυπηρετούν του κατοίκους της περιοχής από έργα, υπηρεσίες και άλλα αγαθά (ξυλεία, υλικά οικοδομής, μηχανήματα, ένδυση και υπόδηση).

Οι Εμπορικοί Εταίροι χωρίζονται σε 3 κατηγορίες.

- A. Πρωτογενή τομέα
- B. Δευτερογενή τομέα
- Γ. Τριτογενή τομέα

ΑΝΑΔΑΣΜΟΣ

Από τα έργα που έγιναν στην περιοχή δράσης είναι και ο αναδάσμος. Μέχρι το τέλος του 2003

στην περιοχή έγιναν 15 έργα αναδάσμου με έκταση 44 030 δεκάρια γη. Υπάρχουν και άλλα που ακόμα δεν έχουν συμπληρωθεί και δεν υπάρχουν στοιχεία.

Την τελευταία δεκαετία έχουν ολοκληρωθεί οι κατωτέρω αναδάσμοι.

Σύντομα θα ολοκληρωθούν και άλλοι, και θα ακολουθήσει σχεδιασμός και για άλλες περιοχές.

Περιοχή	Αρ. ιδιοκτητών πριν τον αναδάσμο	Αρ. ιδιοκτητών μετά τον αναδάσμο	Αρ. τεμ. Πριν τον αναδάσμο	Αρ. τεμαχίων μετά τον αναδάσμο	Έκταση η	Έτος
Ορμήδεια	597	539	1119	746	8250	1994
Ξυλοφάγου 1	370	299	611	377	2620	1994
Ξυλοφάγου 2	911	755	2180	1247	8360	1995
Αθηνίου	512	480	924	648	4740	1996
Περβόλια	421	367	740	426	2730	1997
Κίτι-Σοφτάδες	680	601	1396	804	4850	1998
Μαζωτός	175	171	233	204	1300	1998

Από τα στοιχεία που έχουμε, τα τελευταία 10 χρόνια έχουν εξυπηρετηθεί 32 850 δεκάρια γης

Και έχουν γίνει 212,4 Km αγροτικοί δρόμοι οποίοι έχουν εγγραφεί και εξυπηρετούν 3212 ιδιοκτήτες γης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ¹³

3.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Η Λάρνακα μπορεί να περηφανεύεται για τη δική της πλούσια συμβολή στην πολιτιστική κληρονομιά της Κύπρου. Κτισμένη στη θέση του αρχαίου Κίτιου, είναι διάδοχος μιας από τις πόλεις-Βασίλεια της αρχαιότητας και έδρας του Χριστιανισμού από τα πρώτα χριστιανικά χρόνια. Το Κίτιον είναι η γενέτειρα του γνωστού φιλόσοφου Ζήνωνα, ιδρυτή της Στωικής Σχολής, και δεύτερη πατρίδα του φίλου του Χριστού, Λαζάρου. Οι Αχαιοί αποίκησαν Την πόλη τον 13ο αιώνα π.Χ., ενώ οι Φοίνικες εγκαταστάθηκαν εδώ από τον 9ο αιώνα είχε γίνει εμπορικό κέντρο της Κύπρου όπου είχαν τις έδρες τους όλα τα ευρωπαϊκά προξενεία. Η νεότερη πόλη, η Λάρνακα, έχει ένα δικό της μοναδικό χαρακτήρα. Κατά τους χειμερινούς μήνες χιλιάδες αποδημητικά πουλιά, φοινικόπτεροι, άγριοι κύκνοι και πολλά άλλα είδη, κάνουν τον ετήσιο σταθμό τους στην κοντινή αλυκή. Η επαρχία της Λάρνακας είναι πλούσια σε αξιοθέατα και ιδιαίτερα αρχαία, Βυζαντινά και μουσουλμανικά μνημεία, όπως το γνωστό τέμενος Χαλά Σουλτάν Τεκκέ.

3.1.1. ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

Το Κίτιο, ιδρυμένο από Έλληνες αποίκους τον 14ο π.Χ. αιώνα, υπήρξε αργότερα σημαντική αποικία των Φοινίκων. Είναι, μεταξύ άλλων, γνωστό από την εκστρατεία του Κίμωνος του ενώ πολιορκούσε το Κίτιο. Τον 1ο μ.Χ. αιώνα το Κίτιο είχε αρχίσει να εκχριστιανίζεται, ο δε Άγιος Λάζαρος, ο φίλος του Χριστού, είχε γίνει ο πρώτος επίσκοπος της πόλης. Ο Λάζαρος, που είχε διαφύγει στην Κύπρο μετά που αναστήθηκε από τον Χριστό, έζησε στο Κίτιο ως το δεύτερο θάνατό του. Ο σημαντικότερος από τους ναούς της σημερινής Λάρνακας, εκείνος του Αγίου Λαζάρου, κτισμένος γύρω στο 900 μ.Χ., πιστεύεται ότι είχε ανεγερθεί στο χώρο, όπου είχε ταφεί ο άγιος. Το όνομα της πόλης, εξάλλου, προέρχεται από τη λάρνακα, δηλαδή την αρχαία πέτρινη σαρκοφάγο (δύο σαρκοφάγοι βρέθηκαν στο ιερό του ναού του Αγίου Λαζάρου κατά τη διάρκεια πρόσφατων

Αθηναίου, ο οποίος πέθανε

¹³ ΚΟΤ 2005 «Κύπρος 10.000 χρόνια Ιστορίας και Πολιτισμού»

ανασκαφών). Πολλές σαρκοφάγοι υπήρχαν στην περιοχή της πόλης, όπου οι ανασκαφές έφεραν στο φως και ερείπια της αρχαίας πόλης του Κιτίου.

3.1.2 ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Κατά τα μεσαιωνικά χρόνια, η Λάρνακα ονομαζόταν και Αλυκές (Σαλίνες), λόγω του ότι κοντά στην πόλη βρίσκεται μεγάλη λίμνη που περιέχει θαλάσσιο νερό και που ξηραίνεται το καλοκαίρι, παράγοντας άφθονο αλάτι. Η αλυκή αυτή ήταν γνωστή από τα αρχαία χρόνια, κι αναφέρεται από τον Πλίνιο.

Κατά την περίοδο της Φραγκοκρατίας (1192-1489), η Λάρνακα δεν ήταν ιδιαίτερα σημαντική πόλη αλλά είχε αρχίσει να αναπτύσσεται ως λιμάνι μετά το 1373, όταν το κυριότερο ως τότε λιμάνι της Κύπρου, η Αμμόχωστος, καταλήφθηκε από τους Γενουάτες.

3.1.3 ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑ

Ως σημαντικό λιμάνι, η Λάρνακα παρέμεινε και κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας (1570-1878), οπότε τμήμα της πόλης ήταν γνωστό και με την ονομασία Σκάλα, επειδή εκεί έκαναν σκάλα (σταθμό) τα καράβια. Διάφοροι Κύπριοι, Ελλαδίτες και ξένοι έμποροι διέμεναν στη Λάρνακα κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας. Αρκετοί από αυτούς υπηρετούσαν και ως πρόξενοι ή υποπρόξενοι ή και εμπορικοί αντιπρόσωποι διαφόρων χωρών (Αγγλίας, Γαλλίας, Ρωσίας, Αμερικής, Αυστρίας, και άλλων). Έτσι, η Λάρνακα ήταν, κατά την περίοδο αυτή, η πόλη των προξενείων και των εμπορευομένων και ήταν ως εκ τούτου η περισσότερο αναπτυγμένη από όλες τις κυπριακές πόλεις.

3.1.4. ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ

Όπως και η Κύπρος ολόκληρη, έτσι και η Λάρνακα ειδικότερα, άρχισε να αναπτύσσεται με γοργό ρυθμό από την ανεξαρτησία της Κύπρου (1960) και έπειτα. Μετά την τουρκική εισβολή του 1974, η ανάπτυξη της Λάρνακας υπήρξε περισσότερο ραγδαία και εντυπωσιακή. Το κλείσιμο του διεθνούς αεροδρομίου Λευκωσίας, λόγω της εισβολής, οδήγησε στη δημιουργία του διεθνούς αεροδρομίου της Λάρνακας, στην περιοχή της αλυκής, που είναι σήμερα το μεγαλύτερο και κυριότερο από τα κυπριακά αεροδρόμια και αποτελεί ζωτικό αεροπορικό κόμβο στην περιοχή της Εγγύς και Μέσης Ανατολής. Η απώλεια, εξάλλου, του κυριότερου εμπορικού λιμανιού της Κύπρου, δηλ. της Αμμοχώστου, λόγω της τουρκικής εισβολής και κατοχής, είχε ως αποτέλεσμα τη σημαντική αναβάθμιση του λιμανιού της Λεμεσού και, κατά δεύτερο λόγο, εκείνου της Λάρνακας. Τέλος, η απώλεια των παραδοσιακών τουριστικών περιοχών της Κύπρου (Αμμόχωστος, Κερύνεια), οδήγησε σε τουριστική αξιοποίηση άλλων περιοχών της Κύπρου περιλαμβανομένης της Λάρνακας, στην οποία κτίστηκαν πολλά σύγχρονα και πολυτελή ξενοδοχεία. Κοντά στην πόλη βρίσκονται οι κυριότερες αποθήκες πετρελαιοειδών της Κύπρου. Για όλους αυτούς τους λόγους, η πόλη της Λάρνακας γνωρίζει σήμερα μια νέα ακμή.

3.2 ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ – ΜΝΗΜΕΙΑ

3.2.1 ΚΙΤΙΟΝ

Στον αρχαιολογικό χώρο Βρέθηκαν τα αρχιτεκτονικά κατάλοιπα της αρχαίας πόλης-Βασιλείου του Κιτίου, που χρονολογούνται από τον 13ο αιώνα π.Χ. Από την περίοδο διατηρούνται τα κατάλοιπα των κυκλώπειων τειχών, που ήταν κτισμένα με τεράστιους λίθους και ένα σύμπλεγμα 5 ναών. Δίπλα στην πόλη υπάρχουν τα κατάλοιπα του αρχαίου λιμανιού. Το Κίτιο από τον 13ο αιώνα αποτελούσε σημαντικό εμπορικό κέντρο της Κύπρου. Αξιοσημείωτα στον αρχαιολογικό χώρο είναι τα εγχάρακτα σχέδια πλοίων πάνω σε τοίχους κτηρίων. Το Κίτιο αποτελεί σταθμό της πολιτιστικής διαδρομής Αφροδίτη.

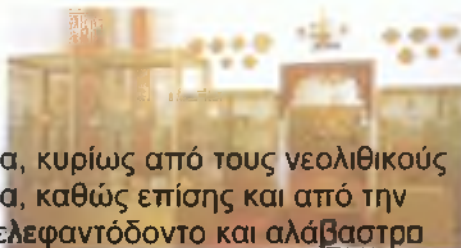

Από την περίοδο διατηρούνται τα κατάλοιπα των κυκλώπειων τειχών, που ήταν κτισμένα με τεράστιους λίθους και ένα σύμπλεγμα 5 ναών. Δίπλα στην πόλη υπάρχουν τα κατάλοιπα του αρχαίου λιμανιού. Το Κίτιο από τον 13ο αιώνα αποτελούσε σημαντικό εμπορικό κέντρο της Κύπρου. Αξιοσημείωτα στον αρχαιολογικό χώρο είναι τα εγχάρακτα σχέδια πλοίων πάνω

3.2.2 ΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Οι συλλογές του μουσείου αποτελούνται από ευρήματα, κυρίως από τους νεολιθικούς οικισμούς της Κύπρου Καλαβασό-Τέντα και Χοιροκοιτία, καθώς επίσης και από την αρχαία πόλη του Κιτίου. Αντικείμενα από φαγεντιανή, ελεφαντόδοντο και αλάβαστρο μαρτυρούν τις εμπορικές σχέσεις της Κύπρου με τις περιοχές της Ανατολικής Μεσογείου. Το μουσείο αποτελεί σταθμό της πολιτιστικής διαδρομής Αφροδίτη.

3.2.3 ΜΟΥΣΕΙΟ ΠΙΕΡΙΔΗ – ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Το μουσείο Πιερίδη είναι το παλαιότερο ιδιωτικό μουσείο στην Κύπρο. Στεγάζεται στο αρχοντικό αποικιακού ρυθμού Της οικογένειας Πιερίδη, που κτίστηκε Το 1815. Η ολοκληρωμένη συλλογή του μουσείου δημιουργήθηκε από την οικογένεια Πιερίδη και καταγράφει με μοναδικό τρόπο τον χαρακτήρα του κυπριακού πολιτισμού. Παρουσιάζει την οικονομική, κοινωνική και πολιτική του εξέλιξη, μέσα από μια ιστορική διαδρομή 9000 χρόνων. Τα αντικείμενα που εκτίθενται στο χώρο του μουσείου χρονολογούνται από το 4000 π.Χ μέχρι τον 15ο αιώνα μ.χ. και αποτελούν σημαντικές μαρτυρίες ενός μακραίωνου πολιτισμού που άνθησε στη Μεγαλόνησο. Από τα εκθέματα του μουσείου ξεχωρίζουν τα μεγάλα ερυθροσιλβωτά αγγεία Της Πρώιμης Εποχής του Χαλκού, τα ρωμαϊκά γυάλινα αντικείμενα και τα μεσαιωνικά κεραμικά πιάτα. Στην αυλή του μουσείου λειτουργεί γλυπτοθήκη με έργα Ελλαδίων και Κυπρίων σύγχρονων Καλλιτεχνών. Το μουσείο αποτελεί σταθμό της πολιτιστικής διαδρομής Αφροδίτη.

Πέντε παλιές αποθήκες, αποικιακού ρυθμού (1881, αρχή Αγγλοκρατίας), του τελωνείου Λάρνακας έχουν πρόσφατα αναπαλαιωθεί και μετατραπεί στο Δημοτικό Πολιτιστικό Κέντρο. Στο Κέντρο στεγάζεται η Δημοτική Πινακοθήκη, το Μουσείο Παλαιοντολογίας Τορναρίτη-Πιερίδη και το Μουσείο της Πόλης και των Δημοτικών Αρχείων.

Ετην Πινακοθήκη παρουσιάζονται καλλιτεχνών

1. Δημοτική Πινακοθήκη

Το Μουσείο Παλαιοντολογίας Τορναρίτη-Πιερίδη είναι το μοναδικό μουσείο παλαιοντολογίας στην Κύπρο. Οι συλλογές του μουσείου περιλαμβάνουν απολιθώματα 500 εκατομμυρίων χρόνων. Ανάμεσα στα σπανιότερα απολιθώματα που προέρχονται από την Κύπρο είναι τα οστά των πυγμαίων ελεφάντων και των ιπποποτάμων που εξαφανίστηκαν από το νησί γύρω στο 10000 πΧ.

2. Μουσείο Παλαιοντολογίας: Τορναρίτη- Πιερίδη

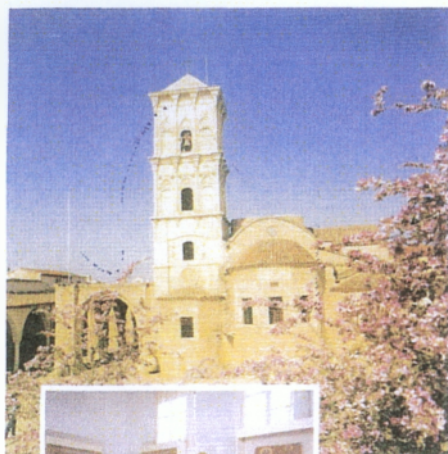
3. Μουσείο της Πόλης και των Δημοτικών Αρχών

Το μουσείο στεγάζεται στα αναπαλαιωμένα κτήρια των αρχαίων και της

αρχαίας του πρώτου αποικιακού λιμενάρχη της Λάρνακας, που κτίστηκαν το 1881 και που βρίσκονται κοντά στις αποθήκες. Το μουσείο της πόλης στεγάζεται στο ισόγειο και παρουσιάζει την ιστορία της πόλης της Λάρνακας. Οι συλλογές του αποτελούνται από νομίσματα από την πόλη-βασίλειο του Κιτίου του 6ου αιώνα πΧ. και φωτογραφίες της πόλης από το 1850. Τα αρχεία της πόλης, που περιλαμβάνουν σπάνια βιβλία, έγγραφα και δημοσιεύσεις, βρίσκονται στον δεύτερο όροφο και είναι προσβάσιμα μόνο για ερευνητές.

1.2.5 ΟΙ ΠΡΟΤΟΜΕΣ ΤΩΝ ΚΙΜΩΝΑ ΚΑΙ ΖΗΝΩΝΑ ΚΙΤΙΕΩΣ

Επὶ τὸν παραλιακὸ δρόμο με τὶς Φοινικουῶδες" δεσπόζει ἡ προτομὴ τοῦ Ἀθηναίου Στρατηγοῦ Κίμωνα, ὁ ὁποῖος τὸ 450 πΧ επικεφαλὴς 200 τριήρων προσπάθησε νὰ ἀπελευθερώσῃ τὴν Κύπρὸ ἀπὸ τοὺς Πέρσες. Ὁ Κίμων πέθανε κατὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Κιτίου. Ἡ μαρμαρίνη προτομὴ τοῦ Ζήνωνα τοῦ Κιτιέως στὸ κέντρο τῆς πόλης ἐγίνε πρὸς τιμὴν τοῦ φιλόσοφου ποὺ ἐκνήθηκε στὸ ἀρχαῖο Κίτιο, τὴ σημερινὴ Λάρνακα, ἰδρυτὴ τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς στὴν Ἀθῆνα, τὸν 40 αἰῶνα πΧ.

Ο μεγαλοπρεπής ναός κτίστηκε από τον αυτοκράτορα Λέοντα ΣΤ τον Σοφό, τον 9ο αιώνα και αναστηλώθηκε τον 17ο αιώνα. Η εκκλησία είναι ένα από τα ωραιότερα δείγματα της Βυζαντινής αρχιτεκτονικής στην Κύπρο. Ο άγιος Λάζαρος, μετά την έγερσή του από το Χριστό ήλθε στην Κύπρο, χειροτονήθηκε επίσκοπος Κιτίου από τους αποστόλους Βαρνάβα και Μάρκο και έζησε εδώ άλλα τριάντα χρόνια. Ο τάφος του βρίσκεται κάτω από την Αγία Τράπεζα της εκκλησίας. Το εικονοστάσιο του ναού είναι εξαιρετικό δείγμα ξυλογλυπτικής μπαρόκ. Οκτώ μέρες πριν από το Πάσχα η εικόνα του αγίου Λαζάρου περιφέρεται με λιτανεία στους δρόμους της Λάρνακας. Δίπλα από την εκκλησία υπάρχει το Εκκλησιαστικό Μουσείο.

3.2.7 ΦΡΟΥΡΙΟ ΛΑΡΝΑΚΑΣ - ΤΟΠΙΚΟ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Κτισμένο αρχικά στο Μεσαίωνα, το φρούριο πήρε τη σημερινή του μορφή στα χρόνια της Τουρκοκρατίας. Μετά το τέλος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας στην Κύπρο, οι Βρετανοί το μετέτρεψαν σε φυλακή στα πρώτα χρόνια της διακυβέρνησής τους. Σηήμερινό το φρούριο στεγάζει το Τοπικό Μεσαιωνικό Μουσείο, οι συλλογές του οποίου καλύπτουν 15 αιώνες ιστορίας, από Την Πρωτοχριστιανική περίοδο μέχρι και τον 19ο αιώνα. Το αίθριο του φρουρίου χρησιμοποιείται Το καλοκαίρι για εκδηλώσεις από το Δήμο Λάρνακας. Κοντά στο φρούριο Βρίσκεται το τζαμί Τούζλα, το οποίο ήταν αρχικά Μεσαιωνικός τρίκλιτος ναός.

3.3 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ – ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ – ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΝΑΚΑΣ ¹⁴

Με την δημιουργία του Πολιτιστικού Τμήματος στον Δήμο Λάρνακας πριν από 23 περίπου χρόνια και κυρίως με την έναρξη της δουλειάς των εκλελεγμένων και όχι των διορισμένων Δημάρχων και Δημοτικών Συμβουλίων, αρχίζει στη Λάρνακα μια χωρίς προηγούμενο άνοδο στον τομέα των Πολιτιστικών. Βασικός στόχος ήταν από την αρχή η δημιουργία, κυρίως, της σωστής Πολιτιστικής υποδομής, αφού αυτή απουσίαζε παντελώς από την πόλη και αυτό μεταφραζόταν στην δημιουργία σωστών χώρων πολιτισμού όπως για παράδειγμα, εκθεσιακό χώρο (π.χ. Πινακοθήκης), θεάτρων (π.χ. Παττίχειο Δημοτικό Αμφιθέατρο), μουσείων κλπ.

Ο δεύτερος στόχος ο οποίος θα έπρεπε παράλληλα με τον πιο πάνω να υλοποιηθεί ήταν να περάσει η πόλη από την ευκαιριακή και χωρίς προγραμματισμό πολιτιστική κίνηση, στη δημιουργία μόνιμης πολιτιστικής ζωής. Ο μοναδικός τρόπος για να πραγματοποιηθεί ο στόχος αυτός ήταν η διοργάνωση πληθώρας εκδηλώσεων που να καλύπτουν ολόκληρο το φάσμα των πολιτιστικών οι οποίες ταυτόχρονα θα δημιουργούσαν την σωστή κίνηση στην πόλη και που ανάλογα θα προσέλκυαν και το ενδιαφέρον του κοινού. Οι δύο πιο πάνω στόχοι επιτεύχθηκαν, σίγουρα σε μεγάλο βαθμό, αφού σήμερα η Λάρνακα, διαθέτει τόσο τους σωστούς χώρους υποδομής και προγραμματίζει τη λειτουργία περισσότερων ακόμη, όσο και μεγάλες θεσμοθετημένες εκδηλώσεις οι οποίες καλύπτουν ημερολογιακά ολόκληρο το χρόνο αλλά θα μπορούσαμε να πούμε και ολόκληρο το φάσμα αυτού που ονομάζουμε «Πολιτιστικά». Την ίδια στιγμή, πέραν από τον Δήμο, μέσα σε αυτό το χρονικό διάστημα των 23 χρόνων, εκδηλώθηκε και μεγάλο ενδιαφέρον από ιδιώτες, οργανώσεις ή και άλλους οργανισμούς, οι οποίοι με την σειρά τους κάλυψαν ή συμπλήρωσαν κάποια κενά που υπήρχαν.

Για να περάσουμε όμως κατευθείαν στο θέμα μας, ας συνοψίσουμε πιο κάτω τις δραστηριότητες της Πολιτιστικής Υπηρεσίας του Δήμου της πόλης του Ζήνωνα, τις αρμοδιότητες της και το πεδίο δράσης της. πλέον στη Λάρνακα υπάρχει σταθερή πολιτιστική ζωή και όχι ευκαιριακή πολιτιστική κίνηση. Με τις μεγάλες θεσμοθετημένες εκδηλώσεις, αλλά και με τις καθημερινές του δραστηριότητες ο Δήμος της Λάρνακας προσφέρει στους δημότες του την ευκαιρία να έχουν μια μεγάλη επιλογή και πάνω σε μόνιμη βάση. Δεν υπάρχει πια μέρα που να μην υπάρχει στην πόλη κάποια εκδήλωση, είτε αυτή είναι από το Δήμο είτε από κάποιο άλλο οργανισμό. Το γεγονός αυτό είναι πραγματικά εκπληκτικό αν αναλογισθεί κάποιος το μέγεθος της πόλης Παραθέτοντας τις συνοπτικά είναι:

1. ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΣΚΑΛΙΩΤΙΚΗΣ ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ
Σημαντικότερη μπορεί να χαρακτηριστεί η απόφαση του Δήμου της Λάρνακας να διοργανώνει ένα ολόκληρο Δεκαπενθήμερο με ομάδες, σχήματα, καλλιτέχνες που ασχολούνται με θέματα τέχνης όχι από επαγγελματικής πλευράς αλλά από αγάπη προς αυτά. Αυτοί που συμμετέχουν στα καλλιτεχνικά αυτά ερασιτεχνικά σχήματα είναι άνθρωποι της καθημερινότητας, παιδιά, γυναίκες οικοκυρές, μαθητές, συνταξιούχοι, άνδρες που βρίσκουν δημιουργικό διέξοδο στον ελεύθερο τους χρόνο στο τραγούδι, το χορό, τη μουσική κλπ. Δίκαια όλοι αυτοί έχουν χαρακτηριστεί «εραστές της τέχνης» δηλαδή ερασιτέχνες. Η Λάρνακα έχει μια μεγάλη παράδοση στον τομέα αυτό που χάνεται στα βάθη του χρόνου. Ο Δήμος της πόλης, επιθυμώντας να προβάλλει αλλά

¹⁴ Ιστοσελίδα Δήμου Λάρνακας www.lamaka.com/culture

και να στηρίξει όσο του είναι δυνατό τα σχήματα αυτά αποφάσισε όπως θέσει πάνω σε πιο οργανωμένη βάση τη διοργάνωση κάποιων εκδηλώσεων όπου όλοι αυτοί οι εραστές της τέχνης θα μπορέσουν να παρουσιάσουν τις καλλιτεχνικές τους δραστηριότητες και ικανότητες.

2. ΖΗΝΩΝΕΙΟ ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

Το θεσμό του Ζηνώνειου Ελεύθερου Πανεπιστημίου εισήχθη από το 1999 σε συνεργασία με την Προοδευτική Κίνηση Λάρνακας και το Πανεπιστήμιο Κύπρου. Οι διαλέξεις γίνονται από καθηγητές του Πανεπιστημίου Κύπρου και είναι ανοικτές για το κοινό. Σε όσους τις παρακολουθούν, στο τέλος κάθε περιόδου απονέμεται δίπλωμα.

3. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΧΕΙΜΩΝΑΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

Η παρατήρηση του Δήμου ότι οι εκδηλώσεις ποιότητας αλλά και τα μεγάλα θεάματα διοργανώνονταν περισσότερο την καλοκαιρινή περίοδο στην Λάρνακα λόγω της έλλειψης μεγάλης θεατρικής στέγης που να μπορεί να τα φιλοξενήσει και να τους δώσει τη δυνατότητα της οικονομικής ισορροπίας, προώθησε την απόφαση για τη δημιουργία του πιο πάνω θεσμού. Με μια σειρά μεγάλων εκδηλώσεων που να καλύπτουν το κυρίως φάσμα όλων των πολιτιστικών εκδηλώσεων για τους μήνες Νοέμβριο, Δεκέμβριο, Ιανουάριο, Φεβρουάριο και Μάρτιο έδωσε τέλος στην αδυναμία που παρουσιαζόταν, και ταυτόχρονα την ευκαιρία στον ντόπιο πληθυσμό αλλά και στους ξένους επισκέπτες να τις απολαμβάνουν.

4. ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΛΕΣΧΗ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

Τη χρονιά 2000 άρχισε την επαναλειτουργία της η Κινηματογραφική Λέσχη Λάρνακας. Θα πρέπει να πούμε ότι παλιά είχαν γίνει προσπάθειες για τη λειτουργία Λέσχης Κινηματογράφου αλλά αυτές δεν πέτυχαν. Όταν την προσπάθεια αυτή ανέλαβε ο Δήμος σε συνεργασία με την Πολιτιστική Κίνηση «Αναζήτηση» έγινε γεγονός. Σήμερα βρισκόμαστε στην έβδομη περίοδο προβολών και η επιτυχία που σημειώνουν είναι ενθαρρυντική για την περαιτέρω συνέχιση του θεσμού.

5. ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Μουσική, χορός, θέατρο, εκθέσεις, παιχνίδια για παιδιά, Άγιοι Βασίληδες και πολλά άλλα συνθέτουν το σκηνικό των γιορτινών ημερών του Δεκεμβρίου στη Λάρνακα. Πολύμορφες εκδηλώσεις γίνονται στο Δημοτικό Θέατρο Λάρνακας όπως Θεατρικές παραστάσεις, μουσικές παραγωγές, και συναυλίες. Επίσης εκδηλώσεις γίνονται στο Εμπορικό Κέντρο της Λάρνακας, στην Πλατεία Δημητρίου, στην πλατεία του Εμπορικού Κέντρου Δημητρίου και στο παραλιακό μέτωπο, όπου λαμβάνουν μέρος συγκροτήματα από την Κύπρο και το εξωτερικό. Το πρόγραμμα των Χριστουγεννιάτικων εκδηλώσεων κλείνει κάθε χρόνο με τη μεγάλη Συναυλία την Παραμονή της Πρωτοχρονιάς η οποία περιλαμβάνει και μεγάλο σώου ρίψης πυροτεχνημάτων.

6. ΚΑΡΝΑΒΑΛΙΣΤΙΚΗ ΦΙΕΣΤΑ

Έχοντας ως χώρο δράσης εκδρομικό χώρο του Τεκκέ διοργανώνεται κάθε χρόνο η Καρναβαλίστικη Φιέστα του Δήμου. Η προσπάθεια που έγινε από τον Δήμο ήταν να ξεφύγουμε από την «εισαγόμενη» κουλτούρα του Καρναβαλιού και να προσδώσουμε έμφαση στο Ελληνικό στοιχείο. Στον πιο πάνω αναφερθέντα χώρο ο Δήμος προσφέρει στους πολίτες τα παραδοσιακά εδέσματα της Καθαράς Δευτέρας, πλούσιο

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΝΑΚΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ
καλλιτεχνικό πρόγραμμα, και παράλληλα διοργανώνονται από τον Δήμο τα Κυπριακά
παραδοσιακά παιχνίδια της Ημέρας.

7. ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΛΑΣΣΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Τον Απρίλιο διοργανώνεται μια από τις σημαντικότερες εκδηλώσεις της πόλης, αλλά και ίσως και ολόκληρης της Κύπρου. Το Φεστιβάλ Κλασικής Μουσικής ξεκίνησε το 1988 ως μια «Βραδιά Ταλαντούχων Σπουδαστών», στη συνέχεια έγινε «Εβδομάδα Κλασικής Μουσικής» και έπειτα «Δεκαπενθήμερο Κλασικής Μουσικής». Η επιτυχία του ήταν τέτοια που μετεξελίχθηκε σήμερα σε ένα πραγματικό Φεστιβάλ του οποίου η φήμη έχει ξεπεράσει τα σύνορα της πατρίδας μας, γεγονός που φαίνεται από τις πολλές αλλά και σημαντικές αιτήσεις για συμμετοχή απ' όλο τον κόσμο. Να σημειώσουμε ότι είναι το μοναδικό Φεστιβάλ αυτού του είδους στην Κύπρο.

8. ΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ ΗΜΕΡΕΣ

Τις μέρες των εορτών του Πάσχα ο Δήμος Λάρνακας σε συνεργασία με την εκκλησία του Αγίου Λαζάρου, εγκαινίασε από το 1997 μια σειρά προγραμμάτων με την ονομασία «Βυζαντινές Ημέρες». Οι εκδηλώσεις αυτές έχουν γίνει πια θεσμός και περιλαμβάνουν εκθέσεις και συναυλίες με Βυζαντινές Χορωδίες από την Κύπρο και το εξωτερικό.

9. ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΑ

Η Γιορτή των Ανθεστηρίων η οποία γιορτάζεται στον τόπο μας από αρχαιοτάτων χρόνων αναβαθμίστηκε με διάφορα μέτρα που έλαβε ο Δήμος ο οποίος παρέμεινε και ο μοναδικός διοργανωτής. Η Γιορτή περιλαμβάνει Παρέλαση Αρμάτων και Ομάδων, Καλλιτεχνικό πρόγραμμα στην Εξέδρα της Παραλίας και ρίψη πυροτεχνημάτων

10. ΓΙΟΡΤΗ ΚΑΤΑΚΛΥΣΜΟΥ

Κατάλοιπο και συνέχεια πανάρχαιων ελληνικών εκδηλώσεων στον τόπο μας αποτελεί η Γιορτή του Κατακλυσμού που με κάθε μεγαλοπρέπεια γιορτάζει κάθε χρόνο η πόλη του Ζήνωνα, η Λάρνακα. Πολλές και σημαντικές οι αλλαγές που επήλθαν με την πάροδο των αιώνων στη μεγάλη αυτή γιορτή, όμως μπορούμε με κάθε βεβαιότητα να πούμε ότι ο χρόνος δεν άγγιξε την καρδιά του Κατακλυσμού, η οποία είναι η λαϊκή μας παράδοση. Διατηρώντας σαν κόρη οφθαλμού τις εκδηλώσεις και τους διαγωνισμούς, που κάποιους απ' αυτούς μπορούμε να εντοπίσουμε την ύπαρξη στην ομηρική αρχαιότητα, όπως για παράδειγμα τους διαγωνισμούς ποίησης - κυπριακών ποιημάτων και τσιαττισμάτων, καθώς και άλλους, βρίσκουμε στη Βυζαντινή παράδοση, για να αναφέρουμε μόνο τον μπάλο το γνωστό μανέ, αλλά και στην καθημερινή ζωή των προγόνων μας της υπαίθρου π.χ. αυλό. Ο Δήμος Λάρνακας, ο διοργανωτής της Γιορτής, παρουσιάζει κάθε χρόνο ένα εξαήμερο με πλούσια παραδοσιακά προγράμματα, το οποίο επενδύει με αθλητικά γεγονότα όπως ιστιοπλοϊκούς και κολυμβητικούς αγώνες, Παγκύπριο Πρωτάθλημα Μπητς-Βόλλεϋ, συναυλίες με ντόπιους και Ελλαδίτες καλλιτέχνες, χορευτικά, κυπριακά σκετς, θεατρικές παραστάσεις, παιδικά προγράμματα, πυροτεχνήματα, σατιρικά νούμερα και πολλά άλλα. Τα 3.000 και πλέον άτομα που λαμβάνουν μέρος στα διάφορα προγράμματα αλλά και οι 300.000 περίπου επισκέπτες βοηθούν κάποιον να αντιληφθεί το μέγεθος της Γιορτής του Κατακλυσμού στη Λάρνακα.

11. «ΤΑ ΓΝΩΣΤΑ ΜΙΟΥΖΙΚΑΛ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ»

Η Λάρνακα ως ένας τουριστικός προορισμός αλλά και ως μια πόλη που θέλει να πρωτοπορεί στα πολιτιστικά και με την ύπαρξη εδώ του μεγαλύτερου και καλύτερα οργανωμένου αμφιθεάτρου (Πατίτσιο Δημοτικό Αμφιθέατρο Λάρνακας) στην Κύπρο, αποτέλεσε τον ιδανικό τόπο για τη διοργάνωση αυτού του είδους θεάματος. Έτσι από το 2002 καθιερώθηκε με τη βοήθεια του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού αλλά και του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού ο θεσμός αυτός. Κάθε χρόνο πριν την επίσημη έναρξη του Φεστιβάλ Λάρνακας δίνονται παραστάσεις από τα «Γνωστά Μιούζικαλ του Κόσμου» που μέχρι σήμερα μας έρχονται κατευθείαν από το West End του Λονδίνου.

12. ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

Αυτό που μπορούμε να πούμε χωρίς καμιά αμφισβήτηση είναι ότι το Φεστιβάλ Λάρνακας έχει καθιερωθεί και στέκει πια πάνω σε γερές βάσεις. Το επίπεδο των εκδηλώσεων χρόνο με το χρόνο ανεβαίνει σταθερά και με αλματώδη βήματα. Ο κόσμος έχει αγκαλιάσει το θεσμό αυτό, γεγονός που μαρτυρούν οι πληρότητες των θεάτρων. Στο Φεστιβάλ Λάρνακας έχουν φιλοξενηθεί κατά καιρούς μεγάλα και σημαντικά ονόματα, συγκροτήματα απ' όλο τον κόσμο.

Τα πιο πάνω αφορούν τις βασικές εκδηλώσεις του Δήμου που όπως αναφέραμε είναι αυτές που έχουν πια καθιερωθεί και δημιουργούν με τον τρόπο αυτό μια μόνιμη πολιτιστική ζωή στην πόλη. Αποτελούν όμως όπως τονίσαμε στην αρχή αυτού του σημειώματος, μόνο ένα μέρος των αρμοδιοτήτων της πολιτιστικής Υπηρεσία του Δήμου. Μέσα στις άλλες σημαντικές δραστηριότητες της συμπεριλαμβάνονται η διαχείριση και λειτουργία όλων των χώρων πολιτιστικής υποδομής της πόλης που εν συντομία θα παρουσιάσουμε πιο κάτω:

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Το Δημοτικό Μουσείο Φυσικής Ιστορίας της Λάρνακας εγκαινιάστηκε στις 22 Νοεμβρίου του 1992. Ασχολείται αποκλειστικά με κυπριακά εκθέματα και περιλαμβάνει σχεδόν στο σύνολο τους όλα τα πουλιά, θηλαστικά και ερπετά που ζουν στον τόπο μας. Μοναδική ανά το παγκόσμιο είναι η συλλογή κυπριακών εντόμων (πέραν από 6000 έντομα). Παρουσιάζεται επίσης σε ικανοποιητικό βαθμό η χλωρίδα της Κύπρου και το θαλάσσιο περιβάλλον καθώς επίσης και η γεωλογία περιλαμβάνοντας και απολιθώματα ηλικίας πολλών εκατομμυρίων χρόνων.

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΩΔΕΙΟ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

Το Δημοτικό Ωδείο Λάρνακας άρχισε τη λειτουργία του τον Οκτώβριο του 1992. Η δημιουργία του τοποθέτησε τα μουσικά πράγματα της πόλης πάνω σε καινούρια και πιο ουσιαστική βάση, δίνοντας έτσι περαιτέρω ώθηση στον τομέα της μουσικής, όπου η πόλη του Ζήνωνα έχει μακρά παράδοση. Το Δημοτικό Ωδείο Λάρνακας αποτελεί φυτώριο για τη Δημοτική Φιλαρμονική αλλά και για άλλες τοπικές ορχήστρες και προσφέρει στα νέα παιδιά της Λάρνακας την ευκαιρία για σωστή και ολοκληρωμένη μουσική εκπαίδευση. Ήδη τα αποτελέσματα είναι εμφανή. Πολλοί από τους μαθητές μας σπουδάζουν με επιτυχία στο εξωτερικό και άλλοι εργάζονται στον

τόπο μας. Το Ωδείο μας πρωτοπορεί και πρωτοτυπεί αφού ειδικεύεται στον τομέα της διδασκαλίας των πνευστών οργάνων, ο οποίος είναι ανύπαρκτος στην Κύπρο. Φυσικά διδάσκονται πιάνο καθώς και θεωρητικά μαθήματα.

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

Το σημαντικότερο ίσως έργο Πολιτιστικής υποδομής που έγινε ποτέ στην πόλη μας. Το Πολιτιστικό Κέντρο, που στεγάζεται στις αναπαλαιωμένες αποθήκες του τελωνείου που κτίστηκε επί Αγγλοκρατίας, περιλαμβάνει τη Δημοτική Πινακοθήκη Λάρνακας και το Μουσείο Παλαιοντολογίας. Τα εγκαίνια έγιναν το 1995 από το Δήμαρχο Αθηναίων κ. Αβραμόπουλο. Η λειτουργία του Κέντρου ανέβασε οπωσδήποτε κατακόρυφα την ποιότητα της πολιτιστικής ζωής στη Λάρνακα και άνοιξε νέους ορίζοντες στον τομέα της τέχνης που είναι ήδη αισθητοί στην πόλη μας. Η Δημοτική Πινακοθήκη θεωρείται ο καλύτερος χώρος τέχνης στην Κύπρο και μπορεί να φιλοξενήσει οποιαδήποτε έκθεση. Το Μουσείο Παλαιοντολογίας είναι από τα μοναδικά στο είδος του.

ΠΑΤΤΙΧΕΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

Στις 9 Ιουλίου 1990 εγκαινιάστηκε το Παττίχειο Δημοτικό Αμφιθέατρο Λάρνακας. Η δαπάνη για την ανέγερση του θεάτρου ήταν μια γενναιόδωρη προσφορά του Φιλανθρωπικού Ιδρύματος Νίκου και Δέσποινας Παττίχη. Ένα θερινό Δημοτικό αμφιθέατρο στην πόλη μας, το οποίο φιλοξενεί τις μεγάλες πολιτιστικές εκδηλώσεις του καλοκαιριού, σχεδιασμένο και κατασκευασμένο στα πρότυπα των αρχαίων ελληνικών θεάτρων, με αμφιθεατρικό σχήμα, το οποίο είναι αρμονικά ενταγμένο στο χώρο του μεγάλου πάρκου της Αλυκής Λάρνακας, τοποθετημένο στις παρυφές ενός από τα υψώματα του.

ΚΗΠΟΘΕΑΤΡΟ ΣΤΟ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟ ΚΑΣΤΡΟ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

Ο χώρος της εσωτερικής αυλής του Μεσαιωνικού Κάστρου της πόλης, δεν μπορεί παρά να είναι ο ιδανικότερος για την προβολή διαφόρων θερινών παραστάσεων. Ο ειδυλλιακά πανέμορφος κήπος του Κάστρου προσφέρεται ως ο καταλληλότερος ίσως χώρος για αυτές τις εκδηλώσεις και μπορεί να εμπνεύσει τον κάθε δημιουργό ή / και θεατή.

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

Τα εγκαίνια έγιναν στις 16 Νοεμβρίου 1996 από τον τότε Πρόεδρο της Βουλής. Η απουσία του Θεάτρου ήταν μέχρι το 1996 ο σοβαρότερος ανασταλτικός παράγοντας στην πολιτιστική ανάπτυξη της πόλης. Η δημιουργία του συμπλήρωσε σε μεγάλο βαθμό τα υπάρχοντα έργα υποδομής κάνοντας έτσι τη Λάρνακα σημαντικό πολιτιστικό κέντρο.

ΕΞΕΔΡΑ ΠΑΡΑΛΙΑΣ

Με τη δημιουργία του παραλιακού μετώπου λήφθηκε πρόνοια για την κατασκευή μόνιμης εξέδρας με τον απαραίτητο εξοπλισμό για τη διοργάνωση εκδηλώσεων. Η κατασκευή αυτή αποδείχτηκε σημαντική αφού οι εκδηλώσεις που γίνονται συχνά στο χώρο αυτό, δίνουν ζωή και μια άλλη, κοσμοπολίτικη όψη στη Λάρνακα βοηθώντας και εμπλουτίζοντας με τον τρόπο τους το τουριστικό προϊόν της πόλης.

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ – ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

Εντατικοποιήθηκε και εμπλουτίστηκε σε τέτοιο βαθμό το Ιστορικό Αρχείο Λάρνακας που να αποτελεί σήμερα ένα από τα πιο πλούσια αρχεία στον τόπο μας. Με την αναπαλαίωση του κτιρίου, όπου βρίσκονταν τα γραφεία του τελωνείου Λάρνακας και τα οποία εφάπτονται του Πολιτιστικού Κέντρου στην Πλατεία Ευρώπης, το Αρχείο μεταφέρθηκε εκεί για να μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τους μελετητές, ερευνητές κ.ά. Στο ισόγειο εκτίθενται τα υλικά που έχουν μουσειακό χαρακτήρα και στον πρώτο όροφο στεγάζεται το Πολιτιστικό Τμήμα καθώς επίσης φιλοξενείται το αρχείο το οποίο αποτελείται από χιλιάδες φωτογραφίες, γκραβούρες, παλιούς χάρτες βιβλία, εφημερίδες, έγγραφα κλπ.

ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

Στο Κοινοτικό Κέντρο στεγάζεται η Δημοτική Φιλαρμονική και Χορωδία του Δήμου Λάρνακας καθώς επίσης και το Δημοτικό Ωδείο. Στα πλαίσια λειτουργίας των πιο πάνω υποχρέωση της υπηρεσίας είναι να προγραμματίζει, να εμπλουτίζει και να διοργανώνει συναυλίες των μουσικών σχημάτων στην πόλη μας αλλά και σε άλλες πόλεις στην Κύπρο και στο εξωτερικό. Στο ίδιο χώρο διατηρούμε αποθηκευτικούς χώρους όπου φυλάγεται υλικό του Ιστορικού Αρχείου Λάρνακας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΦΟΡΕΙΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

4.1 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ¹⁵

Η Αναπτυξιακή Εταιρεία Λάρνακας ιδρύθηκε από την Αυτοδιοίκηση για την Αυτοδιοίκηση.

Συστάθηκε για να στηρίζει και να υποστηρίζει:

- τους Δήμους και τις Κοινότητες
- τους Γεωργούς και τους Κτηνοτρόφους
- τους Επαγγελματίες και τους Επιχειρηματίες
- τους Ξενοδόχους και τους Βιομηχάνους
- τους απλούς Πολίτες και τους Κατοίκους
- τους Φορείς και τους Συνδέσμους της περιοχής
- τις Οργανώσεις και τις Ομάδες της περιοχής

Οι σκοποί ίδρυσής της είναι για να καλύψει τις ακόλουθες ανάγκες:

- πληροφόρηση και ενημέρωση για θέματα Ευρωπαϊκής Ένωσης
- στήριξη των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον αναπτυξιακό τους ρόλο και σχεδιασμό
- αναπτυξιακό σχεδιασμό της ευρύτερης περιοχής
- αξιοποίηση στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό των διαθέσιμων εθνικών και κοινοτικών πόρων (της Ευρωπαϊκής Ένωσης) μέσα από τη συμμετοχή και διαχείριση σχετικών προγραμμάτων
- τεχνική στήριξη των κατοίκων και των φορέων της περιοχής στους τομείς επιμόρφωσης και κατάρτισης, βελτίωσης ποιότητας ζωής και γενικότερα της κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης
- ανάληψη πρωτοβουλιών σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος, διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς και ανάπτυξης της εσωτερικής συνοχής της
- ανάπτυξη των σχέσεων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Κύπρου με τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Μεσογείου, της Μέσης Ανατολής και των Βαλκανίων
- προώθηση της ευρύτερης δυνατής συνεργασίας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με τους φορείς του Δημοσίου, του Ημικρατικού και του Ιδιωτικού τομέα, επιδιώκοντας τη συνέργια και την εταιρικότητα.

¹⁵ Ιστοσελίδα Αναπτυξιακής Εταιρείας Λάρνακας, www.anetel.com

4.2 ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΛΑΡΝΑΚΑΣ (ΕΒΕΛ)

Το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Λάρνακας αποτέλεσε τη συνέχεια του Εμπορικού Επιμελητηρίου Λάρνακας το οποίο ιδρύθηκε στην δεκαετία του 1940. Το 1963 τα Επιμελητήρια οργανώθηκαν σε ομοσπονδιακή δομή όπου συμμετέχει και το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Λάρνακας, με σύνδεση με την αντίστοιχη οργάνωση των International Chambers.

Το Επιμελητήριο εκτός από συνδικαλιστική οργάνωση των επιχειρηματιών έχει ευρύτερα ενδιαφέροντα και δράσεις σε ότι αφορά τοπική ανάπτυξη.

Ειδικότερα το επιμελητήριο:

- Ενημερώνει τους επιχειρηματίες για αλλαγές σε νομοθεσίες, προσφορές σχέδια επιδοτήσεων κ.α.
- Διοργανώνει εμπορικές αποστολές σε χώρες που παρουσιάζουν επιχειρηματικό ενδιαφέρον για τους Κύπριους επιχειρηματίες.
- Υποδέχεται ξένες εμπορικές αποστολές οι οποίες επισκέπτονται την Κύπρο.
- Διοργανώνει σεμινάρια για ενημέρωση και εκπαίδευση των επιχειρηματιών.
- Εκπροσωπεί τους επιχειρηματίες σε επιτροπές της Βουλής προωθώντας διεκδικήσεις αλλά και θέματα τοπικής ανάπτυξης.

4.3. ΕΝΩΣΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

Η Ένωση Κοινοτήτων Λάρνακας ιδρύθηκε το 1987. Οι κύριες δραστηριότητες της Ένωσης Κοινοτήτων Λάρνακας διακρίνονται ως εξής:

- Υποστήριξη – οργάνωση των Κοινοτικών Συμβουλίων της Επαρχίας Λάρνακας.
- Προώθηση επίλυσης προβλημάτων των Κοινοτικών Συμβουλίων της Επαρχίας Λάρνακας.
- Συμμετοχή σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα.
- Διοργάνωση ημερίδων, σεμιναρίων και άλλων εκδηλώσεων, για ενημέρωση – εκπαίδευση των αιρετών και των στελεχών των Κοινοτικών Συμβουλίων της Επαρχίας και άλλων φορέων.

4.4 ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΞΕΝΟΔΟΧΩΝ (ΠΑΣΥΞΕ)

Ο Παγκύπριος Σύνδεσμος Ξενοδόχων (ΠΑΣΥΞΕ) είναι η Συνδικαλιστική Οργάνωση των ξενοδόχων της Κύπρου. Το ιστορικό και η ύπαρξη του Συνδέσμου έχουν τις ρίζες τους στα μέσα της δεκαετίας του 1930 όταν η Κυβέρνηση μαζί με τους τότε ξενοδόχους προχώρησε στη σύσταση της πρώτης "Ένωσης Ξενοδόχων". Οι

βάσεις ωστόσο για τη σύγχρονη συνδικαλιστική μορφή που πήρε ο Σύνδεσμος τέθηκαν το 1944 με την εθελοντική ίδρυση της "Παγκύπριας Ξενοδοχειακής Ένωσης" από τους ξενοδόχους όλης της Κύπρου. Το 1962, με την επίσημη εγγραφή της σαν συντεχνία μετονομάστηκε σε "Παγκύπριο Σύνδεσμο Ξενοδόχων".

Οι κύριοι σκοποί του ΠΑΣΥΞΕ είναι οι εξής:

- Η προάσπιση και προαγωγή των καλώς νοουμένων εργοδοτικών και επαγγελματικών συμφερόντων των ξενοδόχων και του τόπου γενικά.

- Η προαγωγή της τουριστικής ανάπτυξης της Κύπρου.
- Η εξύψωση και ανάπτυξη των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων της Κύπρου και η βελτίωση του επαγγελματικού ξενοδοχειακού επιπέδου.
- Η προώθηση της αλληλεγγύης μεταξύ των Μελών του και η ανάπτυξη πνεύματος συνεργασίας για την επίτευξη των κοινών στόχων.

ΜΕΡΟΣ Γ΄

ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

Στόχος

Στόχος της μελέτης είναι στα πλαίσια της Στρατηγικής Επανατοποθέτησης της Κύπρου, η Λάρνακα (πόλη και επαρχία) να σχεδιάσει ένα Στρατηγικό πρόγραμμα το οποίο θα βασιστεί στο όραμα της περιοχής για τουριστική ανάπτυξη, να διαφοροποιηθεί από τον ανταγωνισμό και να επιλύσει τα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα. Παράλληλα, μέσω της μελέτης αναζητήθηκαν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και οι δυνατότητες της περιοχής. Η μελέτη έλαβε υπόψη φυσικά τον στρατηγικό σχεδιασμό του ΚΟΤ.

Πηγές πληροφοριών / στοιχείων

Για σκοπούς συλλογής χρησίων στοιχείων και πληροφοριών πραγματοποιήθηκε έρευνα γραφείου, μεταξύ ξένων περιηγητών της περιοχής, μεταξύ Κυπρίων, μεταξύ τουριστικών πρακτόρων, μεταξύ ξενοδόχων, μεταξύ υπεράκτιων εταιρειών, αεροπορικών εταιρειών και μεταξύ ιδιοκτητών δεύτερης κατοικίας.

Η SWOT ανάλυση που ακολουθεί είναι αποτελέσματα της επεξεργασίας των απαντήσεων στο ερωτηματολόγιο [«Παράρτημα Α»] που έδωσαν οι τοπικά εμπλεκόμενοι φορείς και ξένοι περιηγητές.

Άλλες πηγές πληροφοριών αποτέλεσαν το Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών, ο Κυπριακός οργανισμός Τουρισμού, άλλες έρευνες της Cypronetwork, ETC (European Travel Commission), IPK International.

Μεθοδολογία για Υλοποίηση

- Καθορισμός των ζητούμενων και της έρευνας κοινού και των σχετικών προδιαγραφών
 - ✓ Καταγραφή τοπικών χαρακτηριστικών: τοπικού πληθυσμού, τουριστικής κίνησης, τουριστικού προορισμού.
 - ✓ Έρευνα Προσδοκιών του τοπικού πληθυσμού.
 - ✓ Έρευνα απαιτήσεων – ικανοποίησης επισκεπτών ξένων και Κύπριων.
 - ✓ Επιλέχθηκαν 6 διαφορετικές ομάδες – στόχοι (ομάδες εστίασης -focus groups) σε κάθε περιοχή, ως εξής:
 1. Οι αγρότες.
 2. Οι επιχειρηματίες τουρισμού - ξενοδόχοι
 3. Τουριστικοί πράκτορες
 4. Υπεράκτιες εταιρείες
 5. Αεροπορικές εταιρείες.
 6. Ιδιοκτήτες κέντρων αναψυχής
 7. Αναπτυξιακή Εταιρεία Λάρνακας
 8. Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Λάρνακας (ΕΒΕΛ)
 9. Εκπρόσωποι ΟΤΑ.

- √ Καταγράφηκαν οι απαντήσεις με προσωπικές συνεντεύξεις σε κάθε διαφορετική ομάδα στόχο και συγκεντρώθηκαν συνολικά 18 (2 ανά ομάδα) ερωτηματολόγια προσδοκίων ομάδων – στόχων του τοπικού πληθυσμού.
- Ποσοτική έρευνα επισκεπτών Κυπρίων και ξένων με δομημένο ερωτηματολόγιο
 - √ Εκπονήθηκε σε 2 ομάδες επισκεπτών Κυπρίους και ξένους.
 - √ Κάθε ομάδα επισκεπτών περιελάμβανε άτομα διαφορετικού φύλου, εκπαίδευσης, ηλικίας, οικογενειακής κατάστασης, διαφορετικού επαγγέλματος.
 - √ Συντάχθηκε ερωτηματολόγιο το οποίο συμπληρώθηκε με προσωπικές συνεντεύξεις των επισκεπτών.
 - √ Το ερωτηματολόγιο των επισκεπτών περιελάμβανε ερωτήσεις, κλειστές και πολλαπλής επιλογής.
 - √ Συγκεντρώθηκαν 20 (10 για ξένους και 10 για Κύπριους) ερωτηματολόγια απαιτήσεων – ικανοποίησης επισκεπτών.
- Καταγραφή τοπικών χαρακτηριστικών: τοπικού πληθυσμού, τουριστικής κίνησης, τουριστικού προορισμού.
 - √ Η έρευνα βασίστηκε σε υπάρχοντα στοιχεία από έρευνες που είχαν εκπονηθεί, τουριστικοί οδηγοί, εκδόσεις, κλπ.
 Στατιστική ανάλυση της ποσοτικής έρευνας και εννοιολογική ανάλυση των ευρημάτων της ποιοτικής έρευνας
 - √ Μετά τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων ακολούθησε η κωδικοποίηση των ερωτήσεων και η στατιστική επεξεργασία.

Παγκόσμιες τάσεις

Δημογραφικοί, κοινωνικοί, οικονομικοί, πολιτικοί, περιβαλλοντικοί και τεχνολογικοί παράγοντες προκαλούν συνεχείς και καθοριστικές μεταβολές στη παγκόσμια τουριστική αγορά και δημιουργούν έντονες ανταγωνιστικές συνθήκες. Το νέο προφίλ του τουρίστα συνθέτει άτομο με υψηλό επίπεδο μόρφωσης, απαιτητικό, ανεξάρτητο, δραστήριο, καλό γνώστη των τουριστικών προορισμών, ευαίσθητο σε θέμα κόστους αλλά και ασφάλειας και σταθερότητας, χρήση του διαδικτύου. Η τουριστική αγορά καλείται να αντεπεξέλθει σε νέα δεδομένα και να ικανοποιήσει νέους τομείς και αγορές όπως η περιπέτεια, η φύση, ο αθλητισμός, η ευεξία, η διασκέδαση, η ηρεμία.

Χαμηλή προτίμηση της Λάρνακας για περιοχή διαμονής

Το 8,15% των ξένων επισκεπτών της Κύπρου έχουν επιλέξει την επαρχία της Λάρνακας για τη διαμονή τους. Από αυτούς το μεγαλύτερο ποσοστό προέρχονται από την Ελλάδα (14%), τη Ρωσία (11,7%) και με μικρότερα ποσοστά ακολουθούν η Γερμανία (8,8%), το Ηνωμένο Βασίλειο (6,2%) και η Σουηδία (6%).

Τουριστικά καταλύματα & Κέντρα Αναψυχής Αδυναμίες σε ποιότητα και περιορισμένος αριθμός κλινών

Οι περισσότερες κλίνες συγκεντρώνονται στη Βορειοανατολική περιοχή της Λάρνακας ενώ στην περιοχή του Δήμου Λάρνακας βρίσκονται τα οργανωμένα και άλλα τουριστικά διαμερίσματα. Ωστόσο, αδυναμία συνιστά το γεγονός ότι η Λάρνακα παρουσιάζει έλλειψη κλινών και σχετικά χαμηλή ποιότητα υποδομής, ενώ δεν διαθέτει κλίνες στις κατηγορίες των τουριστικών χωριών και επαύλεων. Τα κέντρα αναψυχής παρουσιάζουν μεγάλο εύρος σε ποικιλία / ποσότητα αλλά και ποιότητα.

Αρχαιολογικά – θρησκευτικά μνημεία – πολιτιστικές εκδηλώσεις

Πλούσια κληρονομιά και σημαντικές εκδηλώσεις

Η περιοχή της Λάρνακας είναι πλούσια σε αρχαιολογικούς χώρους με σημαντικότερους το Αρχαίο Κιτίον και την Τέντα Καλαβασού. Επίσης, διαθέτει αξιόλογα θρησκευτικά μνημεία όπως η Εκκλησία του Αγίου Λαζάρου και ο Μουσουλμανικός ναός Χαλά Σουλτάν Τεκκές, μοναδικός σε ολόκληρη την Κύπρο. Μουσεία και άλλα πολιτιστικά σημεία, τουριστικοί περίπατοι και πλήθος σημαντικών πολιτιστικών εκδηλώσεων, με σημαντικότερη αυτή του Κατακλυσμού, προσδίδουν στην πόλη και επαρχία Λάρνακας σπουδαία πολιτιστική ταυτότητα

Αγροτουρισμός

Ο πρώτος προορισμός της Κύπρου

Αξιοσημείωτο είναι το αγροτουριστικό προϊόν που έχει να προσφέρει η Λάρνακα. Στόχο αποτελεί η διατήρηση και ανάδειξη του παραδοσιακού χαρακτήρα των χωριών της περιοχής ενώ προσφέρονται ποικίλες παραδοσιακές δραστηριότητες στις οποίες ο ξένος επισκέπτης μπορεί να εμπλακεί. Εξαιρετικά αξιόλογη και μοναδική είναι η παράδοση της ορεινής Λάρνακας στην χειροτεχνία, αργυροχοία, κέντημα και αγγειοπλαστική. Ωστόσο, βελτίωσης χρήζει το οδικό δίκτυο και γενικά το σύστημα μεταφορών στις αγροτικές περιοχές.

Φυσικές ομορφιές, Αθλητική υποδομή κ.ά

Μοναδικό θέαμα φυσικής ομορφιάς και σπάνιος υδροβιότοπος εξαιρετικής σημασίας είναι η Αλυκή της Λάρνακας ενώ και η παραλία των Φοινικούδων αποτελεί ένα μοναδικό στοιχείο φυσικής ομορφιάς. Σχετικά ικανοποιητική είναι η αθλητική υποδομή της πόλης ενώ το θεματικό πάρκο με θέμα το αλάτι που προγραμματίζεται για το 2006 θα αναβαθμίσει περαιτέρω την τουριστική υποδομή της περιοχής.

Διανομή / Διάθεση

Αεροπορικές εταιρείες, κρουαζιέρες, direct bookings, και τουριστικές εκθέσεις

είναι τα κανάλια διανομής του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου και της Λάρνακας. Η άρση του περιορισμού του δικτύου των πτήσεων από και προς αριθμό προορισμών είναι καθοριστική όπως και η αναβάθμιση των δύο αεροδρομίων και του επιβατικού λιμανιού. Τέλος, τα Direct Bookings αποτελούν τη νέα πραγματικότητα.

- Κύριο σημείο εισόδου - εξόδου προς / από Κύπρο
- Ήσυχη, μικρή συμμαζεμένη πόλη με πεντακάθαρές παραλίες, με πολιτιστικό και θρησκευτικό πλούτο
- Μίγμα Δυτικής και Ανατολίτικης κουλτούρας
- Πλούσια και μοναδική παράδοση σε κέντημα, χειροτεχνία, αργυροχοία
- Το κέντρο της Κύπρου
- Πρώτη στην ανάπτυξη αγροτουρισμού

«Λάρνακα, είσοδος στην Κύπρο, ένα κράμα επιδράσεων Δύσης και Ανατολής που άφησαν μέσα στο χρόνο τ'αχνάρια τους στην περιοχή, ένας προορισμός που συνδυάζει την ήσυχη παραθαλάσσια πόλη με πλούσια πολιτιστικά στοιχεία και την χαρακτηριστική προκυμαία της, μακρύ παραλιακό μέτωπο και χωριά με μοναδικά παραδοσιακά χαρακτηριστικά».

Ανάλυση SWOT- Πλεονεκτήματα / Μειονεκτήματα

Κύρια πλεονεκτήματα της Λάρνακας είναι:

- Αερολιμένας, λιμάνι και Μαρίνα προσφέρονται για αύξηση αφίξεων
- Ξεχωριστός χαρακτήρας - μίγμα Δυτικής και Ανατολίτικης κουλτούρας
- Πρώτη επαρχία Αγροτουρισμού
- Μεγάλο παραλιακό μέτωπο, καθαρές παραλίες
- Πλούσια σε πολιτιστική κληρονομιά και θρησκευτικά μνημεία

Κύρια μειονεκτήματα της Λάρνακας είναι:

- Υποβαθμισμένη υποδομή σε οδικό δίκτυο, διυλιστήρια t Περιορισμένος αριθμός κλινών και μεγάλος αριθμός προβληματικών
- Απουσία χαρακτήρα και αμμώδους παραλίας στην περιοχή Ζυγίου
- Εξάρτηση από διοργανωτές ταξιδιών
- Ανεπαρκής προβολή αρχαιοτήτων και πολιτιστικών αξιοθέατων και εκδηλώσεων

Ανάλυση SWOT- Ευκαιρίες Απειλές

Κύριες ευκαιρίες για τη Λάρνακα είναι:

- Αυξητική τάση χρήσης διαδικτύου
 - Κίνητρα για αναβάθμιση αγροτουριστικού προϊόντος t Συμμετοχή σε Ευρωπαϊκά προγράμματα στήριξης πολιτιστικής κληρονομιάς
- Αύξηση στη συχνότητα ταξιδιών

Κύριες απειλές για τη Λάρνακα είναι:

- Μείωση αγοραστικής δύναμης τουριστών
- Αύξηση τρομοκρατίας και εξάπλωση ασθενειών
- Ανασφάλεια λόγω πολιτικού προβλήματος
- Έλλειψη κινήτρων επιχειρηματικής δραστηριότητας
- Ανταγωνιστικοί προορισμοί προσφέρουν χαμηλότερες τιμές
- Τάση για πιο σύντομα ταξίδια
- Αρνητική εικόνα λόγω διυλιστηρίων
- Αποτρεπτικές πολεοδομικές ρυθμίσεις για αναβάθμιση τουριστικών μονάδων

Στόχοι Λάρνακας 2005 - 2010

Οι στόχοι αφίξεων που έχουν τεθεί για τη Λάρνακα έχουν βασισθεί σε ποσοστό αύξησης της τάξης του 3% για την περίοδο 2005-2007 και 4% για την περίοδο 2008-2010. Οι αντίστοιχοι στόχοι δαπανών έχουν υπολογισθεί με αύξηση 3% για τα έτη 2005-2008 και 5% για τα έτη 2008-2010.

Συγκεκριμένα:

Οι προβλέψεις αφίξεων της Λάρνακας υπολογίζονται σε: 2005 - 225 χιλ., 2006 - 231 χιλ., 2007 - 238 χιλ., 2008 - 248 χιλ., 2009 - 258 χιλ., 2010 - 268 χιλ.

Οι προβλέψεις εσόδων υπολογίζονται σε: 2005 - 90 εκ., 2006 - 65,5 εκ., 2007 - 101,3 εκ., 2008 - 110,6 εκ., 2009 - 120,8 εκ., 2010 - 131,9 εκ.

Κατάτμηση Αγοράς βάσει εθνικότητας

Χώρες υψηλής προτεραιότητας για τη Λάρνακα είναι:

- Ηνωμένο Βασίλειο
- Ελλάδα
- Ρωσία
- Γερμανία
- Ολλανδία
- Αυστρία
- Σουηδία
- Ισραήλ

Χώρες με συγκριτική προτίμηση στη Λάρνακα

- Αίγυπτος
- Λίβανος
- Χώρες του Κόλπου
- Ιρλανδία
- Φιλανδία
- Δανία
- Νορβηγία
- Η.Π.Α.

Χώρες δευτερεύουσας σημασίας

- Ελβετία
- Βέλγιο
- Γαλλία
- Ιταλία
- Συρία
- Λιβύη
- Ιορδανία

Εγχώριος Τουρισμός

- Λευκωσία
- Ελεύθερη Αμμόχωστος
- Λεμεσός

Κατάτμηση Αγοράς βάσει Δημογραφικών

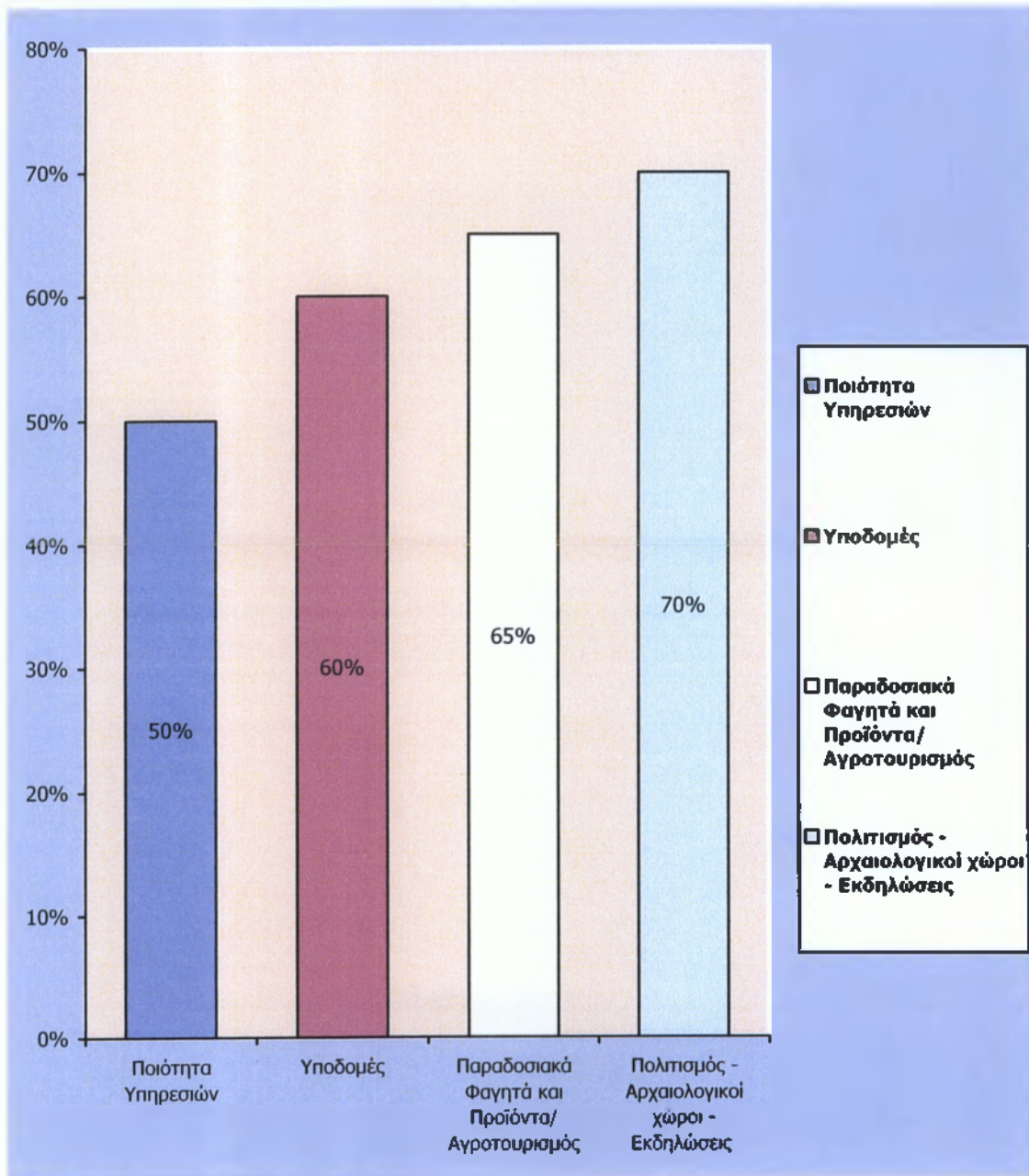
- Συνταξιούχοι, 65+
- Οικογένειες με παιδιά κάτω των 12
- Ζευγάρια που αναζητούν ήσυχο περιβάλλον

Κατάτμηση Αγοράς βάσει Δραστηριοτήτων / Κινήτρων

- Ήλιος - Θάλασσα Συν
- Ιστορία & Πολιτισμός (Κουλτούρα) ~ Θρησκευτικός Τουρισμός
- Αγροτουρισμός
- Αθλητικός Τουρισμός (προετοιμασία ομάδων ποδοσφαίρου)
- Yachting
- Συνέδρια & Ταξίδια κινήτρων ~ Ταξίδια μικρής διάρκειας
- Γαστρονομία
- Shopping

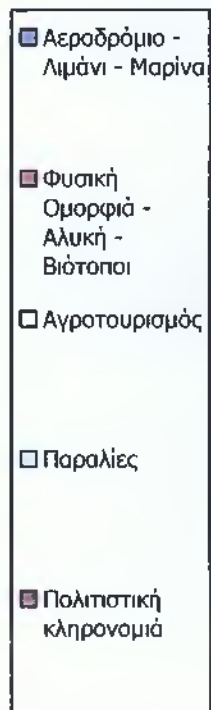
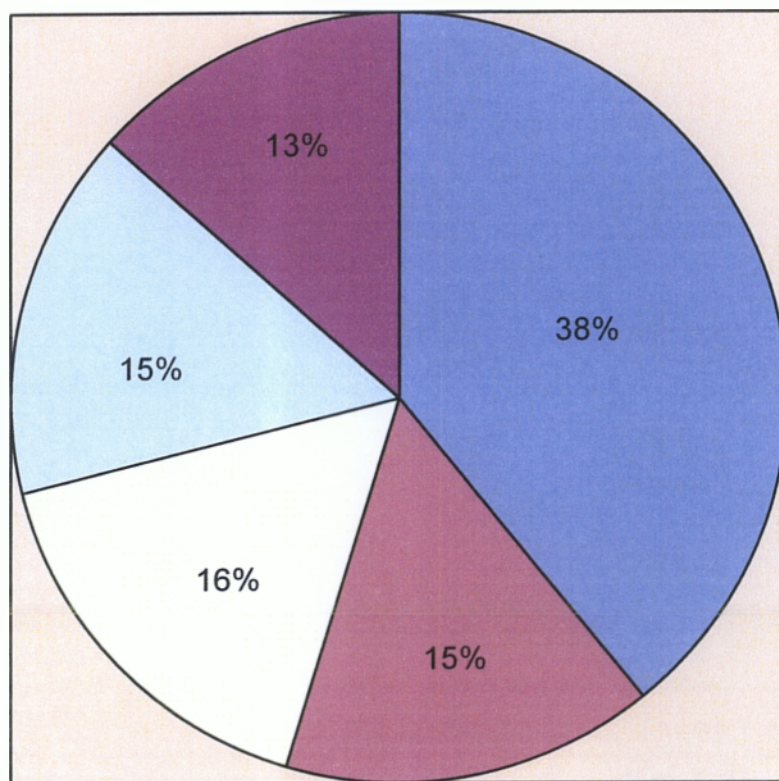
**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ
[ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Α»]**

ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ – ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ¹⁶

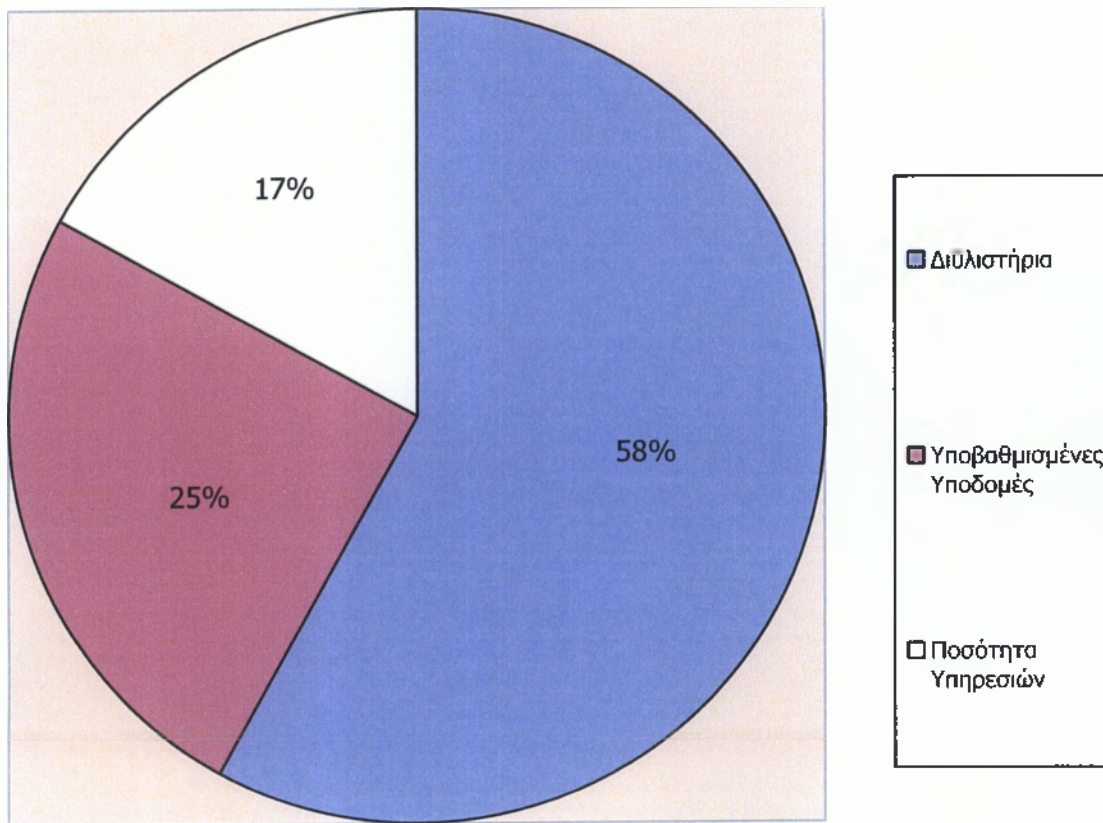
¹⁶ Προσωπική έρευνα

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ¹⁷

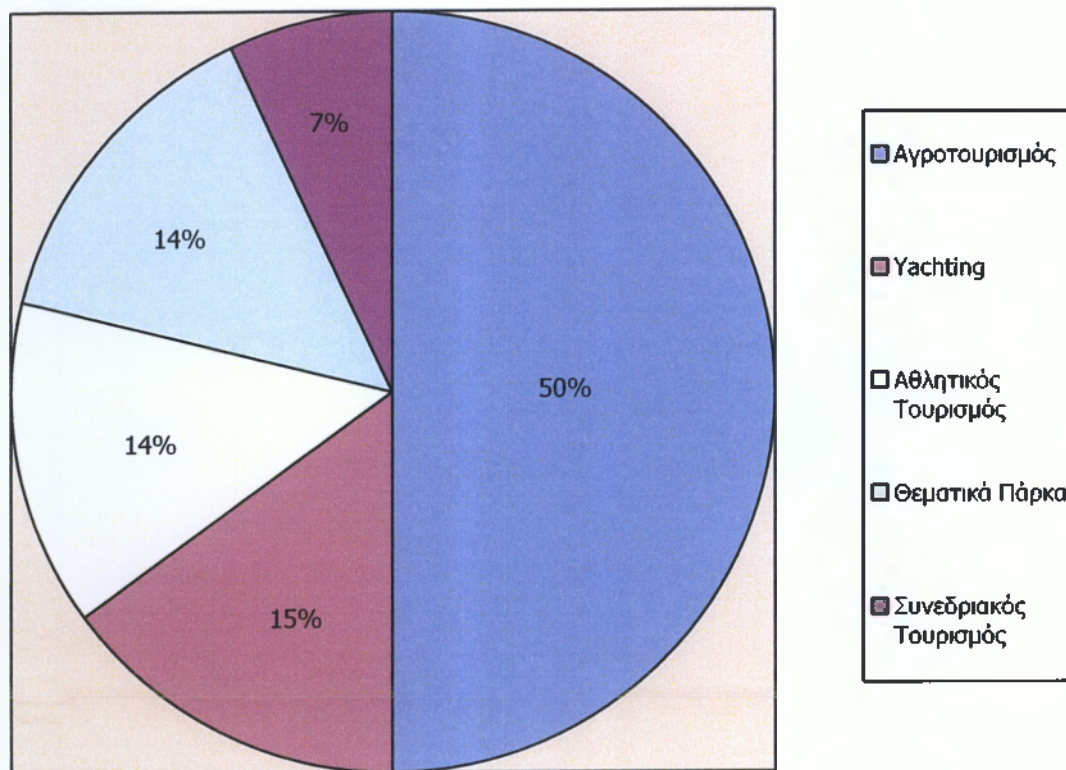
¹⁷ Προσωπική έρευνα

ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ¹⁸

¹⁸ Προσωπική έρευνα

ΠΙΘΥΜΙΑ ΓΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΝΕΩΝ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ¹⁹

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ/ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ

1. Στρατηγική Δημιουργία Συγκριτικού Πλεονεκτήματος

Η Στρατηγική που προτείνεται για την Λάρνακα είναι αυτή της Εστιασμένης Διαφοροποίησης με έμφαση στην εστίαση επιλεγμένων τμημάτων της αγοράς με αντίστοιχα προϊόντα

2. Στόχοι

Πολιτισμός και περιβάλλον – κεντρικό σημείο αναφοράς

Οι Στρατηγικοί στόχοι εστιάζονται στα ακόλουθα:

- Ανάδειξη ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της περιοχής (φυσικές ομορφιές, πολιτιστική κληρονομιά, ιστορία, κ.α.)
- Βελτίωση / αναβάθμιση και αξιοποίηση υφιστάμενης υποδομής
- Εμπλουτισμός προϊόντος / υποδομής με έμφαση στα ειδικά προϊόντα
- Κρατική δέσμευση και στήριξη

3. Αναβάθμιση υφιστάμενης υποδομής

3.1. Μαρίνα & Λιμάνι

Η επέκταση της Μαρίνας και αναβάθμιση του Λιμανιού με μετατροπή του σε υπερσύγχρονο λιμάνι εξυπηρέτησης επιβατών με στόχο την συνολική τουριστική αξιοποίηση του θα δώσουν εξαιρετικές προοπτικές αισθητής αναβάθμισης της περιοχής.

3.2 Αεροδρόμιο

Η αναβάθμιση του αεροδρομίου και η μετατροπή του σε ένα Διεθνή υπερσύγχρονο αερολιμένα είναι επιβεβλημένη ενώ αδιαμφισβήτητα θα συμβάλει στην ανάπτυξη της οικονομίας της περιοχής, στην προβολή της Λάρνακας και της Κύπρου γενικότερα και στην σημαντική ενδυνάμωση του προϊόντος της Λάρνακας και των επι-μέρους τμημάτων όπως Συνεδριακός τουρισμός, βραχύχρονα διαλείμματα.

3.3 Εξωραϊσμός παλιάς πόλης

Μοναδικά ιστορικά σημεία της παλιάς πόλης όπως ο δρόμος Πιαλέ Πασσιά, το Μεσαιωνικό κάστρο, η Λαϊκή Γειτονιά, η εκκλησία Αγίου Λαζάρου και άλλα παραδοσιακά κτίρια χρήζουν άμεσης αναβάθμισης και βελτίωσης, με σχετικές πεζοδρομήσεις, αναπαλαιώσεις, χρήση σωστού φωτισμού, χώρους στάθμευσης. Επίσης, η παράμετρος ψώνισμα μπορεί να ενισχυθεί με αναβάθμιση των αγορών στην παλιά πόλη.

3.4 Αναβάθμιση υφιστάμενης υποδομής – Ανάδειξη πολιτιστικών χώρων

Μέτρα προς αναβάθμιση και ενίσχυση του ιστορικού και πολιτιστικού πλούτου της Λάρνακας είναι η βελτίωση της πρόσβασης, ο φωτισμός, η χρήση πολυμέσων, και η ενδυνάμωση των διαδρομών που συνδέουν τους χώρους καθώς και η εισαγωγή νέων και η εντονότερη προβολή τους.

3.5 Αναβάθμιση τουριστικών κλινών

Με στόχο την αναμόρφωση του τουριστικού προϊόντος της Λάρνακας, απαιτούνται:

- Απόσυρση κλινών μέσω κινήτρων
- Διεύρυνση του εύρους και της ποιότητας των μονάδων
- Αύξηση του αριθμού των κλινών
- Επιδίωξη της γεωγραφικής διασποράς της υποδομής
- καταλυμάτων σε όλη την επαρχία

Περαιτέρω, η σταδιακή βελτίωση των τουριστικών κλινών θα επιτευχθεί μέσω των εξής βημάτων / μέτρων:

Δημιουργία πρόσθετων κλινών κατά μήκος των νοτιότερων περιοχών με δημιουργία ξενοδοχείων 4 και 5 αστέρων, τουριστικών επαύλεων και τουριστικών χωριών, απόσυρση κλινών και αναβάθμιση κλινών. Τέλος, σημειώνεται έλλειψη τεμαχίων γης μέσα στην πόλη για παρουσία νέων μονάδων καθώς και δυνατότητα για περιορισμένο αριθμό νέων μονάδων στο βορειοανατολικό τμήμα της πόλης (Διυλιστήρια-Πύλα).

3.6 Αλυκή & Τέμενος Χαλά Σουλτάν Ττεκκές

Ποικίλες δυνατότητες για δημιουργία ενός μοναδικού πολύμορφου πάρκου

Το μοναδικό φυσικό στοιχείο της Λάρνακας η Αλυκή και η γύρω περιοχή του Τεμένους Χαλά Σουλτάν Ττεκκέ προσφέρονται για τη δημιουργία ενός μοναδικού και πολύμορφου πάρκου με υπηρεσίες εξυπηρέτησης, διευκολύνσεις και διευκολύνσεις όπως Μίνι θεματικό πάρκο για παραγωγή και επεξεργασία αλατιού το οποίο ήδη σχεδιάζεται, μίνι θεματικό πάρκο και παρατηρητήριο υδρόβιων πουλιών, μίνι βοτανικοί κήποι και παρουσίαση άγριας βλάστησης. Επίσης, η περιοχή λόγω της γεινιάσης της με το αεροδρόμιο προσφέρεται για αξιοποίηση της ώρας αναμονής προ των πτήσεων με προσφορά διευκολύνσεων όπως οθόνες πληροφοριών, καταστήματα για last minute shopping, lockers. Περαιτέρω, τα τούρκικα λουτρά χρήζουν αξιοποίησης με ανέγερση σύγχρονων κέντρων spa.

3.7 Ενδοχώρα / Ορεινή Λάρνακα – Σημαντικά μέτρα ενίσχυσης

Η ενδυνάμωση και διαφοροποίηση του αγροτουριστικού προϊόντος θα επιτευχθεί με την ανακήρυξη της ευρύτερης αγροτικής περιοχής της Λάρνακας σε Οικολογική. Περαιτέρω, σημαντικά έργα υποδομής όπως Αθλητικό και Συνεδριακό Κέντρο, Κέντρο Χειροτεχνίας έχουν τροχιοδρομηθεί στα Λεύκαρα ενώ το μέτρα «Βιώσιμη Ανάπτυξη της Υπαίθρου» και Διατήρηση της αγροτικής

κληρονομιάς και επιλεγμένων τοποθεσιών ιδιαίτερης φυσικής ομορφιάς» θα βοηθήσουν σημαντικά στην αναβάθμιση της υπαίθρου με έργα όπως αναπλάσεις θέσεων, αναπαλαιώσεις παραδοσιακών κτιρίων, πλακοστρώσεις πλατειών, κατασκευή ξηρολιθίων, κ.α.

3.8 Οδικό Δίκτυο & Συγκοινωνίες απαιτούν σημαντικές βελτιώσεις

Μέτρα όπως επαρκής σηματοδότηση χώρων τουριστικού ενδιαφέροντος, βελτίωση της καθαριότητας δρόμων και χώρων, βελτίωση δρόμων στην πόλη και στην ορεινή επαρχία, δημιουργία πεζοδρομίων, δημιουργία χώρων στάθμευσης, διαπλάτυνση πεζοδρομίων και δημιουργία ποδηλατόδρομων, επανεξέταση τρόπου λειτουργίας του δικτύου συγκοινωνίας, δημιουργία ειδικής λωρίδας προς το αεροδρόμιο, θα ενισχύσουν και αναβαθμίσουν αισθητά το επίπεδο αυτής της παραμέτρου.

3.9 Παραλιακή Τουριστική Περιοχή

Τα ποικίλα προβλήματα που αντιμετωπίζει η παραλιακή - τουριστική περιοχή της Λάρνακας όπως η άναρχη δόμηση, οι αυθαίρετες επεμβάσεις, οι κακόγουστες πινακίδες θα αντιμετωπισθούν με την εφαρμογή ενός μοντέλου πρότυπης ανάπτυξης μετά από προκήρυξη σχετικού αρχιτεκτονικού διαγωνισμού με κύριο στόχο την υιοθέτηση μιας ενιαίας πρόσοψης των ισόγειων οικοδομών.

3.10 Διυλιστήριο

Η τήρηση του χρονοδιαγράμματος μεταφοράς των διυλιστηρίων είναι επιβεβλημένη ενώ παράλληλα θα πρέπει να αναληφθεί άμεσα περιβαλλοντική μελέτη για την καταμέτρηση των επιπτώσεων λειτουργίας των εγκαταστάσεων στον αέρα, στο έδαφος, στο υπέδαφος και στη θαλάσσια περιοχή με στόχο την επιβολή όλων των μέτρων για ελαχιστοποίηση των ρύπων αλλά και ανάκτηση της φυσικής κατάστασης της περιοχής.

4. Εμπλουτισμός Υποδομής

4.1 Ποικίλες δυνατότητες απαιτούν προσεχτικό σχεδιασμό

Οι κύριες προτάσεις που σχετίζονται με ειδικά προϊόντα τα οποία θα εμπλουτίσουν το προϊόν / την υποδομή της Λάρνακας αφορούν τη δημιουργία ενός Κέντρου Θαλάσσιων Αθλημάτων στην παραλιακή περιοχή μπροστά από το αεροδρόμιο, την ανέγερση Συνεδριακού Κέντρου, την δημιουργία Θεματικών Πάρκων, την δημιουργία Γηπέδων Γκολφ, την ανέγερση ενός σύγχρονου Ιατρικού Κέντρου, τη δημιουργία Καζίνο, την διοργάνωση εκδηλώσεων μεγάλης εμβέλειας (όπως αθλητικές, πολιτιστικά φεστιβάλ, φεστιβάλ γαστρονομίας), ανέγερση μονάδων ξεκούρασης (spa).

4.2 Προτεραιότητες

Οι προτεραιότητες επικεντρώνονται στον πυρήνα και στο παραλιακό μέτωπο της περιοχής καθώς και στις αξιόλογες περιοχές της ενδοχώρας.

Οι άμεσες προτεραιότητες εστιάζονται στα θέματα:

1. Καθαριότητα στην παραλιακή τουριστική ζώνη
2. Ευπρεπισμός κτιρίων και χώρων στην παραλιακή
3. Αποτελεσματική συγκοινωνία
4. Προστασία και ανάδειξη των αρχαιολογικών χώρων
5. Προστασία και ανάδειξη χώρων φυσικής ομορφιάς όπως αλυκές και χωριά
6. Αναβάθμιση κλινών
7. Αναζήτηση στρατηγικών επενδυτών για τον προγραμματισμό και υλοποίηση ολοκληρωμένων έργων μεγάλης κλίμακας

5. Κρατική Πολιτική, Στήριξη και Κίνητρα

5.1 Απαραίτητα στοιχεία επιτυχίας

Η καθολική συμμετοχή των εμπλεκόμενων καθώς και η ουσιαστική στήριξη του κράτους είναι επιβεβλημένη για την εφαρμογή των εισηγήσεων εμπλουτισμού και αναβάθμισης του τουριστικού προϊόντος της Λάρνακας. Νομοθετικές διατάξεις και ρυθμίσεις δυνατόν να βοηθήσουν σε αριθμό προβλημάτων ενώ η προώθηση των PPP'S και άλλες μορφές κοινοπραξιών κράτους ή τοπικών αρχών και ιδιωτικού τομέα θα πρέπει να προωθηθούν από το κράτος. Επιπρόσθετα, ειδικά πακέτα ενθάρρυνσης στρατηγικών συμμαχιών και συλλογικών επενδύσεων θα βοηθήσουν σημαντικά στην εφαρμογή των μεγάλων εμπλουτιστικών έργων. Τέλος, μια Δέσμη Κινήτρων Αναζωογόνησης όπως η κατάργηση του ενοικιοστασίου, κίνητρα για χώρους στάθμευσης, κίνητρα για ποιοτικές προδιαγραφές σχετικές με την αρχιτεκτονική, και άλλα, θα συμβάλουν αποτελεσματικά στην αναβάθμιση του κέντρου της πόλης της Λάρνακας.

6. Στρατηγική Marketing

6.1 Πολιτική τιμών

Η ενδυνάμωση των απ' ευθείας κρατήσεων μέσω Διαδικτύου και η στόχευση στην προσέλκυση τουρισμού ειδικών ενδιαφερόντων και σχετική απεξάρτηση από τους διοργανωτές ταξιδιών μπορεί να επιφέρει ουσιαστική μείωση του κόστους. Επιπρόσθετα, η φιλελευθεροποίηση των πτήσεων και η αξιοποίηση της ευκαιρίας μπορεί να μειώσει το συνολικό κόστος πακέτου.

6.2 Πολιτική Διανομής

Η αναβάθμιση του αεροδρομίου και η αναμόρφωση του λιμανιού είναι ύψιστης σημασίας. Περαιτέρω, στόχο αποτελεί η επιρροή και η μέγιστη αξιοποίηση των συντελεστών των καναλιών διανομής της Λάρνακας που είναι:

- Αεροπορική Σύνδεση με μέτρα όπως προώθηση συλλογικών αυτόνομων πτήσεων σε επιλεγμένες περιοχές
- Θαλάσσια Σύνδεση με αξιοποίηση λιμανιού ως Μεγάλη Μαρίνα και προώθηση του ως κέντρο κρουαζιέρων και συνδυασμού πτήσεων και κρουαζιέρων
- Εγχώρια Συγκοινωνία με αναβάθμιση οδικού δικτύου και αξιοποίηση εκδρομών
- Διαδίκτυο με περαιτέρω χρήση και αξιοποίηση
- Διοργανωτές Ταξιδιών με επιδίωξη μείωσης του μεγάλου βαθμού εξάρτησης
- Τουριστικοί Πράκτορες και Ξενοδόχοι με ανάπτυξη συλλογικών εκστρατειών

6.3 Πολιτική Επικοινωνίας

Έχοντας ως κυριότερους στόχους της πολιτικής επικοινωνίας της Λάρνακας τη δημιουργία γνώσης και θετικής αντίληψης, την γνωστοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων καθώς και την ενδυνάμωση σχέσεων και επικοινωνίας με όλες τις ομάδες-στόχους, το πρώτο βήμα είναι η δημιουργία λογότυπου και σλόγκαν το οποίο θα συνοδεύει κάθε δραστηριότητα. Στη συνέχεια οι δραστηριότητες εστιάζονται στη δημιουργία δικτυακής πύλης, στο σχεδιασμό ποικίλων εκδόσεων όπως γενικός οδηγός, χειροτεχνία, τουριστικός χάρτης, ενημερωτικό δελτίο, στη δημιουργία CD, στην τοπική διαφήμιση μέσω πόστερ, τηλεόρασης, εξειδικευμένων περιοδικών.

Η επικοινωνιακή στρατηγική περιλαμβάνει επίσης ενέργειες Δημοσίων Σχέσεων όπως φιλοξενίες διοργανωτών ταξιδιών και δημοσιογράφων, επιβραβεύσεις εταιρειών και δημοσιογράφων / μέσων. Άλλα μέσα όπως συμμετοχή σε τουριστικές εκθέσεις, υιοθέτηση information desk στο αεροδρόμιο, information kiosks, πολιτιστικές εκδηλώσεις, πακέτα εβδομάδων γνωριμίας, περιοδεύων ξεναγός, κ.α θα συμβάλουν στην αποτελεσματική προώθηση της Λάρνακας.

6.4 Οργάνωση Μηχανισμός & Φορείς τουριστικής ανάπτυξης

Με γνώμονα την οργάνωση και σχεδιασμό ενός αποδοτικού μηχανισμού υλοποίησης περιφερειακής τουριστικής ανάπτυξης ενέργειες μέγιστης σημασίας είναι ο σαφέστερος προσδιορισμός του ρόλου του Περιφερειακού Τουριστικού Φορέα Λάρνακας, η δημιουργία ειδικών εταιρειών ανάπτυξης, η εγκαθίδρυση μηχανισμών προσέλκυσης πηγών χρηματοδότησης, η αναβάθμιση των πηγών πληροφόρησης και η εγκαθίδρυση ολοκληρωμένου συστήματος πληροφόρησης Marketing και φυσικά η υποκίνηση συνεργασίας σε όλα τα επίπεδα.

7. Στρατηγική Ποιότητας και Προστιθέμενης Αξίας

7.1 Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού

Αδιαμφισβήτητα, ο ρόλος και η σπουδαιότητα του εργατικού δυναμικού είναι εξαιρετικής σημασίας για τη λειτουργία των τουριστικών επιχειρήσεων, στόχος των οποίων θα πρέπει να είναι η αύξηση της παραγωγικότητας, η βελτίωση του επιπέδου εξυπηρέτησης και πελατοκεντρικής προσέγγισης. Οι αδυναμίες του κλάδου όπως η έλλειψη καταρτισμένου ανθρώπινου δυναμικού και η ανεπαρκής τουριστική εκπαίδευση θα βελτιωθούν με ενέργειες όπως

- Χρήση νέων γνώσεων και πρακτικών και βελτίωση συστημάτων και διαδικασιών
- Προγραμματισμένη και συνεχής κατάρτιση
- προσωπικού όλων των βαθμίδων της ιεραρχικής πυραμίδας
- Υποκίνηση προσωπικού, εφαρμογή αποδοτικών συστημάτων αξιολόγησης
- Βραβεύσεις ξενοδόχων σε θέματα οργάνωσης και ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού

- Βραβεύσεις απασχολουμένων για ειδικές επιδόσεις

7.2 Ποιότητα

Ποιότητα σημαίνει ικανοποίηση του τουρίστα. Αυτό πρέπει να λάβουν υπόψη όλες οι τουριστικές επιχειρήσεις της Λάρνακας και να θέσουν ως στόχο τη συνεχή βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών τους. Η εφαρμογή συστημάτων όπως ISO 9001, ISO 14001, HACCP, OHSAS 18001 από τις ξενοδοχειακές μονάδες αλλά και από όλες τις επιχειρήσεις που παρέχουν τουριστικές υπηρεσίες μπορεί να συνεισφέρει ουσιαστικά στη βελτίωση και σημαντική αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος. Επιπρόσθετα, μεγάλη είναι η ανάγκη καθιέρωσης του Εθνικού Βραβείου Ποιότητας (σύμφωνα με το βραβείο του Ευρωπαϊκού Ιδρύματος Διοίκησης Ποιότητας) βασισμένο στις ιδιαιτερότητες της περιοχής. Η προσπάθεια διαχείρισης της ποιότητας του τουριστικού προϊόντος πρέπει να είναι συλλογική και ολοκληρωμένη για αυτό και προτείνεται να βασιστεί σε ένα Μοντέλο Διαχείρισης Ποιότητας.

7.3 Τιμές & Προστιθέμενη Αξία

Οι τουριστικές επιχειρήσεις της Λάρνακας δεν ακολουθούν έναν συγκεκριμένο πρότυπο τιμολογιακής πολιτικής ενώ παράγοντες όπως η αναγκαστική χρήση ξένου δυναμικού, η προσφορά χαμηλότερων τιμών από ανταγωνιστικούς προορισμούς, υψηλό κόστος αεροπορικού εισιτηρίου, συμβάλουν στη δημιουργία μιας αρνητικής κατάστασης (χαμηλή προσδοκώμενη αξία / εξυπηρέτηση / αντίφαση στο value for money).

Οι κυριότερες στρατηγικές κατευθύνσεις είναι η διεύρυνση της προσπάθειας αντιμετώπισης του αθέμιτου ανταγωνισμού, η ανάπτυξη οριζόντιων συνεργασιών, και η ανάπτυξη συνεργασιών προστιθέμενης αξίας. Οι δράσεις για την επίτευξη των στόχων είναι η εισαγωγή σχεδίων κινήτρων για τη δημιουργία επιχειρησιακών αλυσίδων προστιθέμενης αξίας και η δημιουργία τουριστικού παρατηρητηρίου τιμών. Παράλληλα, οι ξενοδόχοι κατά κύριο λόγο αλλά και άλλοι εμπλεκόμενοι με τον τουρισμό, θα πρέπει να εξεύρουν τρόπους αύξησης της αξίας με τον εμπλουτισμό των δραστηριοτήτων των περιηγητών, της φιλοξενίας και άλλων παραμέτρων δημιουργώντας αυξημένη αξία για τα λεφτά του πακέτου. Στρατηγικές συνεργασίες, κοινοπραξίες, ή και απλές μορφές συνεργασίας θα συμβάλουν προς αυτή τη κατεύθυνση.

Για την Τουριστική Ανάπτυξη της Περιφέρειας Λάρνακας, μπορούν να χρησιμοποιηθούν όλα τα κίνητρα που παραχωρούνται από τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού (ΚΟΤ), και φαίνονται σαν «Παράρτημα Β».

ΜΕΡΟΣ Δ'

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Σκοπός του ερωτηματολογίου είναι να ερευνηθεί την άποψη του τοπικού πληθυσμού και των φορέων της περιοχής Λάρνακας αλλά και των επισκεπτών Κυπρίων και ξένων για την τουριστική ανάπτυξη.

Ημερομηνία συμπλήρωσης

Φύλο Άνδρας Γυναίκα ---

Ηλικία

Οικογενειακή κατάσταση

Άγαμος Έγγαμος Διαζευγμένος/η.... Χήρος/α ...

Αρ. Παιδιών

Τόπος Μόνιμης κατοικίας

1. Επισκέπτεστε συχνά τη Λάρνακα;
Ποτέ	...
Μια φορά ετησίως	...
Περισσότερες από 3 ετησίως	...
Περισσότερες από 10 ετησίως	...

2. Πως βρίσκετε την ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών;

Απαράδεκτες	...
Ικανοποιητικές	...
Πολύ καλές	...
Βέλτιστες	...

3. Ποιό είναι το δυνατότερο σημείο που διαθέτει σήμερα η Λάρνακα;

.....

4. Ποιό είναι το αδύνατο σημείο που διαθέτει σήμερα

.....

5. Ποια πρέπει να είναι για σας η τουριστική περίοδος για τη Λάρνακα;
(Αναφέρετε τους μήνες)

.....

.....

.....

6. Τι θα επηρέαζε περισσότερο κατά τη γνώμη σας τη διεύρυνση της τουριστικής περιόδου;
(Βαθμολογείστε από το 1-10 ανάλογα με το πόσο είναι σημαντικό)

- Βελτίωση στις συγκοινωνίες
 - Ξενοδοχειακή υποδομή
 - Καλύτερη προβολή και διαφήμιση
 - Η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού
 - Ανάδειξη θρησκευτικών μνημείων
 - Θεματικά πάρκα
 - Αγροτουρισμός
 - Αλπινικός τουρισμός
 - Διοργάνωση εκδηλώσεων- Συνεδριακός Τουρισμός
 - Άλλο
- (Παρακαλώ διευκρινίστε)

7. Αναφέρετε το ένα και σημαντικότερο πρόβλημα που (κατά τη γνώμη σας) αντιμετωπίζει αυτή τη στιγμή η Λάρνακα και εμποδίζει την τουριστική της ανάπτυξη.

.....

.....

.....

8. Εκτιμάται ότι η τουριστική ανάπτυξη της Λάρνακας μετά την επόμενη δεκαετία θα είναι:

- Πολύ μεγάλη
- Μεγάλη
- Μικρή
- Ανύπαρκτη

9. Ποιο από τα παρακάτω είδη τουρισμού θα θέλατε να αναπτυχθεί;
(Σημειώστε 1-7 με σειρά προτεραιότητας)

- 1. Τουρισμός ξενοδοχειακών μονάδων
 - 2. Θρησκευτικός τουρισμός
 - 3. Αγροτουρισμός
 - 4. Συνεδριακός τουρισμός
 - 5. Αθλητικός τουρισμός
 - 6. Οικογενειακός οργανωμένος τουρισμός
 - 7. Άλλο
- (Παρακαλώ διευκρινίστε)

10. Πιστεύετε ότι η ανάπτυξη του Αγροτουρισμού θα ευνοήσει την τουριστική ανάπτυξη;

Πάρα πολύ
Πολύ
Λίγο
Καθόλου

11. Εκτιμάτε ότι η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού με δραστηριότητες όπως η ορειβασία, ποδηλασία, θαλάσσια αθλήματα, θεματικά πάρκα κ.α θα ευνοήσει την τουριστική κίνηση;

Πάρα πολύ ...
Πολύ ...
Λίγο ...
Καθόλου ...

12. Με ποιες προϋποθέσεις εκτιμάτε ότι πρέπει να συμβεί η τουριστική ανάπτυξη (σημειώστε 1-5 με σειρά προτεραιότητας)

Με σεβασμό στο περιβάλλον
Με σεβασμό στα παραδοσιακά χαρακτηριστικά
Με έμφαση στη διατήρηση της ιδιοκτησίας από τους ντόπιους
Με έμφαση στην προσέλευση ποιοτικού τουρισμού
Με έμφαση στην ανάπτυξη έργων υποδομής
(Συγκοινωνίες/λιμάνια/μαρίνες)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Β»

ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΡΑ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (ΚΟΤ) ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΠΑΡΕΜΦΕΡΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΕΡΓΑ:²⁰

1. ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΜΕΛΕΤΩΝ

Για την Τουριστική Ανάπτυξη της Περιφέρειας Λάρνακας, μπορούν να χρησιμοποιηθούν όλα τα κίνητρα που δίνονται από τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού (ΚΟΤ)

ΣΤΟΧΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ:

Η ενθάρρυνση δημιουργίας νέων εμπλουτιστικών έργων για παρεμφερείς τουριστικές δραστηριότητες ή προσθήκης τέτοιων έργων σε υφιστάμενα αδειούχα τουριστικά καταλύματα.

ΟΡΙΣΜΟΣ - ΚΡΙΤΗΡΙΑ - ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ:

Παρεμφερή τουριστικά έργα θεωρούνται ολοκληρωμένα συγκροτήματα εγκαταστάσεων που προσφέρουν υπηρεσίες αναψυχής και ψυχαγωγίας και τα οποία ικανοποιούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις, κριτήρια και προδιαγραφές

- (α) Συμβάλλουν στη διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος, στην προσέλκυση ειδικής πελατείας, στην απάμβλυνση της εποχικότητας, στην προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς, της παράδοσης και της ιστορίας της χώρας μας (π.χ. γήπεδα γκολφ, μαρίνες, θεματικά πάρκα, αθλητικά κέντρα, μουσεία, ενυδρεία κλπ).
- (β) Παρέχουν υπηρεσίες για ψυχαγωγία και αναψυχή πάνω σε οργανωμένη βάση, χωρίς οι παρεχόμενες υπηρεσίες να εξαρτώνται από την εγγραφή των ενδιαφερομένων σαν φίλων ή συνδρομητών
- (γ) Έχουν εξασφαλίσει όλες τις απαιτούμενες άδειες και εγκρίσεις για την ανέγερση και λειτουργία τους από όλες τις αρμόδιες αρχές.
- (δ) Η κατασκευή, ανοικοδόμηση, επέκταση ή μετατροπή τους δεν έγινε κατά παράβαση οποιουδήποτε Νόμου ή Κανονισμού.
- (ε) Για οποιαδήποτε προσθήκη, μετατροπή ή αλλαγή χρήσης κατά τη διάρκεια της λειτουργίας τους εξασφαλίζουν εκ των προτέρων έγκριση των αρμόδιων αρχών.
- (στ) Η ανέγερσή τους δεν είναι υποχρεωτική σύμφωνα με την περί Ξενοδοχείων και Τουριστικών Καταλυμάτων Νομοθεσία ή οποιοδήποτε άλλο Νόμο, και

(ζ) Η συνεπαγόμενη για την κατασκευή ή ανοικοδόμησή τους δαπάνη ανέρχεται τουλάχιστον στις £500.000.

ΕΝΙΣΧΥΣΗ:

Η ενίσχυση χορηγείται με την μορφή επιχορήγησης

- (α) Σύμφωνα με την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου 43.165 ημερ. 6.10.1995, θα παραχωρείται από την Κυβέρνηση επιχορήγηση ύψους 30% για τη σχεδιοποίηση και προκαταρκτική μελέτη έργων (όχι για κατασκευαστικά σχέδια) εφόσον προηγηθεί απόφαση των Υπουργών Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού και Οικονομικών ότι πρόκειται για παρεμφερές τουριστικό έργο σύμφωνα με τη διαδικασία αξιολόγησης αιτήσεων που αναφέρεται πιο κάτω. Σε περίπτωση υλοποίησης των έργων θα επιχορηγείται το 40% του κόστους των μελετών.
- (β) Το ανώτατο ύψος της επιχορήγησης έχει καθοριστεί σε £1 0.000.

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ:

Η επιχορήγηση θα παραχωρείται σε Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις (Μ.Μ.Ε.) και οι μελέτες θα γίνονται αποκλειστικά από εξωτερικούς συμβούλους

- (α) Για επενδύσεις σε παρεμφερή τουριστικά έργα.
- (β) Για την προσθήκη παρεμφερών τουριστικών έργων σε τουριστικά καταλύματα που λειτουργούσαν κατά τον χρόνο έγκρισης των κινήτρων με άδεια του ΚΟΤ.

ΧΟΡΗΓΟΥΣΑ ΑΡΧΗ:

Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ:

- (α) Οι ενδιαφερόμενοι επενδυτές θα υποβάλλουν αίτηση στον ΚΟΤ για αξιολόγηση και διαπίστωση κατά πόσον τα προτεινόμενα έργα μπορούν να θεωρηθούν ως "παρεμφερή τουριστικά έργα" και θα υποβάλλεται σχετική εισήγηση στους Υπουργούς Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού και Οικονομικών οι οποίοι και θα πάρουν την τελική απόφαση. Είναι νοητό ότι με την απόφασή τους οι δύο Υπουργοί μπορούν να επιβάλουν οποιουσδήποτε όρους ή περιορισμούς τους οποίους δυνατό να κρίνουν απαραίτητους. Σε περίπτωση αμφιβολιών ή επιφυλάξεων, το θέμα θα παραπέμπεται για μελέτη και τελική απόφαση σε Υπουργική Επιτροπή αποτελούμενη από τους Υπουργούς Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (Πρόεδρο), Οικονομικών και Εσωτερικών.

(β) Η αξιολόγηση των αιτήσεων από τον ΚΟΤ θα γίνεται με βάση τα πιο κάτω κριτήρια:

- Είδος πελατείας στην οποία θα απευθύνεται το έργο.
- Διάρκεια λειτουργίας του έργου.
- Χρόνος/διάρκεια παραμονής των επισκεπτών στο χώρο.
- Διαχείριση του έργου (management).
- Οργάνωση/λειτουργία/εμπορία του έργου.
- Τοποθεσία (πρόσβαση στο χώρο που προτείνεται το έργο).
- Άνετη ένταξη του έργου στο χώρο (πράσινο, χώροι στάθμευσης κλπ).
- Ένταξη στο περιβάλλον.
- Διάρκεια ζωής του έργου (τουλάχιστον 1 0 χρόνια).
- Ανάγκες σε καταρτισμένο/εξειδικευμένο προσωπικό και δυνατότητες εξασφάλισής του.
- Επίπεδο των προτεινόμενων διευκολύνσεων και υπηρεσιών που θα παρέχονται, και
- Συμβολή του έργου στην προβολή και διατήρηση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, της παράδοσης και της ιστορίας του τόπου.

(γ) Οι αιτήσεις στον ΚΟΤ θα συνοδεύονται από περιγραφή του έργου και των εγκαταστάσεων του, χωροταξικό σχέδιο, αντίγραφα των προκαταρκτικών μελετών και σχετικών τιμολογίων, και οποιαδήποτε στοιχεία και πληροφορίες τα οποία θα κριθούν απαραίτητα για τη σωστή αξιολόγησή τους.

2. ΕΝΙΣΧΥΣΗ DE MINIMIS ΓΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ
ISO 9001 :2000, ISO 14001, OHSAS 18001:1999 και ISO
22000

ΣΕ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΑ
ΑΝΑΨΥΧΗΣ

ΠΡΟΝΟΙΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ:

A. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΡΟΝΟΙΕΣ

- 1) Το Πρόγραμμα καλύπτει όλες τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις και τουριστικά καταλύματα όπως και τα Κέντρα Αναψυχής που έχουν τύχει κατάταξης από τον Οργανισμό, ανεξάρτητα κατηγορίας, τάξης και δυναμικότητας.
- 2) Το Πρόγραμμα αφορά την εφαρμογή συστημάτων ποιότητας ISO 9001 :2000, ISO 14001, OHSAS 18001 : 1999 και ISO 22000 (βλ. Σημείωση) για ολόκληρο το φάσμα υπηρεσιών και δραστηριοτήτων της επιχείρησης, εντός του χώρου αυτής.
- 3) αξιολόγηση και πιστοποίηση θα διενεργείται μέσω της Κυπριακής Εταιρείας Πιστοποίησης (ΚΕΠ) ή οποιουδήποτε σώματος πιστοποίησης εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης το οποίο έχει τύχει διαπίστευσης από τον αντίστοιχο του Εθνικό Φορέα Διαπίστευσης ή από τον Εθνικό Φορέα Διαπίστευσης στην Κύπρο.
- 4) Πρόγραμμα αφορά την παραχώρηση επιδότησης από τον ΚΟΤ σε κάθε ξενοδοχειακή μονάδα και κέντρο αναψυχής χωριστά αφού υποβληθεί το σχετικό έντυπο αίτησης στον ΚΟΤ και προσκομιστούν τα απαραίτητα πιστοποιητικά από το σώμα πιστοποίησης, όπως και τα αντίστοιχα πιστοποιητικά διαπίστευσης από τον εθνικό φορέα διαπίστευσης .Σε ότι αφορά τα πιστοποιητικά πιστοποίησης, ο αιτητής δέον όπως υποβάλλει στον Οργανισμό τα πρωτότυπα πιστοποιητικά συνοδευόμενα από μία σειρά αντιγράφων αυτών. Αφού πιστοποιηθούν τα σχετικά αντίγραφα ως "πιστά αντίγραφα" των πρωτοτύπων, ο Οργανισμός θα επιστρέφει τα πρωτότυπα πιστοποιητικά.
- 5) Αιτήσεις που αφορούν την επιδότηση για εξασφάλιση του πιστοποιητικού ποιότητας ISO 22000 θα πρέπει να συνοδεύονται από παράλληλη εξασφάλιση πιστοποιητικού από τις Υγειονομικές Υπηρεσίες.
- 6) Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμός διατηρεί το δικαίωμα διεξαγωγής επιθεώρησης στην επιχείρηση από Λειτουργούς του Οργανισμού ή από άλλο εντεταλμένο όργανο για να διαπιστώσει την πιστότητα της εφαρμογής του συστήματος για το οποίο αιτείται επιχορήγησης.
- 7) Το Πρόγραμμα τίθεται σε ισχύ από 1η Μαΐου, 2006.
- 8) Θα ικανοποιούνται οι πρόνοιες του κανόνα DE MINIMIS.

B. ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΝΟΙΕΣ

- 1) Όλα τα ξενοδοχεία 5, 4 και 3 αστέρων, ανεξάρτητα δυναμικότητας, και άλλες ξενοδοχειακές επιχειρήσεις και τουριστικά καταλύματα δυναμικότητας άνω των 100 κλινών ανεξάρτητα κατηγορίας και τάξης, που έχουν τύχει κατάταξης από τον Οργανισμό επιδοτούνται με τα ακόλουθα ποσά:
 - (α) Λ.Κ. 1.500 για εξασφάλιση του συστήματος ποιότητας ISO 22000. Παραχωρείται ανεξάρτητη επιχορήγηση για εξασφάλιση του πιστοποιητικού ποιότητας ISO 22000 χωρίς να συνδέεται ούτε και να προϋποθέτει την πιστοποίηση της μονάδας με άλλο πιστοποιητικό ποιότητας.
 - (β) Λ.Κ 4.000 για εξασφάλιση του πιστοποιητικού ISO 9001 :2000.

Επιπρόσθετη επιδότηση θα παραχωρείται ως ακολούθως
 - (γ) Λ.Κ. 2.500 για εξασφάλιση του πιστοποιητικού ISO 14001, και
 - (δ) Λ.Κ 2.500 για εξασφάλιση του πιστοποιητικού OHSAS 18001: 1999.

Διευκρινίζεται ότι τα πιο πάνω πρόσθετα επιδόματα (παράγραφοι (γ) και (δ)) θα παραχωρούνται μόνο αφού εξασφαλιστεί πρώτα το Πιστοποιητικό ISO 9001 22000.

- 2) Όλες οι υπόλοιπες κατηγορίες και τάξεις ξενοδοχειακών επιχειρήσεων και τουριστικών καταλυμάτων, ανεξάρτητα δυναμικότητας, και όλες οι κατηγορίες και τάξεις των κέντρων αναψυχής, που έχουν τύχει κατάταξης από τον Οργανισμό, επιδοτούνται με τα ακόλουθα ποσά:
 - (α) Λ.Κ.1000 για εξασφάλιση του συστήματος ποιότητας ISO 22000.
Παραχωρείται ανεξάρτητη επιχορήγηση για εξασφάλιση του πιστοποιητικού ποιότητας ISO 22000 χωρίς να συνδέεται ούτε και να προϋποθέτει την πιστοποίηση της μονάδας με άλλο πιστοποιητικό ποιότητας.
 - (β) ΛΚ. 2.500 για εξασφάλιση του πιστοποιητικού ISO 900 1:2000.

Επιπρόσθετη επιδότηση θα παραχωρείται ως ακολούθως
 - (γ) Λ.Κ. 1.200 για εξασφάλιση του πιστοποιητικού ISO 14001, και
 - (δ) ΛΚ1.200 για εξασφάλιση του πιστοποιητικού OHSAS 18001: 1999.

Διευκρινίζεται ότι τα πιο πάνω πρόσθετα επιδόματα (παράγραφοι (γ) και (δ)) θα παραχωρούνται μόνο αφού εξασφαλιστεί πρώτα το Πιστοποιητικό ISO 9001 :2000.

Σημείωση:

Σύμφωνα με απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, από 1.4.2006 το

Σύστημα Διαχείρισης της Υγιεινής και Ασφάλειας των Τροφίμων (HACCP) θα αξιολογείται πλέον σύμφωνα με τις απαιτήσεις του προτύπου ISO 22000 και τα οποιαδήποτε αντίστοιχα εθνικά πρότυπα καταργούνται. Ως εκ τούτου, από 1.4.2006 ο Οργανισμός θα επιδοτεί πλέον την εφαρμογή του συστήματος διαχείρισης της ασφάλειας των τροφίμων (HACCP) σύμφωνα με το πρότυπο ISO 22000.

Παράλληλα, για καθορισμένο χρονικό διάστημα, ο Οργανισμός θα επιδοτεί και πιστοποιητικά συμμόρφωσης με το σύστημα διαχείρισης της ασφάλειας των τροφίμων (HACCP) που είναι σύμφωνα με τα εθνικά πρότυπα της χώρας, καθότι έχουν δοθεί σχετικές εξαιρέσεις από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για παράταση της ημερομηνίας ισχύς τους. Συγκεκριμένα:

- (α) για την περίοδο από 1.4.2006 μέχρι και την 31.7.2006, ο Οργανισμός θα επιδοτήσει όσους δικαιούχους εξασφαλίσουν πιστοποιητικό συμμόρφωσης σύμφωνα με το Κυπριακό Πρότυπο C~YS 244:2001 ή σύμφωνα με το Ελληνικό Πρότυπο ΕΛΟΤ 14:16, και
- (β) Ο Οργανισμός θα επιδοτήσει όσους δικαιούχους εξασφαλίσουν πιστοποιητικό συμμόρφωσης σύμφωνα με το Εθνικό πρότυπο της χώρας νοουμένου ότι παρόμοια εξαίρεση έχει εξασφαλιστεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και από άλλους Εθνικούς Φορείς Τυποποίησης.

Για τα σημεία (α) και (β), θα πρέπει να υποβάλλονται απαραίτητα στον Οργανισμό τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία παραχώρησης της εξαίρεσης. Για τυχόν πληροφορίες ή διευκρινίσεις οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθυνθούν στα Γραφεία του Οργανισμού στη Λευκωσία (Τμήμα Παροχής Τουριστικών Υπηρεσιών) ή στα Επαρχιακά Γραφεία Επιθεωρητών ΚΟΤ.

3. ΣΧΕΔΙΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΜΕΡΟΥΣ ΤΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΤΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΓΙΑ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ / ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΧΩΡΩΝ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΕΝΤΡΩΝ ΑΝΑΨΥΧΗΣ

Τίτλος Σχεδίου

Σχέδιο επιχορήγησης μέρους του κόστους της δαπάνης για ανακαίνιση των υφιστάμενων κοινοχρήστων χώρων υγιεινής Κέντρων Αναψυχής με βάση τον κανόνα de minimis.

Βασικός Στόχος του Σχεδίου

Η ενθάρρυνση της βελτίωσης και αναβάθμισης των Κέντρων Αναψυχής ώστε να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της σύγχρονης πελατείας μέσω της παροχής οικονομικής βοήθειας σε υφιστάμενα κέντρα για τη βελτίωση της λειτουργικότητας, την αναβάθμιση και ανακαίνιση των υφιστάμενων κοινοχρήστων χώρων υγιεινής τους.

Δικαιούχοι

Δικαιούχοι του Σχεδίου είναι οι Επιχειρηματίες Κέντρων Αναψυχής, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, που ενδιαφέρονται να ανακαινίσουν τους υφιστάμενους χώρους υγιεινής των Κέντρων τους, τα οποία είναι καταταγμένα και έχουν άδεια λειτουργίας από τον Οργανισμό.

Όροι Επιχορήγησης

Ο κάθε ενδιαφερόμενος/δικαιούχος θα υποβάλλει αίτηση στον Οργανισμό στην οποία θα περιγράφονται λεπτομερώς οι προτεινόμενες αλλαγές/βελτιώσεις στους υφιστάμενους κοινόχρηστους χώρους υγιεινής του Κέντρου και αναλυτική κοστολόγηση της δαπάνης. Η πρόταση του θα λαμβάνει υπόψη ολόκληρο το υφιστάμενο συγκρότημα των κοινοχρήστων χώρων υγιεινής του Κέντρου Αναψυχής και η αναβάθμιση θα πρέπει να περιλαμβάνει ολόκληρο το συγκρότημα των κοινοχρήστων χώρων υγιεινής που διαθέτει το Κέντρο.

Μετά την αίτηση από τον ενδιαφερόμενο ο Οργανισμός θα προβεί στον έλεγχο των υφιστάμενων εγκαταστάσεων, θα αξιολογήσει την υποβληθείσα περιγραφή των προτεινόμενων εργασιών και επιπρόσθετα θα υποδείξει και τυχόν πρόσθετες εργασίες που θα κριθούν αναγκαίες από τον αρμόδιο λειτουργό του Οργανισμού για συνολική αναβάθμιση των κοινόχρηστων χώρων υγιεινής.

Ύψος επιχορήγησης

Το ύψος της επιχορήγησης θα γίνεται ως ακολούθως

- (α) 60% επί της ολικής δαπάνης με ανώτατο όριο £650 για κάθε χώρο υγιεινής (ανδρών ή γυναικών) όταν οι ανακαινίσεις αφορούν μέχρι 3 χώρους υγιεινής.
- (β) 50% επί της ολικής δαπάνης με ανώτατο όριο £550 για κάθε χώρο υγιεινής όταν οι ανακαινίσεις αφορούν μέχρι πέντε χώρους υγιεινής.
- (γ) 50% επί της ολικής δαπάνης με συνολικό ανώτατο όριο £3.500 όταν οι ανακαινίσεις αφορούν πάνω από πέντε χώρους υγιεινής.

Οι εργασίες θα πρέπει να συμπληρωθούν το αργότερο τρεις μήνες από την έγκριση διαφορετικά η έγκριση αποσύρεται. Σε ειδικές περιπτώσεις ο Διευθυντής Τουρισμού μπορεί να δώσει παράταση όταν τα περιστατικά και τα γεγονότα της περίπτωσης το δικαιολογούν.

Όροι πληρωμής

Το ποσό θα καταβάλλεται όταν ύστερα από επιτόπιο έλεγχο διαπιστωθεί από την Υπηρεσία η συμπλήρωση των εργασιών σύμφωνα με την υποβληθείσα αναλυτική δαπάνη και νοουμένου ότι το επίπεδο της εργασίας κρίνεται ικανοποιητικό.

Έναρξη ισχύος του Σχεδίου

Το παρόν σχέδιο θα ισχύει μετά από σχετική απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού και της ενημέρωσης του Εφόρου Δημοσίων Ενισχύσεων.

Λήξη του Σχεδίου

Το Σχέδιο θα ισχύει μέχρι 31.12.2007 Το εν λόγω Σχέδιο είναι δυνατό να συνεχισθεί, ανάλογα με τις διαθέσιμες πιστώσεις και μετά από μελέτη και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του Σχεδίου.

4. ΣΧΕΔΙΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

A. ΓΕΝΙΚΑ

Η διοργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων εμπίπτει στις γενικότερες κατηγορίες οργάνωσης εκδηλώσεων που προβάλλουν και ενισχύουν τη θετική εικόνα της Κύπρου σαν τουριστικού προορισμού. Οι εκδηλώσεις αυτές συμβάλλουν στην ανάπτυξη και προώθηση του αθλητικού τουρισμού που αποτελεί τμήμα προτεραιότητας της Στρατηγικής Τουρισμού.

Σαν αθλητική εκδήλωση ορίζεται για σκοπούς του Σχεδίου Επιχορήγησης, εκδήλωση σχετικά με άθλημα που εμπίπτει στην κατηγορία των Ολυμπιακών αθλημάτων ή παρουσιάζει μεγάλη δημοτικότητα σε παγκόσμιο επίπεδο και ιδιαίτερα στις χώρες πηγές τουρισμού για την Κύπρο.

B. ΣΤΟΧΟΣ

Η ενθάρρυνση οργάνωσης σημαντικών αθλητικών εκδηλώσεων σύμφωνα με το στρατηγικό στόχο για την ανάπτυξη του Αθλητικού Τουρισμού και την καθιέρωση της Κύπρου σαν προορισμού για αθλητικό τουρισμό.

Γ. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

1. Αθλητικές Ομοσπονδίες
2. Τοπικές Αρχές

Οι πιο πάνω φορείς αποτελούν δικαιούχους του σχεδίου, νοουμένου ότι η αίτηση που υποβάλλουν δεν αφορά οικονομική δραστηριότητα.

Δ. ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ

Η τελική ημερομηνία υποβολής αιτήσεων για τον επόμενο χρόνο ορίζεται η 31 η Οκτωβρίου.

Ε. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ

1. Μέγεθος και σημασία αθλητικής εκδήλωσης (π.χ. διεθνής, πανευρωπαϊκή, περιφερειακή). Οι αγώνες πρέπει να είναι ενταγμένοι στο Επίσημο Ημερολόγιο Αγωνιστικών Δραστηριοτήτων της αντίστοιχης διεθνούς Ομοσπονδίας ή στις περιπτώσεις όπου δεν ισχύει η πιο πάνω προϋπόθεση να είναι κάτω από την αιγίδα της Εθνικής Ομοσπονδίας.
2. Έκταση και ένταση Προβολής πριν και μετά την εκδήλωση στα ΜΜΕ στο εξωτερικό.
3. Εμπειρία διοργάνωσης. Αποδεικτικά στοιχεία Π.χ. πρόγραμμα προηγούμενων παρόμοιων εκδηλώσεων που οργάνωσε ο αιτητής.
4. Περίοδος οργάνωσης της εκδήλωσης.
5. Το αναμενόμενο οικονομικό όφελος για την Κύπρο από τη διοργάνωση της εκδήλωσης. Θα υποβάλλονται σχετικά στοιχεία.

Ο Οργανισμός διατηρεί το δικαίωμα να καλέσει τους δικαιούχους για παρουσίαση της πρότασής τους. Ιδιαίτερη έμφαση στην αξιολόγηση των αιτήσεων θα δίνεται στα αθλήματα προτεραιότητας που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Δράσης για την Ανάπτυξη του Αθλητικού Τουρισμού, (Ποδόσφαιρο, Ποδηλασία, Τρίαθλον, Κολύμβηση και άλλα αθλήματα υγρού στίβου, Στίβος, Κωπηλασία/Κανώ, Σκοποβολή, Τένις, Αθλήματα Κλειστού Χώρου, Ιστιοπλοΐα/Ιστιοσανίδα κλπ).

ΣΤ. ΜΟΡΦΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ

Το ύψος χορηγίας καθορίζεται σε ποσοστό μέχρι 33% και ανώτατο ποσό μέχρι £60.000 κατά εκδήλωση.

Ζ. ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Για την αξιολόγηση της αίτησης για επιχορήγηση αθλητικών εκδηλώσεων θα πρέπει να υποβάλλεται κατάλληλα συμπληρωμένο το σχετικό έντυπο του Οργανισμού.

Σημειώνεται ότι η υποβολή όλων των στοιχείων που περιέχονται στο έντυπο θεωρείται απαραίτητη για την εξέταση της αίτησης. Όσες αιτήσεις δεν είναι κατάλληλα συμπληρωμένες δεν θα λαμβάνονται υπόψη και θα επιστρέφονται στο δικαιούχο.

Ο ΚΟΤ θα πρέπει να προβάλλεται σαν χορηγός σε όλη την εκστρατεία προβολής της εκδήλωσης με τρόπο που θα τυγχάνει της έγκρισης του Οργανισμού.

Ο οργανωτής έχει την υποχρέωση όπως προμηθεύσει τον Οργανισμό με φωτογραφίες, οπτικοακουστικό υλικό, αφίσες και διαφημιστικό υλικό της εκδήλωσης.

Η. ΠΛΗΡΩΜΗ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ

Για να καταστεί δυνατή η πληρωμή επιχορήγησης θα πρέπει να υποβάλλονται στον Οργανισμό:

- (1) Επιστολή του οργανωτή/δικαιούχου στην οποία να αναφέρει ότι έγινε η εκδήλωση και να ζητά επιχορήγηση του Οργανισμού.
- (2) Έκθεση αξιολόγησης της εκδήλωσης
- (3) Υλικό προβολής της εκδήλωσης όπου φαίνεται ο κατ'σαν χορηγός.
- (4) Φωτογραφικό και οπτικοακουστικό υλικό από την εκδήλωση με δικαίωμα χρήσης από τον ΚΟΤ.

5. Πρόγραμμα Ενίσχυσης De Minimis:
Επιχορήγηση Αθλητικών Εκδηλώσεων

A. ΓΕΝΙΚΑ

Η διοργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων εμπίπτει στις γενικότερες κατηγορίες οργάνωσης εκδηλώσεων που προβάλλουν και ενισχύουν τη θετική εικόνα της Κύπρου σαν τουριστικού προορισμού. Οι εκδηλώσεις αυτές συμβάλλουν στην ανάπτυξη και προώθηση του αθλητικού τουρισμού που αποτελεί τμήμα προτεραιότητας της Στρατηγικής Τουρισμού.

Σαν αθλητική εκδήλωση ορίζεται για σκοπούς του Προγράμματος Ενίσχυσης De Minimis, εκδήλωση σχετικά με άθλημα που εμπίπτει στην κατηγορία των Ολυμπιακών αθλημάτων ή παρουσιάζει μεγάλη δημοτικότητα σε παγκόσμιο επίπεδο και ιδιαίτερα στις χώρες πηγές τουρισμού για την Κύπρο.

B. ΣΤΟΧΟΣ

Η ενθάρρυνση οργάνωσης σημαντικών αθλητικών εκδηλώσεων σύμφωνα με το στρατηγικό στόχο για την ανάπτυξη του Αθλητικού Τουρισμού και την καθιέρωση της Κύπρου σαν προορισμού για αθλητικό τουρισμό.

Γ. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

1. Αθλητικές Ομοσπονδίες
2. Τοπικές Αρχές
3. Σωματεία, Σύνδεσμοι, Όμιλοι μη κερδοσκοπικής φύσης
4. Ιδιωτικοί Οργανισμοί

Δ. ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ

Η τελική ημερομηνία υποβολής αιτήσεων για τον επόμενο χρόνο ορίζεται η 31 η Οκτωβρίου.

E. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ

1. Μέγεθος και σημασία αθλητικής εκδήλωσης (π.χ. διεθνής, πανευρωπαϊκή, περιφερειακή, τοπική).
2. Έκταση και ένταση Προβολής πριν και μετά την εκδήλωση στα ΜΜΕ στο εξωτερικό.
3. Εμπειρία διοργάνωσης. Αποδεικτικά στοιχεία Π.χ. πρόγραμμα προηγούμενων παρόμοιων εκδηλώσεων που οργάνωσε ο αιτητής.
4. Περίοδος οργάνωσης της εκδήλωσης.
5. Το αναμενόμενο οικονομικό όφελος για την Κύπρο από τη διοργάνωση της εκδήλωσης. Θα υποβάλλονται σχετικά στοιχεία.

Ο Οργανισμός διατηρεί το δικαίωμα να καλέσει τους δικαιούχους για παρουσίαση της πρότασής τους.

Ιδιαίτερη έμφαση στην αξιολόγηση των αιτήσεων θα δίνεται στα αθλήματα προτεραιότητας που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Δράσης για την Ανάπτυξη του Αθλητικού Τουρισμού, (Ποδόσφαιρο, Ποδηλασία, Τρίαθλον, Κολύμβηση και άλλα αθλήματα υγρού στίβου, Στίβος, Κωπηλασία/Κανώ, Σκοποβολή, Τένις, Αθλήματα Κλειστού Χώρου, Ιστιοπλοΐα/Ιστιοσανίδα κλπ).

Ε. ΜΟΡΦΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ

Το ύψος χορηγίας καθορίζεται σε ποσοστό μέχρι 33% της ολικής δαπάνης και με ανώτατο όριο £57.000,00 από οποιαδήποτε Αρμόδια Αρχή ανά τριετία.

Στ. ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Για την αξιολόγηση της αίτησης για επιχορήγηση αθλητικών εκδηλώσεων θα πρέπει να υποβάλλεται κατάλληλα συμπληρωμένο το σχετικό έντυπο του Οργανισμού.

Σημειώνεται ότι η υποβολή όλων των στοιχείων που περιέχονται στο έντυπο θεωρείται απαραίτητη για την εξέταση της αίτησης. Όσες αιτήσεις δεν είναι κατάλληλα συμπληρωμένες δεν θα λαμβάνονται υπόψη και θα επιστρέφονται στο δικαιούχο.

Ο ΚΟΤ θα πρέπει να προβάλλεται σαν χορηγός σε όλη την εκστρατεία προβολής της εκδήλωσης με τρόπο που θα τυγχάνει της έγκρισης του Οργανισμού.

Ο οργανωτής έχει την υποχρέωση όπως προμηθεύσει τον Οργανισμό με φωτογραφίες, οπτικοακουστικό υλικό, αφίσες και διαφημιστικό υλικό της εκδήλωσης.

Ζ. ΠΛΗΡΩΜΗ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ

Για να καταστεί δυνατή η πληρωμή επιχορήγησης θα πρέπει να υποβάλλονται στον Οργανισμό:

- (1) Επιστολή του οργανωτή/δικαιούχου στην οποία να αναφέρει ότι έγινε η εκδήλωση και να ζητά επιχορήγηση του Οργανισμού.
- (2) Έκθεση αξιολόγησης της εκδήλωσης
- (3) Υλικό προβολής της εκδήλωσης όπου φαίνεται ο ΚΟΤ σαν χορηγός.
- (4) Φωτογραφικό και οπτικοακουστικό υλικό από την εκδήλωση με δικαίωμα χρήσης από τον ΚΟΤ.

6. ΣΧΕΔΙΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ, ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ Ή ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΜΕ ΣΤΟΧΟ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΚΑΝΟΝΑ DE MINIMIS

Βασικοί Στόχοι του Σχεδίου

- Η ενθάρυνση της δημιουργίας αθλητικών εγκαταστάσεων σωστών προδιαγραφών που να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις μιας διεθνούς πελατείας .
- Η παροχή οικονομικής βοήθειας σε υφιστάμενες αθλητικές εγκαταστάσεις με στόχο την αναβάθμιση και συμπλήρωση τους για βελτίωση του επιπέδου και του περιεχομένου των παρεχομένων υπηρεσιών.

Δικαιούχοι:

Δικαιούχοι του Σχεδίου είναι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ενδιαφέρεται να επενδύσει στον τομέα αυτό νοουμένου ότι πληροί τους όρους που αναφέρονται πιο κάτω.

Δικαιούχοι μπορεί να είναι και μικρομεσαίες επιχειρήσεις οι οποίες έχουν ήδη πάρει επιχορήγηση βάσει των προνοιών του Σχεδίου Επιχορήγησης που αφορά τις ΜΜΕ.

Όροι Επιχορήγησης

Τα σχέδια της προτεινόμενης υποδομής θα πρέπει να τυγχάνουν έγκρισης από τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού.

Στην περίπτωση δημιουργίας γηπέδων ποδοσφαίρου θα πρέπει να πληρούνται οι τεχνικές προδιαγραφές που επισυνάπτονται στο παράρτημα, τόσο όσο αφορά τα γήπεδα όσο και τους βοηθητικούς χώρους. Παροχή επιπλέον διευκολύνσεων ή και υπηρεσιών θα θεωρείται πλεονέκτημα.

Ο χώρος των εγκαταστάσεων θα πρέπει να βρίσκεται κοντά σε τουριστικά καταλύματα τα οποία να έχουν την δυνατότητα να προσφέρουν υπηρεσίες που να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της ειδικής αυτής πελατείας.

Ο ιδιοκτήτης θα πρέπει να υποβάλει στον Οργανισμό τα σχέδια και αναλυτική κοστολόγηση του προτεινόμενου έργου καθώς και τις κατά νόμο απαιτούμενες άδειες.

Ο ιδιοκτήτης θα πρέπει να αποδεικνύει την ιδιοκτησία ή την νόμιμη κατοχή της με ικανοποιητικά στοιχεία.

Ο αιτητής θα πρέπει μετά την έγκριση της επιχορήγησης να υπογράψει σχετικό έντυπο αποδοχής όλων των όρων του σχεδίου. Σε περίπτωση αλλαγής ΙΔΙΟΚΤΗΤΗ ο νέος ιδιοκτήτης θα δεσμεύεται με τους ίδιους όρους και υποχρεώσεις που ανέλαβε ο προηγούμενος ιδιοκτήτης.

Επιλέξιμα κόστα

Η επιχορήγηση θα καλύπτει μέρος των εξόδων για αγορά γης, μηχανημάτων, εξοπλισμού, ανέγερση εγκαταστάσεων ή εργασίες συντήρησης των εγκαταστάσεων και της υποδομής.

Ύψος επιχορήγησης

Ποσοστό 30% επί της ολικής δαπάνης με ανώτατο όριο [30000 νοουμένου ότι πληρούνται όλες οι διατάξεις του κανόνα de minimis.

Σε περίπτωση δικαιούχων οι οποίοι έχουν ήδη πάρει επιχορήγηση βάσει του Σχεδίου για τις ΜΜΕ για τα ίδια επιλέξιμα κόστη, το ποσοστό επιχορήγησης θα ανέρχεται στο 15% με ανώτατο όριο [15000 για τις μικρές και 22,5% για τις μεσαίες με ανώτατο όριο f15000.

Όροι πληρωμής

30% πριν την έναρξη των εργασιών, 50% μετά την συμπλήρωση του 50% των εργασιών και 20% μετά την ολοκλήρωση του έργου.

7. Οικονομική Στήριξη Συνδέσμων

A. Η οικονομική στήριξη των συνδέσμων για τη διεκδίκηση διεθνών συνεδρίων στην Κύπρο θα ανέρχεται μέχρι 80% του συνολικού κόστους των εξόδων διεκδίκησης με ανώτατο ποσό ως ακολούθως βασισμένο στα πιο κάτω οικονομικοτεχνικά κριτήρια:

1. Μέχρι ΛΚ 2.500 για περιφερειακά συνέδρια στα οποία συμμετέχουν από 50 μέχρι 250 σύνεδροι και το αναμενόμενο ποσό δαπάνης ανά σύνεδρο είναι πέραν των ΛΚ300.
2. Μέχρι ΛΚ 5.000 για περιφερειακά συνέδρια στα οποία συμμετέχουν πέρα των 250 συνέδρων ή Ευρωπαϊκά Συνέδρια στα οποία συμμετέχουν λιγότεροι από 500 σύνεδροι και το αναμενόμενο ποσό δαπάνης ανά σύνεδρο είναι πέραν των ΛΚ400.
3. Μέχρι ΛΚ 7.500 για Πανευρωπαϊκά συνέδρια στα οποία συμμετέχουν πέρα των 500 συνέδρων ή Διεθνή Συνέδρια στα οποία συμμετέχουν από 50 μέχρι 500 σύνεδροι και το αναμενόμενο ποσό δαπάνης ανά είναι πέραν των ΛΚ500.
4. Μέχρι ΛΚ 10.000 για διεθνή συνέδρια στα οποία συμμετέχουν πέρα των 500 συνέδρων και το αναμενόμενο ποσό δαπάνης ανά σύνεδρο είναι πέραν των ΛΚ500.

B. Η οικονομική στήριξη για τους δικαιούχους που επιτυγχάνουν τη

διεκδίκηση του συνεδρίου θα ανέρχεται σε:

Κατηγορία Οικονομικής Στήριξης Α

ΛΚ 2.500

ΛΚ 5.000

ΛΚ 7.500

ΛΚ10.000

Οικονομική Στήριξη Β

ΛΚ 1.000

ΛΚ 2.000

ΛΚ 3.000

ΛΚ 4.000

8. Σχέδιο Επιχορήγησης Καλλιτεχνικών/ Πολιτιστικών Εκδηλώσεων

A. ΓΕΝΙΚΑ

Η διοργάνωση πολιτιστικών/καλλιτεχνικών εκδηλώσεων συμβάλλει στη δημιουργία θετικής εικόνας της Κύπρου ως τουριστικού προορισμού. Ταυτόχρονα αποτελεί άμεσο και έμμεσο τρόπο για την προσέλκυση τουριστών, αντανακλώντας συγχρόνως άμεσα την κουλτούρα του τόπου και προσφέροντας τη δυνατότητα ανάπτυξης των σχέσεων επικοινωνίας μεταξύ ντόπιου και επισκέπτη δημιουργώντας μια σχέση πιο ανθρώπινη που ταυτίζεται με την παραδοσιακή έννοια της Κυπριακής φιλοξενίας, τη σχέση του "οικοδεσπότη-φιλοξενούμενου".

B. ΣΤΟΧΟΣ

Η ενθάρρυνση οργάνωσης ποιοτικών εκδηλώσεων σε όλη την Κύπρο ολόχρονα, εμπλουτίζοντας το τουριστικό προϊόν και μεγιστοποιώντας τα κοινωνικά, πολιτιστικά και οικονομικά ωφέλη.

Γ. ΔΙΑΡΚΕΙΑ

Το παρόν Σχέδιο ισχύει μέχρι τις 31/12/2007.

Δ. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

- (1) Τοπικές Αρχές (Δήμοι και Κοινοτικά Συμβούλια).
- (2) Κυβερνητικά Τμήματα.
- (3) Ξένες Πρεσβείες και ξένα Πολιτιστικά Κέντρα.
- (4) Σωματεία, Σύνδεσμοι, Όμιλοι μη κερδοσκοπικής φύσεως.
- (5) Πολιτιστικά Ιδρύματα μη κερδοσκοπικής φύσεως.
- (6) Ιδιωτικοί πολιτιστικοί φορείς (εταιρείες καλλιτεχνικών παραγωγών, ιδιώτες/ άτομα καλλιτεχνικών παραγωγών και καλλιτέχνες).

E. ΘΕΜΑΤΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

Ο Κυπριακός Οργανισμός επιχορηγεί εκδηλώσεις που ανήκουν στις πιο κάτω κατηγορίες:

- (1) Εκδηλώσεις παραδοσιακού χαρακτήρα όπως:
 - (i) Παραστάσεις Κυπριακών και Ελληνικών παραδοσιακών χορών.
 - (ii) Παραστάσεις Κυπριακής και Ελληνικής παραδοσιακής μουσικής.
 - (iii) Μουσικοχορευτικά δρώμενα βασισμένα στην Κυπριακή ηθογραφία.
 - (iv) Φεστιβάλ που οργανώνουν Τοπικές Αρχές ή εγγεγραμμένα Σωματεία με 3 χρόνια τουλάχιστον δραστηριότητα. Το πρόγραμμα του φεστιβάλ πρέπει να δίνει έμφαση στην προβολή της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς.
- (2) Θεματικές εκδηλώσεις που οργανώνουν τοπικές αρχές ή εγγεγραμμένα σωματεία, όμιλοι, ιδρύματα μη κερδοσκοπικής φύσης όπως Ανθεστήρια, Καρναβάλι, Κατακλυσμός, Γιορτή του Κρασιού κ.ά.
- (3) Χορευτικές Παραστάσεις
Χορευτικές παραστάσεις κλασσικού ή σύγχρονου χορού από:
 - (i) τοπικά χορευτικά σύνολα και ομάδες που είναι εγγεγραμμένα και που οργανώνουν παραστάσεις σε τουλάχιστον 2 περιοχές,
 - (ii) χορευτικά συγκροτήματα από το εξωτερικό με διεθνή ακτινοβολία.
- (4) Φεστιβάλ Αρχαίου Δράματος που οργανώνονται κατά την καλοκαιρινή περίοδο.
- (5) (α) Μουσικές Συναυλίες που οργανώνουν τοπικά σχήματα και είναι τοπικής εμβέλειας.
(β) Μουσικές Συναυλίες κλασσικής μουσικής όπερας, μιούζικαλ που συμμετέχουν καλλιτεχνικά σχήματα από το εξωτερικό.
- (6) (α) Θεματικές Εκθέσεις που προβάλλουν τον Κυπριακό Πολιτισμό και Ιστορία, που οργανώνουν οι δικαιούχοι (1)-(5)
(β) Θεματικές Εκθέσεις διεθνούς ακτινοβολίας που οργανώνουν οι δικαιούχοι (1)-(5).

ΣΤ. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Οι αιτήσεις αξιολογούνται με βάση κριτήρια και μέσα στα πλαίσια των εγκεκριμένων πιστώσεων του ετήσιου προϋπολογισμού του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού.

Στις περιπτώσεις όπου η Επιχορήγηση δεν συνιστά Δημόσια Ενίσχυση, η αξιολόγηση θα γίνεται με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:

1(α) ΓΕΝΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ

- (1) Η δυνατότητα της εκδήλωσης να εμπλουτίσει το τουριστικό προϊόν προσφέροντας υψηλής ποιότητας εμπειρίες στους επισκέπτες, αλλά και στους κατοίκους της περιοχής.
- (2) Η δυνατότητα της εκδήλωσης να ενισχύσει και προστατεύσει την παράδοση, την πολιτιστική κληρονομιά, να προωθήσει τις τέχνες και να δημιουργήσει δυνατότητες ψυχαγωγίας.
- (3) Η δυνατότητα της εκδήλωσης να συμβάλει στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της περιοχής και του τόπου γενικότερα.
- (4) Η συνεισφορά στην ανάπτυξη της υποδομής.
- (5) Η συνεισφορά στη δημιουργία και ενίσχυση της εικόνας της περιοχής.

1(β) ΕΙΔΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ

- (1) Το μέγεθος του πολιτιστικού γεγονότος.
- (2) Η θεματολογία, το περιεχόμενο και η πρωτοτυπία της εκδήλωσης.
- (3) Ο έγκαιρος προγραμματισμός του πολιτιστικού γεγονότος.
- (4) Το ύψος των υπολογιζόμενων δαπανών και εσόδων.
- (5) Ο τρόπος προώθησης της εκδήλωσης και τα μέσα ενημέρωσης της αγοράς.
- (6) Η ενίσχυση μέσα από την εκδήλωση των δικαιούχων φορέων που προωθούν την πολιτιστική κληρονομιά και δημιουργία.
- (7) Η υποστήριξη από την κοινότητα και άλλους φορείς.
- (8) Η ικανότητα των οργανωτών να σχεδιάζουν και να οργανώνουν την εκδήλωση καθορίζοντας σκοπούς, στόχους, στρατηγική και σχέδιο δράσης μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα.

Προτεραιότητα θα δίνεται στις εκδηλώσεις παραδοσιακού περιεχομένου και στις εκδηλώσεις που οργανώνουν τοπικές αρχές και αποτελούν θεσμό για τουλάχιστον 2 χρόνια.

Ο Οργανισμός θα αξιολογεί τις αιτήσεις και θα καθορίζει το ύψος και το ποσοστό επιχορήγησης για αυτές τις περιπτώσεις με βάση τις προτεραιότητές του και τις εγκεκριμένες πιστώσεις στον εκάστοτε προϋπολογισμό.

Σε καμιά περίπτωση ο Οργανισμός δε δεσμεύεται να επιχορηγεί όλες τις αιτήσεις που υποβάλλονται.

Στις περιπτώσεις όπου η επιχορήγηση συνιστά Δημόσια Ενίσχυση προτεραιότητα θα δίνεται, μέσα στα πλαίσια των υφιστάμενων πιστώσεων, στις αιτήσεις που υποβάλλονται έγκαιρα, και αποτελούν θεσμό ο οποίος λειτουργεί για τουλάχιστον 2 χρόνια. Νοουμένου ότι οι προτάσεις αυτές πληρούν τα κριτήρια Σ1(α) και 1(β) η αξιολόγηση θα γίνεται στη συνέχεια με βάση τα πιο κάτω κριτήρια, στα οποία δίνεται το αντίστοιχο βάρος:

1. Καλλιτεχνικό Επίπεδο του σχήματος/ καλλιτεχνών	40%
2. Περιεχόμενο της εκδήλωσης σε σχέση με τη δυνατότητά της να προσελκύσει όσο το δυνατό μεγαλύτερο αριθμό θεατών	20%
3. Περίοδος οργάνωσης της εκδήλωσης	15%
4. Η δυνατότητα της προτεινόμενης υποδομής (καταλληλότητα χώρου και τεχνική υποδομή) να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της εκδήλωσης	10%
5. Προφίλ δικαιούχου και προηγούμενη εμπειρία στην οργάνωση εκδηλώσεων	10%
6. Αριθμός περιοχών που προτείνεται να πραγματοποιηθεί η εκδήλωση	5%
Σύνολο	100%

Οι προτάσεις οι οποίες εξασφαλίζουν πέραν του 65% θα επιχορηγούνται κατά σειρά προτεραιότητας με βάση την υψηλότερη βαθμολογία που εξασφαλίστηκε και μέχρι εξαντλήσεως του σχετικού κονδυλίου.

Στη συνέχεια και νοουμένου ότι υπάρχουν πιστώσεις θα εξετάζονται αιτήσεις για μεμονωμένες εκδηλώσεις οι οποίες αφού πληρούν κατ' αρχήν τα Γενικά και Ειδικά Κριτήρια ΣΤ (1α) και 1(β) θα αξιολογούνται με βάση τα πιο κάτω κριτήρια στα οποία δίνεται το αντίστοιχο βάρος:

1. Καλλιτεχνικό Επίπεδο του σχήματος/ καλλιτεχνών	40%
2. Περιεχόμενο της εκδήλωσης σε σχέση με τη δυνατότητά της να προσελκύσει όσο το δυνατό μεγαλύτερο αριθμό θεατών	20%
3. Περίοδος οργάνωσης της εκδήλωσης	15%
4. Η δυνατότητα της προτεινόμενης υποδομής (καταλληλότητα χώρου και τεχνική υποδομή) να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της εκδήλωσης	10%

5. Προφίλ δικαιούχου και προηγούμενη εμπειρία στην οργάνωση εκδηλώσεων	10%
6. Αριθμός περιοχών που προτείνεται να πραγματοποιηθεί η εκδήλωση	5%
Σύνολο	100%

Οι προτάσεις οι οποίες εξασφαλίζουν πέραν του 65% θα επιχορηγούνται κατά σειρά προτεραιότητας με βάση την υψηλότερη βαθμολογία που εξασφαλίστηκε και μέχρι εξαντλήσεως του σχετικού κονδυλίου.

Σε όλες τις περιπτώσεις δημοσίων ή μη ενισχύσεων θα λαμβάνεται σοβαρά υπόψη ο έγκαιρος προγραμματισμός και η έγκαιρη υποβολή προτάσεων για επιχορήγηση. Δεν θα επιχορηγούνται εκδηλώσεις για τις οποίες υποβάλλονται αιτήσεις στον Οργανισμό εκ των υστέρων μετά την πραγματοποίησή τους.

Σε όλες τις περιπτώσεις θα μελετάται και θα αξιολογείται η ορθότητα των προβλεπόμενων δαπανών και εσόδων.

Z. ΥΨΟΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ

1. Στις περιπτώσεις που η επιχορήγηση συνιστά Δημόσια Ενίσχυση το ύψος της επιχορήγησης καθορίζεται ως εξής, τηρούμενης της πρόνοιας της παραγράφου Θ4.2 πιο κάτω:

(α) Για τις πολιτιστικές/καλλιτεχνικές εκδηλώσεις που αποτελούν θεσμό σύμφωνα με την παράγραφο ΣΤ(3) και

(i) Οργανώνονται κατά την καλοκαιρινή περίοδο (Απρίλιος-Οκτώβριος) με προϋπολογισμό εξόδων μέχρι £80.000, το ύψος επιχορήγησης καθορίζεται σε ποσοστό 10% του προϋπολογισμού και μέχρι ΑΚ£7.000,00.

(ii) Οργανώνονται κατά την καλοκαιρινή περίοδο (Απρίλιος-Οκτώβριος) με προϋπολογισμό εξόδων από £80.000 μέχρι £150.000, το ύψος επιχορήγησης καθορίζεται σε ποσοστό 10% του προϋπολογισμού και μέχρι ΑΚ£12.000,00.

(iii) Οργανώνονται κατά την καλοκαιρινή περίοδο (Απρίλιος-Οκτώβριος) με προϋπολογισμό εξόδων άνω των £150.000, το ύψος επιχορήγησης καθορίζεται σε ποσοστό 15% του προϋπολογισμού και μέχρι ΑΚ£25.000,00.

(iv) Οργανώνονται κατά τη χειμερινή περίοδο (Νοεμβρίου - Μαρτίου) με προϋπολογισμό εξόδων μέχρι ΑΚ£100.000,00 το ύψος της επιχορήγησης καθορίζεται σε ποσοστό 15% και μέχρι ΑΚ£12.000,00.

(v) Οργανώνονται κατά τη χειμερινή περίοδο (Νοεμβρίου - Μαρτίου) με προϋπολογισμό εξόδων από £100.000,00 μέχρι ΑΚ£200.000,00 το ύψος της επιχορήγησης καθορίζεται σε ποσοστό 15% και μέχρι ΑΚ£25.000,00.

(vi) Οργανώνονται κατά τη χειμερινή περίοδο (Νοεμβρίου - Μαρτίου) με προϋπολογισμό εξόδων άνω των ΑΚ£200.000,00 το ύψος της επιχορήγησης καθορίζεται σε ποσοστό 15% και μέχρι £35.000,00.

(β) Για τις μεμονωμένες πολιτιστικές/καλλιτεχνικές εκδηλώσεις σύμφωνα με την παράγραφο ΣΤ(4) που:

(i) Εξασφαλίζουν βαθμολογία μεταξύ 65% - 80% το ποσοστό καθορίζεται σε 10% του προϋπολογισμού μέχρι ΑΚ£8.000,00.

(ii) Εξασφαλίζουν βαθμολογία μεταξύ 80% - 100% το ποσοστό καθορίζεται σε 15% μέχρι ΑΚ£15.000,00.

Σημειώνεται ότι το ποσό που εγκρίνεται θα μειώνεται εκεί όπου οι τελικές δαπάνες είναι χαμηλότερες, σε καμιά όμως περίπτωση δεν θα αλλοιώνεται το ανάλογο ποσοστό.

Η. ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ

1. Για την επιχορήγηση εκδηλώσεων πέραν των £5.000,00 θα ζητούνται τα ακόλουθα στοιχεία:

(1) Πρόγραμμα με πληροφορίες για την κάθε συμμετοχή (είδος εκδήλωσης, προφίλ σχήματος και αριθμός ατόμων συμμετοχής).

(2) Αναλυτικός προϋπολογισμός (υπολογιζόμενα έξοδα-έσοδα).

(3) Πιθανοί χορηγοί και ύψος χορηγίας του κάθε χορηγού.

(4) Σχέδιο Δράσης για την προβολή.

(5) Διάθεση διαφωτιστικού υλικού για τις ανάγκες του ΚΟΤ, μέσα στα πλαίσια της τακτικής ενημέρωσης που διεξάγει.

(6) Προβολή του ΚΟΤ σαν χορηγού μέσα από όλη τη διαφημιστική εκστρατεία.

(7) Παροχή δωρεάν εισιτηρίων/προσκλήσεων στον Οργανισμό, ο αριθμός των οποίων θα καθορίζεται κάθε φορά από τους οργανωτές σε συνεργασία με τον Οργανισμό.

(8) Παραχώρηση στον Οργανισμό φωτογραφικού υλικού για το αρχείο εκδόσεών του.

2. Για την επιχορήγηση εκδηλώσεων με ποσό μεταξύ £2.000 - £5.000 θα ζητούνται τα ακόλουθα στοιχεία:

- (1) Τελικό πρόγραμμα.
 - (2) Αναλυτικός Προϋπολογισμός.
 - (3) Πιθανοί χορηγοί και ύψος χορηγίας του κάθε χορηγού.
 - (4) Σχέδιο δράσης για την προβολή.
 - (5) Προβολή του ΚΟΤ σαν χορηγού.
 - (6) Παραχώρηση στον Οργανισμό φωτογραφικού υλικού για το αρχείο εκδόσεών του.
3. Για την επιχορήγηση εκδηλώσεων με ποσό μικρότερο των £2.000 θα ζητούνται τα ακόλουθα στοιχεία:
- (1) Τελικό πρόγραμμα.
 - (2) Αναλυτικός προϋπολογισμός.
 - (3) Πιθανοί χορηγοί και ύψος χορηγίας του κάθε χορηγού.
 - (4) Προβολή του ΚΟΤ σαν χορηγού.

Θ. ΠΛΗΡΩΜΗ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ

Στις περιπτώσεις όπου η επιχορήγηση δε συνιστά Δημόσια Ενίσχυση θα πρέπει να υποβάλλονται τα ακόλουθα στοιχεία:

1. Για επιχορηγήσεις πέραν των £5.000:
 - (α) Επιστολή του πολιτιστικού φορέα/δικαιούχου στην οποία να αναφέρει ότι έγινε η εκδήλωση και να ζητά την επιχορήγηση του Οργανισμού.
 - (β) Έκθεση αξιολόγησης της εκδήλωσης που να περιλαμβάνει υπολογιζόμενο αριθμό θεατών που παρακολούθησαν την εκδήλωση και την απήχηση που είχε η εκδήλωση στο κοινό.
 - (γ) Έντυπο διαφημιστικό υλικό στο οποίο να φαίνεται η προβολή της εκδήλωσης και ο ΚΟΤ σαν χορηγός.
 - (δ) Φωτογραφικό υλικό για το αρχείο του Οργανισμού.
2. Για επιχορηγήσεις μεταξύ £2.000 και £5.000:
 - (α) Επιστολή του πολιτιστικού φορέα/δικαιούχου στην οποία να αναφέρει ότι έγινε η εκδήλωση και να ζητά την επιχορήγηση του Οργανισμού.

- (β) Έντυπο διαφημιστικό υλικό στο οποίο να φαίνεται η προβολή της εκδήλωσης και ο ΚΟΤ σαν χορηγός.
 - (γ) Φωτογραφικό υλικό για το αρχείο του Οργανισμού.
3. Για επιχορηγήσεις με ποσό μικρότερο των £2.000:
- (α) Επιστολή του πολιτιστικού φορέα/δικαιούχου στην οποία να αναφέρει ότι έγινε η εκδήλωση και να ζητά την επιχορήγηση του Οργανισμού.
 - (β) Έντυπο διαφημιστικό υλικό στο οποίο να φαίνεται η προβολή της εκδήλωσης και ο ΚΟΤ σαν χορηγός.
4. Στις περιπτώσεις όπου η επιχορήγηση θα συνιστά Δημόσια Ενίσχυση θα πρέπει να υποβάλλονται τα ακόλουθα στοιχεία:
- 4.1
- (α) Επιστολή του πολιτιστικού φορέα/δικαιούχου στην οποία να αναφέρει ότι έγινε η εκδήλωση και να ζητά την επιχορήγηση του Οργανισμού.
 - (β) Έκθεση για τα αποτελέσματα της εκδήλωσης που να περιλαμβάνει υπολογιζόμενο αριθμό θεατών που παρακολούθησαν την εκδήλωση και την απήχηση που είχε η εκδήλωση στο κοινό και την προβολή που έγινε για την κάλυψη.
 - (γ) Έντυπο διαφημιστικό υλικό στο οποίο να φαίνεται η προβολή της εκδήλωσης και ο ΚΟΤ σαν χορηγός.
 - (δ) Φωτογραφικό υλικό για το αρχείο του Οργανισμού.
 - (ε)
 - (i) Κατάσταση πραγματικών εσόδων-εξόδων της εκδήλωσης, η οποία να συνοδεύεται από σχετική πιστοποίηση εγκεκριμένου/ων ελεγκτή/τών, ως προς την ορθότητά τους.
 - (ii) Υπεύθυνη δήλωση εκάστου χορηγού ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία που να επιβεβαιώνουν το ύψος της χορηγίας που δίνεται, είτε υπό μορφή απευθείας ποσού ή υπηρεσιών.
 - (iii) Υπεύθυνη δήλωση της οικείας τοπικής αρχής για τον ακριβή αριθμό των εισιτηρίων εισόδου που έχουν διατεθεί για τη συγκεκριμένη εκδήλωση (με χρηματική αντιπαροχή ή/και δωρεάν).
 - (iv) Πρωτότυπα αποδείξεων/τιμολογίων για κάθε δαπάνη, όπου θα δίνεται σαφής περιγραφή των υπηρεσιών ή αγαθών που σχετίζονται με την εκδήλωση (τα πρωτότυπα των αποδείξεων/ τιμολογίων θα επιστρέφονται μετά τον έλεγχο τους από τον Οργανισμό).
 - (v) Οποιαδήποτε άλλα στοιχεία, ο Οργανισμός θεωρήσει αναγκαία, προς επιβεβαίωση των πραγματικών εσόδων - εξόδων της εκδήλωσης.

- 4.2 Η υποβολή των αποδεικτικών στοιχείων που αναφέρεται στη παράγραφο Θ (4.1)(ε) είναι για να βεβαιώνεται ο Οργανισμός ότι το σύνολο της επιχορήγησης, δεν θα υπερβαίνει το έλλειμμα μεταξύ των πραγματικών εσόδων και εξόδων της εκδήλωσης. (Στα έσοδα συνυπολογίζονται και οποιεσδήποτε επιχορηγήσεις της εκδήλωσης από άλλες πηγές).

Σημειώνεται ότι στις περιπτώσεις όπου με την επιχορήγηση του Οργανισμού τα πραγματικά έσοδα υπερβαίνουν τα πραγματικά έξοδα, τότε το ποσό της ενίσχυσης του Οργανισμού θα διαφοροποιείται ανάλογα ούτως ώστε να υπάρχει ισολογισμός εσόδων - εξόδων της εκδήλωσης.

- 4.3 Η υποβολή των πιο πάνω στοιχείων είναι απαραίτητη για την πληρωμή του ποσού επιχορήγησης.
- 4.4. Σε περιπτώσεις όπου δεν υποβάλλονται όλα τα στοιχεία δεν θα γίνεται η πληρωμή. Ο Οργανισμός διατηρεί το δικαίωμα ελέγχου των στοιχείων ανά πάσα στιγμή.

Σημειώνεται ότι σε περίπτωση που υπάρχουν αδιάθετες πιστώσεις από το μέρος του Σχεδίου Επιχορήγησης Καλλιτεχνικών/Πολιτιστικών Εκδηλώσεων που αφορά Δημόσια Ενίσχυση λόγω του ότι δεν υπάρχουν δικαιούχοι που να πληρούν τα κριτήρια αξιολόγησης αυτές θα μπορούν να μεταφερθούν για την ενίσχυση εκδηλώσεων που δεν αφορούν Δημόσια Ενίσχυση ή αντίστροφα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΗΓΕΣ

ΚΟΤ, ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ & ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ
Στρατηγικό Σχέδιο 2003 – 2010

S. PLATIS ECONOMIC, Η Κυπριακή Πολιτική Τουριστικής Ανάπτυξης Μετά την Ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η Αξιοποίηση Ευρωπαϊκών και Εθνικών Πόρων για Στήριξη του Κυπριακού Ξενοδοχειακού Κλάδου ,Μάιος 2006

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΠΙΚΗΣ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, «Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης Ν. Λέσβου»

ΝΙΚΟΣ Γ. ΗΓΟΥΜΕΝΑΚΗΣ, «ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ», 2000

ΕΟΤ, «Μελέτη Τουριστικής Ανάπτυξης Περιφέρειας Πελοποννήσου»
Α' Φάση 2002

AgroPOLE ΕΠΕ, «Οι προσδοκίες των Τοπικών Πληθυσμών και οι απαιτήσεις των Επισκεπτών των Περιοχών Εφαρμογής Μέτρων του Ε.Π.ΚΠ LEADER»

JBR HELLAS – MANSYSTEMS, ERA «Η Ανάπτυξη θεματικών πάρκων στην Κύπρο» Δεκ. 2005

ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ, Ιστοσελίδα www.larnaka.com

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ, Ιστοσελίδα www.visitcyprus.org.cy

ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ